

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

RAPORT

Z PRZEBIEGU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZ-
TWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU WIELKO-
POLSKA 2020

POZNAŃ, 2 LISTOPADA 2012 ROKU

I WPROWADZENIE

Zarząd Województwa Wielkopolskiego, zgodnie z art. 6 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityk rozwoju (t.j. Dz. U. 2009 nr 84 poz. 712), w dniu 8 sierpnia 2012r. ogłosił rozpoczęcie konsultacji społecznych projektu zaktualizowanej „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”.

W ramach konsultacji społecznych istniała możliwość zapoznania się oraz wyrażenia opinii do projektu „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”, którą udostępniono na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego pod adresem <http://www.umww.pl/>.

II ZAKRES I PRZEBIEG KONSULTACJI

Konsultacje społeczne, w ramach których można było zapoznać się z projektem „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”, oraz wyrazić do niego opinię, odbyły się w terminie od dnia 8 sierpnia 2012 roku do dnia 1 października 2012 roku włącznie.

Projekt dokumentu, wraz z formularzem zgłaszania uwag (załącznik nr 1), zamieszczony został na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego www.umww.pl. Wypełnione formularze przesyłano za pomocą środków komunikacji elektronicznej, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym, na adres mailowy strategia2020@umww.pl. Uwagi można było również zgłaszać ustnie do protokołu podczas subregionalnych spotkań konsultacyjnych. Nie przedstawienie opinii w terminie oznaczało rezygnację z prawa jej wyrażenia. Mimo tego ograniczenia, uwzględniano uwagi, jakie napływały jeszcze wiele dni po wyznaczonym terminie.

W trakcie konsultacji odbyły się, następujące spotkania, m.in. z jednostkami samorządu terytorialnego, partnerami społecznymi i gospodarczymi:

- w Kaliszu 7 września 2012,
- w Lesznie 14 września 2012,
- w Koninie 19 września 2012,
- w Pile 26 września 2012,
- w Poznaniu 28 września 2012.

Ponadto, projekt aktualizacji Strategii prezentowany był w dniach 6-7 września 2012 roku w Kaliszu, podczas XXII posiedzenia Komitetu Monitorującego Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013.

III STATYSTYKA KONSULTACJI

Poszczególne konferencje zgromadziły 520 osób (na 1353 osób zaproszonych). Szczegółowe informacje na temat frekwencji przedstawia poniższa tabela:

	Kalisz	Leszno	Konin	Piła	Poznań	Razem
liczba zaproszonych	193	163	201	193	603	1353
liczba potwierdzeń	90	55	59	48	181	433
liczba uczestników	113	79	73	63	192	520
wskaźnik „zwrotności” ¹	46,6	33,7	29,4	24,9	30,0	32,0
wskaźnik „obecności” ²	58,5	48,5	36,3	32,6	31,8	38,4

¹ wskaźnik „zwrotności”, tj. udział potwierdzeń w liczbie zaproszeń

² wskaźnik „obecności”, tj. udział uczestników w liczbie osób zaproszonych

W trakcie konsultacji 46 podmiotów nadeszło 46 wypełnionych formularzy z 249 uwagami oraz trzy stanowiska w formie pisemnej. Ponadto, 26 uwag zgłoszono do protokołu podczas konferencji konsultacyjnych, a 6 podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego WRPO (łącznie 51 podmiotów zgłosiło 281 propozycji modyfikacji tekstu). Głosów w dyskusji było znacznie więcej, bowiem część stanowisk miała charakter polemiczny. Należy jednak podkreślić, iż polemika stanowiła również inspirację do modyfikacji treści aktualizowanej strategii, do zmian w trybie autorskim. Ostatecznie około 56 % wszystkich zgłoszonych propozycji zmian konsultowanego projektu aktualizacji strategii uznano za uzasadnione.

IV ZAKRES PROPONOWANYCH ZMIAN I SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA

Stanowiska partnerów społecznych stały się podstawą wielu zmian w projekcie aktualizacji strategii. Zarówno te, które proponowały umieszczenie konkretnych zapisów, jak i te, które miały charakter polemiczny i poruszały jedynie problemy ogólne.

Równocześnie z konsultacjami trwały prace na oceną ex ante projektu strategii oraz oceną oddziaływania na środowisko. Procedury te stanowiły także istotne źródło przesłanek zmian. Ostateczny kształt projektu aktualizacji strategii jest zatem wypadkową konsultacji i wyników badań.

W wyniku dyskusji, badania ewaluacyjnego oraz oceny oddziaływania na środowisko dokonano następujących zmian¹ ,:

- Rozszerzono opis polityk zewnętrznych o Wspólną Politykę Rolną oraz Strategię Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej.
- W podsumowaniu diagnozy społeczno-gospodarczej skorygowano/rozszerzono opisy takich kwestii, jak:
 - rola lasów w Wielkopolsce,
 - znaczenie złóż kopalin, energetyki konwencjonalnej,
 - znaczenia i problemy rozwoju Poznania,
 - znaczenie oraz problemy rozwoju ośrodków subregionalnych.
- Skorygowano zapisy analizy SWOT w celu zwiększenia spójności wewnętrznej.
- Ujednolicono strukturę wniosków z diagnozy i analizy SWOT. Do analizy problemów rozwojowych i analizy SWOT zastosowano ten sam układ.
- Rozszerzono model rozwoju, wizję i misję województwa o kwestie zagrożeń demograficznych.
- Doprecyzowano opis przyjętego modelu rozwoju Wielkopolski, który ma być dyfuzyjno-absorpcyjny, w odróżnieniu o krajowego polaryzacyjno-dyfuzyjnego.
- Doprecyzowano przedmiotowy i podmiotowy zakres strategii. Dodano zapis, podmiotami strategii są także podmioty prywatne, jeśli Samorząd Województwa ma wpływ na ich zachowania, bądź występuje z nimi w partnerstwie. Doprecyzowano zakres przedmiotowy misji.
- Schemat ideowy konstrukcji celów strategii rozszerzono o kwestie demograficzne.
- Podzielono Cel Strategiczny 4. Wzmocnienie spójności województwa i przezwyciężanie różnic rozwojowych na dwa odrębne cele:
 - Cel Strategiczny 4. Wzmocnienie metropolii poznańskiej oraz ośrodków subregionalnych.
 - Cel strategiczny 5. Zwiększenie spójności województwa.
- Zgodnie z sugestiami ewaluatorów oraz w wyniku konsultacji skorygowano szczegółowe opisy poszczególnych celów operacyjnych oraz wykazy kierunków działań:
 - Dokonano przemieszczenia niektórych kierunków działań, by odpowiadały one celom, w ramach których będą realizowane.
 - wyeliminowano kierunki działań powtarzających się, bądź połączono podobne pod względem zakresu interwencji.

¹ Szczegółowy wykaz oraz charakterystyka zmian zawiera załączniki nr 3,4, oraz 10 .

- Rozszerzono listy działań o kierunki proponowane przez uczestników konsultacji, jeśli mieściły się w przedmiotowym (kompetencyjnym) zakresie strategii. Istotnych zmian dokonano, w wyniku aktywności uczestników konsultacji, dokonano szczególnie w takich sferach, jak lasy i gospodarka leśna, zagrożenia pożarowe i systemy bezpieczeństwa, „srebrne” aspekty rozwoju, edukacja zawodowa i zagrożenia demograficzne.
- Rozszerzono treść strategii o następujące rozdziały:
 - *IX 7. Oczekiwania strategii rozwoju województwa wielkopolskiego względem polityki rządu.* Rozdział ten wychodzi naprzeciw głosom w dyskusji, by zapisać w strategii kwestie, które nie mieszczą się w kompetencjach podmiotów regionalnych, w szczególności odnoszące się do inwestycji infrastrukturalnych. Inspiracją do takiego rozwiązania była szczególnie intensywna dyskusja nad znaczeniem dla rozwoju Wielkopolski dogi krajowej nr 11, której rozbudowa nie mieści się w zakresie kompetencji strategii.
 - *IX 8. Potencjalne obszary współpracy międzyregionalnej.* Rozdział dodany zgodnie z sugestią sąsiednich województw. Wyszczególniono w nim potencjalne sfery współpracy międzyregionalnej jako potencjalne źródła synergii, w tym zapisy wynikające z inicjatywy „Polska Zachodnia 2020”.
- Z listy potencjalnych inteligentnych specjalizacji, zgodnie z sugestią ewaluatorów usunięto inteligentną edukację. Edukacja jest bowiem fundamentem pozostałych specjalizacji, nie stanowiąc odrębnej sfery.
- Częściowo uwzględniono propozycje modyfikacji systemu wskaźników realizacji strategii. Skorygowano definicje części zastosowanych miar, przede wszystkim zgodnie z sugestiami Urzędu statystycznego w Poznaniu.

V ZAŁĄCZNIKI

1. Wzór formularza zgłaszania uwag – str. 6
2. Podmioty zgłaszające uwagi będące propozycjami zmian treści projektu aktualizacji strategii (pominięto głosy polemiczne, nie proponujące zmian tekstu) – str. 7
3. Szczegółowe zestawienie uwag zgłoszonych na piśmie (w tym z formie formularza) – str. 9
4. Propozycje zmian w projekcie aktualizacji Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 sformułowane podczas konferencji subregionalnych – str. 160
5. Protokół z konferencji subregionalnej w Kaliszu, poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 – str. 163
6. Protokół z konferencji subregionalnej w Koninie (19.09.2012), poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 – str. 172
7. Protokół z konferencji subregionalnej w Lesznie (14.09.2012), poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 – str. 181
8. Protokół z konferencji subregionalnej w Pile (26.09.2012), poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 – str. 190
9. Protokół z konferencji regionalnej w Poznaniu (28.09.2012), poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 – str. 200
10. Protokół z przebiegu XXII posiedzenia Komitetu Monitorującego Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013 w dniach 6-7 września 2012 roku w Kaliszu – str. 207

Załącznik 1: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

KONSULTACJE SPOŁECZNE

PROJEKTU AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU WIELKOPOLSKA 2020

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG*

DANE ZGŁASZAJĄCEGO UWAGI

Imię	Nazwisko	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Kod pocztowy	Miejscowość	Ulica	Numer	e-mail	Telefon/faks

UWAGI DO PROJEKTU AKTUALIZACJI STRATEGII

Lp.	Strona	Część strategii, do której odnosi się uwaga (numer rozdziału, celu)	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie
1.					

Uwaga)

* Osoby fizyczne o których mówi ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych, które przekazują wypełniony formularz we własnym imieniu informujemy:

1. Dane zamieszczone w formularzu będą przetwarzane wyłącznie dla celów związanych z procedurą konsultacji społecznych projektu aktualizacji *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020*.
2. Osobie fizycznej przysługuje prawo dostępu do treści swoich danych zamieszczonych w formularzu oraz ich poprawienia.
3. Podanie danych osobowych jest dobrowolne. W przypadku niepodania takich danych, w razie potrzeby przedyskutowania zgłoszonej opinii, kontakt z osobą zgłaszającą nastąpi poprzez adres mailowy z którego opinia została wysłana.

Załącznik 2: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

Podmioty zgłaszające uwagi będące propozycjami zmian treści projektu aktualizacji strategii (pominięto głosy polemiczne, nie proponujące zmian tekstu).

Lp.	Podmiot zgłaszający
1	Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu
2	Szymon Haładyn
3	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
4	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej
5	Nadleśnictwo Turek
6	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Lesznie
7	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu
8	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile
9	Uniwersytet Trzeciego Wieku
10	Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią
11	PAK Górnictwo Sp. z o.o.
12	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu
13	Gmina Rawicz
14	UMiG Murowana Goślina
15	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu
16	Nadleśnictwo Przedborów
17	Urząd Statystyczny w Poznaniu
18	Polska Izba Gospodarcza Importerów, Eksporterów i Kooperacji
19	Burmistrz Bojanowa
20	Stowarzyszenie Gmin, Powiatów i Województw „Droga s11”
21	Stowarzyszenie „Program Wsparcia Zadłużonych” w Poznaniu
22	Przewodniczący Komisji Polityki Przestrzennej Rady Miasta Poznania
23	Burmistrz Miasta Koła
24	Oddział Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Woj. Wielkopolskiego im. gen. Stanisława Taczaka
25	Powiat Poznański
26	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
27	Gmina Mosina
28	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu
29	Ministerstwo Gospodarki
30	Poznańskie Porozumienie Doktorantów
31	Roman Chmielewski
32	Starosta Kolski

Lp.	Podmiot zgłaszający
33	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu
34	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły
35	Zarząd Wojewódzki WOPR Wielkopolska
36	Prezydent Kalisza
37	Zarząd Powiatu Pleszewskiego
38	Miasto Poznań
39	Regionalna Dyrekcja lasów Państwowych
40	Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych
41	Związek Gmin Ziemi Ostrzeszowskiej
42	Senator Mieczysław Augustyn
43	Gmina Wągrowiec
44	Urząd Marszałkowski województwa Łódzkiego
45	Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu
46	Marszałek Województwa Pomorskiego
47	Starosta Wągrowiecki
48	Andrzej Łysko, Zarząd Sejmiku Gospodarczego Województwa Wielkopolskiego
49	Dominika Hasińska, Ministerstwo Gospodarki
50	Krzysztof Małecki, Wojewódzkie Forum Związków Zawodowych
51	Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych

Załącznik 3: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

Szczegółowe zestawienie uwag zgłoszonych na piśmie (w tym w formie formularza)

Numery stron, rozdziałów i celów według wersji z 18 lipca 2012 (poddanej konsultacjom społecznym)

Treść kolumn 4-7 zgodnie z nadesłanym formularzem (w niektórych przypadkach zastosowano skróty). Kategoria „nie uwzględniono” dotyczy także sytuacji, w której postulowano umieszczenie w strategii kwestii, która już w tekście występuje.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
1.	Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu	41	rozdział IV	pkt. 1.3. Fragment tekstu: „Wielkopolska nie jest zasobna w surowce mineralne. Większe znaczenie gospodarcze mają jedynie węgiel brunatny, gaz ziemny, sól kamienna oraz kruszywa mineralne.”	<p>1. Na tle gospodarki krajowej województwo wielkopolskie pod względem wykorzystania surowców mineralnych zajmuje znaczące miejsce, zwłaszcza w surowcach energetycznych. Istniejące kopalnie węgla brunatnego KWB Konin i KWB Adamów wydobywają rocznie ok. 15 mln Mg węgla brunatnego, co stanowi ponad 20 % wydobycia krajowego. W Wielkopolsce zlokalizowanych jest 7 kopalni gazu ziemnego oraz jedna kopalnia gazu ziemnego i ropy naftowej, które prowadzą eksploatację kopalni z 34 udokumentowanych złóż gazu ziemnego i ropy naftowej.</p> <p>2. Nie bez znaczenia dla gospodarki wielkopolskiej ma również wydobywanie kopalni objętych prawem własności nieruchomości gruntowej (dawniej kopaliny pospolite, takie jak: kru-</p>		Uwzględniono częściowo	<p>Zmieniono na „stosunkowo mało zasobna”</p> <p>Nie uwzględniono proponowanego szczegółowego zapisu. To jest propozycja do diagnozy. W strategii taki szczegółowy opis nie jest uzasadniony.</p> <p>Wpisano; „Wielkopolska jest zasobna jedynie w niektóre surowce mineralne.”</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>szywa naturalne, gliny, ily ceramiki budowlanej, torfy i kreda jeziorna). Na terenie województwa wielkopolskiego obecnie działa ponad 800 zakładów górniczych, które wydobywają, w przeważającej mierze, kruszywa naturalne. Ilość tych zakładów stanowi ponad 12 % wszystkich tego typu zakładów górniczych w Polsce i produkują one ponad 10% kruszywa naturalnego w kraju.</p> <p>3. Pozycja Wielopolski w zakresie wydobywania węgla brunatnego do 2020 roku ulegnie radykalnej zmianie, ponieważ zasoby w obecnie eksploatowanych złożach ulegną wyczerpaniu, za wyjątkiem złoża Tomisławice. W związku z tym niezbędne są działania wspomagające zagospodarowanie rozpoznanych już złóż, takich jak: Piaski , Mąkoszyn-Grochowiska , Dęby Szlacheckie-Izbica Kujawska, czy złoża Grochowy-Siąszyce położonych we wschodniej Wielkopolsce. Duże pokłady węgla brunatnego występują również w południowej Wielkopolsce – jest to kompleks złóż Poniec-Krobia, Góra i Oczkowice, gdzie obecnie trwają prace geologiczne związane z dokumentowaniem tych</p>			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					złóż. Wsparcia wymaga również zagospodarowanie udokumentowanych już złóż gazu ziemnego, takich jak: Kromolice, Winna Góra, Lisewo, Pławce i Trzek.			
2.	Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu	33	rozdział III	pkt. 2.3.	W zakresie wzrostu efektywności energetycznej pominięto zupełnie zagadnienie wykorzystania ciepła ziemi – instalowanie pomp ciepła. Ta forma wykorzystania energii do ogrzewania rozwija się dosyć dynamicznie, choć konieczne jest tu wsparcie finansowe, zarówno dla podmiotów gospodarczych, jak i osób fizycznych, które podejmują się tych inwestycji. W innych rejonach kraju instalowanie pomp ciepła jest dotowane z budżetów wojewódzkich.	Brak	Nie uwzględniono	To jest cytata z projektu „Strategii wzrostu efektywności energetycznej...” i w związku z tym nie można tego tekstu modyfikować. Energję geotermalną wpisano do celu Operacyjnego 3.2.
3.	Szymon Haładyn	106	VIII. 3. cel strategiczny 4 cel operacyjny 4.2.	Jednym ze sposobów, lecz niewystarczającym, jest pokonywanie barier komunikacyjnych. Mimo znacznego postępu w tym zakresie szczególna sytuacja panuje na południowym i północnym krańcu regionu. Te obszary nadal są narażone na pro-	Jednym ze sposobów, lecz niewystarczającym, jest pokonywanie barier komunikacyjnych. Mimo znacznego postępu w tym zakresie szczególna sytuacja panuje na południowym i północnym krańcu regionu. Te obszary nadal są narażone na pro-	W dotychczasowym rozumieniu Aktualizacji Strategii za <<południowe krańce regionu>> uważa się obszar powiatów: kępińskiego i ostrzeszowskiego. Jednak problem ten jest dużo szerszy i obejmuje obszar prawie całego subregionu kaliskiego (wyjątkiem są powiaty: pleszewski i jarociński oraz północne kresy powiatu kaliskiego, oddalone w niewielkim stopniu od autostrady A2). Należy za-	Uwzględniono	Dodano: „(ciążenie Południowej Wielkopolski na tym kierunku szczególnie silnie widoczne)”

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				cesy odśrodkowe, bowiem bliżej jest z tych miejsc odpowiednio do Wrocławia i Opola oraz Bydgoszczy i Gorzowa, niż do stolicy regionu.		<p>tem podzielić w tym miejscu tereny kaliskiego na cztery obszary: bezproblemowy (północny), problemowy-la (centralny-wschodni), problemowy-lb (centralny-zachodni) i problemowy-II (południowy).</p> <p>W obszarze problemowym-la połączenie funkcjonalne Kalisza (z powiatem kaliskim włącznie) z Poznaniem coraz bardziej zanika na rzecz silnych oddziaływań z Wrocławia (porównywalnych lub nawet w sferze społecznej nieco większych niż z Poznaniem; świadczą o tym m.in. chęć studiowania we Wrocławiu, powiązania rodzinne i dogodniejsze niż z Poznaniem połączenia: drogowe i kolejowe; mniejsza, choć znikomo, odległość (Kalisz – Wrocław – 117km; Kalisz – Poznań – 120km) i z Łodzi (dużo mniejszych, ale na tyle dużych, że mogą stanowić problem – Kalisz najszybsze połączenie kolejowe ma z Łodzią; do Łodzi odchodzi też najwięcej pociągów; do Łodzi z Kalisza jest</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>blżej niż do Poznania i Wrocławia – 112km). Szczególna sytuacja Kalisza spowodowana jest: brakiem linii kolejowej Kalisz-Pleszew (połączenie kolejowe Kalisza z Poznaniem trwają: od 2 godz. 33 min. do 2 godz. 45 min., w drodze powrotnej od 2 godz. 25 min. do 2 godz. 51 min) oraz względami historycznymi (inny zabór; żal do wojsk pruskich – oddziałów m.in. z Poznania i z Ostrowa Wlkp. o zburzenie miasta w 1914 roku). Co więcej – w koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju zaznaczone są powiązania ośrodka regionalnego Kalisz z Łodzią.</p> <p>W obszarze problemowym-1b (powiaty: ostrowski i krotoszyński) powiązania funkcjonalne z Poznaniem są osłabione przez związki z Wrocławiem. Na ten problem, w rozumieniu metropolii poznańskiej i władz wojewódzkich, również wpływają przede wszystkim: transport, odległości, planowanie kariery nauko-</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						wej i powiązania rodzinne. Obszar problemowy-II został uwzględniony w tej Aktualizacji, tak więc jego uzasadnianie wydaje się być zbędne.		
4.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	47	Wielkopolska – ocena potencjałów województwa	„W 2009 roku nakłady na B+R wyniosły w Wielkopolsce 0,66% PKB i wynosił 0,68% PKB”	Wskaźniki nakładów na B+R w stosunku do PKB wydają się nieprawdopodobne.	Nie znalazłam danych z 2009r., więc nie zweryfikowałam, ale mam wątpliwości, bo dane z 2006 były dużo niższe i jakoś nie miejsce mi się w głowie, że trzecie miejsce jest niższe niż średnia w kraju	Nie uwzględniono	Dane są prawidłowe. Trzecie miejsce w kraju może oznaczać nakłady niższe od średniej wojewódzkiej, bowiem większa część nakładów przypada na Warszawę.
5.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	55	Wielkopolska – ocena potencjałów województwa	W „Silnych stronach” dwa razy odwołano się do dziedzictwa kulturowego, natomiast w „Słabych stronach” nic na ten temat nie wzmiankowano, a nie jest dobrze	Proponowany zapis w „Słabych stronach”: - brak świadomości wartości dziedzictwa kulturowego, którym dysponują, u mieszkańców obszarów wiejskich - brak szacunku ze strony mieszkańców obszarów wiejskich dla dziedzictwa kulturowego, którym dysponują	We władaniu mieszkańców obszarów wiejskich znajduje się wiele pozostałości naszego dziedzictwa kulturowego. Nie są to obiekty o najwyższej wartości, ale cenne, bo pokazują, jak dawniej ludzie żyli, mieszkali, pracowali, bawili się, dekorowali domy, ubierali się, itd., itp. Ich obecni dysponenty podchodzą do tych obiektów najczęściej bez sentymentów, zmieniają kształt i wielkość okien, nachylenie dachów, pokrycie elewacji w tradycyjnych wiejskich budynkach, wymieniają drewniane trady-	Uwzględniono	Usunięto powtarzającą się silną stronę. Proponowaną słabą stroną po modyfikacji zapisano w „obszarach wiejskich”.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>cyjne płoty na betonowe koronki, likwidują tradycyjne nasadzenia ozdobne i zastępują je trawnikami z iglakami, niszczą dawne narzędzia rolnicze czy sprzęty gospodarstwa domowego. Wszędzie wchodzi byle jaka czasami nowoczesność, a o tradycyjną wiejskość bardziej dbają miastowi, którzy z wyboru trafiają na wieś, niż jej rdzenni mieszkańcy. O dziedzictwie niematerialnym (z wyjątkiem kulinarnego) – nie wspomnę! A przecież poszanowanie dla tych pozostałości i utrzymanie ich w dobrej kondycji mogłoby dać korzyści rozwojowe, np. przy rozwijaniu agroturystyki agroturystyki i dałoby szansę na zachowanie dawnej urody polskiej wsi. Tyle się mówi o krajobrazie przyrodniczym, wiemy, że na jego ochronę mają wpływ rolnicy, a więc ci, którzy z niego najbardziej korzystają, a zachowanie krajobrazu kulturowego pozostawia się instytucjom, co nie jest i nie będzie skuteczne.</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
6.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	79	Wielkopolska 2020 – cele strategii	Ostatni wskaźnik w tabelce wskaźników „Udział ludności wieku 15 – 64 lat w..... wieku”	Czy można mieć wyższe wykształcenie mając 15 lat?	Przedział wiekowy budzi moje wątpliwości	Nie uwzględniono	Wskaźnik prawidłowy. Dopisano jednak uwagę, że górna granica wieku dla tego wskaźnika ze względu na zmianę wieku emerytalnego może ulec zmianie.
7.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	108	Wielkopolska 2020 – cele strategii Cel operacyjny 4.4 Rozwój obszarów wiejskich	W sposobach realizacji celu brakuje odwołania do „wiejskiego” dziedzictwa kulturowego	Proponowany zapis: - ochrona i zachowanie wiejskiego dziedzictwa kulturowego i wykorzystanie go do rozwoju obszarów wiejskich	Wyjaśnienie jak w pkt. 2	Uwzględniono	Po modyfikacji proponowanego zapisu
8.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	137	Cel operacyjny 7.4. Promocja zdrowego stylu życia	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: ... • Tworzenie infrastruktury dla podtrzymania aktywności fizycznej i psychospołecznej, w szczególności seniorów	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: ... • Tworzenie infrastruktury dla podtrzymania aktywności fizycznej i psychospołecznej, w szczególności seniorów oraz osób niepełnosprawnych	Pozwoli to zapewnić równe szanse i równy dostęp osób sprawnych i niepełnosprawnych do tworzonej infrastruktury	Uwzględniono	
9.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	137	Cel operacyjny 7.5. Wzmacnianie włączenia	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:	Proponujemy dopisać: • Działania zmierzające do włączania osób niepełnosprawnych i innych grup defaworyzowanych w procesy planowania działań, re-	Włączanie tych osób w każdy etap zaplanowanych procesów zwiększa powodzenie sukcesu, gdyż będą oni mieli wiedzę na temat	Uwzględniono	Po modyfikacji proponowanego zapisu

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			społecz- nego		alizacji, ewaluacji	działań, będą mogli je modyfikować, znając doskonale problemy danego środowiska		
10.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	138	Cel operacyjny 7.6. Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:	Proponujemy dopisać: • rozwój i wspieranie różnorodnych form aktywizacji społecznej, w tym mieszkań treningowych i innych form usamodzielniania i uniezależniania	Usamodzielnianie osób niepełnosprawnych i innych grup defaworyzowanych, niezaradnych życiowo, czy kompletnie niesamodzielnych jest ważnym krokiem przy realizacji tego celu.	Nie uwzględniono	Proponowana treść mieści się w punkcie 4. w celu 7.6. Poprawa warunków mieszkaniowych.
11.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	138	Cel operacyjny 7.7. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: • Inwestycje poprawiające stan infrastruktury sportu i rekreacji	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: • Inwestycje poprawiające stan infrastruktury sportu i rekreacji ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych.	Pozwoli to zapewnić równe szanse i równy dostęp osób sprawnych i niepełnosprawnych do tworzonej infrastruktury	Uwzględniono	Po modyfikacji proponowanego zapisu
12.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	138	Cel operacyjny 7.7. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:	Proponujemy dopisać: • Dostosowanie instytucji kultury do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych.	Pozwoli to zapewnić równe szanse i równy dostęp osób sprawnych i niepełnosprawnych do tworzonej infrastruktury	Uwzględniono	Po modyfikacji proponowanego zapisu.
13.	Fundacja im. Doktora	139	Cel operacyjny 7.8.	Cel ten realizowany powinien	Proponujemy dopisać: • Promocję i wsparcie aktywności	Pozwoli to kształtować przyszłe pokolenie spo-	Uwzględniono	Po połączeniu i modyfikacji propo-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Piotra Janaszka Podaj Dalej		Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego	być przede wszystkim przez:	dzieci i młodzieży • promocję i wsparcie aktywności osób niepełnosprawnych • promocję i wsparcie aktywności osób starszych	łącznie odpowiedzialne, biorące sprawy w swoje ręce, twórcze, kreatywne i społecznie odpowiedzialne.		nowanych zapisów
14.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	139	Cel operacyjny 7.8. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:	Proponujemy dopisać: • wzmocnienie wolontariatu	Poprzez wspieranie centrów wolontariatu, prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz ośrodki pomocy, zmierzające do stosowania jednakowych standardów.	Uwzględniono	
15.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	140	Cel operacyjny 7.9. Ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: • Rozbudowę systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: • Rozbudowę systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz rodzin opiekujących się dorosłymi osobami wymagającymi stałej opieki.	Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi należy poszerzyć o rodziny, które zajmują się również dorosłymi osobami wymagającymi stałego wsparcia oraz osobami starymi lub przewlekle chorymi. Są to rodziny, w których zazwyczaj ktoś musi rezygnować z pracy i wszelkiej aktywności, aby przejąć opiekę.	Uwzględniono	
16.	Fundacja im. Doktora Piotra Ja-	141	Cel operacyjny 7.11. Po-	Cel ten realizowany powinien być przede	Proponujemy dopisać: • rozwój i wspieranie systemu mieszkań treningowych i innych	Usamodzielnianie osób niepełnosprawnych, absolwentów domów dziecka i	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	naszka Podaj Dalej		prawa warunków mieszkaniowych	wszystkim przez:	form usamodzielniania i uniezależniania	innych grup defaworyzowanych, niezaradnych życiowo, czy kompletnie niesamodzielnym jest ważnym krokiem przy realizacji tego celu.		
17.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	145	Cel operacyjny 8.2. Budowa wizerunku województwa i jego promocja	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:	Proponujemy dopisać: • Wsparcie dla organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych lokalnych odbywających się cyklicznie	Jest wiele fantastycznych wydarzeń lokalnych, które odbywają się od wielu lat, mają charakter cykliczny i określoną markę, która może służyć promocji całej Wielkopolski	Uwzględniono	Po modyfikacji proponowanego zapisu
18.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	145	Cel operacyjny 8.2. Budowa wizerunku województwa i jego promocja	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:	Proponujemy dopisać: • Wsparcie promocji dobrze działających organizacji pozarządowych	Wiele organizacji pozarządowych tworzy modelowe i innowacyjne rozwiązania różnych problemów, działa twórczo i przejrzyście, warto się nimi chwalić!	Uwzględniono	Po modyfikacji proponowanego zapisu
19.	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj Dalej	153	4. POTENCJALNE SPECJALIZACJE WIELKOPOLSKI NA TLE STRUKTURY CELÓW STRATEGII	Cel strategiczny 7. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa Cel operacyjny 7.6. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego	Uzupełnione o cel 7.8 Cel operacyjny 7.8 Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego	Bez wsparcia w postaci wzmocnienia infrastruktury, czy współpracy na linii JST/NGO realizacja założonych pozostałych celów dla III sektora staje się mało realna. Brak zaplecza uniemożliwia rozwój aktywności społecznej.	Nie uwzględniono	To nie jest cel w rozumieniu „smart specialisation” Strategii Europa 2020. Budowa kapitału społecznego jest wystarczająco akcentowana w ramach poszczególnych celów. „Smart specialisation” to obszar pozwalający konku-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				rzędu Cel operacyjny 7.9. Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego				rować w skali globalnej.
20.	Nadleśnictwo Turek	Cz. III uwarunkowania wewnętrzne pkt 2.5 inne regionalne dokumenty planistyczne str. 35			Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa powinien być załącznikiem do Strategii	Dokument ten był załącznikiem do poprzedniej wersji Strategii. Jest dokumentem strategicznym obowiązującym w perspektywie czasowej do 2050 roku. Dokument programowy zatwierdzony przez Ministra Środowiska o randze dokumentu strategicznego. Dokument który objęty był procedurą konsultacji z udziałem władz Samorządowych i Rządowych Województwa. Jest jednym z dokumentów polityki wewnętrznej regionalnej.	Uwzględniono częściowo	W rozdziale III 2.5.uwzględniono wzmiankę o tym programie. Przede wszystkim jednak na podstawie treści tego dokumentu wzbogacono opis celu operacyjnego 2.3. Nie można natomiast załączać tego programu, jak każdego innego, do strategii jako załącznika.
21.	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Lesznie	149	Cel operacyjny 8.5	„Budowa regionalnych systemów zabezpieczenia przed zagrożeniami”	Proponujemy: „Budowa regionalnych systemów zabezpieczeń przed zagrożeniami i systemów ratownictwa”	W strategii zawarte są sentencje dotyczące zabezpieczania przed zagrożeniami, natomiast brak sformułowań dotyczących ratownictwa.	Uwzględniono	Po modyfikacji proponowanego zapisu. Zmieniono tytuł celu operacyjnego na : „Budowa regionalnych systemów zabezpieczania i reagowania na zagrożenia’. W ślad za tym rozszerzono listę kierunków

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
								działań dla tego celu o ratownictwo.
22.	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Lesznie	143	Cele strategiczny 8 wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem	Tabela :miarami osiągnięcia celu będą przede wszystkim następujące wskaźniki: Ofiary śmiertelne wypadków drogowych na 100 tyś. ludności	Proponujemy: Ilość zdarzeń przypadających na 100 tyś ludności”	Udział w zdarzeniach z zakresu ratownictwa technicznego jest jednym z wielu zadań realizowanych przez PSP i inne podmioty ratownicze(KSRG)	Nie uwzględniono	Parametr zbyt szczegółowy, do zastosowania w programie.
23.	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Lesznie	145	Cele operacyjny 8.1 tworzenie warunków dla zarządzania rozwojem regionu	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:	Proponujemy dopisać cel: ”Promowanie bezpieczeństwa publicznego, w tym ochrony przeciwpożarowej”	Brak takiego celu w strategii	Uwzględniono	
24.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu	56	IV; 2.1.	Analiza SWOT, potencjał wewnętrzny.	Słabe strony - Środowisko Przyrodnicze i Energia: Propozycje nowych zapisów: Fragmentyzacja korytarzy ekologicznych oraz niewystarczające połączenia kompleksów przyrodniczych, szczególnie w kierunku Północ-Południe. Brak planów ochrony dla Obszarów Natura 2000 i pozostałych obszarów chronionych. Niewystarczająca ilość szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych) z możliwością włączenia się do sieci w sąsied-		Uwzględniono częściowo	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					nich województwach. Niewystarczająca gospodarka śmieciami i odpadami.			
25.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu	60	IV; 2.2.	Analiza SWOT, uwarunkowania zewnętrzne.	Dodatkowo do szans dla Środowiska Przyrodniczego i Energii: Wzrastająca świadomość społeczna w aspekcie ochrony środowiska.		Uwzględniono	
26.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu	92	VIII; 2.3.	Cele strategii, cel operacyjny 2.3. Ochrona zasobów leśnych i racjonalne ich wykorzystanie.	Dodatkowo: Odtwarzanie potencjalnych zbiorowisk roślinnych w Obszarach Natura 2000. Tworzenie korytarzy ekologicznych. Czynna ochrona siedlisk wilgotnych oraz torfowisk.		Uwzględniono częściowo	Część proponowanych zapisów mieści się w zapisach innych celów.
27.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu	35	III; 2.5.	Inne regionalne dokumenty planistyczne	Zamieścić w wykazie dokumentów – polityki wewnętrzne – Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa,	Dlaczego należy włączyć Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa do STRATEGII ROZWOJU WOJ. WIELKOPOLSKIEGO do 2020 r. 1) Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa jest sporządzony przez szerokie gremium specjalistów z różnych środowisk zajmujących się zagadnieniami przyrodniczymi w regionie. Od przedstawicieli władz poprzez środowiska nauki, jednostki	Uwzględniono	W opisie celu 2.3.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>organizacyjne LP, przedstawicieli przemysłu drzewnego do organizacji pozarządowych oraz prywatnych właścicieli lasów;</p> <p>2) Został sporządzony w trzech perspektywach czasowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - do 2010 - do 2025 - prognoza 2050; <p>3) Uwzględnia obowiązujący stan prawny i administracyjny regionu i państwa;</p> <p>4) Jest syntezą wielopłaszczyznową w zakresie ekologicznych, społecznych oraz gospodarczych funkcji lasów;</p> <p>5) Formułuje cele i zadania Lasów Państwowych, które jako priorytetowe są zgodne z celami operacyjnymi strategii rozwoju regionu np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie przesuszenia gleb (stepowienia) i poprawa bilansu wodnego - zachowanie i ochrona ekosystemów dąbrów Płyty Krotoszyńskiej; <p>6) Przedstawia potrzeby do-</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						skonalenia i dostosowania leśnictwa w regionie; 7)Określa kierunki rozwoju w trzech perspektywach czasowych; Zawiera aktualne i przydatne treści do tworzenia Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego.		
28.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile	92	: Cel operacyjny 2.3. Ochrona zasobów leśnych i racjonalne ich wykorzystanie	Proponuje się całkowitą zmianę treści rozdziału na przedstawioną	Lasy w klimatyczno-geograficznej strefie położenia Polski są najbardziej naturalną formacją przyrodniczą. Stanowią niezbędny czynnik równowagi ekologicznej, ciągłości życia, różnorodności krajobrazu, a także neutralizacji zanieczyszczeń, przez co przeciwdziałają degradacji środowiska. Zachowanie lasów jest nieodzownym warunkiem ograniczania procesów erozji gleby, zachowania zasobów wodnych i regulacji stosunków wodnych oraz ochrony krajobrazu. Lasy w sposób nierozdzielny są formą użytkowania gruntów zapewniająca produkcję biologiczną o wartości rynkowej oraz dobrem ogólnospołecznym kształtującym jakość życia człowieka. Ekosystemy leśne stanowią w Wielkopolsce najcenniejszy i najliczniej reprezentowany składnik wszystkich form ochrony przyrody. Lasy są odnawialnym źródłem surowca		Uwzględniono częściowo	Tekst wykorzystano do opisu celu operacyjnego 2.3. Propozycje kierunków działań uwzględniono po przerehabilitacji.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>drzewnego, warunkującym rozwój cywilizacyjny bez szkody dla środowiska. Zrównoważony i wielofunkcyjny rozwój lasów umożliwia współistnienie i pogodzenie wszystkich funkcji lasu. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuowanie zalesień gruntów porolnych w ramach krajowego programu zwiększania lesistości, oraz zakładanie zadrzewień śródpolnych pozytywnie oddziałujących na klimat i ograniczających erozję gleb. • Zwiększanie ilości retencjonowanej wody w biotopach leśnych i rolnych. • Wsparcie dla Lasów Państwowych przy tworzeniu Planów Ochrony Przyrody i Planów Urządzania Lasu, które powinny równoważyć funkcje gospodarcze, ochronne i społeczne. • Wspieranie rozwoju zagospodarowania turystycznego w Lasach Państwowych w powiązaniu z siecią gospodarstw agroturystycznych na obszarach wiejskich. • Rozbudowa skoordynowanej infrastruktury drogowej w lasach i na terenach wiejskich w celu lepszego udostępniania 			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>lasu i poprawy bezpieczeństwa ppoż. przez LP, gminy, powiaty i Urząd Marszałkowski.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie zintegrowanej sieci monitoringu zagrożeń na bazie wież-dostrzegalni ppoż. Lasów Państwowych wspólnie z Powiatowymi Komendami Straży Pożarnej. • Wspieranie przedsięwzięć w zakresie edukacji leśnej społeczeństwa w oparciu o ośrodki edukacji Lasów Państwowych, rozwijane szczególnie w okolicach dużych ośrodków miejskich. • Wspieranie badań naukowych w zakresie ochrony zasobów leśnych i racjonalnego ich wykorzystania. • Wspieranie przedsięwzięć podejmowanych przez Lasy Państwowe i Polski Związek Łowiecki mających na celu ograniczenie do minimum szkód wyrządzanych przez zwierzynę w uprawach leśnych i rolnych. • Uwzględnianie w polityce rozwoju regionalnego wzrostu zasobów lasów wielkopolskich i w efekcie możliwości dalszego rozwoju zakładów przetwórstwa drzewnego oraz skupu i przetwórstwa dziczyzny na terenach wiejskich, w powi- 			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>zaniu z jej promocją na wielkopolskim rynku.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ograniczanie w planowaniu przestrzennym fragmentacji kompleksów leśnych infrastrukturą drogową, inwestycjami liniowymi, oraz otaczania kompleksów leśnych zwartą zabudową. 			
29.	Uniwersytet Trzeckiego Wieku	Cel 5.12 rozwój srebrnego sektora	„cel powinien być realizowany przez....”	Sposoby realizacji celu to hasła a powinny być konkrety np. :jaką infrastrukturę należy rozwijać -w jaki sposób rozumieć partnerstwo administracja – mieszkańcy - po co nam promocja „komunikacji społecznej” – trzeba stworzyć warunki do jej zaistnienia.	„srebrny sektor” to nazwa idea. To co się proponuje to ogólne. Tu muszą znaleźć się konkretne propozycje.		Nie uwzględniono	Szczegóły ustala się w programach.
30.	Uniwersytet Trzeckiego Wieku	Cel 7.3 Poprawa stanu zdrowia człowieka	„Rozwijanie sieci gabinetów lekarzy rodzinnych...”	Należy dążyć do zmiany zasad pracy i finansowania lekarzy rodzinnych w celu poprawy skuteczności działania sektora służby zdrowia.	Lekarze rodzinni nie leczą lecz zlecają badania bo oszczędzają pieniądze. Ograniczają się do kierowania do specjalistów przez co wydłużają kolejki i czas oczekiwania do ogromnych rozmiarów.		Nie uwzględniono	Kwestia zbyt szczegółowa. To jest już domena innych programów

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
31.	Uniwersytet Trzeciego Wieku	Cel 7.4 Promocja zdrowego trybu życia	„Cel ten powinien być realizowany przez ... wzmacnianie zdrowego stylu życia”	Cel ten powinien być realizowany przez wzmacnianie zdrowego stylu życia..... wykorzystując organizacje pozarządowe jak np. Uniwersytety Trzeciego Wieku które należy wspierać w tej działalności finansowo	Uniwersytety Trzeciego Wieku od wielu lat prowadzą z powodzeniem działania mające na celu promocję zdrowego stylu życia. Borykają się niestety z trudnościami natury lokalowej i finansowej (środki czerpią tylko ze składek członków – emerytów). Nie otrzymują żadnego wsparcia finansowego na opłacanie lokali i instruktorów.		Uwzględniono	w Celu operacyjnym 6.6.
32.	Uniwersytet Trzeciego Wieku		Cel 7.4 Promocja zdrowego trybu życia	„cel powinien być realizowany przez....” Dodać zapis	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie polityki mieszkaniowej dla osób starszych 	Wyż demograficzny osób starszych i specyficzne potrzeby tej grupy wiekowej wymagają zróżnicowanego budownictwa mieszkaniowego właściwie przystosowanego (od kawalerek do apartamentów kilkupo kojowych) we współpracy z różnymi podmiotami oferującymi dodatkowe usługi : gastronomiczne, kulturalne, socjalne.	Uwzględniono	W celu operacyjnym 7.11.
33.	Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią	33	2. POLITYKI WENĘTRZNE	2.3. Projekt Strategii wzrostu efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce	2.3. Projekt Strategii wzrostu efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce na lata 2012-2020	Dokument został zaktualizowany	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				na lata 2011-2020				
34	Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią	33/34	2. POLITYKI WENĘTRZNE	Celem głównym realizacji tej strategii jest osiągnięcie przez Wielkopolskę w 2020 roku 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych w energii finalnej i co najmniej 20% wzrostu efektywności energetycznej (EE) w odniesieniu do roku 1990, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, oraz dążenie do osiągnięcia pozycji lidera innowacji i wdrożeń technologii z zakresu odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej. Celowi głównemu służyć ma realizacja następujących celów szczegółowych: <ul style="list-style-type: none"> • Uzyskanie co najmniej 5 pa- 	Celem głównym realizacji strategii jest osiągnięcie przez Wielkopolskę w 2020 roku 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych w energii finalnej i co najmniej 20% wzrostu efektywności energetycznej w odniesieniu do roku 1990, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju oraz dążenie do osiągnięcia pozycji lidera innowacji i wdrożeń technologii z zakresu odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej. Celowi głównemu służyć ma realizacja następujących celów szczegółowych: <ul style="list-style-type: none"> • Wdrożenie minimum 10 autorskich technologii z zakresu OZE i EE przez przedsiębiorstwa wielkopolskie. • Utworzenie na terenie województwa centrum innowacji eko-energetycznych oraz realizacja zadań przez tę jednostkę na potrzeby podmiotów z obszaru Wielkopolski. • Zainstalowanie co najmniej 500 MW_{el} w instalacjach wykorzystujących odnawialne źródła energii, z tego 150 MW w instalacjach wysokosprawnej kogeneracji. 	Dokument, w tym cele główne opracowania zostały zaktualizowane	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				<p>tentów z zakresu odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej w latach 2011-2020. Wdrożenie minimum 10 autorskich technologii z zakresu OZE i EE przez przedsiębiorstwa wielkopolskie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie na terenie województwa centrum innowacji ekoenergetycznych oraz realizacja zadań przez tę jednostkę na potrzeby podmiotów z obszaru Wielkopolski. • Zainstalowanie co najmniej 1100 MW_{eł} oraz 700 MW_t w instalacjach wykorzystujących odnawialne 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana nawyków konsumencjki związanych z pozyskiwaniem energii z odnawialnych źródeł oraz oszczędzaniem energii. • Redukcja emisji gazów cieplarnianych. • Wzrost efektywności energetycznej regionu o 20% do roku 2020. • Budowa inteligentnych sieci (lub zmodernizowanie do tego standardu odpowiedniej długości linii) oraz montaż inteligentnego opomiarowania. • Wyposażenie dedykowanej jednostki w narzędzia umożliwiające przygotowanie i wdrażanie regionalnych systemów wsparcia w okresie realizacji Strategii. • Wsparcie w zakresie OZE i EE - do roku 2020 - co najmniej 200 inwestycji samorządowych, 150 inwestycji podmiotów gospodarczych, a także 800 inwestycji osób fizycznych. 			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				<p>źródła energii, z tego 200 MW w instalacjach wysokosprawnej kogeneracji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiana nawyków konsumenckich związanych z pozyskiwaniem energii z odnawialnych źródeł oraz oszczędzaniem energii. • Redukcja emisji gazów cieplarnianych. • Budowa inteligentnych sieci (lub zmodernizowanie do tego standardu odpowiedniej długości linii) oraz montaż inteligentnego opomiarowania. • Wyposażenie dedykowanej jednostki w narzędzia umożliwiające przygotowanie i wdrażanie re- 				

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				gionalnych systemów wsparcia w okresie realizacji Strategii. <ul style="list-style-type: none"> Wsparcie, w zakresie OZE i EE do roku 2020 co najmniej 800 inwestycji osób fizycznych oraz 150 inwestycji firm, a także 200 inwestycji samorządowych. 				
.	Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią	39	1.2. Infrastruktura podstawowa	Rozbudowywany jest obecnie Port Lotniczy Poznań-Ławica.	usunąć	Port lotniczy został już rozbudowany	Nie uwzględniono	Rozbudowa Ławicy trwa nadal - budowana jest na przykład wieża kontroli
35.	Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią	99	Cel strategiczny 3 Lepsze zarządzanie energią	Ludność korzystająca z instalacji gazowej	Ludność korzystająca z gazu sieciowego	poprawniej	Uwzględniono	
36.	Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią	99	Cel operacyjny 3.1. Racjonalizacja gospodowania energią	działania zarówno na etapie produkcji, transportu, jak i jej odbioru	działania zarówno na etapie produkcji, dystrybucji, jak i jej odbioru	Poprawniej w przypadku energii	Uwzględniono	
37.	Wielkopolska	99	Cel operacyjny	Wielkopolska jest	Wielkopolska jest regionem mało	kolokwializm	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Agencja Zarządzania Energią		cyjny 3.1. Racjonalizacja gospodarowania energią	regionem rozrzu- nym, jeśli chodzi o zużycie energii.	efektywnym, jeśli chodzi o zużycie energii.		dniono	
38.	Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią	100	Cel operacyjny 3.2. Rozwój produkcji i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Projekt Strategii wzrostu efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce na lata 2011-2020 zakłada, że...	Projekt Strategii wzrostu efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce na lata 2012-2020 zakłada, że...	Tytuł dokumentu został zaktualizowany	Uwzględniono	
39.	PAK Górnictwo Sp. z o.o.	33	III UAWA- RUNKO- WANIA ZE- WNĘTRZ- NE 2. POLI- TYKI WE- WNĘTRZ- NE 2.3. Pro- jekt Stra- teгии wzro- stu efek- tywności energe- tycznej i rozwoju	Celem głównym realizacji tej strategii jest osiągnięcie przez Wielkopolskę w 2020 roku 20% udziału energii ze źródeł odnawialnychZainst alowanie co naj- mniej 1100 MWel oraz 700 MWt w instalacjach wy- korzystujących odnawialne źródła energii, z tego 200 MW w insta-	Brak choćby wzmianki o rozwoju energetyki opartej na węglu brunatnym. Należy uwzględnić istniejący sektor paliwowo-energetycznego i stworzyć warunki do jego rozwoju. Strategia odnosi się do odnawial-	W Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 Roku Wielkopolska 2020 nie uwzględniono, a właściwie – nie ujawniono istniejącego sektora paliwowo-energetycznego, opartego na węglu brunatnym, a tym samym ograniczono warunki rozwoju tej gałęzi przemysłu. Według „Rzeczpospolitej” w Polsce 33 % energii pochodzi z węgla brunatnego i jest to energia najtańsza. Nadal podstawą energetyki jest i w przyszłości będzie węgiel kamienny i brunatny. Obecnie z tych źródeł po-	Uwzględniono częściowo	Strategia jedynie cytuje zapisy Strategii wzrostu efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce na lata 2012-2020 . Nie można ingerować w jego treść. O węglu brunatnym jest w innym miejscu strategii.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce na lata 2011-2020	lacjach wysokosprawnej kogeneracji.	nych źródeł energii, a więc analogicznie należy uzupełnić tekst o dane dotyczące rozwoju elektrowni i kopalń węgla brunatnego.	chodzi aż 88 % energii. Strategia nie widzi potrzeby rozwoju kopalń i elektrowni. W Rozdziale 2 Polityki wewnętrznej pkt. 2.3 (str. 33) Projekt Strategii wzrostu efektywności gospodarczej i rozwoju odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce na lata 2011-2020 brak choćby wzmianki o rozwoju energetyki opartej na węglu brunatnym, a mówi się za to o 20 % udziale energii ze źródeł odnawialnych. Jest to zatem pominięcie faktu rozwoju energetyki opartej na węglu brunatnym w odróżnieniu do konkretnych faktów podawanych w Strategii dotyczących odnawialne źródła energii.		Do tego odnosi się Diagnoza, która jest dostępna na stronie internetowej UMWW.
40.	PAK Górnictwo Sp. z o.o.	41	IV OCENA POTENCJAŁÓW WOJEWÓDZTWA 1.GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU WIELKOPOLSKI 1.3. Środowisko i	Wielkopolska nie jest zasobna w surowce mineralne Nie można także pomijać w planach możliwości rozwijania energetyki jądrowej. Ponadto Wielkopolska ma warunki i szanse na znaczne	Wielkopolska jest trzecim pod względem wielkości zasobów rejonem w kraju, obok Dolnego Śląska i Ziemi Lubuskiej, rejonem o bardzo niskim stopniu rozpoznania. Zasoby węgla brunatnego w Wielkopolsce są więc bardzo duże i mogą zapewnić energię na kilkadziesiąt a nawet kilkaset lat.	W planach pominięto po raz kolejny rozwój istniejącej energetyki opartej na węglu brunatnym eksploatowanym od 67 lat w kopalniach „Konin” i „Adamów”.	Uwzględniono częściowo	Skorygowano tekst w rozdziale 1.3. odnoszący się do zasobności Wielkopolski pod względem surowcowym.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			energia.	ograniczenie skali emisji gazów cieplarnianych.	Wpływ kopalni odkrywkowej na środowisko jest okresowy i przemijający, po czym następuje powrót do stanu sprzed eksploatacji, w odróżnieniu do trwałych zmian związanych działalnością rolniczą, która jest przyczyną stopowienia regionu. Poza tym tereny pokopalniane nie są problemem, gdyż są na bieżąco zagospodarowywane. Zasięg leja depresji zależy od budowy geologicznej. Istnieją technologie mogące znacznie ograniczyć działanie leja. Obniżenie wód podziemnych nie wpływa na plony. Dlatego można napisać, że szczególnie dobre warunki istnieją dla wykorzystania węgla brunatnego.	Skoro wymienia się energetykę jądrową i wody termalne nie ma więc powodu nie uwzględniać energetyki na węglu brunatnym.		
41.	PAK Górnictwo Sp. z o.o.	42	IV OCENA POTENCJAŁÓW WOJEWÓDZTWA 1.GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU WIELKOPOLSKI 1.4. Gospodarka i jej otocze-	Do głównych czynników utrudniających rozwój przedsiębiorczości obok wymienionych takich jak: niedostateczne wyposażenie kapitałowe i dekapitalizację majątku, słabo rozwinięte powiązania integracyjne przedsiębiorstw,	Do czynników należy także zaliczyć także duży opór społeczny przed nowymi inwestycjami, jak choćby w przypadku realizacji koncesji na rozpoznanie i poszukiwanie złóż węgla brunatnego.	Strategia powinna pomagać przełamywać często bezzasadną, opartą na mitach niechęć do Inwestorów, np. poprzez aktywną edukację.	Uwzględniono częściowo	Dopisano opór społeczny jako jeden z czynników ograniczających, bez odniesień do eksploatacji nowych złóż kopalni, jako problem natury ogólnej.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			nie	zbyt małą liczbę przedsiębiorstw „wysokiej techniki” i „dużej szansy”, wykorzystywanie technologii zewnętrznych, niską rentowność dużej części przedsiębiorstw,				
42.	PAK Górnictwo Sp. z o.o.	60	IV OCENA POTENCJAŁÓW WOJEWÓDZTWA 2. ANALIZA SWOT. 2.2. Uwarunkowania zewnętrzne	Szanse: dobre warunki dla energii odnawialnej i jądrowej	Dopisać : Dobre warunki opartej na istniejących i rozpoznawanych zasobach węgla brunatnego	Nie uwzględniono ogromnych zasobów węgla brunatnego oraz doświadczeń w ich eksploatacji wobec faktu dostrzeżenia dobrych warunków dla energii jądrowej.	Uwzględniono częściowo	Wpisano dobre warunki dla energetyki konwencjonalnej.
43.	PAK Górnictwo Sp. z o.o.	69		Troska o środowisko - ochrona naturalnych nieodnawialnych zasobów, zminimalizowanie negatywnego oddziaływania na otoczenie.	Uzupełnić zapis: Troska o środowisko - ochrona naturalnych nieodnawialnych zasobów poprzez ich racjonalne wykorzystanie, zminimalizowanie negatywnego oddziaływania na otoczenie.	Nie można pominąć możliwości eksploatacji zasobów naturalnych, w tym węgla brunatnego. Ochrona złóż to nie to samo co zaniechanie eksploatacji.	Uwzględniono częściowo	Wprowadzono różnego rodzaju zapisy w kilku miejscach dokumentu
44.	PAK Górnictwo Sp. z o.o.	92/93	VIII CELE STRATEGII	Eksploatacja kopalin pozostaje w konflikcie z	Eksploatacja kopalin, również węgla brunatnego, prowadzona	Wspieranie warunków rozwoju dla energetyki nasze-	Uwzględniono częściowo	Wprowadzono różnego rodzaju zapisy w kilku miej-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			3. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE Cel strategiczny 1 Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu Cel operacyjny 2.4. Racjonalizacja gospodarki zasobami kopalni oraz niwelowanie skutków ich eksploatacji	ochroną środowiska, działalnością gospodarczą i rolniczą oraz z funkcjami mieszkalnymi. Celem jest uzyskanie równowagi między tymi funkcjami, z preferencjami dla wymogów środowiskowych. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: ☐ Wsparcie rozpoznawania występowania złóż kopalni. ☐ Ochronę przed zabudową kluczowych złóż kopalni w regionie. ☐ Ograniczanie eksploatacji na obszarach chronionych oraz na terenach o wysokiej kulturze rolnej. ☐ Rekultywację i zagospodarowanie terenów po-	jest zgodnie z prawem, na podstawie bardzo wielu szczegółowych przepisów, określających sposoby- procedury postępowania na poszczególnych etapach istnienia kopalni. Kopalnie dostarczają dla gospodarki surowce, a elektrownie opalane węglem brunatnym energią elektryczną – trudno tu mówić o konflikcie. Dopisać: Wspieranie warunków rozwoju dla energetyki opartej na węglu brunatnym	go regionu, powinno odbywać się nie tylko na etapie rozpoznawania złóż węgla, ale także przy uzyskiwaniu koncesji na wydobycie, budowie i eksploatacji kopalń odkrywkowych oraz elektrowni. Takiego wsparcia w Strategii nie ma. Natomiast racjonalizacja gospodarki zasobami kopalni, oprócz ich właściwego wykorzystania, wymaga także odpowiedniej polityki zagospodarowania złóż, uwzględniającej rzeczywiste potrzeby społeczeństwa. Za przyczynę nieodwracalnych zmiany w stosunkach wodnych, zmian klimatycznych, za powstanie klimatu stepowego uznaje się jednak ekspansję przestrzeni rolniczej. Kolejny raz należy tu także podkreślić rolę węgla brunatnego jako najtańszego paliwa dla energetyki, a także oczywisty fakt posiadania przez nasz kraj, również w Wielkopolsce, znacznych jego zasobów rozpoznanych i nierozpoznanych. Zasobów, które zgodnie z zasadą zrówno-	ściowo	scach dokumentu

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				<p>eksploatacyjnych oraz ograniczanie negatywnych skutków prac geologicznych i eksploatacji kopalni.</p> <p>☐Wsparcie eksploatacji i wykorzystania źródeł geotermalnych.</p> <p>☐Lepsze wykorzystanie surowców mineralnych dla medycyny, zdrowia i rekreacji.</p> <p>Terytorialny wymiar celu:</p> <p>☐Cel ma charakter horyzontalny i dotyczy całego województwa.</p>		<p>ważonego rozwoju mogą być racjonalnie wykorzystane zarówno obecnie, a przede wszystkim ze względu na ich ilość będą spożytkowane przez przyszłe pokolenia. A do tego niezbędne jest wspieranie rozpoznania złóż w celu zapewnienia bazy surowcowej dla energetyki. Dlatego ważne jest aby w Strategii znalazły się zapisy uwzględniające wspieranie inwestorów, przede wszystkim prywatnych, realizujących zadania w zakresie rozpoznawania i poszukiwania złóż węgla brunatnego na podstawie posiadanych koncesji.</p>		
45.	PAK Górnictwo Sp. z o.o.	101	VIII CELE STRATEGII 3. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE Cel strategiczny 2 Poprawa	Infrastruktura energetyczna w regionie jest w niezadowalającym stanie, zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym, co może spowodować zagrożenia	Dopisać: <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków dla rozwoju energetyki opartej na węglu brunatnym 	Mimo, że cel operacyjny (Cel strategiczny 3/Cel operacyjny 3.3 Poprawa bezpieczeństwa energetycznego regionu – str. 101) mówi o konieczności zapewnienia wystarczającej mocy wytwórczych w elektrowniach, nie uwzględnia on w sposób wyraźny rozwoju energetyki opartej na węglu	Uwzględniono	Wprowadzono odpowiedni zapis do celu operacyjnego 3.3.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			<p>stanu środowiska Cel operacyjny 3.3. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego regionu.</p>	<p>w dostawie energii i paliw. W tym celu należy podjąć działania mające zagwarantować właściwą infrastrukturę, dostawę energii i wystarczającą moc wytwórczą w elektrowniach. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Zapewnienie nieprzerwanej produkcji i dostaw energii zaspokajającej potrzeby regionu. ☐ Wsparcie działań wykorzystujących lokalne zasoby energii. ☐ Rozbudowę sieci dystrybucyjnej gazu ziemnego. ☐ Wsparcie inwestycji zapewniających bezpieczeństwo energetyczne i rozwój regionu, 		<p>brunatnym, a mówi między innymi o tworzenie warunków dla rozwoju energetyki jądrowej. Dlatego też obok, jeśli nie zamiast wymienionej tu energetyki jądrowej, w Strategii powinien znaleźć zapis: Tworzenie warunków dla rozwoju energetyki opartej na węglu brunatnym</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				<p>w tym rozbudowę sieci przesyłowych.</p> <p>☐ Tworzenie warunków dla rozwoju energetyki jądrowej.</p> <p>☐ Uwzględnianie bezpieczeństwa energetycznego w planowaniu przestrzennym.</p> <p>Terytorialny wymiar celu:</p> <p>☐ Cel ma charakter horyzontalny i dotyczy całego województwa.</p>				
46.	PAK Górnictwo Sp. z o.o.		VIII CELE STRATEGII 3. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE Cel strategiczny 6 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia Cel opera-	Cel operacyjny 6.4 Promocja postaw innowacyjnych	Dodać punkt: Edukacji dzieci i młodzieży w zakresie pozyskiwania różnych form energii.	Cel operacyjny 6.4 Promocja postaw innowacyjnych dokument proponuje działania mające na celu między innymi unowocześnienie szkół w celu kształtowania umiejętności niezbędnych w gospodarce opartej na wiedzy. Proponuje się dodać tutaj punkt dotyczący edukacji dzieci i młodzieży w zakresie pozyskiwania różnych form energii.	Uwzględniono	Wprowadzono odpowiedni zapis do celu 3.1.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			cyjny 6.4. Promocja postaw innowacyjnych					
47.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu		Cel strategiczny 7		Propozycja nowego celu operacyjnego „Łagodzenie skutków bezrobocia”	Nie zaproponowano treści tego celu	Nie uwzględniono	Nie otrzymano, mimo deklaracji WUP, propozycji treści tego celu. Łagodzenie skutków bezrobocia to wielowymiarowe zagadnienie niemożliwe do ujęcia w jednym odrębnym celu. Wszystkie cele strategii w jakimś stopniu te skutki łagodzą. Ponadto, strategia koncentruje się przede wszystkim na przyczynach tego zjawiska.
48.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	17	III UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE 1.1 Polityki wspólnotowe	„Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy	„Mobilna młodzież” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy	W samej Strategii Europa 2020 użyto sformułowania „Młodzież w drodze”, jednak w obecnych publikacjach używa się określenia „Mobilna młodzież”, które wydaje się być bardziej obrazującym istotę i założenia projektu.	Uwzględniono	
49.	Wojewódzki Urząd	44-45	IV OCENA POTEN-	-	Należy uwzględnić informację dotyczącą inwestowania w badania i	Informacja ta jest istotna, szczególnie w prawidłowym	Nie uwzględniono	Prace nad diagnozą zakończono.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Pracy w Poznaniu		CJAŁÓW WOJEWÓDZTWA, 1.6. Mieszkańcy i zatrudnienie		rozwój: „Według danych GUS wzrost nakładów na badania największy był w latach 2005 – 2009, natomiast w 2010 nakłady te zmalały (z 649 308,8 zł do 517 149,1 zł)”	planowaniu budżetu.	dniono	Nie przewiduje się, zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami, aktualizacji tego dokumentu w trakcie prac nad strategią.
50.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	46	IV OCENA POTENCJAŁÓW WOJEWÓDZTWA, 1.6. Mieszkańcy i zatrudnienie	Poziom bezrobocia w Wielkopolsce jest niższy od średniej dla kraju. Na koniec 2010 roku stopa bezrobocia rejestrowanego była najniższa wśród województw i wynosiła 9,2 %.	Poziom bezrobocia w Wielkopolsce jest niższy od średniej dla kraju. Na koniec lipca 2012 r. stopa bezrobocia rejestrowanego była najniższa wśród województw i wynosiła 9,1 %.	W kontekście zmian na rynku pracy, należy podać najbardziej aktualne dane dotyczące bezrobocia w Wielkopolsce.	Nie uwzględniono	Prace nad diagnozą zakończono. Nie przewiduje się, zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami, aktualizacji tego dokumentu w trakcie prac nad strategią.
51.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	46	IV OCENA POTENCJAŁÓW WOJEWÓDZTWA, 1.6. Mieszkańcy i zatrudnienie	Należy jednak podkreślić, iż stopa bezrobocia jest mocno zróżnicowana, ponieważ w niektórych powiatach sięga 20% (chodzieski, wągrowiecki, złotowski, czy słupecki). Świadczy to o dużym zróżnicowaniu wewnętrznym województwa.	Należy jednak podkreślić, iż stopa bezrobocia jest mocno zróżnicowana, waha się od 4% w powiecie poznańskim do 19,9% w powiecie wągrowieckim (stan na lipiec 2012r.), a północne i wschodnie obszary regionu zagrożone są marginalizacją.	Wg najbardziej aktualnych dostępnych danych, stopa bezrobocia w powiecie chodzieskim wynosi 15,3, słupeckim 16,0, wągrowieckim 19,9, a złotowskim 17,7. Podanie wartości 20% jest zbyt dużym uogólnieniem. Kwestia nierównomiernego rozwoju województwa jest niezwykle istotna i powinna zostać podkreślona w Strategii, ze względu na konieczność wyrównywania szans i zrównoważenie rozwoju regionu.	Nie uwzględniono	Propozycja odnosi się do diagnozy. Prace nad diagnozą zakończono. Nie przewiduje się, zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami, aktualizacji tego dokumentu w trakcie prac nad strategią.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
52.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	46	IV OCENA POTENCJAŁÓW WOJEWÓDZTWA, 1.6. Mieszkańcy i zatrudnienie	Prognoza przewiduje systematyczny wzrost liczby ludności w wieku emerytalnym. W 2020 liczebność.....	Proponujemy posłużyć się danymi z Prognozy demograficznej Region Wielkopolska w latach 2012-2035, przygotowanej przez Wielkopolski Obserwatorium Rynku Pracy (WORP) i przesłanej Państwu, a także dostępnej na stronie internetowej WORP (www.obserwatorium.wup.poznan.pl)	Opracowanie to zostało stworzone w oparciu o najaktualniejsze dane i stanowi cenne źródło informacji w zakresie prognoz odnoszących się do zmian demograficznych, które będą rzutowały na sytuację rynku pracy w najbliższych latach, bowiem np. udział ludności w wieku 60-64 zmaleje z 80,7% w 2012 r. do 73,6% w 2035 r. tj. o prawie 7 %.	Nie uwzględniono	Do diagnozy wykorzystano prognozę GUS, która jest wystarczająca podstawą do wnioskowania. Ponadto, proponowana prognoza powstała po zakończeniu prac nad diagnozą.
53.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	44-46	IV OCENA POTENCJAŁÓW WOJEWÓDZTWA, 1.6. Mieszkańcy i zatrudnienie	-	Należałoby przeanalizować zasadność zwrócenia większej uwagi na osoby 50+, osoby niepełnosprawne oraz osoby młode.	Skoro wg zapisów dokumentu, sytuacja na wielkopolskim rynku pracy stanowi największe wyzwanie dla regionu i rozwiązaniu tego problemu powinna, bezpośrednio lub pośrednio, służyć realizacja wszystkich celów zapisanych w strategii, należałoby szerzej scharakteryzować sytuację na wielkopolskim rynku pracy pod kątem grup będących w szczególnej sytuacji.	Uwaga polemiczna	Zwracanie uwagi na osoby 50+ jest zasadne. Ponadto, propozycja szerszej charakterystyki rynku pracy odnosi się do diagnozy.
54.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	58	ANALIZA SWOT, KAPITAŁ LUDZKI I INTELEK-	<ul style="list-style-type: none"> wysoki poziom bezrobocia na znacznym obszarze 	<ul style="list-style-type: none"> zróznicowanie w poziomie bezrobocia poszczególnymi powiatami województwa 	Wielkopolska od lat charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem bezrobocia w naszym kraju, można jednak wskazać na jego duże	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			TUALNY (słabe strony)	rze woje-wództwa		zróżnicowanie w obrębie województwa.		
55.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	128	Cel operacyjny 6.2 Wsparcie szkolnictwa wyższego	-	W działaniach, poprzez jakie ma być realizowany ten cel, należy dodać: dostosowanie kierunków studiów do rzeczywiste występujących potrzeb pracodawców.	Problem niedopasowania oferty edukacyjnej szkolnictwa wyższego do zapotrzebowania na rynku pracy, jest jednym z najpoważniejszych problemów w tym obszarze.	Uwzględniono	Po przeredagowaniu propozycji
56.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	134	Cel operacyjny 7.1 Wzmacnianie aktywności zawodowej	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez działania Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy, takie jak: a) stałe monitorowanie sytuacji na wielkopolskim rynku pracy, cykliczne badania regionalnego/lokalnego rynku pracy i wdrażanie ich efektów, b) dostarczanie informacji na temat zmiany gospodarczej na wielkopolskim rynku pracy, c) diagnozowanie problemów regionalnego/lokalnego rynku pracy, d) dostarczanie zdobytych informacji instytucjom zajmującym się kreowaniem polityki zatrudnienia i edukacji, e) informowanie uczniów nt. możliwości wyboru ścieżki zawodowej na podstawie aktualnych danych i tendencji na regionalnym rynku pracy, f) promowanie kształcenia w za-	Powołanie projektu systemowego WORP ma służyć bardziej efektywnemu programowaniu rozwoju województwa oraz zapobieganiu negatywnym zjawiskom, jakie mogą się pojawiać z przyczyn zewnętrznych i wewnętrznych. Prognozowanie, które jest z natury trudne, jest zalecane przez Komisję Europejską we wszystkich krajach członkowskich w formie pracy obserwatoriów czego dowodem jest istnienie European Network on Regional Labour Market Monitoring.	Nie uwzględniono	Zapisy na ten temat są w celu 8. (po zmianach w 9.) Ponadto, nie można w strategii operować nazwą własną tego podmiotu, bowiem w przyszłości może on przyjąć inny kształt i nazwę.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					wodach deficytowych.			
57.	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	135	Cel operacyjny 7.2 Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym	-	W realizacji tego celu powinny zostać wykorzystane prognozy demograficzne oraz badania realizowane przez WOPR, związane ze zmianami na rynku pracy.	-	Nie uwzględniono	Do diagnozy wykorzystano prognozę GUS, która jest wystarczająca podstawą do wnioskowania. Ponadto, proponowana prognoza powstała po zakończeniu prac nad diagnozą.
58.	Gmina Rawicz	84	Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej	Modernizację podstawowej sieci drogowej, budowę nowych odcinków tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemami zewnętrznymi.	Modernizację podstawowej sieci drogowej, włączanie do sieci dróg wojewódzkich tych odcinków, które w wyniku budowy dróg ekspresowych tracą status dróg krajowych, a spełniają kryteria dla dróg wojewódzkich, budowę nowych odcinków tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemami zewnętrznymi.	Ustawa o drogach z dnia 21 marca 1985 r., której art. 10 pkt. 5 stanowi, że „odcinek drogi zastąpiony nowo wybudowanym odcinkiem drogi z chwilą oddania go do użytkowania zostaje pozbawiony dotychczasowej kategorii i zaliczony do kategorii drogi gminnej” nie przewiduje innych szczebli samorządu, które mogłyby przejąć „stary” odcinek drogi, pozbawiony kategorii drogi krajowej. Przekazanie odcinków dróg dotychczas kategorii krajowej gminom, spowoduje pogorszenie układu komunikacyjnego miast i nie zapewni realizacji celu - zwiększenia spójności sieci drogowej. Taka sytuacja jest wynikiem błędu, który nie został sko-	Nie uwzględniono	Tego rodzaju ustalenia wykraczają poza kompetencje strategii.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						rygowany w momencie porządkowania prawa przed wprowadzeniem w 1999 r. kolejnych szczebli samorządu terytorialnego. I ten stan trwa do dzisiaj.		
59.	UMiG Murwana Goślina		Cel operacyjny 7.10		Powstanie parku promującego w sposób atrakcyjny historię państwowości i regionu.	Powstanie parku historycznego pozwoli na przestawienie w ciekawej i atrakcyjnej formie dziejów historycznych państwa polskiego. Istnienie parku mógłby służyć upowszechnieniu w społeczeństwie wiedzy historycznej o dziejach narodu oraz stanowiłoby niepowtarzalną na tle kraju atrakcję turystyczną. W celu uatrakcyjnienia przedstawienia ww. tematyki zakłada się organizację widowisk historycznych z wykorzystaniem grup rekonstrukcyjnych, teatralnych oraz z zaangażowaniem dużych ilości wolontariuszy	Nie uwzględniono	Propozycja zbyt szczegółowa. Dziedzictwo historyczne uwzględnia Cel operacyjny 7.10.
60.	UMiG Murwana Goślina	154	Rozdział 5.1. Ład przestrzenny		Proponuję następujące myślniki: - dbałość o realizację zabudowy o wysokich walorach architektonicznych i zrealizowanej z materiałów wysokiej jakości, - projektowanie zespołów urbanistycznych z zasadami sztuki urbanistycznej oraz w nawiązaniu		Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					do kontekstu przestrzennego terenów już zainwestowanych;			
61.	UMiG Murwana Goślina	Str. 155	Rozdział 5.2 Zrównoważony rozwój		- promowanie inwestycji, które charakteryzują się wysoką energooszczędnością zarówno w przypadku rozwiązań technologicznych obiektów budowlanych jak i o odpowiedniej lokalizacji (dostęp do miejsc pracy, infrastruktury komunalnej, usług za pomocą zintegrowanych węzłów komunikacji publicznej)		Uwzględniono	Po modyfikacji propozycji
62.	UMiG Murwana Goślina		Cel operacyjny 4.		W projekcie strategii przewiduje się rozwój w oparciu o ośrodki metropolitalny, regionalny, subregionalny, lokalny i obszary wiejskie jednak pomija się grupę małych miast z wieloletnią historią pełniących funkcje lokalnych ośrodków, które nie kwalifikują się do żadnej kategorii i są pomijane w zapisach o rewitalizacji. Istnieje potrzeba zaproponowania rozwoju dla nich poprzez ruch Citaslow, rewitalizacje czy inne typy działań w celu zachowania bogactwa lokalnych tradycji.	Przy założonym zakresie pomija się małe miasta poprzez określenie wymiaru celu. W przypadku celu 4.1. rewitalizacja jest zawężona do rewitalizacji dzielnic, co sugeruje jedynie miasto Poznań bez uwzględnienia mniejszych miast Cel 4.2. obejmuje ośrodki subregionalne oraz miasta średniej wielkości i ich obszary funkcjonalne (powyżej 20 tys. mieszk.) Cel 4.3. miasta małe i średnie jednak w szczegółach poniżej 50 tys. mieszkańców do powyżej 20 tys. mieszkańców Cel 4.4. Obszary wiejskie	Uwzględniono częściowo	Strategia nie pomija żadnych miast, którym służy cel 4.3. Rewitalizację przeniesiono do Celu operacyjnego 4.6.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						W całym województwie jest 89 miast poniżej 20 tys. mieszkańców.		
63.	UMiG Murowana Goślina		Cel operacyjny 4.2.		Wykorzystanie aktualnie ukrytego potencjału dla wzmocnienia miast, które nie są ani stolicą regionu, ani subregionu, np. poprzez udział w międzynarodowej sieci Cittaslow.	Wykorzystanie potencjału małych i średnich miast wymaga zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego. Wskazane byłoby wsparcie organizacyjne i finansowe tego rodzaju działań ze strony władz województwa. Temu zaangażowaniu może towarzyszyć udział w międzynarodowej sieci Cittaslow. Przykładem mogą być działania województwa warmińsko-mazurskiego. Cittaslow jest inicjatywą ukierunkowaną nie tylko na promocję walorów krajo-brazowych ale także pozostałych indywidualnych cech regionu m.in. promocji lokalnych produktów rzemieślniczych, spożywczych, podkreślenie lokalnych zwyczajów itp.	Uwzględniono częściowo	Współpracę miast uwzględniono w nowym celu 8.6. Rozwój współpracy terytorialnej
64.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu		Uwaga ogólna do całości opracowania.	Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, powinna być napisana:	- w języku polskim, w sposób jasny i zrozumiały dla każdego mieszkańca, Konieczne jest przeredagowanie i napisanie Strategii na nowo, zgodnie z zasadami wykonywania opracowań	Strategia dokument tej rangi, powinna być opracowana zgodnie z zasadami pracy naukowo-badawczej. To min. zawierac w podanej kolejności: 1. Autorzy opracowania wraz zakresem	Nie uwzględniono	Strategia jest napisana po polsku. Strategii nie pisze się zgodnie z wymaganiami dla opracowań naukowo-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					naukowo-technicznych.	uczestnictwa. 2. Wprowadzenie. 3. Cel pracy. 4. Sposób realizacji pracy. 5. Zadania główne i szczegółowe. 6. Metody realizacji zadań. 7. Źródła finansowania. 8. Oczekiwane wyniki i sposób odbioru pracy. 9. Wnioski. 10. Literatura.		technicznych. Ewentualne usterki językowe są na bieżąco eliminowane. Do czasu opracowania wersji ostatecznej zostaną wyeliminowane.
65.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu		Uwaga ogólna do całości		Strategia winna zawierać podstawowe informacje o zadaniach poprzedniej strategii i stopniu ich realizacji. Jakże zadania i w jakim zakresie zostały zrealizowane.	Bez tych danych Strategia jest mało czytelna.	.Nie uwzględniono	Realizacja poprzedniej strategii została opisana w diagnozie
66.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 2		Przygotował zespół w składzie	Skład podany jest w ujęciu alfabetycznym. Należy wskazać kto opracował i jakie fragmenty Strategii.	Każde poważne opracowanie, a takim jest Strategia, ma podanych autorów opracowania z przypisaniem rozdziałów.	Nie uwzględniono	Nie ma potrzeby podawania składu w takim układzie.
67.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Całość opracowania			Każde opracowanie powinno podawać, literaturę na której oparto opracowanie. Literatura, np. akty prawne i inne dokumenty, należy ponumerować i zestawzić alfabetycznie lub w kolejności cytowania w tekście.	Podanie literatury uwiarygadnia i ułatwia czytanie opracowania.	Nie uwzględniono	Strategii nie opracowuje się na podstawie literatury.
68.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd	Str. 33		Druga linia tekstu od góry; strategii rozwoju województwa jest kluczowe	Poprawnie powinno być: strategii rozwoju województwa jest najważniejsze (główne).		Uwzględniono	Zamieniono na „szczególnie ważne”

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Główny w Poznaniu							
69.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 33		Dziewiąta linia tekstu od góry; cele tej strategii należy uznać, jako kluczowe	Poprawnie po polsku; cele tej strategii są najważniejsze.	Jako kluczowe; jako jest germanizmem i nie powinno być stosowane w języku polskim.	Uwzględniono	Zamieniono na „ważne”
70.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 52, 53	1.11. Wnioski		Wnioski powinny być ponumerowane i wynikać z dotychczas przedstawionego lub przywołanego materiału. Wniosek składa się z dwóch części.	Na stronach 52 i 53 znajdują się nienumerowane spostrzeżenia. Spostrzeżenia nie są wnioskami.	Nie uwzględniono	Nie ma potrzeby numerowania wniosków. Spostrzeżenie jest rodzajem wniosku.
71.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 82	Cel generalny	Dopiero na stronie 82 sformułowano cel generalny i osiem celów strategicznych.	W każdej pracy, działaniu najważniejszy jest cel. Jest on formułowany na początku pracy.	Uwaga 1 do Strategii.	Nie uwzględniono	W strategii cel nie jest formułowany na początku, lecz w trakcie. Jest to ogólnie uznany standard dla tego rodzaju dokumentu.
72.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 89		Cel strategiczny 2 Poprawa stanu środowiska Cel operacyjny 2.4. Racjonalizacja gospodarki zasobami kopalin oraz niwelowanie skutków ich eksploatacji.			Uwzględniono	Zamieniono „niwelowanie” na „ograniczenie”
73.	Polskie			Cel operacyjny			Nie	Ze względu na

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu			2.6. Uporządkowanie gospodarki odpadami. Budowę biogazowni na składowiskach odpadów komunalnych i w oczyszczalniach ścieków			uwzględniono	brak propozycji zmiany
74.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 92		Ochronę przed zabudową kluczowych złóż kopalin w regionie.	kluczowych	Neologizm	Nie uwzględniono	To jest określenie z KPZK, nie można go zmienić
75.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 96		Cel operacyjny 2.9. Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: uzupełnić o obowiązek budowy biogazowni rolniczych obok każdej fermy trzody chlewnej i bydła, dla likwidacji odpadów i odoru.	Wprowadzić obowiązek budowy biogazowni rolniczych obok każdej fermy trzody chlewnej i bydła. Cel; likwidacja odpadów i odoru.	Nie uwzględniono	Te kwestie zapisane są już w celu 2.6.
76.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 99		Cel operacyjny 3.1. <u>Racjonalizacja</u> <u>OPTYMALNE</u> gospodarowania energią	Racjonalizacja oznacza wynalazczość, poprawnym terminem jest optymalizacja. Powinno być; Optymalizacja gospodarowania energią	Racjonalizator – wynalazca.	Uwzględniono	
77.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd	Str. 100		Cel operacyjny 3.1. Racjonalizacja gospodarowania energią. Cel ten realizo-	- Budowa nowych obiektów w technologii pasywnej, niskoenergetycznej i zeroenergetycznej. Wszystkie nowe budynki, wg DYREKTYWY PARLAMENTU	Strategia musi uwzględnić wymagania DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2010/31/UE z dnia 19 maja	Nie uwzględniono	Nie ma potrzeby deklarować, że respektowane będzie prawo wspólnotowe.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Główny w Poznaniu			<p>wany powinien być przede wszystkim przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Rozwój wysoko-sprawnej kogeneracji. - Modernizację sieci przesyłowych. - Obniżanie energochłonności. - Termomodernizację istniejących budynków. - Budowę nowych obiektów w technologii pasywnej i niskoenergetycznej. - Promocja energooszczędności w budownictwie. - Rozwój scentralizowanych lokalnie systemów ciepłowniczych. - Promocję technologii, odbiorników i urządzeń energooszczędnych oraz efektywności energetycznej. 	EUROPEJSKIEGO I RADY 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków:	2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków: (3) Budynki odpowiadają za 40 % łącznego zużycia energii w Unii. Sektor ten się rozwija, co prowadzi do wzrostu zużycia energii. (Artykuł 9 Budynki o niemal zerowym zużyciu energii. 1. Państwa członkowskie zapewniają, aby: a) do dnia 31 grudnia 2020 r. wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii; oraz b) po dniu 31 grudnia 2018 r. nowe budynki zajmowane przez władze publiczne oraz będące ich własnością były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii.		Poszczególne zapisy strategii są zgodne z tą dyrektywą.
78.	Polskie Towarzystwo Ener-	Str. 100		Cel operacyjny 3.2. Rozwój produkcji i wykorzy-	Strategia musi uwzględnić wymagania DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I	Dyrektywa 2009/28/WE stwarza wspólne ramy promowania energii ze źró-	Nie uwzględniono	Nie ma potrzeby deklarować, że re-spektowane będzie

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	getyczne Zarząd Główny w Poznaniu			stanie alternatywnych źródeł energii	RADY 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków: (5) obowiązkowy cel 20 % udziału energii ze źródeł odnawialnych do 2020 r.	deł odnawialnych.		prawo wspólnotowe. Poszczególne zapisy strategii są zgodne z tą dyrektywą.
79.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 100		Cel operacyjny 3.2. Rozwój produkcji i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii - zdecentralizowane systemy dostawy energii oparte na energii ze źródeł odnawialnych, - zwiększenie wykorzystania energii słonecznej, poprzez kolektory i układy fotowoltaiczne.	Uzupełnić o: -zdecentralizowane systemy dostawy energii oparte na energii ze źródeł odnawialnych, - zwiększenie wykorzystania energii słonecznej, poprzez kolektory i układy fotowoltaiczne.	DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2010/31/UE Artykuł 6 Budynki nowe 1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki celem zapewnienia, aby nowe budynki spełniały minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej określone zgodnie z art. 4. a) zdecentralizowane systemy dostawy energii oparte na energii ze źródeł odnawialnych;	Uwzględniono	Uzupełniono zapisy celu 3.2. o między innymi energią słoneczną
80.	Polskie Towarzystwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu	Str. 113		Cel strategiczny 5 Budowa inteligentnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki.	Inteligentna, innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, to: wynalazki i patenty; znieść opłaty za utrzymanie patentów w UP RP; jeden patent to koszt ok. 20 000 zł.	Opłaty patentowe są barierą w ochronie patentowej w RP.	Nie uwzględniono	To jest poza kompetencją województwa.
81.	Polskie Towarzystwo	Uwagi do całości			Lokomotywy strategii rozwoju województwa wielkopolskiego		Uwaga pole-	Strategia te elementy zawiera.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	stwo Energetyczne Zarząd Główny w Poznaniu				Do 2020 roku wielkopolska 2020 1. Efektywne wykorzystanie energii słonecznej, geotermalnej i biomasy. 2. Budownictwo zeroenergetyczne.		miczna	Ponadto, dla podkreślenia ważności tych kwestii proponuje Środowisko, jako jedną z inteligentnych specjalizacji.
82.	Nadleśnictwo Przedborów				- zwiększenie rozbudowy małej retencji na terenie gmin - rozbudowa dużej retencji „Zbiornik Wielowieś” - stworzyć dotacje do wymiany pokryć dachowych z eternitu - stworzyć dotacje do instalowania kolektorów słonecznych - rozszerzyć sieć gazową - dokończyć kanalizację w gminach i małych miasteczkach - zwiększyć dotacje na rozbudowę urządzeń w rezerwatach przyrody		Nie uwzględniono	Strategia zawiera już zapisy odnoszące się do tych kwestii.
83.	Urząd Statystyczny w Poznaniu				Strategię cechuje wysoki stopień ogólności i generalizacji. Brak konkretnych odniesień do województwa wielkopolskiego, jego cech i specyfiki, sprawia, że w ogromnej części opracowania można z powodzeniem zastąpić 'wielkopolski' nazwą innego regionu.		Uwaga polemiczna	Stopień ogólności jest stosowny do standardów dla tego typu dokumentu, jakim jest strategia regionalna.
84.	Urząd Statystyczny w Poznaniu				Diagnoza sytuacji województwa oparta jest o wskaźniki z wybranego roku zamiast analizy dłuższego okresu (już w momencie przygotowywania Strategii do-		Uwaga polemiczna	Diagnoza w zdecydowanej większości opiera się na danych dla wielu lat. Strategia

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					stępane były nowsze dane).			opiera się na diagnozie, która została wcześniej przyjęta. Nie przewiduje się ciągłej aktualizacji diagnozy w trakcie prac nad strategią. Nie ma takich standardów w planowaniu strategicznym.
85.	Urząd Statystyczny w Poznaniu				Odnoszenie wartości wskaźników do średniej krajowej, bez uwzględnienia szerszego kontekstu np. EU.		Uwaga polemiczna	W diagnozie jest odrębny rozdział na temat pozycji Wielkopolski na tle UE.
86.	Urząd Statystyczny w Poznaniu				Kontrowersyjna analiza SWOT, np.: czy rzeczywiście „postępująca suburbanizacja” jest słabą stroną przestrzeni w kontekście województwa.		Uwzględniono częściowo	Stwierdzenie, że analiza SWOT jest kontrowersyjna na podstawie jednego przykładu nie jest argumentem. Dla jasności, do słowa suburbanizacja dodano „nieuporządkowana”.
87.	Urząd Statystyczny w Poznaniu				Pobieżna diagnoza niektórych istotnych problemów społecznych, np. przyczyn zróżnicowania stopy bezrobocia.		Uwaga polemiczna	W diagnozie jest to wystarczająco uzasadnione.
88.	Urząd Statystyczny w Poznaniu				Wskaźniki stopnia realizacji celów powinny być monitorowane w wielu przypadkach nie tylko dla województw, ale także na pozio-		Uwaga polemiczna	Strategia, choć jej zapisy są w wielu miejscach ogólne, nie wyklucza moni-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					mie podregionów NTS3.			torowania w układzie jednostek administracyjnych, czy obszarów funkcjonalnych.
89.	Urząd Statystyczny w Poznaniu				Strategia przedstawia wskaźniki monitorujące cele strategiczne, a nie przedstawia żadnych wskaźników monitorujących poszczególne cele operacyjne. Ponadto wiele z celów operacyjnych nie kwalifikuje się pod możliwość pomiaru ich żadnym z wymienionych wskaźników monitorujących ich cel strategiczny.		Nie uwzględniono	Wskaźniki tylko dla celów strategicznych wybrano świadomie, by w strategii mierzyć tylko oddziaływanie. W konsekwencji nie wszystkim celom operacyjnym wskaźniki te muszą odpowiadać.
90	Urząd Statystyczny w Poznaniu				Proponowane wskaźniki monitorujące są zbyt ogólne/moło precyzyjne, żeby z ich pomocą oceniać wykonanie celu.		Nie uwzględniono	Wskaźniki w strategii nie służą ocenie wykonania celu, ale wyznaczeniu kierunków zmian. Cele wykonują programy. Brak wskaźników dla części celów wyjaśniono wyżej.
91.	Urząd Statystyczny w Poznaniu				Nie wymieniono wskaźników monitorujących: Cel operacyjny 1.2. „Wzrost różnorodności oraz upowszechnianie inteligentnych form transportu”, Cel operacyjny 1.4. „Lepsze wykorzystanie dróg wodnych” , czy Cel operacyjny 1.5. „Rozwój komunikacji zbiorowej”.		Nie uwzględniono	Jak wyżej Strategia podaje tylko listę podstawowych wskaźników, co oznacza, że na poziomie operacyjnym bę-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					Czyli połowy z celów operacyjnych wchodzących w skład celu strategicznego 1. „Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu”. Podobnie sytuacja wygląda z pozostałymi celami strategicznymi i ich celami operacyjnymi. Taka sytuacja może prowadzić do błędnego przekonania, opartego o analizę wskaźników monitorujących, o spełnieniu celu strategicznego w sytuacji gdy został on spełniony jedynie połowicznie lub tylko w niewielkiej części monitorowanej przez te wskaźniki.			dzie ona dłuższa.
92.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	41	IV OCENA POTENCJAŁÓW WOJEWÓDZTWA 1.4. Gospodarka i jej otoczenie	Przykładowy cytat z opracowania: „W Wielkopolsce w 2010 roku na 10 000 ludności przypadło 109,8 podmiotu gospodarki narodowej, a w kraju 102,4. Więcej niż w kraju jest także podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.”	Po pierwsze: można to już zaktualizować o dane za 2011. Po drugie to są wartości wskaźników na 1000 (słownie: tysiąc) ludności a nie 10 000. Po trzecie: drugie zdanie jest niezrozumiałe, bo w Wielkopolsce nie może być więcej podmiotów prowadzących działalność gospodarczą niż w kraju. Być może chodziło o jakiś inny wskaźnik, ale jaki? osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000?		Uwzględniono częściowo	Wskaźnik skorygowano. Natomiast, podczas prac nad strategią nie aktualizuje się w nieskończoność diagnozy. Jest etap diagnostyczny, a po nim prace nad strategią. Takiego ciągłego aktualizowania nie stosowano także przy pracach nad strategiami krajowymi.
93.	Urząd Statystyczny w	83	Cel strategiczny 1	Zmiana wskaźnika "Drogi publicz-	Propozycja zmiany „Drogi publiczne o nawierzchni twardej na	Pokaże obszary gdzie zwiększenie liczby dróg o	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Poznaniu		Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu	ne o nawierzchni twardej na 100 km ² "	10 tys. ludności"	powierzchni utwardzonej jest sensowne (usunie ze wskaźnika obszary wyludnione takie jak poligon wojskowy czy parki narodowe gdzie zwiększenie powierzchni „zaasfaltowanej” nie będzie korzystne).		
94.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	89	Cel strategiczny 2 Poprawa stanu środowiska	Nieczytelne sformułowanie wskaźników: „Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez CO2) w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń zakładów szczególnie uciążliwych” „Stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń zakładów szczególnie uciążliwych”	Proponowana zmiana sformułowania na: „Zanieczyszczenia gazowe (bez CO2) zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych zakładów szczególnie uciążliwych” „Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych zakładów szczególnie uciążliwych”		Uwzględniono	
95.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	113	Cel strategiczny 5 Budowa inteligentnej, innowacyjnej i kon-		Dodać do wskaźników ilość wdrożeń czyli "zgłoszone patenty i wzory użytkowe"		Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			kurencyjnej gospodarki					
96.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	125	Cel strategiczny 6 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia		Zmiana nazwy wskaźnika z „kształcenia ustawicznego” na „osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu”		Uwzględniono	
97.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	126	Cel strategiczny 6 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia 6.1. Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji		Dodatkowe wskaźniki: 1. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym na 1 miejsce w przedszkolu 2. Wydatki z budżetów gmin na dowożenie uczniów do szkół		Uwzględniono częściowo	Uwzględniono pierwszy wskaźnik. Drugi wskaźnik jest natomiast zbyt szczegółowy.
98.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	127	Cel strategiczny 6 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia		Dodatkowe wskaźniki: 1. Liczba studentów obcokrajowców i % w ogólnej liczbie studentów 2. Liczba kierunków studiów w językach obcych		Nie uwzględniono	Wskaźniki zbyt szczegółowe dla poziomu oddziaływań. Wykorzystane zostaną na poziomie wdrożeniowym, w programach.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			6.2. Wsparcie szkolnictwa wyższego					
99.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	128	Cel strategiczny 6 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia 6.3. Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności		Dodatkowe wskaźniki: 1. Uczestnicy aktywnych programów rynku pracy		Nie uwzględniono	Jak wyżej. Wykorzystany zostanie na poziomie wdrożeniowym, w programach.
100.		130	Cel strategiczny 6 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia 6.5. Poprawa organizacji rynku pracy		Dodatkowe wskaźniki: 1. Bezrobotni absolwenci 2. Wolne miejsca pracy wg zawodów 3. Liczba nowoutworzonych wolnych miejsc pracy wg zawodów		Uwzględniono częściowo	Uwzględniono pierwszy z proponowanych wskaźników.
101.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	134	Cel strategiczny 7 Zwiększa-		Dodatkowe wskaźniki: 1. Uczestnicy aktywnych programów rynku pracy		Uwzględniono częściowo	Uwzględniono drugi z proponowanych wskaźników.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			nie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych Województwa 7.1. Wzmacnianie aktywności zawodowej		2. Bezrobotni w wieku 50+		ściowo	
102.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	135	Cel strategiczny 7 Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych Województwa 7.2. Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom Demograficznym		Dodatkowe wskaźniki: 1. Miejsca i dzieci przebywające w żłobkach		Uwzględniono częściowo	Uwzględniono wskaźnik: dzieci przebywające w żłobkach

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
103.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	136	Cel strategiczny 7. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych Województwa 7.3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej		Dodatkowe wskaźniki: 1. Liczba łóżek na 10 000 mieszkańców na oddziałach specjalistycznych szpitali (kardiologicznym, kardiologicznym, onkologicznym, psychiatrycznym, medycyny paliatywnej)		Uwzględniono	
104.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	137	Cel strategiczny 7 Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych Województwa 7.4. Promocja zdrowego stylu życia		Dodatkowy wskaźnik: 1. Wydatki na ochronę zdrowia		Nie uwzględniono	Wskaźnik zbyt szczegółowy. Wykorzystany zostanie na poziomie wdrożeniowym, w programach.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
105.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	137	Cel strategiczny 7 Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych Województwa 7.5. Ograniczanie skali wykluczeń i patologii społecznych		Dodatkowe wskaźniki: 1. Nowoutworzone wolne miejsca pracy dla niepełnosprawnych 2. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem wg ustawowej granicy ubóstwa		Nie uwzględniono	Wykorzystane zostaną na poziomie wdrożeniowym, w programach.
106.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	138	Cel strategiczny 7 Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych Województwa 7.6. Wzmocnienie systemu usług		Dodatkowe wskaźniki: 1. Wydatki na opiekę społeczną		Nie uwzględniono	Wykorzystane zostaną na poziomie wdrożeniowym, w programach.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			i pomocy społecznej					
107.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	138	Cel strategiczny 7 Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych Województwa 7.7. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu		Dodatkowe wskaźniki: 1. Odwiedzający muzea 2. Liczba wypożyczeń w bibliotekach na 10 000 ludności 3. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego 4. Ćwiczący w sekcjach sportowych 5. Wydatki na kulturę fizyczną		Nie uwzględniono	Wykorzystane zostaną na poziomie wdrożeniowym, w programach.
108.	Urząd Statystyczny w Poznaniu	140	Cel strategiczny 7 Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych Województwa		Dodatkowy wskaźnik: 1. Liczba rodzin zastępczych		Nie uwzględniono	Wykorzystane zostaną na poziomie wdrożeniowym, w programach.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			7.9. Ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny					
109.		141	Cel strategiczny 7 Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych Województwa 7.11. Poprawa warunków mieszkaniowych		Dodatkowy wskaźnik: 1. Mieszkania oddane do użytkowania na 10 000 ludności		Nie uwzględniono	Wskaźnik ten strategia już uwzględniła.
110.	Polska Izba Gospodarcza Importerów, Eksporterów i Kooperacji	85	Cel strategiczny 1, cel operacyjny 1.1 Zwiększenie spójności sieci drogowej	Modernizacja podstawowej sieci drogowej	Strategia obejmuje krótki, 8-letni horyzont czasowy i w związku z tym należy wymienić konkretnie drogi ekspresowe S5 i S11	Drogi S5 i S11 to bezwzględnie najważniejsze drogi scalające poszczególne części regionu i wiążące go z zewnętrznymi systemami komunikacyjnymi	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany według propozycji Stowarzyszenia DK11, jednak nie ze względu na horyzont czasowy strategii.
111.	Polska Izba Gospodarcza Importerów,	86	Cel operacyjny 1.2 Wzrost różnorod-	Wspieranie działań na rzecz zabezpieczenia terenów oraz pro-	Budowa kolei Dużych Prędkości w proponowanym dotychczas kształcie ma niewielkie znaczenie dla rozwoju Wielkopolski.	Zamiast wydawać dziesiątki mld złotych na budowę Kolei Dużych Prędkości należy dalej modernizować i	Uwaga polemiczna	Strategia mówi jedynie o potrzebie zabezpieczania terenów w planach.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Eksport-rów i Kooperacji		ności oraz upowszechnienie inteligentnych form transportu	wadzenia prac przygotowawczych dla funkcjonowania Kolei Dużych Prędkości		przystosowywać do dużych prędkości dotychczasową linię Warszawa-Poznań-Berlin, na którą wydano już i tak ogromne pieniądze oraz unowocześniać linię Poznań-Wrocław		
112.	Polska Izba Gospodarcza Importerów, Eksport-rów i Kooperacji	115	Cel operacyjny 5.4 Rozbudowa instytucji otoczenia biznesu	Ważne funkcje w każdej gospodarce odgrywają instytucje otoczenia biznesu. W Wielkopolsce oferta w tym zakresie nie jest wystarczająca zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym.	Rozwój IOB w Wielkopolsce powinien polegać na ich zdecydowanym wzmocnieniu jakościowym poprzez zlecenie przez samorządy lokalne i wojewódzki zadań z zakresu wspierania rozwoju gospodarki.	Ilość IOB jest co najmniej wystarczająca. Są to jednak organizacje słabe tak finansowo jak i pod względem ilości zrzeczonych podmiotów. Wsparcie ich rozwoju powinno polegać nie na ich dotowaniu, ale na zleceniu wykonywania zadań i świadczenia usług z zakresu rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości regionu. Zadania te mieszczą się w ramach ich działalności statutowej i są wykonywane, choć w niedostatecznym zakresie, od lat. IOB mogą więc je wykonywać bardziej profesjonalnie i dużo taniej od administracji samorządowej.	Uwzględniono częściowo	Wzmocniono zapisy o potrzebie jakościowego wzmocnienia IOB
113.	Polska Izba Gospodarcza Importerów, Eksport-rów i Kooperacji	118	Cel operacyjny 5.5 Tworzenie warunków rozwoju i wspieranie inteligent-	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: - wsparcie sektorów kreatywnych, w tym kultury i	Celu tego naszym zdaniem nie da się w żaden sposób osiągnąć poprzez wsparcie kultury i rozwoju edukacji na kierunkach twórczych. Są to dziedziny bardzo ważne, ale mające niewiele wspólnego z gospodarką.	Cel 5.5 osiągnąć będzie poprzez realizację celów 5.1, 5.2, 5.3 i 5.4. Dodatkowym wsparciem może być wymienione w pkt. 5.5 wsparcie sektorów kreatywnych i designu rozu-	Uwaga polemiczna	Zmieniono tytuł Celu 5.5. na Tworzenie warunków rozwoju inteligentnych specjalizacji oraz wspieranie sektorów kreatyw-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			nych specjalizacji w gospodarce	designu - rozwój edukacji na kierunkach twórczych		mianego jako wzornictwo przemysłowe w szerokim tego słowa znaczeniu		nych w gospodarce. W konsekwencji, edukacja ma uzasadnienie. Ponadto, spójność celów, fakt, iż realizacja jednych wzmacnia realizację drugich, jest zjawiskiem pożytecznym.
114.	Polska Izba Gospodarcza Importerów, Eksporterów i Kooperacji	120	Cel operacyjny 5.9 Tworzenie warunków dla ekspansji gospodarki województwa na rynki zewnętrzne	Kluczową rolę powinien odgrywać tu nie tylko samorząd wojewódzki, ale również samorządy lokalne	Zasadniczą rolę powinny odgrywać tu, wyspecjalizowane w tym od lat IOB. Samorząd wojewódzki i samorządy lokalne powinny odgrywać tu rolę wspierającą.	IOB zajmują się tym od lat, znają potrzeby przedsiębiorców wielkopolskich w tym zakresie i umieją to robić. Niewystarczający zakres tej działalności wynika z niewystarczającego potencjału IOB i on wymaga wzmocnienia	Uwzględniono	Zapisy tego celu uzupełniono
115.	Polska Izba Gospodarcza Importerów, Eksporterów i Kooperacji	121	Cel operacyjny 5.9 Tworzenie warunków dla ekspansji gospodarki województwa na rynki zewnętrzne	Dotyczy wymienionych 9 sposobów realizacji tego celu	Należy stworzyć warunki instytucjonalnego wsparcia i doradztwa w zakresie całości zagadnień związanych z techniką i organizacją eksportu	W strategii, podobnie jak dotychczas, wsparcie to kończy się tylko na nawiązaniu wstępnych kontaktów gospodarczych. W naszej zdecydowanej opinii wsparcie głębokim doświadczeniem, przedsiębiorstwa szczególnie z sektora MSP potrzebują pomocy w całym cyklu zawierania i realizacji transakcji eksportowych.	Uwzględniono	Uzupełniono listę proponowanych kierunków działań.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						Usługi w tym zakresie są dotychczas zbyt drogie dla MSP i trudne do zdobycia.		
116.	Burmistrz Bojanowa	85	Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej	Modernizację podstawowej sieci drogowej, budowę nowych odcinków tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemami zewnętrznymi.	Modernizację podstawowej sieci drogowej, włączanie do sieci dróg wojewódzkich tych odcinków, które w wyniku budowy dróg ekspresowych tracą status dróg krajowych, a spełniają kryteria dla dróg wojewódzkich, budowę nowych odcinków tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemami zewnętrznymi.	Ustawa o drogach z dnia 21 marca 1985 r., której art. 10 pkt. 5 stanowi, że „odcinek drogi zastąpiony nowo wybudowanym odcinkiem drogi z chwilą oddania go do użytkowania zostaje pozbawiony dotychczasowej kategorii i zaliczony do kategorii drogi gminnej” nie przewiduje innych szczebli samorządu, które mogłyby przejąć „stary” odcinek drogi, pozbawiony kategorii drogi krajowej. Przekazanie odcinków dróg dotychczas kategorii krajowej gminom, spowoduje pogorszenie układu komunikacyjnego miast i nie zapewni realizacji celu - zwiększenia spójności sieci drogowej. Taka sytuacja jest wynikiem błędu, który nie został skorygowany w momencie porządkowania prawa przed wprowadzeniem w 1999 r. kolejnych szczebli samorządu terytorialnego. I ten stan trwa do dzisiaj.	Nie uwzględniono	Zadanie poza kompetencjami strategii
117.	Stowarzyszenie	83-85	Cel operacyjny 1.1.		Stowarzyszenie Gmin, Powiatów i Województw „Droga S11”, znając	Południkowa rozciągłość regionu sprawia, iż północ-	Uwzględniono	W różnych częściach strategii

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Gmin, Powiatów i Województw „Droga s11”				<p>rolę aktualizowanego dokumentu, w kontekście opracowywanych dokumentów konsumujących przyszłą perspektywę budżetową UE, tak krajowych jak i ponadregionalnego „Polska Zachodnia 2020” oraz programu regionalnego, postuluje aby:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. w opisie celu strategicznego podkreślono, iż droga krajowa nr 11 po zmianie parametrów do kategorii drogi ekspresowej efektywnie wygeneruje spójność, wyeliminuje obszary o najniższej dostępności komunikacyjnej i znacząco wpłynie na rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy województwa wielkopolskiego; 2. opisując realizację celu operacyjnego imiennie wskazać numery dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, których przebudowa lub modernizacja zapewni zwiększenie spójności sieci drogowej tak w układzie wojewódzkim, jak i międzywojewódzkim; 3. ze względu na znaczne oddalenie od stolicy regionu niektórych miast i powiatów, w opisie celu strategicznego nr 1, postulujemy aby imiennie wskazać obszary szczególnego wsparcia lub np. poprzez użycie sformułowania „obszary o najniższej dostępności komunikacyjnej”. Zaznaczyć na- 	<p>ny i południowy kraniec Wielkopolski odznacza się nieadekwatnym do swoich możliwości powiązaniem gospodarczym z centrum. Wynika to ze złego stanu systemu komunikacji tj. sieci dróg i linii kolejowych. W konsekwencji następuje degradacja już istniejących powiązań funkcjonalnych, gospodarczych i społecznych.</p> <p>Pomimo zwiększenia nakładów na inwestycje drogowe, nadal utrzymuje się dekapitalizacja części infrastruktury komunikacyjnej oraz coraz większa dysproporcja jej rozmieszczenia.</p> <p>Stowarzyszenie Gmin, Powiatów i Województw „Droga S11”, ma świadomość iż inwestycje w modernizację krajowego układu drogowego należą do kompetencji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, pomimo to postuluje aby w aktualizowanym dokumencie wskazać konkretnie kierunki interwencji w sieć drogową dróg krajowych (drogi nr 5, 10, 11, 12, 15 i 25), bowiem mają one zasadnicze</p>	częściowo	wprowadzono zapisy wzmacniające znaczenie omawianych problemów. Ponadto, dodano nowy rozdział X 7. Oczekiwania Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego względem polityki rządu, w którym także tę kwestię uwzględniono.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					leży, że brak interwencji w te obszary sprzyja procesom odśrodkowym i tunelowym. Obecnie krańce Wielkopolski ciężą gospodarczo w kierunku bliższych pod względem dynamiki rozwoju ośrodków gospodarczych spoza województwa.	znaczenie dla ośrodków regionalnych i subregionalnych. Kierunki powyższych interwencji staną się też zadaniem dla wojewódzkich władz samorządowych dla formalnego i nieformalnego lobbowania wśród innych gremiów na rzecz podjęcia przez ośrodki krajowe interwencji w ten obszar. Szczególnie mocno należy podkreślić że działania te należy podejmować w celu uniknięcia peryferyzacji obszarów o najniższej dostępności komunikacyjnej. Zaznaczyć należy, że w celu zapewnienia Wielkopolsce konkurencyjności oraz stałego rozwoju gospodarczego, województwo jako jednostka samorządu terytorialnego powinna nadal zabiegać wśród odpowiednich kręgów decyzyjnych aby podejmowano decyzje sprzyjające budowie, przebudowie lub modernizacji podstawowej (droga nr 5 i nr 11) i uzupełniającej sieci drogowej (10, 12, 15 i 25).		
118.	Stowarzyszenie	136-137	Cele operacyjne 7.5	Całość tekstu dot. celów operacyjnych	Wśród problemów i zagrożeń rozwoju społecznego mieszkań-	Problem, mimo ogromnej skali /w Polsce dotyczy po-	Nie uwzglę	Uwaga polemiczna. Brak propozycji

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	„Program Wsparcia Zadłużonych” w Poznaniu		i 7.6	nych 7.5 i 7.6	ców Wielkopolski powinny i to w sposób wyraźny, zostać wpisane problemy wynikające z zadłużenia / niewypłacalności obywateli.	nad 2mln 193 tys. osób, 201,181 mieszkańców Wielkopolski/ oraz szerszego charakteru zagrożeń, które powoduje nie jest uwzględniany wprost w polityce społecznej państwa ani województwa. Traktowanie go jedynie w kategorii skutków, wskaźników innych problemów / np. bezrobocia/ nie dają podstaw do podejmowania racjonalnych strategii profilaktycznych czy zaradczych. Więcej w załączonym opracowaniu.	dniono	zapisów, sposobu uwzględnienia w tekście. Kwestia poza kompetencjami strategii.
119.	Przewodniczący Komisji Polityki Przestrzennej Rady Miasta Poznania	105	VIII.3, cel 4.1	Wyliczenie zaczynające się od słów: „Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:”	Uzupełnienie treści wyliczenia przez punkt w brzmieniu: „Wykorzystywanie instrumentów planowania przestrzennego oraz polityki regionalnej dla przeciwdziałania niekontrolowanemu rozpraszaniu zabudowy na tereny dotąd niezurbanizowane”	Jednym z najpoważniejszych problemów rozwojowych poznańskiego obszaru metropolitalnego jest zjawisko urban sprawl, polegające na żywiołowym i chaotycznym pochłanianiu przez zabudowę, najczęściej rozproszoną, nowych terenów wcześniej niezurbanizowanych i wykorzystywanych często jako użytki rolne. Oprócz problemów środowiskowych powoduje to także znaczne skutki finansowe dla samorządów m.in. wskutek nieracjonalnego wydłużania	Uwzględniono.	Zapisano w punkcie X 5.1., bowiem jest to zasada horyzontalna dotycząca wielu celów

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>sieci infrastrukturalnych w stosunku do liczby mieszkańców. Analizy prowadzone przez WBPP (projekt planu zagospodarowania przestrzennego POM) oraz CBM UAM (studium uwarunkowań rozwoju przestrzennego aglomeracji poznańskiej) wskazują na niepełną świadomość istnienia wyżej opisanych problemów dla władz lokalnych. Wyraża się ona m.in. w olbrzymim przeszacowaniu zasobów planowanych terenów inwestycyjnych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin POM w stosunku do realistycznych prognoz demograficznych i gospodarczych na najbliższe 20-30 lat oraz faktycznych możliwości finansowania infrastruktury technicznej i społecznej przez samorządy. W tej sytuacji konieczne jest podjęcie bardziej zdecydowanych działań w tej dziedzinie przez samorząd województwa, zarówno poprzez instrumenty planistyczne (na szczelbu woje-</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						wódzkim i metropolitalnym), jak i narzędzia polityki regionalnej (w tym odpowiednią konstrukcją regionalnego programu operacyjnego i warunków otrzymania wsparcia z jego środków). Proponowany zapis jest zgodny z wytycznymi KPZK 2030, w której wyraźnie preferowany jest recycling przestrzeni uprzednio zurbanizowanej (brownfield) w stosunku do zwiększania presji inwestycyjnej na tereny niezurbanizowane (greenfield). Zapis jest również komplementarny wobec celu operacyjnego 4.6 strategii Wielkopolska 2020.		
120.	Burmistrz Miasta Koła	95	Rozdział VIII Cel strategiczny 2 Poprawa stanu środowiska Cel operacyjny 2.8. Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpie-		Proponowany dodatkowy zapis w wyszczególnieniu realizacji celu operacyjnego: <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie retencji korytowej głównych cieków wodnych i ich kanałów ulgi, a zwłaszcza rzeki Warty poprzez planową i systematyczną konserwację całego obszaru międzywała (usuwanie namułu i roślinności ograniczającej drożność). 	Aktualny stan głównego koryta rzeki Warty oraz jej kanałów ulgi m.in. na terenie miasta Koła, które od wielu lat ulegały zamuleniowi oraz zarastaniu na całym obszarze międzywała i bezpośrednio wałów stanowi duże zagrożenie i praktycznie doprowadził do zaniku retencji korytowej zwłaszcza w przebiegu kanału ulgi. Stąd konieczne jest planowe i systematycz-	Uwzględniono	Po przeredagowaniu

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			cześć powodziowego			ne prowadzenie niezbędnych robót celem zapewnienia odpowiedniej przepustowości tych cieków oraz zwiększenia ich retencji korytowej poprzez usuwanie namułu i roślinności ograniczających drożność. Umożliwiłoby to zwiększenie przekroju czynnego koryta rzeki Warty i jej kanału ulgi oraz zapewnienie bieżącego przepływu wody rzecznej na całym odcinku tego cieku.		
121.	Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Woj. Wielkopolskiego im. gen. Stanisława Taczaka	149	8.5	-	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: [...] - cel ten będzie realizowany między innymi przez „Program Rozwoju Ochotniczych Straży Pożarnych w Wielkopolsce na lata 2012-2020” [...]	„Program Rozwoju Ochotniczych Straży Pożarnych w Wielkopolsce na lata 2012-2020” został przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą nr XVI/267/11 z dnia 28 listopada 2011 r. Jak napisano w uzasadnieniu do uchwały: „Jednostki ochotniczych straży pożarnych stanowią ważne ogniwo w walce z pożarami, w działalności prewencyjnej oraz likwidacji miejscowych zagrożeń a także w walce ze skutkami kataklizmów. Oprócz prowadzenia działalności prewencyjno-ratowniczej ochotnicze straże pożarne	Uwzględniono	Po preredagowaniu

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						w większości przypadków, spełniają również wiodącą rolę w życiu kulturalnym społeczności w których funkcjonują.		
122.	Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Woj. Wielkopolskiego im. gen. Stanisława Taczaka	149	8.5	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: [...] - Bezpośrednie wsparcie dla instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. [...]	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez: [...] - wsparcie dla podmiotów, których zadania związane są z bezpieczeństwem publicznym [...]	Proponowany zapis rozszerza: • zakres podmiotów potencjalnie uprawnionych do wsparcia. • sposób przekazywania wsparcia/formę pomocy. • Rozszerzenie wynika również z polityki UE oraz rządu polskiego zawartej w rządowym programie bezpieczeństwa "Razem Bezpieczniej", a także ustawy o ochronie przeciwpożarowej, które to dokumenty rozszerzają sfery aktywności o aktywność obywatelską, w tym takie podmioty jak OSP czy WOPR. Ograniczenie wyłącznie do podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz danie im bezpośredniego wsparcia spowoduje np. zakup sprzętu ratowniczego dla Urzędu Gminy, który działań ratowniczych nie prowadzi lecz realizuje je poprzez OSP. Podobna	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						sytuacja występuje z KSRG, gdzie na bazie stosownych umów zdecydowaną większość Systemu koordynowanego przez PSP stanowią Ochotnicze Straże Pożarne, które nie są wprost odpowiedzialne za bezpieczeństwo. By osiągnąć wytyczne społeczne Unii oraz rzeczywistość wesprzeć system bezpieczeństwa konieczne jest wprowadzenie zaproponowanych zmian.		
123.	Powiat Poznański	83-84	<p>Cel strategiczny 1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej</p>	nie dotyczy	Umieszczenie w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 zadania polegającego na <u>budowie obwodnicy północno -wschodniej łączącej drogę ekspresową S5 w tym budowie węzła w miejscowości Paczkowo.</u>	Projekt należy do zadań ponadlokalnych, którego bezpośrednim inicjatorem jest Powiat Poznański w porozumieniu z GDDKiA oraz gminami przez których teren przebiega droga. Budowa obwodnicy jest niezwykle istotnym przedsięwzięciem z uwagi na konieczność odciążenia dróg lokalnych od ruchu tranzytowego. Dzięki nowopowstałej drodze odcinek północno wschodni obwodnicy aglomeracji poznańskiej stałby się szlakiem tranzytowym oraz generatorem korzyści i zysków dla gmin leżących na północny	Nie uwzględniono	W strategii nie są zapisywane inwestycje. To jest domena programów

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>wschód od Poznania. Obwodnica ta poprawi laby warunki obsługi komunikacyjnej pomiędzy gminami w Powiecie Poznańskim, generowałyby równie korzyści wynikające z połączenia z autostradą i drogami krajowymi. Powstanie obwodnicy północno- wschodniej ułatwiłoby także przewóz odpadów do elektrociepłowni Karolin.</p> <p>Węzeł drogowy w miejscowości Paczkowo stanowi połączenie drogi krajowej 92 Poznań- Warszawa na planowanej obwodnicy północno- wschodniej Miasta Poznania. Budowa węzła w miejscowości Paczkowo należy do zadań ponadlokalnych, którego bezpośrednim inicjatorem jest Powiat Poznański. Węzeł Paczkowo zaprojektowany na przecięciu trasy planowanej obwodnicy północno- wschodniej i istniejącej drogi krajowej nr 92, to rozwiązanie które jest odpowiedzią na tempo urbanizacji tego regionu. Uwzględniając położenie węzła Paczkowo a także</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>uwarunkowania funkcjonalne i techniczne zaproponowane zostało bezkolizyjne skrzyżowanie z drogą krajową nr 92 wraz z przejściem nad linią kolejową Kunowice- Warszawa w postaci węzła typu „karo”. Takie rozwiązanie drogowe istotnie poprawi bezpieczeństwo ruchu drogowego na istniejącej drodze krajowej oraz w znacznym stopniu polepszy komunikację na linii północ –południe pomiędzy obszarami podzielonymi drogą krajową w rejonie gmin Swarzędz i Kostrzyn Wlkp. P. Celem przebudowy drogi powiatowej 2387P jest zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich użytkowników drogi – zarówno pieszych jak i kierowców samochodów, dodatkowo w wyniku remontu nawierzchni jezdni zwiększy się komfort jazdy. W ramach przebudowy drogi zaplanowano między innymi:- budowę kanalizacji deszczowej, - budowę chodnika oraz ścieżki rowerowej (ewentualnie ciągu pieszo-rowerowego),- prze-</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						budowę jezdni – w tym m.in. jej wzmocnienie lub częściową wymianę konstrukcji, - powstanie peronów, względnie zatok autobusowych,- wymianę oznakowania pionowego,- wykonanie nowego oznakowania poziomego. Ponadto budowa węzła Paczkowo poprawi dynamikę rozwoju gospodarczego tych terenów.		
124.	Powiat Poznański	83-84	<p>Cel strategiczny 1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej</p>	nie dotyczy	Umieszczenie w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 zadania polegającego na <u>budowie wiaduktu w ciągu ul. Grunwaldzkiej w m. Poznań i m. Plewiska nad linią kolejową E20 Poznań – Berlin</u>	Celem zadania jest wybudowanie układu komunikacyjnego wraz z wiaduktem nad linią kolejową E20 Poznań-Berlin w ciągu ul. Grunwaldzkiej w m. Poznań i m. Plewiska. Cały węzeł składać się ma z trzech obiektów inżynieryjno - drogowych. Pierwszy wiadukt powstanie w ciągu ul. Grunwaldzkiej i połączy poznańskie Junikowo z Plewiskami. Drugi, w ciągu ul. Kolejowej będzie służył głównie przejazdowi z Kormornik do Dopiewa. Trzecim punktem inwestycji jest budowa nowej drogi po północnej stronie torów, będącej przedłużeniem ul. Miśnieńskiej.	Nie uwzględniono	W strategii nie są zapisywane inwestycje. To jest domena programów

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
125.	Powiat Poznański	83-84	<p>Cel strategiczny 1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej</p>	nie dotyczy	Umieszczenie w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 zadania polegającego na <u>przebudowie drogi powiatowej 2387P - ul. Grunwaldzka w Plewiskach na odcinku od ul. Wołczyńskiej do ul. Szkolnej.</u>	Celem przebudowy drogi powiatowej 2387P jest zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich użytkowników drogi – zarówno pieszych jak i kierowców samochodów, dodatkowo w wyniku remontu nawierzchni jezdni zwiększy się komfort jazdy. W ramach przebudowy drogi zaplanowano między innymi:- budowę kanalizacji deszczowej, - budowę chodnika oraz ścieżki rowerowej (ewentualnie ciągu pieszo-rowerowego),- przebudowę jezdni – w tym m.in. jej wzmocnienie lub częściową wymianę konstrukcji, - powstanie peronów, względnie zatok autobusowych,- wymianę oznakowania pionowego,- wykonanie nowego oznakowania poziomego.	Nie uwzględniono	W strategii nie są zapisywane inwestycje. To jest domena programów
126.	Powiat Poznański	126-127	Cel strategiczny 6 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienie	nie dotyczy	Umieszczenie w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 zadania polegającego na <u>budowie Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Swarzędzu.</u>	Celem utworzenia przy Zespole Szkół nr 1 w Swarzędzu publicznej placówki oświatowej Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego jest koncentracja zasobów dydaktycz-	Nie uwzględniono	W strategii nie są zapisywane inwestycje. To jest domena programów

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			nia Cel operacyjny 6.1. Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji			nych do kształcenia zawodowego, zwiększenie dostępności do kształcenia ustawicznego, zapewnienia zajęć praktycznych, praktyk zawodowych dla uczniów, słuchaczy szkół zawodowych i średnich oraz umożliwienie kształcenia dorosłych poprzez stworzenie możliwości uzupełnienia, podwyższenia lub uzyskania nowych kwalifikacji i umiejętności na rynku pracy powiatu poznańskiego, regionu wielkopolski oraz UE. Wg Ustawy o Systemie Oświaty celem działalności Centrum przy ZS 1 w Swarzędzu jest realizowanie zadań z zakresu przygotowania zawodowego młodzieży i dorosłych wynikających z podstaw programowych i programów nauczania dla danego zawodu, a także innych zadań zleconych przez szkoły i organ prowadzący, oraz inne jednostki i podmioty gospodarcze. Do zadań Centrum należałoby w szczególności: 1. Organizowanie praktycznej nauki zawodu dla		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>uczniów i słuchaczy, zasadniczych szkół zawodowych, techników i policealnych w pełnym zakresie programowym bądź w zakresie wybranych treści programowych.</p> <p>2. Organizowanie kształcenia, doksztalcania i doskonalenia dorosłych w formach pozaszkolnych.</p> <p>3. Realizowanie innych zadań edukacyjnych zleconych przez organ prowadzący oraz inne jednostki organizacyjne i podmioty gospodarcze, a w szczególności:</p> <p>1) organizowanie specjalistycznego doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych teoretycznych i praktycznej nauki zawodu, w zakresie nowoczesnych technik i technologii wytwarzania, komunikacji interpersonalnej oraz innych wynikających z aktualnych potrzeb,</p> <p>2) organizowanie dla osób dorosłych kursów podwyższających kwalifikacje bądź umożliwiających uzyskanie innych kwalifikacji (przekwalifikowanie) na zasa-</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>dach określonych w odrębnych przepisach,</p> <p>3) organizowanie egzaminów kwalifikacyjnych dla uczestników pozaszkolnych form kształcenia w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach,</p> <p>4) organizowanie kształcenia praktycznego dla młodocianych zatrudnionych przez zakłady pracy w celu przygotowania zawodowego,</p> <p>5) organizowanie w porozumieniu z zakładami pracy szkoleń specjalistycznych i zajęć specjalizujących dla uczniów i słuchaczy, w ostatnim roku nauki w zawodach szeroko profilowanych z godnie z potrzebami rynku pracy,</p> <p>6) prowadzenie kursów przygotowujących do egzaminów eksternistycznych w zakresie przedmiotów zawodowych teoretycznych i praktycznych,</p> <p>7) organizowanie egzaminów eksternistycznych w zakresie programów nauczania szkół i kursów,</p> <p>8) prowadzenie punktów konsultacyjnych dla</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						uczniów i ich rodziców, słuchaczy szkół dorosłych, nauczycieli kształcenia zawodowego, pracowników przedsiębiorstw i innych osób zainteresowanych kształceniem zawodowym lub przekwalifikowaniem, 9) organizowanie działalności różnych zespołów powołanych do rozwiązywania problemów edukacji zawodowej, prowadzenia badań efektywności dydaktycznej kształcenia zawodowego, tworzenie banku informacji dla szkół zawodowych, 10) prowadzenie pośrednictwa pracy dla absolwentów szkół zawodowych, 11) opracowanie materiałów dydaktycznych i metodycznych dla uczniów i słuchaczy oraz nauczycieli.		
127.	Powiat Poznański	s.140-141	Cel strategiczny 7 Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa	nie dotyczy	Umieszczenie w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 zadania polegającego na <u>rewitalizacji SOSW dla Dzieci Niewidomych w Owińskach.</u>	Rewitalizacja dawnego kompleksu pocysterskiego obecnie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Owińskach polegać będzie na przebudowie budynków magazynowo-gospodarczych na salę ćwiczeń i pracownię gastronomiczną i wikliniarską	Nie uwzględniono	W strategii nie są zapisywane inwestycje. To jest domena programów

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			Cel operacyjny 7.10 Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego			(wraz z instalacją systemu solarne), przebudowie domu ogrodnika dla potrzeb zaplecza parku orientacji przestrzennej, zagospodarowaniu wjazdu głównego wraz z renowacją zabytkowego ogrodzenia, odbudowie budynku dawnej stajni dla stworzenia punktu informacyjnego przy parku orientacji przestrzennej, modernizacji zabytkowych wnętrz głównego budynku klasztoru. Barokowy klasztor pocysterski jest jedynym z nielicznych tego typu zabytków w Europie i należy do kanonu europejskiego dziedzictwa kulturowego.		
128.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	89	Rozdział VIII Cel strategiczny 2	Zestawienie tabelaryczne wskaźników miar osiągnięcia celu	Nie uwzględnienie jakiegokolwiek wskaźnika charakteryzującego jakość wód	Brak odniesienia do dokumentu unijnego, jakim jest Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) Celem RDW jest osiągnięcie dobrego stanu wód.	Uwzględniono częściowo	Nie ma jednolitych wskaźników stanu wód dla całego województwa. Natomiast Dyrektywy te zapisano w celu 2.11
129.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	90	Rozdział VIII Cel strategiczny 2 Cel operacyjny 2.1.	Cel ten realizowany powinien być...przez: ...usuwanie skutków eutrofizacji...-	Wskazane rozwinięcie lub sprecyzowanie zapisu	Nieznane metody usuwania skutków eutrofizacji, działania powinny dotyczyć likwidacji przyczyn powstawania eutrofizacji	Uwzględniono	Dodano słowo „przyczyn”
130.	Wojewódz-	92	Rozdział	Cel ten realizo-	Proponuje się:	Celem powinno być zwią-	Uwzglę	Dodano „naturalnej

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	ki Inspektorat Ochrony Środowiska		VIII Cel strategiczny 2 Cel operacyjny 2.3.	wany powinien być...przez: • Porządkowanie stosunków wodnych i zwiększanie retencji	• Porządkowanie stosunków wodnych i zwiększanie retencji naturalnej	szanie naturalnej retencji na obszarach leśnych	dniono częściowo	i sztucznej” (po uzgodnieniu z leśnikami) Jedna i druga retencja w lasach jest potrzebna
131.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	92	Rozdział VIII Cel strategiczny 2 Cel operacyjny 2.4	Cel ten realizowany powinien być...przez	Prowadzenie, przez odpowiednie organy administracji, stałego monitoringu jakości środowiska w rejonach eksploatacji kopalni	Do WIOŚ wpływają liczne informacje o zanieczyszczeniu wód powierzchniowych wodami kopalnianymi. Zwraca się uwagę na silne zmętnienie wód w rzekach odprowadzających wody kopalniane, spowodowane dużą zawartością zawiesiny ogólnej, także mimo niskich poziomów zawartości zawiesiny ogólnej w wodzie. Zmętnienie to powodują substancje koloidalne (iły, humus), które ze względu na małe rozmiary cząstek nie są zatrzymywane na sączku. Zmętnienie wody może powodować pogorszenie warunków rozwoju życia biologicznego w rzekach-ograniczenie dostępu światła. Stwierdzono także przypadki odprowadzania dużej ilości zawiesin w przypadku występowania deszczów nawalnych, kiedy to istnieje konieczność od-	Nie uwzględniono.	Monitoring środowiska jest przedmiotem interwencji celu operacyjnego 2.11. Zintegrowany system zarządzania środowiskiem.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>prowadzania wód kopalnianych bezpośrednio do odbiornika z pominięciem osadnika. Ma to na celu zapewnienie bezpieczeństwa ruchu zakładu. Przeprowadzane kontrole wykazują także deponowanie odpadów w wyrobiskach (np. pożwirowych), niezgodnie z posiadanymi decyzjami na odzysk, lub bez posiadania takich decyzji.</p>		
132.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	93	Rozdział VIII Cel strategiczny 2 Cel operacyjny 2.5.	Cel ten realizowany powinien być...przez:	<p>Proponuje się dopisać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring prowadzony przez Inspekcję Ochrony Środowiska oraz inne organy ochrony środowiska poziomów emisji oraz stosowania i eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powietrza 	<p>WIOŚ odbiera liczne sygnały o emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Mieszkańcy zgłaszają uciążliwości związane z silnym zapyleniem i zadymieniem powodowanym przez znajdujące się w sąsiedztwie małe przedsiębiorstwa. Często interwencje dotyczą uciążliwości związanej z emisją niezorganizowaną pyłów (tereny składowe węgla i biomasy, tartaki itp.) Warunkiem koniecznym osiągnięcia skutecznej realizacji założonych zadań jest nadzór nad ich wdrażaniem.</p>	Nie uwzględniono.	Monitoring środowiska jest przedmiotem interwencji celu operacyjnego 2.11. Zintegrowany system zarządzania środowiskiem
133.	Wojewódzki Inspektorat	93	Rozdział VIII Cel	Cel ten realizowany powinien	<p>Proponuje się dopisać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontrolę spełniania wymogów 	Z dotychczasowego rozpoznania wynikają liczne nie-	Uwzględniono	Zapisano w celu 2.11.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	rat Ochrony Środowiska		strategiczny 2 Cel operacyjny 2.6.	być...przez:	prawnych	prawidłowości w gospodarce odpadami. Warunkiem koniecznym osiągnięcia skutecznej realizacji założonych zadań jest nadzór nad ich wdrażaniem.		
134.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	94	Rozdział VIII Cel strategiczny 2 Cel operacyjny 2.7.	Cel ten realizowany powinien być...przez:	Proponuje się dopisać: •.Wszczęcie lub kontynuacje procesów wyposażania w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji obszarów wiejskich oraz miejsko-wiejskich powstających przy obszarach miast	Powszechna jest praktyka (na terenach gdzie brak systemów kanalizacji), odprowadzania ścieków bytowych w niekontrolowany sposób do gruntu i wód powierzchniowych. Na terenach wiejskich świadomość zagrożeń takich działań jest niewielka lub jej brak, jednocześnie liczba przydomowych oczyszczalni nie jest duża. Warunkiem koniecznym osiągnięcia skutecznej realizacji zadań jest nadzór nad ich wdrażaniem	Nie uwzględniono	Kwestia ta jest w zapisach celu 2.7. Dopisano obszary wiejskie.
135.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	95	Rozdział VIII Cel strategiczny 2 Cel operacyjny 2.8.	Cel ten realizowany powinien być...przez:	• Zwiększenie skali sztucznej retencji, zarówno retencji małej poprawiającej zaopatrzenie rolnictwa w wodę, jak i retencji dużej na głównych ciekach...	Priorytetem powinno być zwiększanie naturalnej retencji i tzw. małej retencji Celowe byłoby przyjęcie jako cel główny przywracanie naturalnego charakteru koryt rzecznych, co zwiększy naturalną retencję w ich otoczeniu (tereny zalewowe, starorzecza) oraz wspieranie rozwoju małej	Nie uwzględniono	Retencja jest już wpisana. Z kolei monitoring jest przedmiotem interwencji celu 2.11.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					ochronę wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami chemicznymi oraz wykorzystanie wyników monitoringu presji przemysłowych na wody	retencji. Jest to spójne z zapisem dotyczącym odnowy i ochrony ekosystemów wilgotnych. Monitoring presji na wody wskazuje miejsca w których są one wprowadzone oraz ilości zanieczyszczeń chemicznych. Umożliwi to tworzenie i realizację programów naprawczych mających za zadanie poprawę stanu wód. Chodzi tu głównie o ścieki przemysłowe, które często zawierają znaczące ilości substancji szczególnie niebezpiecznych dla środowiska wodnego.		
136.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	97	Rozdział VIII Cel strategiczny 2 Cele operacyjny 2.11	Cel ten realizowany powinien być...przez	Włączenie do systemu zarządzania środowiskiem wyników nowych metodyk oceny jakości środowiska	Nowe metodyki badania i oceny elementów biologicznych i abiotycznych środowiska dają dużo dokładniejszą i wszechstronną ocenę jego stanu dzięki czemu lepiej mogą służyć tworzeniu programów naprawczych. Wynikają one z przyjęcia prawodawstwa unijnego (Ramowa Dyrektywa Wodna).	Uwzględniono	Wpisano do celu 2.11. „doskonalenie metod oceny stanu środowiska”.
137.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	98	Rozdział VIII Cel strategiczny 2	Cel ten realizowany powinien być...przez:	Jako pierwszy powinien zostać wymieniony punkt: • Uwzględnianie aspektów aku-	Budowa ekranów akustycznych powinna być traktowana jako ostateczność, po	Uwzględniono częściowo	Monitoring jest w celu 2.11. Kolejność działań

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	ny Środowiska		ny 2 Cel operacyjny 2.12		stycznych w planach przestrzennych oraz w decyzjach lokalizacyjnych natomiast punkt dotyczący budowy ekranów akustycznych powinien zostać wymieniony na końcu Proponuje się dopisać: • monitoring poziomów emisji hałasu prowadzony i weryfikowany przez Inspekcję Ochrony Środowiska.	wyczerpaniu wszystkich innych możliwości zapewnienia właściwego klimatu akustycznego	ściowo	zmieniono. Z kolei uwzględnianie akustyki w planach jest w rozdziale X 5.1. Ład przestrzenny, gdzie mowa o unikaniu konfliktów przestrzennych.
138.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	147	Rozdział VIII Cele strategii Cel operacyjny 8.3	Dodać dodatkowy pkt po myślniku dot. wielowymiarowej współpracy samorządu województwa z samorządem lokalnym	Wielowymiarowa współpraca organów samorządowych z jednostkami kontrolnymi	WIOŚ przeprowadza kontrole przestrzegania przez podmioty decyzji wydawanych przez organy samorządowe (starostów, marszałka). Podczas kontroli stwierdza się liczne nieprawidłowości w zakresie przestrzegania w/w decyzji. Także podczas kontroli stwierdza się, że zapisy w decyzjach są nieprecyzyjne a tym samym trudne do wyegzekwowania. Wymiana informacji na etapie wydawania decyzji i ich weryfikacji podczas kontroli pozwoli na sprawniejsze zarządzanie województwem w zakresie ochrony środowiska.	Uwzględniono częściowo	Będzie to w nowym celu operacyjnym 8.6. Rozwój współpracy terytorialnej.
139.	Wojewódzki Inspektorat Ochro-	162	Rozdział IX 2. Instru-	Uzupełnienie systemu instytucjonalnego będą	Proponuje się dopisać: • jednostki kontrolujące i monitorujące sytuację w obszarze	Dopisek celowy w świetle uzupełnionych zapisów dotyczących celów operacyj-	Nie uwzględniono	Te jednostki nie są podmiotami realizacji strategii. Kon-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	ny Środowiska		menty Prawne/Instytucjonalne	stanowić:	ochrony środowiska	nych 2,5, 2,6 i 2,12		trzeba to nie realizacja strategii.
140.	Gmina Mosina		Cel strategiczny nr 1, cel strategiczny nr 2, cel strategiczny nr 4 Horyzontalne zasady realizacji celów: zrównoważony rozwój	Całość rozdziału	Wprowadzenie zapisów, które zapobiegać będą marginalizacji i wykluczeniu obszarów objętych nie tylko zróżnicowanymi formami ochrony przyrody, ale także innymi ograniczeniami takimi jak np. strefa ochronna ujęcia wody.	W dniu 28 sierpnia 2012r. weszło w życie rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 sierpnia 2012r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody w rejonie Mosina – Krajkowo dla zaopatrzenia Poznańskiego Systemu Wodociągowego (Dz.U., poz. 3556). Część tej strefy tj. strefa pośrednia obejmuje 34% powierzchni Gminy Mosina, w tym miasto Mosina. Wyznaczona strefa pokrywa się z obszarami Natura 2000 oraz obszarem Rogalińskiego Parku Krajobrazowego, obszarem otuliny WPN. Gmina Mosina leży w granicach powiatu poznańskiego i graniczy również bezpośrednio z miastem Poznań. Ujęcie jak i wprowadzona strefa ma służyć nie tylko mieszkańcom Gminy Mosina, ale także całej aglomeracji poznańskiej, w tym miastu Poznań.	Nie uwzględniono	To jest kwestia, która powinna być ustalona w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						<p>Nie ulega wątpliwości, że ochrona ujęcia jest konieczna, jednakże wprowadzone obostrzenia umożliwią jakikolwiek rozwój Gminy, nie tylko w zakresie gospodarki, ale także funkcjonującego na tym terenie rolnictwa. Wprowadzonych ograniczeń nie można zaliczyć do ograniczeń przyrodniczych: wiążą się one z infrastrukturą i koniecznością zapewnienia mieszkańcom i przedsiębiorcom jak najlepszych warunków życia, pracy i funkcjonowania. Stąd też konieczne jest, aby w zapisach strategii znalazły się zapisy, które będą zapobiegać marginalizacji i wykluczeniu gospodarczemu oraz komunikacyjnemu Gminy Mosina oraz innych obszarów o analogicznych ograniczeniach w związku z wprowadzeniem ograniczeń umożliwiających w konsekwencji funkcjonowanie i rozwój innych obszarów (pozbawionych tych ograniczeń). Nie dopuszczalne jest aby rozwój niektórych obszarów (miasto Poznań i aglomera-</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						cja poznańska) następował kosztem wykluczenia rozwoju na innych obszarach (Gmina Mosina).		
141.	Gmina Mosina	105	Cel operacyjny 4.1. Wsparcie poznańskiego obszaru metropolitalnego na rzecz rozwoju regionu	Sposób realizacji celu: piąty punkt	Obszar metropolitalny obejmować może nie tylko miasto Poznań, ale także sąsiednie ośrodki zarówno lokalne jak i ponadlokalne. W niektórych z nich jako jednostki samorządu pomocniczego występują osiedla, ale nie ma dzielnic. Konieczne jest zatem określenie czy użyte sformułowanie „dzielnica” dotyczy jednostki samorządu pomocniczego czy też obszaru w rozumieniu urbanistycznym.		Nie uwzględniono	Tego zapisu w celu 4.1. już nie ma. Rewitalizację dzielnic miast przeniesiono do celu 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji. Pojęcie dzielnica używane jest w tym przypadku w znaczeniu urbanistycznym, jako fragment miasta.
142.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	40	1.3. Środowisko i energia	Drugi akapit – propozycja zapisu:	Ekspansja przestrzeni rolniczej i <u>niewłaściwa melioracja jednostronna powodująca osuszanie obszarów...</u>	Niewłaściwa melioracja jednostronna, odprowadzająca wody z powierzchni, powoduje szybki spływ powierzchniowy i jest również czynnikiem doprowadzającym do spotęgowania zjawiska stepowienia Wielkopolski. Warto więc ten czynnik w tym miejscu wskazać.	Uwzględniono	W następnym zdaniu.
143.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska	41	1.3. Środowisko i energia	Defragmentacja	Fragmentacja	Zjawisko, które zostało wskazane przez Państwa w projekcie Strategii, odnoszące się do rozdrabniania	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	i Gospodarki Wodnej w Poznaniu					przestrzeni przyrodniczej, lepiej jest nazwać fragmentacją. Pojęcie „defragmentacja” odnosi się bardziej do zestawu pojęć związanych z informatyką.		
144.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	41	1.3. Środowisko i energia	Ważnym elementem systemu przyrodniczego Wielkopolski są lasy. To element przestrzeni, część środowiska przyrodniczego, ale zarazem jeden z sektorów gospodarki - produkcyjny, ale i usługowy, źródło surowca, odnawialnej energii, rynek pracy, miejsce wielorakiej aktywności mieszkańców, w tym turystyki, rekreacji, edukacji.	Ważnym elementem systemu przyrodniczego Wielkopolski są lasy. To element przestrzeni, część środowiska przyrodniczego, ale zarazem jeden z sektorów gospodarki - produkcyjny, ale i usługowy, źródło surowca, <u>źródło ochrony różnorodności biologicznej, odnawialnej energii, rynek pracy, miejsce wielorakiej aktywności mieszkańców, w tym turystyki, rekreacji, edukacji.</u>	Lasy to ważne miejsce występowania różnorodności biologicznej i wymiany pul genowych, co dla obszaru ochrony środowiska jest niezwykle istotne.	Uwzględniono	
145.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wod-	56	2.1. Potencjał wewnętrzny	Silne strony / słabe strony „Środowisko przyrodnicze i energia”	Propozycja dodania czynnika do „silnych stron” : <u>Duża różnorodność środowiska przyrodniczego i bogactwa zasobów przyrodniczych w regionie</u>	Środowisko przyrodnicze Wielkopolski jest zróżnicowane i jego walory są nierównomiernie rozmieszczone na mapie regionu. Wpisanie tego czynnika po sil-	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	nej w Poznaniu					nej stronie jest dodatkowym argumentem dla podejmowania działań na rzecz środowiska.		
146.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	56	2.1. Potencjał wewnętrzny	Silne strony / słabe strony „Środowisko przyrodnicze i energia”	Propozycja dodania czynnika do „słabych stron”: <u>Postępujące zjawisko suburbanizacji i dewastacja walorów przyrodniczych i krajobrazowych</u>	„Postępująca suburbanizacja” została wskazana jako jedna ze słabych stron w obszarze „przestrzeń”. Ten czynnik, dewastujący przestrzeń przyrodniczą, warto wskazać również w tym miejscu.	Uwzględniono	Po przeredagowaniu
147.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	60	2.2. Uwarunkowania zewnętrzne	Szanse / zagrożenia „Środowisko przyrodnicze i energia”	Propozycja dodania 2 nowych czynników do „szans”: <ul style="list-style-type: none"> <u>Zwiększająca się świadomość ekologiczna samorządów, przedsiębiorców i mieszkańców województwa, powodująca większą staranność w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</u> <u>Zwiększający się popyt na usługi turystyczne, stwarzający szanse na zachowanie zasobów przyrodniczych w regionie</u> 	Zwiększająca się świadomość ekologiczna w regionie, jak i wzrastające zainteresowanie usługami turystycznymi mogą być czynnikami zwiększającymi ochronę środowiska – świadome społeczeństwo i decydenci będą podejmowali (wymagali podejmowania) decyzje uwzględniające potrzeby ochrony środowiska. Również odpowiednio przygotowany i ukierunkowany ruch turystyczny, bazujący na zasobach przyrodniczych, daje szansę na zachowanie zasobów przyrodniczych województwa.	Uwzględniono	W skróconej postaci
148.	Wojewódzki Fundusz Ochrony	60	2.2. Uwarunkowania ze-	Szanse / zagrożenia „Środowisko przy-	Propozycja dodania 2 czynników po stronie „zagrożeń”: <ul style="list-style-type: none"> <u>Fragmentacja przestrzeni</u> 	Fragmentacja, jako zagrożenie, jest wykazana we wprowadzeniu do Strategii	Uwzględniono	W słabych stronach.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu		wewnętrzne	rodnicze i energia”	<p><u>przyrodniczej.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Największe w Polsce zwarte skupisko OSN z występującymi źródłami zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego.</u> 	jako jeden z głównych problemów rozwoju województwa. Powinna więc znaleźć się również w tym miejscu. Obszary szczególnie narażone to obszary, na których występuje odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód i z których należy go ograniczyć.		
149.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	90	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie ochrony przyrody	Wsparcie ochrony przyrody ma być realizowane m.in. poprzez osłabianie negatywnego wpływu działalności człowieka na ekosystemy: usuwanie skutków eutrofizacji, odwadniania ekosystemów, postępującej synantropizacji flory i fauny	Proponujemy wykreślenie „postępującej synantropizacji flory i fauny” i zastąpienie pojęciem „[osłabianie] postępującej antropogenizacji flory i fauny”.	Synantropizacja jest procesem zajmowania przez gatunki dzikich zwierząt i roślin osiedli ludzkich lub ich najbliższego otoczenia, wzbogacającym środowisko przyrodnicze miast. Znacznie lepszym w tym kontekście byłoby użycie sformułowania „antropogenizacja” czyli przekształcanie środowiska przyrodniczego poprzez działalność człowieka. I unikanie nadmiernej antropogenizacji jest celem bardziej właściwym.	Uwzględniono	
150.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	91	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie ochrony przyrody	„Ograniczanie nadmiernej eksploatacji wybranych gatunków dziko żyjących”	Propozycja zamiany tekstu na: „ <u>ochrona gatunkowa (ograniczenie nadmiernej eksploatacji wybranych gatunków dziko żyjących, ochrona stanowisk rozrodu, tras migracyjnych, obszarów żerowania)</u> ”	Zapis bardziej pojemny.	Uwzględniono	
151.	Wojewódz-	91	Cel opera-	„Prowadzenie in-	Propozycja uzupełnienia tekstu:	Pojęcie bardziej pojemne.	Uwzglę	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	ki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu		cyjny 2.1. Wsparcie ochrony przyrody	wentaryzacji przyrodniczej, tworzenie planów ochrony przyrody oraz wsparcie badań z zakresu różnorodności biologicznej”	„Prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, tworzenie planów ochrony Przyrody, <u>Priorytetowych Ram Działania dla obszarów Natura 2000</u> oraz wsparcie badań z zakresu różnorodności biologicznej”.		dniono	
152.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	91	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie ochrony przyrody	„Ograniczenie likwidacji ekosystemów, ich odtwarzanie oraz przeciwdziałanie ich fragmentacji”	Propozycja uzupełnienia tekstu: „Ograniczenie likwidacji ekosystemów, ich odtwarzanie oraz przeciwdziałanie ich fragmentacji <u>oraz przywracanie i utrzymywanie drożności korytarzy ekologicznych</u> ”.	Pojęcie bardziej pojemne.	Uwzględniono	
153.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	93	Cel operacyjny 2.5. Ograniczenie emisji do atmosfery	Dodanie kolejnego działania.	<u>Eliminację niskiej emisji</u>	Niska emisja jest jednym z poważniejszych czynników zanieczyszczenia środowiska – istnieje więc konieczność wskazania tego działania jako odrębnego dla realizacji tego celu operacyjnego.	Uwzględniono	
154.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	95	Cel operacyjny 2.8. Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpieczeństwa powodziowego	Dodanie kolejnego działania.	<u>Renaturalizacja cieków wodnych (w tym odbudowa zdegradowanych środowisk wodnych) i przywracanie możliwości naturalnego meandrowania.</u>	Odbudowa zdegradowanych środowisk wodnych jest jednym z ważniejszych procesów mających na celu poprawę bilansu wodnego regionu. Warto więc, by znalazł się wśród działań tego celu operacyjnego.	Uwzględniono	Bez „meandrowania”

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
155.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	96	Cel operacyjny 2.9. Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa	Zmiana treści jednego z działań: „Wprowadzanie zadrzewień do przestrzeni rolniczej jako substytutu lasu oraz ochrony przed erozją”	Wprowadzanie zadrzewień do przestrzeni rolniczej, <u>zwłaszcza wzdłuż jezior i rzek, mających na celu zabezpieczenie antyerozyjne dla gleb rolniczych i zabezpieczenie przed sływem do wód powierzchniowych substancji biogennych</u>	Pojęcie bardziej pojemne i wskazujące inne (zabezpieczenie przed sływem substancji biogennych) aspekty tego działania.	Uwzględniono	
156.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	97	Cel operacyjny 2.11. Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym	Dodanie kolejnego działania	<u>Rozwój systemów zapobiegania i likwidowania poważnych awarii</u>	Ta propozycja zwiększa zakres realizacji tego celu operacyjnego i jest niezwykle ważna dla obszaru zarządzania środowiskiem i zapobiegania jego zagrożeniom.	Uwzględniono	
157.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	117	Cel operacyjny 5.4. Rozbudowa instytucji otoczenia biznesu	Dodanie nowego działania	<u>Promocja i wdrażanie programów odpowiedzialności społecznej i ekologicznej przedsiębiorców</u>	Działania z zakresu odpowiedzialności społecznej i ekologicznej mają na celu poprawę jakości działania przedsiębiorstw w odniesieniu do środowiska i minimalizację ich negatywnego oddziaływania.	Uwzględniono	W celu operacyjnym 2.10
158.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	127	Cel operacyjny 6.1. Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji	Dodanie nowego działania	<u>Wspieranie organizacji pozarządowych w obszarze edukacji</u>	Organizacja pozarządowe mają doświadczenie w prowadzeniu tzw. pozaszkolnych form edukacji (odnosi się to również do edukacji ekologicznej). Wsparcie tego obszaru działań wzmocni realizację tego ce-	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						lu operacyjnego.		
159.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	162	1. Instrumenty finansowe	Dodanie źródeł finansowania.	<ul style="list-style-type: none"> Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 	NFOŚiGW wraz z WFOŚiGW wdraża wspólną strategię działania zmierzającą do kompleksowego finansowania działań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej. NFOŚiGW oraz WFOŚiGW, jako regionalna instytucja finansująca zadania ochrony środowiska, są potencjalnymi źródłami finansowania celów operacyjnych w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej.	Nie uwzględniono	Zbyt szczegółowy zapis. Nazwy instytucji mogą ulec zmianie. Dopisano nowe źródło finansowania - fundusze celowe.
160.	Ministerstwo Gospodarki	17	1. POLITYKI ZEWNĘTRZNE 1.1. POLITYKI WSPÓLNOTOWE 1.1.1. Strategia Europa 2020	„Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy,	Proponowany zapis: "Mobilna młodzież"– projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy,	Oficjalne tłumaczenie tytułu tej inicjatywy to "Mobilna młodzież".	Uwzględniono	
161	Ministerstwo Gospodarki	23	1. POLITYKI ZEWNĘTRZNE 1.2. POLITYKI KRAJOWE	Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju określa dla Polski przede wszystkim wartości docelowe celów określonych	Proponuje się usunięcie zapisu dotyczącego celów strategii „Europa 2020” na stronie 23 w odniesieniu do Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju i umieszczenie na stronie 29 po akapicie rozpoczynającym się od słów:	Dokumentem, który określa dla Polski wartości docelowe celów określonych w strategii „Europa 2020” jest corocznie aktualizowany Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			1.2.1. Długookresowa strategia rozwoju kraju. Polska 2030	<p>w Strategii Europa 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 71% zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat. • 1,7% PKB na inwestycje w B+R. • Wzrost efektywności energetycznej, wykorzystanie OZE, redukcja emisji CO2. • Zmniejszenie do 4,5% odsetka osób wcześniej porzucających naukę • oraz zwiększenie do 45% odsetka osób z wykształceniem wyższym w wieku 30 - 34 lat. • Obniżenie o 1,5-2 mln liczby żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa. 	<p>W dokumencie tym zaznaczono, iż „Celem Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020 jest budowa trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, przez łączenie celów unijnych z priorytetami krajowymi. (...) jednocześnie przyczyniając się do wzmocnienia pozycji UE na arenie międzynarodowej.”</p> <p>Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” określa dla Polski wartości docelowe celów określonych w Strategii Europa 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 71% zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat. • 1,7% PKB na inwestycje w B+R. • Wzrost efektywności energetycznej, wykorzystanie OZE, redukcja emisji CO2. • Zmniejszenie do 4,5% odsetka osób wcześniej porzucających naukę oraz zwiększenie do 45% odsetka osób z wykształceniem wyższym w wieku 30 - 34 lat. • Obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub deprawacją materialną i/lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy 	<p>„Europa 2020” a nie Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.</p> <p>Ponadto, zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów 26 kwietnia 2011 r. Krajowym Programem Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” a także jego aktualizacją przyjętą przez RM 25 kwietnia br. cel w zakresie ubóstwa brzmi: Obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub deprawacją materialną i/lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy</p>		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
162.	Ministerstwo Gospodarki	29	1. POLITYKI ZEWNĘTRZNE 1.2. POLITYKI KRAJOWE 1.2.6. Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020		Po zdaniu: KPR pokazuje polskie priorytety rozwojowe i wskazuje, jak polskie priorytety wpisują się w priorytety ustalone na poziomie wspólnotowym. proponuje się dopisać: Przewidziana w ramach tzw. Europejskiego Semestru coroczna aktualizacja KPR umożliwi elastyczne reagowanie na zmieniające się warunki realizacji priorytetów określonych w Strategii Rozwoju Kraju.	Semestr Europejski jest obecnie podstawowym mechanizmem koordynacji polityki gospodarczej w UE, którego istotnym elementem jest corocznie aktualizowany KPR oraz Program Konwergencji/Stabilności, a także formułowane na podstawie ich oceny zalecenia dla poszczególnych Państw Członkowskich tzw. Country-Specific Recommendations (CSR)	Uwzględniono	
163.	Poznańskie Porozumienie Doktorantów	127	Rozdział VIII, Cel operacyjny 6.1 Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji	Stworzenie i rozwój systemu monitorowania i prognozowania kształcenia dzieci, młodzieży i studentów, w tym absolwentów.	Stworzenie i rozwój systemu monitorowania i prognozowania kształcenia dzieci, młodzieży, studentów, doktorantów i absolwentów.	Studia doktoranckie są studiami III stopnia zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Jednocześnie stanowią 8 poziom w zarówno Europejskich jak i Polskich Ramach Kwalifikacji. W związku z powyższym są integralnym etapem kształcenia i pominięcie doktorantów z systemu monitorowania i prognozowania kształcenia uważamy za bardzo niekorzystne. Obecnie zdecydowana większość doktorantów po zakończeniu studiów doktoranckich trafia na rynek	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
		128	Rozdział VIII, Cel operacyjny 6.2. Wsparcie szkolnictwa wyższego	Potencjał wielu kierunków kształcenia akademickiego w Wielkopolsce jest na tyle konkurencyjny w skali międzynarodowej, by istniały możliwości kształcenia studentów zagranicznych.	Potencjał wielu kierunków kształcenia akademickiego w Wielkopolsce jest na tyle konkurencyjny w skali międzynarodowej, by istniały możliwości kształcenia studentów i doktorantów zagranicznych.	pracy. Problem braku zatrudnienia adekwatnego do wykształcenia, w regionie, stanowi obecnie duży problem dla absolwentów studiów doktoranckich w związku z niedopasowaniem studiów doktoranckich do wielkopolskiego rynku pracy. Jednocześnie pragniemy zauważyć że zapis „studentów, w tym absolwentów” sugeruje że absolwenci są pewną grupą studentów co jest nieprawdą.	Uwzględniono	
		128	Rozdział VIII, Cel operacyjny 6.3. Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności	Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:	Prosimy o dopisanie celu: Promocja przedsiębiorczości opartej na wiedzy.	Potencjał o którym mowa jest na tyle konkurencyjny by nie tylko istniały możliwości kształcenia studentów zagranicznych ale także doktorantów zagranicznych. W związku z dużym potencjałem naukowym województwa wielkopolskiego, celem dalszego rozwoju, powinno się położyć szczególny nacisk na tworzenie nowych przedsiębiorstw opartych na wiedzy. Tworzenie tego rodzaju przedsiębiorstw jest kluczowym	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						elementem rozwoju nowoczesnej gospodarki.		
164.	Roman Chmielewski	44	1.5	Wielkopolska jest regionem o dużym odsetku mieszkańców wsi(43,9% ogółu) i pracujących w rolnictwie (50%).	50% pracujących w rolnictwie - to chyba jakiś błąd –nawet w lubelskim nie ma takiego udziału.	Na koniec 2010 udział pracujących w rolnictwie (wraz z łowiectwem i rybac) to 16% pracujących w całej gospodarce Wielkopolski (źr:Rocz Województw GUS)	Uwzględniono	
165.	Roman Chmielewski	45	1.6	Odsetek osób będących w wieku zdolności do pracy w stosunku do całej populacji zmniejszy z 59,9% w 2020 roku do 58,6% w 2035 roku, w którym grupa ta będzie liczyła 1989,1 tys. – najmniej w całym horyzoncie prognostycznym.	Proponowany zapis. „Odsetek osób będących w wieku zdolności do pracy w stosunku do całej populacji zmniejszy z 64,9% w 2010r do 59,9% w 2020 r. W wielkościach bezwzględnych będzie to spadek o 137 tys tj. o prawie 7%.”	Aktualizowana strategia dotyczy roku 2020 i w bieżącej też dekadzie nastąpią ogromne zmiany ilościowe w polskich zasobach pracy, o których już dawno pisała w swoich „wyzwaniach” Unia Europejska (z rynku pracy zacznie odpyływać pierwszy powojenny wyż demograficzny a z drugiej strony będzie zasilany on przez mało liczne roczniki obecnie znajdujących się w szkołach).	Uwzględniono	
166.	Roman Chmielewski	58	2. Analiza SWOT	„stosunkowo szybki wzrost liczby ludności, w tym w wieku produkcyjnym”	Ten zapis dotyczy minionej dekady, w bieżącej dekadzie do 2020 będziemy mieli przy ogólnym wzroście liczby ludności - spadek w wieku produkcyjnym a wzrost w wieku poprodukcyjnym.		Uwzględniono	
167.	Roman Chmielewski	79	Miary celu generalnego	PKB per capita	Proponowany zapis „PKB per capita w relacji do UE-27=100”	To wszystko jednoznacznie wynika z prognoz demograficznych.	Nie uwzględniono	Takie przeliczenie jest możliwe bez zmiany zapisu.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						Bez odniesienia do wartości średnich unijnych czy ewentualnie krajowych sama wielkość PKB/mk nic nie mówi. W przypadku Wielkopolski b. istotne jest odniesienie do tych pierwszych, gdyż należy mieć świadomość czy pod koniec bieżącej dekady PKB/mk Wielkopolski(w PPS) ewentualnie nie przekroczy poziomu 75% średniej UE dla 27 krajów(w 2009r było to już 64%) a wtedy wiadomo region nie kwalifikuje się do celu 1 polityki spójności.		Wyjściowym parametrem jest PKB. Każdy w skaźnik w Strategii można przeliczać na przykład per capita, bądź na jednostkę powierzchni.
168.	Starosta Kolski	106	4.2	Mimo znacznego postępu w tym zakresie szczególna sytuacja panuje na południowym i północnym krańcu regionu	Mimo znacznego postępu w tym zakresie szczególna sytuacja panuje na południowym, północnym i wschodnim krańcu regionu	Istniejące ograniczenia tonażowe dróg wojewódzkich np. 263 relacji Kłodawa – Dąbie. Utrudnienia komunikacyjne wewnętrzne wynikające z braku obwodnicy północnej Koła, Dąbia i Kłodawy.	Nie uwzględniono	Wschodnia część regionu nie jest marginalizowana komunikacyjnie w takim stopniu, jak południe i północ. Ostatecznie obszary marginalizowane pod względem komunikacyjnym ustali Plan Zagospodarowania Przestrzennego województwa.
169.	Starosta Kolski			Te obszary nadal są narażone na procesy od-	Te obszary nadal są narażone na procesy odśrodkowe, bowiem bliżej jest z tych miejsc odpo-		Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				środkowe, bowiem bliżej jest z tych miejsc odpowiednio do Wrocławia i Opola oraz Bydgoszczy i Gorzowa, niż do stolicy regionu.	wiednio do Wrocławia i Opola, Bydgoszczy i Gorzowa oraz Łodzi, niż do stolicy regionu.			
170.	Starosta Kolski	107	4.3	Kluczem do rozwoju tych ośrodków powinna być lokalna infrastruktura transportowa oraz otoczenia biznesu, usługi, a także wszystkie inne inwestycje, które znacząco wpływają na długofalowy wzrost gospodarczy i zatrudnienie oraz podnoszą zdolność do generowania dochodów.	Za zacytowanym fragmentem tekstu proponuję dodać: Należy dążyć do jak największego wykorzystania atrybutów położenia ośrodków wynikających z bliskości węzłów drogowych i kolejowych oraz portów lotniczych.	Wskazanie możliwości rozwoju ośrodków w pobliżu np. węzłów autostrad lub stacji przeładunkowych PKP da w efekcie możliwość zwiększenia zatrudnienia i w konsekwencji spadek bezrobocia. Przedsiębiorcy wybierając lokalizację zakładu kierują się między innymi dogodnym położeniem komunikacyjnym.	Uwzględniono	
171.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	35	Inne regionalne dokumenty planistyczne	Brak odwołania do „Strategii rozwoju ratownictwa i ochrony przeciwpożarowej dla województwa wielkopolskiego na lata 2010 – 2020”	Proponujemy dodać eksplicytnie odwołanie do tego ważnego dla województwa i zaakceptowanego m.in. przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego dokumentu	Cel strategiczny Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR) ma być osiągnięty przy zachowaniu prawa każdego obywatela do życia w przyjaznym i bezpiecznym otoczeniu.	Nie uwzględniono	Ze względu na ograniczenia objętościowe nie wszystkie dokumenty, które uwzględniono w aktualizacji strategii, można opisać. Nie oznacza jednak, że ich treść

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
								nie była brana pod uwagę. Odpowiednia informacja o tym jest w rozdziale 2.5.
172.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	59	Analiza SWOT	Sfera społeczna	Proponujemy dodać: w kolumnie „silne strony” – Sprawnie funkcjonujący krajowy system ratowniczo-gaśniczy a w kolumnie „słabe strony” – Brak integracji systemów ratowniczych	j.w.	Nie uwzględniono	Krajowy system ratowniczy nie jest przedmiotem interwencji strategii. Propozycja sprzeczna z propozycją nr 178.
173.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	59	Analiza SWOT	Ochrona środowiska	Proponujemy dodać w kolumnie „słabe strony” – niewystarczająca wydajność infrastruktury zabezpieczającej środowisko		Nie uwzględniono	Takie zapisy już są
174.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	92	Cel operacyjny 2.3 Ochrona zasobów leśnych i racjonalne ich wykorzystanie	Proponujemy dodać dodatkowy sposób realizacji celu.	<ul style="list-style-type: none"> Ochronę lasów przed pożarami 	Pożary są jednym z największych zagrożeń dla obszarów leśnych. Corocznie w Wielkopolsce notuje się kilkaset pożarów lasów.	Uwzględniono	
175.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	95	Cel operacyjny 2.8 Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpie-	Proponujemy dodać dodatkowy sposób realizacji celu.	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie systemu reagowania na wypadek wystąpienia powodzi i podtopień 	W wizji rozwoju regionalnego Polski do 2020 roku regiony, oprócz konkurencyjności, innowacyjności i spójności, mają się również charakteryzować bezpieczeństwem ekologicznym,	Nie uwzględniono	Odpowiednie zapisy w tym zakresie są w celu 2.11.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			cześćstwa powodziowego			a także wysokim poziomem i skutecznością ochrony środowiska. Jak wskazują praktyka, zabezpieczenia bierne nie są w stanie zapewnić pełnego bezpieczeństwa powodziowego.		
176.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	97	Cel operacyjny 2.11 Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym	Proponujemy dodać dwa dodatkowe sposoby realizacji celu	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowę systemu bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego • Przeciwdziałanie i zapobieganie zagrożeniom i katastrofom naturalnym i/lub wywołanych działalnością człowieka 	j.w.	Uwzględniono	Częściowo w Celu operacyjnym 2.11
177.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	143	Cel strategiczny 8 Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem	Tabela - Wskaźniki	Proponujemy dodać nowy wskaźnik: Ofiary śmiertelne w pożarach, Miara – liczba, Źródło: EWID STAT	Umieszczony jest wskaźnik dotyczący ofiar śmiertelnych wypadków drogowych natomiast brakuje wskaźnika dotyczącego ofiar śmiertelnych pożarów	Nie uwzględniono	Wskaźnik zbyt szczegółowy. W strategii wskaźniki ograniczono do oddziaływań na poziomie celów strategicznych
178.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	149	Cel operacyjny 8.5 Budowa regionalnych systemów zabezpieczania	Tytuł Celu 8.5	Proponujemy zmianę tytułu na: „Budowa regionalnych systemów zabezpieczania i reagowania na zagrożenia” Albo dodać w tytule celu 8.5 :i ratownictwa”	Zabezpieczanie i reagowanie są ze sobą ściśle związane (cztery fazy zarządzania kryzysowego: zapobieganie, przygotowanie, reagowanie i odbudowa) i bardzo często realizowane przez te same instytucje	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			przed zagrożeniami			(policja, straż pożarna).		
179.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	149	Cel operacyjny 8.5 Budowa regionalnych systemów zabezpieczania przed zagrożeniami	„Na jakość życia mieszkańców regionu znaczący wpływ ma poczucie bezpieczeństwa.”	„Na jakość życia mieszkańców regionu znaczący wpływ ma poczucie bezpieczeństwa i przeświadczenie o skuteczności funkcjonowania systemu ratowniczego w województwie.”	Cel strategiczny Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR) ma być osiągnięty przy zachowaniu prawa każdego obywatela do życia w przyjaznym i bezpiecznym otoczeniu.	Uwzględniono	
180.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	37	1. GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU WIELKOPOLSKI 1.1. Przestrzeń	Sieć osadnicza Wielkopolski tworzy system hierarchiczny. Głównym centrum jest metropolia poznańska, gdzie koncentrowana jest największa część potencjału gospodarki regionu. Kolejny stopień tworzą Kalisz i Ostrów Wielkopolski, według koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju tworzące ośrodek Regionalny oraz Kalisz, Konin, Leszno, Piła oraz Gnie-	W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju regionu, wzmocnienia istniejących powiązań funkcjonalnych oraz tworzenia nowych powiązań proponuje się dodanie wyraźnego zapisu o konieczności wsparcia rozwoju terenów północy Wielkopolski i miasta Piły jako ośrodka miejskiego pełniącego także funkcje ponad subregionalne.	Północna Wielkopolska z uwagi na peryferyjne położenie w stosunku do metropolii poznańskiej, słabe powiązania komunikacyjne drogowe i kolejowe z regionem, stanowi obszar wymagający szczególnego wsparcia. Marginalizacja obszaru powoduje rozwój powiązań mieszkańców z terenami województw sąsiednich co skutkuje osłabieniem i dalej zagrożeniem zaniku powiązań z regionem. Powyższe uwarunkowania sprawiają, że Miasto Piła jako centrum gospodarcze, finansowe, kulturalne i akademickie północnej Wielkopolski, pełni także funkcje regionalne i międzyregionalne. Konieczne jest	Uwzględniono częściowo	W opisie celu 4.2.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				zno, będące ośrodkami subregionalnymi. Ważnym ogniwem sieci osadniczej i gospodarczej powinny być ośrodki subregionalne Gniezno, Kalisz, Konin, Leszno, Ostrów Wielkopolski, Piła, które wykształcając swe własne, specyficzne funkcje, powinny stać się ważnym czynnikiem aktywizującym otoczenie.		wsparcie miasta Piły jako ośrodka „wiążącego” obszar z Wielkopolską.		
181.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	39	1.2. Infrastruktura podstawowa	Czynnikiem ograniczającym korzyści wynikające z włączenia gospodarki Wielkopolski w krajową i europejską przestrzeń jest zły stan powiązań komunikacyjnych także wewnątrz regionu, w tym szczególne znaczenie mają powiązania	Rozszerzenie zapisu o bezwzględnej konieczności budowy S11, działaniach samorządu województwa (lobbying) w tym zakresie oraz poprawy powiązań kolejowych, jako bezwzględnych warunków rozwoju północnej Wielkopolski.	Zidentyfikowano w Strategii zły stan powiązań komunikacyjnych wewnątrz regionu i szczególne znaczenie powiązań na linii północ-południe. Kontynuując powyższe konieczny jest zapis o bezwzględnej konieczności budowy S11 i działaniach samorządu województwa w tym zakresie oraz poprawy powiązań kolejowych, jako bezwzględnych warunków rozwoju północnej Wielkopolski.	Uwzględniono	Wprowadzono odpowiedni zapis w Celu 1.1. oraz w nowym rozdziale X 7. Oczekiwania strategii rozwoju województwa wielkopolskiego względem polityki rządu.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				<p>na linii północ-południe, ze względu na znaczną rozciągłość obszaru regionu na tym kierunku. Kluczowym elementem w tym zakresie, swoistą „linią życia”, jest między innymi droga krajowa nr 11. Bardzo ważne znaczenie mają także inne drogi krajowe, w tym drogi nr 5, 8, 10, 12, 15 i 25. Niestety, szansę na istotną poprawę stanu w najbliższych latach mają jedynie drogi krajowe nr 5 i 8. Jeszcze więcej zaniedbań notuje się na drogach wojewódzkich i lokalnych. Jest to problem, bowiem wiele odcinków dróg wojewódzkich jest</p>		ski.		

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				dziś wykorzystywanych jako alternatywne szlaki transportowe o randze krajowej.				
182.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	50	1.10. Zróżnicowania wewnątrzregionalne	Z analizy zmienności wewnątrzregionalnej wynika, iż poszczególne części Wielkopolski różnią się znacznie. Zróżnicowanie to powinno być podstawą projektowania celów strategii i dostosowania ich do potrzeb poszczególnych terytoriów. Jednak sam fakt występowania różnic nie wystarczy. Niezbędna jest identyfikacja czynników kształtujących te różnice.	Propozycja dodania zapisu „Szczególnie zmarginalizowane i ciężące do innych województw są: północna Wielkopolska i południowe peryferie województwa.”	W rozdziale o zróżnicowaniach wewnątrzregionalnych ważne dla zaktywizowania obszarów szczególnie zmarginalizowanych i ciężących do innych województw byłoby, oprócz identyfikacji czynników kształtujących te różnice, wyraźne wskazanie obszarów – północna Wielkopolska i południowe peryferie województwa. Diagnoza aktualnej sytuacji w regionie daje podstawy do powyższego. Obecne zapisy są ogólne. Szczegółowo obszary zostaną wyznaczone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa	Uwzględniono	
183.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	52	1.11. Wnioski	Nadal utrzymują się, a w wielu obszarach pogłębiają się zróżnicowania wewnątrz regionu	Rozbudowanie zapisu „...W wielu miejscach te negatywne zjawiska kumulują się – północna Wielkopolska i południe regionu. ...”	Ww. uwagi do punktów 1.1, 1.2, 1.10 dot. konieczności przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczenia północnej Wielkopolski powinny wprost znaleźć odzwiercienie	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				grożące pod różnymi względami marginalizacją poszczególnych obszarów Wielkopolski. W wielu miejscach te negatywne zjawiska kumulują się. Wymaga to lepszego niż dotąd dostosowania celów strategii do sytuacji w różnych miejscach, co umownie określa się terytorialnym ukierunkowaniem polityki rozwoju. Konieczna jest identyfikacja i typologia obszarów problemowych, by właściwie dobrać i zaadresować interwencję.		dlenie we wnioskach dot. problemów rozwoju Wielkopolski.		
184.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	56	2.1. Potencjał wewnętrzny INFRASTRUKTURA	SŁABE STRONY dysproporcje w rozmieszczeniu infrastruktury SILNE STRONY - Port Lotniczy Poznań-	Propozycja dodania zapisu „Słabe powiązania drogowe i kolejowe z północną Wielkopolską” Propozycja dodania zapisu „Istniejąca infrastruktura lotniskowa na terenie regionu”	W analizie SWOT w potencjale wewnętrznym w poz. SŁABE STRONY przy infrastrukturze komunikacyjnej zbyt ogólny zapis „dysproporcje w rozmieszczeniu infrastruktury”, nie wskazu-	Nie uwzględniono	Zapis o dysproporcjach w rozmieszczeniu tej infrastruktury jest wystarczający. Ta kwestia uszczegóławiająca jest

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			KOMUNIKACYJNA	Ławica		jący bardzo słabych powiązań drogowych i kolejowych północnej Wielkopolski. Do rozważenia dodanie dodatkowego punktu „Słabe powiązania drogowe i kolejowe z północną Wielkopolską” W analizie SWOT w potencjale wewnętrznym w poz. SILNE STRONY przy infrastrukturze komunikacyjnej – atutem regionu są możliwe do wykorzystania lotniska.		uwzględniona w innych miejscach.
185.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	60	2.2. Uwarunkowania zewnętrzne INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	ZAGROŻENIA - kumulacja braków w infrastrukturze - utrzymywanie się barier formalnych dla inwestycji infrastrukturalnych - konkurencja sąsiednich regionów pod względem funkcji tranzytowych - żywiołowy rozwój motoryzacji indywidualnej kosztem przewo-	Propozycja uzupełnienia o zapisy: „Opóźnienia bądź rezygnacja z realizacji dróg ekspresowych w regionie 11, 10, 12, 15 i 25.”, „Degradacja i brak zdecydowanego rozwoju infrastruktury kolejowej”	W analizie SWOT w uwarunkowaniach zewnętrznych w poz. ZAGROŻENIA wskazane byłoby podniesienie problemu inwestycji na drogach krajowych oraz inwestycji kolejowych.	Uwzględniono	Po preredagowaniu wpisano: „brak lub zaniechanie inwestycji w infrastrukturę komunikacyjną zarządzaną na poziomie krajowym”.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				zów zbiorowych				
186.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	66	3. SPECJALIZACJE REGIONALNE	Szanse na inteligentną specjalizację Wielkopolski tworzą: Środowisko: W ramach zrównoważonego rozwoju duży potencjał tkwi w badaniach i technologiach środowiskowych, w produkcji urządzeń dla ochrony środowiska i alternatywnej energii oraz w racjonalnej gospodarce i produkcji energii odnawialnej.	Do rozważenia dodanie zapisu dot. włączenia turystyki jako kreatywnej specjalizacji Wielkopolski, generującej rozwój regionu.	Walory przyrodnicze regionu, w tym szczególne walory północy Wielkopolski graniczącej z Pomorzem Zachodnim, stwarzają warunki dla rozwoju turystyki jako dziedziny gospodarki, w której Wielkopolska ma niewykorzystany potencjał.	Nie uwzględniono	Nie jest to sektor, w którym można w szczególny sposób rozwijać sferę B+R
187.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	83	Cel strategiczny 1 Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu	Dostępność komunikacyjna regionu, oraz spójność wewnętrzna pod tym względem, są jednym z podstawowych warunków wzmacniania jego konkurencyjności. Poprawa	Propozycja rozbudowy zapisów o znaczeniu inwestycji na drogach krajowych - nr 5, 8, 11, 10, 12, 15 i 25., dla wzrostu konkurencyjności regionu.	W opisie brak informacji o konieczności inwestycji na drogach ekspresowych, jako bezwzględnego warunku dostępności i konkurencyjności regionu - drogi nr 5, 8, 11, 10, 12, 15 i 25.	Uwzględniono	Dopisano odpowiedni kierunek działań

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				<p>sytuacji w tym zakresie nie jest jednak celem samym w sobie, bowiem infrastruktura komunikacyjna jest tylko narzędziem osiągnięcia wzrostu konkurencyjności i poprawy dostępności. Niezbędnym działaniem w tym zakresie powinno być poprawianie jakości połączeń pomiędzy Poznaniem a ośrodkami subregionalnymi oraz obszarami wiejskimi celem aktywizacji i wykorzystania ich potencjałów. Wraz z modernizacją dróg konieczna jest także modernizacja transportu w kierunku jego inteligentnego bardziej przyjaznego środowisku charakteru.</p>				

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
188.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	84,85	Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej	Zły stan infrastruktury drogowej i brak spójności sieci, a także tzw. „wąskie gardła” obniżają atrakcyjność inwestycyjną poszczególnych obszarów regionu i przyczyniają się do zmniejszania ich potencjałów rozwojowych. Dlatego tak ważne jest zapewnienie spójności i rozwój sieci drogowej, zwłaszcza o kierunku północ-południe, w układach stolica regionu – ośrodki subregionalne oraz ośrodki subregionalne - ich otoczenia. Ważne dla rozwoju są także inwestycje w układy drogowe miast oraz w ich obwodnice. Ze względu na dużą powierzchnię województwa	Propozycja rozszerzenia zdania „Zły stan infrastruktury drogowej i brak spójności sieci, a także tzw. „wąskie gardła” obniżają atrakcyjność inwestycyjną poszczególnych obszarów regionu i przyczyniają się do zmniejszania ich potencjałów rozwojowych np. północnej Wielkopolski.”	Obszary o których wiadomo, że mają najniższą dostępność komunikacyjną w regionie i wymagają wsparcia warto wskazać w celu operacyjnym tj. północ Wielkopolski i południe regionu. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa wskaże także mniej zmarginalizowane obszary.	Nie uwzględniono	To zdanie dotyczy całego województwa. Północna Wielkopolska nie jest jedynym tego przykładem

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				oraz znaczne oddalenie od stolicy regionu, szczególnego wsparcia w zakresie dostępności komunikacyjnej wymagają peryferyjne obszary regionu.				
189.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	87	Cel operacyjny 1.4. Lepsze wykorzystanie dróg wodnych	Transport wodny jest nadal niewykorzystaną w Wielkopolsce formą transportu. Jego rozwój przyczynić się może do odciążenia transportu drogowego i kolejowego, a przez to do poprawy stanu środowiska. Przez działania promujące wykorzystanie szlaków wodnych na cele turystyczne i rozbudowę ich infrastruktury można doprowadzić do aktywiza-	W sposobach realizacji celu do rozważenia propozycja dodania zapisu o wsparciu przedsięwzięć z zakresu turystyki wodnej także poza głównymi szlakami wodnymi Wielkopolski, w celu wykorzystania potencjału rzek i jezior.	Północna Wielkopolska ma szczególnie korzystne warunki dla rozwoju turystyki wodnej i tradycje jej uprawiania. W połączeniu z walorami turystycznymi Pomorza Zachodniego wykreować można markowy produkt turystyczny.	Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				cji obszarów do nich przylegających, a przez działania rewitalizacyjne i modernizacyjne oraz włączenie systemu dróg Wielkopolski w system europejski zwiększyć wymianę handlową z innymi regionami.				
190.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	106	Cel operacyjny 4.2. Wzmocnienie rozwojowych funkcji ośrodków regionalnych i subregionalnych	Jednym ze sposobów, lecz niewystarczającym, jest pokonywanie barier komunikacyjnych. Mimo znacznego postępu w tym zakresie szczególna sytuacja panuje na południowym i północnym krańcu regionu. Te obszary nadal są narażone na procesy odśrodkowe, bowiem bliżej jest z tych miejsc odpowiednio do Wrocławia i Opola	Konieczne jest w zapisach Strategii wskazać potrzebę wsparcia rozwoju powiązań funkcjonalnych Piły i północy Wielkopolski z regionem. Rola miasta Piły jako ośrodka aktywizującego otoczenie wykracza ponad funkcje typowych ośrodków miejskich Wielkopolski oraz ośrodków subregionalnych.	Marginalizacja północnej Wielkopolski spowodowana m.in. niskim poziomem dostępności do regionu powoduje ciężenie obszaru w stronę województw sąsiednich, skutkiem czego występuje osłabienie i zanik powiązań z regionem. Łatwiej mieszkańcom północnej, Wielkopolski uczyć się i pracować w Szczecinie, Koszalinie, Słupsku, Bydgoszczy i Toruniu. Obecne zapisy są ogólne, nie identyfikują jasno problemu.	Uwzględniono	Opis celu poszerzono o ten aspekt.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				<p>oraz Bydgoszczy i Gorzowa, niż do stolicy regionu. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Poprawę stanu infrastruktury komunalnej i komunikacyjnej. · Rozwój usług kulturalnych i społecznych szczególnie w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej. · Rozwój funkcji akademickich, badawczych i edukacyjnych, szczególnie w powiązaniu z lokalnym rynkiem pracy i gospodarką. · Rozwój instytucji otoczenia biznesu i wsparcie kooperacji w gospodarce. <p>Terytorialny wymiar celu: Cel ma charakter terytorialny i reali-</p>				

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				<p>zowany będzie w ośrodkach subregionalnych oraz ich obszarach funkcjonalnych oraz odpowiada on następującym obszarom wymienionym w:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – częściowo jako Obszar Strategicznej Interwencji - ośrodki subregionalne oraz miasta średniej wielkości i ich obszary funkcjonalne (powyżej 20 tys. mieszk.), · Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – jako: o ośrodek regionalny (Kalisz-Ostrów Wielkopolski), <p>WIELKOPOLSKA 2020 – CELE STRATEGII o ośrodki subre-</p>				

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				gionalne (>50 tys. mieszk.).				
191.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	109	Cel operacyjny 4.5. Aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych	Znaczna część obszaru Wielkopolski charakteryzuje się niższym od średniej poziomem rozwoju, gdzie kumulacja barier ogranicza skutecznie wzrost. Takie obszary wymagają preferencji, choć sytuacja w wybranych dziedzinach do tego nie musi bezpośrednio upoważniać. Są to zarówno obszary wiejskie, jak i miejskie.	Przed delimitacją obszarów w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa północ Wielkopolski warto wskazać jako przykład obszaru o pogarszających się perspektywach rozwojowych, wymagający aktywizacji.	Północne peryferia Wielkopolski z uwagi na występujące b.słabe wykorzystanie potencjału i liczne bariery rozwojowe wymagają szczególnej aktywizacji.	Nie uwzględniono	Tym typem obszaru ostatecznie nie będzie określony subregion, obszar o określonej nazwie geograficznej, lecz obszar o określonych parametrach, którego granice mogą się w czasie zmieniać.
192.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	123	Cel operacyjny 5.12. Rozwój „srebrnego” sektora gospodarki	Aktywne przygotowanie gospodarki do nowych proporcji demograficznych jest szansą na poprawę jakości życia, wzrost ekonomiczny i konkurencyjność.	Propozycja dodania zapisu o: - konieczności tworzenia i wdrażania regionalnych instrumentów wspierających aktywność zawodową osób 50+ i ich kształcenia, - technikach zarządzania wiekiem.	W związku z podwyższeniem granicy wieku emerytalnego oraz starzeniem się społeczeństwa konieczne wydaje się rozbudowanie działań dot. kształcenia i wspierania aktywności zawodowej osób 50+. „Srebrna” gospodarka jest impulsem rozwojowym dla wielu regionów UE.	Nie uwzględniono	Te kwestie zawierają inne cele. W tym 7.1. Wzmacnianie aktywności zawodowej (po innych zmianach cel 8.1.)
193.	Prezydent	124	Cel opera-	Cel ten realizo-	Proponuję rozważyć zasadność	Zapis dot. rozbudowy infra-	Uwaga	Ten sektor ma być

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Miasta Piły Urząd Miasta Piły		cyjny 5.13. Rozwój biznesu i usług zdrowotnych	<p>wany powinien być przede wszystkim przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Rozbudowę infrastruktury dla promocji zdrowego stylu życia. · Rozbudowę ogólnodostępnej oraz komercyjnej infrastruktury aktywnego odpoczynku. · Tworzenie wyspecjalizowanych ośrodków rehabilitacji, rekreacji i odnowy biologicznej. · Wykorzystanie naturalnych warunków środowiska dla zdrowia, rekreacji i wypoczynku. · Rozbudowę infrastruktury dla turystyki medycznej. · Rozbudowę infrastruktury uzdrowiskowej. · Wsparcie sektora usług medycyny estetycznej. 	ujęcia w Strategii zapisu „Wsparcie sektora usług medycyny estetycznej.”	struktury dla turystyki medycznej zawiera w sobie wsparcie komercyjnych dziedzin medycyny, nie będących podstawowymi dla zdrowia i życia mieszkańców regionu.	polemiczna	wspierany na takich zasadach, jak inne przedsiębiorstwa.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
194.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	125	Cel strategiczny 6 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia	Ważnymi instrumentami na drodze do osiągnięcia tego celu powinny być wzmacnianie przedsiębiorczości, a przede wszystkim wzrost innowacyjności mieszkańców, we wszystkich sferach życia i gospodarki. Innowacyjność może być skutecznym lekarstwem i równoważyć ograniczone zasoby i środki. Przedmiotem szczególnego wsparcia powinny być przede wszystkim osoby młode.	Proponowany zapis „Niemniej jednak ważnymi odbiorcami działań dot. wzrostu kompetencji i zatrudnienia powinny być także osoby 50+ , które trudno odnajdują się na rynku pracy.”	Przedmiotem szczególnego wsparcia powinny być osoby młode, aby zmniejszyć strumień migrujących poza region i kraj. Niemniej jednak ważnymi odbiorcami działań dot. wzrostu kompetencji i zatrudnienia powinny być także osoby 50+ , które trudno odnajdują się na rynku pracy i taka informacja w tej części dokumentu mogłaby mieć miejsce.	Uwzględniono	Usunięto komentowany zapis.
195.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	128	Cel operacyjny 6.3. Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności	Realizacja tego celu wymaga szeregu działań wzmacniających potencjalnych przedsiębiorców i pracowników, szczególnie absolwentów, bez-	Dodanie zapisu, iż odbiorcami działań powinny być także osoby 50+.	Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności powinna objąć także osoby po 50 roku życia. Z opisu wynika skierowanie jej głównie do ludzi młodych.	Uwzględniono	Dopisano przeciwdziałanie marginalizacji ze względu na wiek.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				robotnych i zagrożonych utratą pracy oraz grup zagrożonych marginalizacją, ze względów społecznych, kulturowych, narodowościowych, czy sprawnościowych.				
196.	Prezydent Miasta Piły Urząd Miasta Piły	139	Cel operacyjny 7.8. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego	O konkurencyjności mieszkańców regionu decydują nie tylko kwalifikacje, ich aktywność gospodarcza, warunki życia, czy dostęp do usług i infrastruktury. Ważny jest także wyznawany system wartości, który utrwala spójność społeczną. Podstawą spójności społecznej jest rodzina, świadomość narodowa i regionalna, tożsamość kulturalna oraz samoorganizacja społeczna, two-	Propozycja rozszerzenia zapisów nt. konieczności zwiększenia wsparcia dla budowy infrastruktury podmiotów pozarządowych.	Wielkopolska straciła pozycje krajowego lidera w zakresie budowy społeczeństwa obywatelskiego, które jest kluczowym elementem rozwoju. Dlatego też konieczne jest rozszerzenie zapisów nt. zwiększenia wsparcia dla podmiotów pozarządowych.	Nie uwzględniono	W celu 7.8. Jest już zapis o infrastrukturze trzeciego sektora.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
				<p>rzące kapitał społeczny.</p> <p>Ważnym potencjałem, który powinien być rozwinięty i w większym stopniu wykorzystany na rzecz rozwoju Wielkopolski jest społeczeństwo obywatelskie.</p>				
197.	Zarząd Wojewódzki WOPR Wielkopolska		VIII		Zwracamy uwagę na brak ujęcia zagrożeń zdrowia i życia ze strony niezabezpieczonych obszarów wodnych, które w 2012 r. w myśl ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych zostało wpisane do zadań i obowiązków zabezpieczenia terenów przez samorządy terytorialne.	Mając na uwadze szeroko rozumiane bezpieczeństwo osób przebywających na obszarach wodnych Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe działające od 50 lat- posiadających tysiące członków zrzeszonych w strukturze na terenie Województwa poprzez Rejony, Oddziały, Drużyny a ostatnio w wyspecjalizowanych całorocznych grupach interwencyjnych. Stara zapewnić się bezpieczeństwo osób przebywających nad akwenami. Koncepcja poprawy bezpieczeństwa nad wodami naszej Organizacji przewiduje jednak dalsze uzawodowienie i tym samym pozyskanie środków finansowych na etaty dla	Uwzględniono	W celu 8.5.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						ratowników działających w Systemie. Uzawodowienie niezbędne jest aby WOPR był podmiotem w Systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne przez działania piętnastu całorocznych grup interwencyjnych powołanych w koncepcji współdziałających z CPR Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.		
198.	Prezydent Kalisza			Do całości dokumentu	Uwagi i stanowisko prezydenta Miasta Kalisza do całości projektu 1. Zaktualizowana Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020 jest dokumentem, który w dużym stopniu oparty został na doświadczeniach, jakie przez kilkanaście lat samorząd województwa zdobył i rozwinął. Z tego punktu widzenia, zważywszy także na rosnące kompetencje planistyczne organów i instytucji samorządowych, należy ten dokument ocenić wysoko. Jego struktura zawiera wszystkie niezbędne elementy potrzebne do stworzenia wizji regionu, opisuje charakterystykę i specyfikę, możliwości i potrzeb, stan dzisiejszy i przy-		Uwaga polemiczna	Poruszane kwestie uwzględniono w różnych częściach Strategii.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>szły, jego miejsce w kraju i w rodzinie regionów europejskich.</p> <p>2. Strategia jest dokumentem obszernym. Jeśli w tym miejscu mógłbym pozwolić sobie na uwagę, to miejscami zbyt obszernym. Oczywiście, autorom zależało, aby objąć widzeniem całą problematykę życia gospodarczego, społecznego, naukowego i kulturalnego regionu, a nadto zagadnienia środowiska i komunikacji, ale doprowadziło to do sytuacji, w której mamy 8 celów strategicznych i aż 59 celów operacyjnych, które – zważywszy na nieodległy horyzont czasowy, bo zaledwie 7-letni (lub 8-letni w zależności od tego, kiedy zostanie przyjęty) – będą trudne do osiągnięcia.</p> <p>3. Wydaje się, że byłoby celowe zredukowanie celów operacyjnych, czyli funkcjonalne połączenie niektórych z nich w jeden lub też przesunięcie ich realizacji poza wyznaczony horyzont (oczywiście z odpowiednim zaznaczeniem tego zabiegu we wstępie).</p> <p>4. W pracach nad dokumentem ważne są doświadczenia nas wszystkich. To przecież w tym mieście, choć w innej sali, w trakcie konsultacji nad pierwszą</p>			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>wersją Strategii zwrócona została uwaga na znaczenie drogi krajowej nr 11 dla województwa jako osi komunikacyjnej (wtedy użyliśmy określenia „kręgosłup”). I już wtedy zwróciliśmy uwagę na niezwykle ważne i groźne zjawisko dekompozycji Wielkopolski, o ile nie zostanie wzmocniony jego układ komunikacyjny wraz z wewnętrzną siecią dróg i kolei. Te uwagi zostały uwzględnione w tamtym dokumencie i w obecnej wersji, co podkreślam z satysfakcją i pewną dumą.</p> <p>5. Podczas następnej debaty użyłem określenia sera szwajcarskiego na zjawisko „wyspowego”, a nie równomiernego przestrzennie, zharmonizowanego rozwoju całego regionu. Zaktualizowana Strategia unika już takiego myślenia, zwracając większą uwagę na rozwój przestrzenny województwa, więcej – jako jeden z celów strategicznych wyznacza kwestię wzmocnienia spójności, integralności regionu. To było dla nas, żyjących w tej części regionu, zjawisko niemal namacalne: pogłębiający się syndrom peryferii, marginesu.</p> <p>6. Dobrze, że zostało ono zauważone. Ale czy w sposób</p>			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>dostatecznie głęboki? Musimy się jeszcze nad tym zagadnieniem zastanowić, ocenić jego rozmiary i wpływ na rozwój regionu. Na przykładzie rynku pracy można dostrzec występujące dysproporcje, które stają się bardzo poważnym problemem. Gdzie występują nadwyżki siły pracowniczej? Poza obszarem poznańskim metropolitarnym. Czy te nadwyżki zasilają poznański rynek pracy? W części na pewno, ale w większości wędrują do Wrocławia, Warszawy, na Śląsk lub na zachód Europy. Dlaczego tak się dzieje? Bo np. brak dobrze rozwiniętej komunikacji zbiorowej zamyka lokalne rynki pracy, ludzie nie dojeżdżają do zakładów, choć mogliby.</p> <p>7. Kwestię wzmocnienia spójności województwa powiązałbym w jeden obszar strategiczny z poprawą dostępności i spójności komunikacyjnej regionu. To powinien być jeden obszar szczególnie silnej interwencji samorządu województwa, priorytet, naczelne zadanie na najbliższe lata. Wystarczy dokończenie obwodnicy Ostrowa Wielkopolskiego, a Ławica może przestać myśleć o klientach z Kalisza czy Ostrowa, bo wro-</p>			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>ławnicki port lotniczy jest bliżej, jest świetnie skomunikowany z południową Wielkopolską, a dojazd do niego autostradą skróci jeszcze w tym roku czas dojazdu do jednej godziny, co jest przyzwoitą normą europejską. To jeden z przykładów, ale jakże wymowny. Dodam na marginesie, że port wrocławski przy wsparciu władz Wrocławia silnie penetruje nasz region. Z takimi zabiegami nie spotkałem się ze strony Ławicy.</p> <p>8. A co zrobiła Ławica na rzecz współpracy z małymi lotniskami, np. w Michałkowie? Nic. Mimo naszych zabiegów. Można powiedzieć, że są to incydenty. One będą miały jeszcze swój jakiś żywot i kiedyś się zakończą. Aby tak się stało, musimy spojrzeć na pewne kwestie całościowo, niejako z góry. Dobrze więc, że rozpoczęły się prace nad planem zagospodarowania przestrzennego aglomeracji kaliskoostrrowskiej. Samo powstanie aglomeracji, z naszej skądinąd inicjatywy, powinno być i dobrym przykładem, i w dużej mierze impulsem do myślenia o rozwoju województwa. Bo cóż ta aglomeracja oznacza? Oznacza zbliżenie i rozwój, oznacza spójność,</p>			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>oznacza bliskość ludzi i społeczeństw, które chcą razem rozwiązywać wspólne problemy. Aglomeracja nie powstała jako przeciwwaga wobec metropolii poznańskiej, bo to się nigdy nie stanie w dającej się przewidzieć przyszłości, jest natomiast próbą stworzenia atrakcyjnego ośrodka w celu zapobieżenia zjawiskom negatywnym – wyludniania się obszaru, wypływu kapitału finansowego i ludzkiego stąd do innych ośrodków.</p> <p>9. Aglomeracja kalisko-ostrowska jest dobrym przykładem na działania integracyjne wewnątrz regionu, ale potrzebuje wsparcia, takiego samego jak zapisano w celu operacyjnym 4.1 Wsparcie poznańskiego obszaru metropolitalnego na rzecz rozwoju regionu. W tej mierze czteropasmowa droga między tymi dwoma miastami powinna stać się czymś oczywistym, tak jak obwodnica zachodnia Kalisza, wpinająca się w DK 25 i biegnąca do Konina i do autostrady A1. Nikt i nic nie jest w stanie przekonać mieszkańców obu miast, że jakakolwiek obwodnica czy trasa w innym mieście jest od tego zadania ważniejsza.</p> <p>10. W tym miejscu zwróć się</p>			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>z apelem do twórców strategii i do członków zarządu województwa: wsparcie aglomeracji, wsparcie Kalisza będzie aktem twórczym rozumu i ducha, dla przyszłości, dla następnych pokoleń. To będzie także akt odwagi myślowej, bo sprawa dotyczy także przełamywania barier historycznych. Nie zapominajmy o tym uciążliwym bagażu. Nie zapominajmy jeszcze o jednym: mówimy tu o krajowym ośrodku regionalnego, a więc o ośrodku ważnym w dwójnasób: dla Wielkopolski i dla kraju. To jest mocna podstawa dla takiego wsparcia.</p> <p>11. Zwrócili Państwo uwagę, że nie przedstawiam w tym miejscu problemów Kalisza. W istocie, jego przyszłość widzę w pomyslnym rozwoju całego regionu i patrzę na jego miejsce i pozycję z pewnej ogólniejszej perspektywy. Niech będzie to nasz wkład w powodzenie tej strategii.</p> <p>Problemem zasadniczym dla miasta Kalisza jest kwestia bezpieczeństwa powodziowego. Usytuowanie miasta naraża je na okresowe zagrożenia, co jest wynikiem małej retencji rzeki Proсны oraz niezrealizowanym zamierzeniem, czyli budową zbiornika na</p>			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					tej rzece w Wielowski.			
199.	Zarząd Powiatu w Pleszewie		Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej		Dodanie podpunktu o treści: Podejmowanie działań lobbingowych przez samorząd województwa Wielkopolskiego na rzecz modernizacji drogi krajowej nr 11	Droga krajowa nr 11 ma strategiczne znaczenie dla rozwoju regionu, jest jego „swoistą linią życia” – jak określił to dokument z 2005 roku. Jej modernizacja będzie stymulowała procesy integracyjne wewnątrz regionu oraz zapobiegnie marginalizacji, zwłaszcza południowych terenów województwa, i nasilającemu się osłabieniu powiązań funkcjonalnych, gospodarczych i społecznych tych terenów z częścią centralną regionu. Modernizacja drogi krajowej nr 11, która w dalszej perspektywie ma zostać przebudowana do parametrów drogi ekspresowej będzie miała istotne znaczenie dla osiągnięcia Celu strategicznego 1 w punkcie dotyczącym długości dróg ekspresowych.	Uwzględniono	
200.	Miasto Poznań		Uwaga ogólna:		Sugeruje się doprecyzowanie i ujednoczenie stosowanych określeń w odniesieniu do transportu i komunikacji w ogóle. W chwili obecnej w tekście dokumentu na przemian używa się określenia transport i komunikacji co powo-		Uwzględniono	Poprawiono na str. 49 – zmieniono na „transport zbiorowy”. W pozostałych przypadkach terminy użyto prawidłowo. Komuni-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					duże nieprecyzyjność przekazu, dlatego też w przypadkach ściśle odnoszących się do transportu należy stosować słowo „transport” zamiast „komunikacja (np. infrastruktura transportowa, transport publiczny, sieć transportowa, dostępność transportowa, itp.) – przykłady strony 31,37, 39,49, 55, 56 itd.			kacja to transport i łączność razem.
201.	Miasto Poznań		W rozdziale IV „Ocena potencjałów województwa, w pkt. 1.2 (str. 39) „Infrastruktura podstawowa”,		Mowa jest wyłącznie o drodze krajowej nr 11 i 5. Pamiętać należy, że w granicach województwa droga krajowa nr 11 częściowo została już przebudowana do klasy drogi ekspresowej S11 (wzdłuż istniejącego odcinka Poznań-Kórnik). Ponadto w budowie są nowe odcinki drogi S11 (częściowo oddana do użytku zachodnia obwodnica Poznania) oraz S5 (Poznań-Gniezno – trasa oddana do użytku). Z uwagi na powyższe sugeruje się uzupełnienie charakterystyki infrastruktury podstawowej o wskazane powyżej odcinki.		Uwzględniono	Wprowadzono zapisy odnoszące się także do pozostałych dróg krajowych. Szczegółowo te kwestie opisano w diagnozie, która jest załącznikiem do strategii.
202.	Miasto Poznań		W rozdziale IV „Ocena potencjałów województwa, w punkcie 2.2 (str. 60),		Należy rozważyć dopisanie do szans dla środowiska przyrodniczego wprowadzenia narzędzi premiujących wykorzystanie bardziej „ekologicznych” pojazdów ciężarowych poprzez gradację wysokości opłat za korzystanie z dróg krajowych w zależności od spełnianej normy emisji		Nie uwzględniono	To są kwestie regulacyjne, wykraczające poza kompetencje strategii.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
203.	Miasto Poznań		W rozdziale IV „Ocena potencjałów województwa, w punkcie 2.2		Należy rozważyć dopisanie do szans infrastruktury komunikacyjnej (transportowej!) inwestycje (prywatne) w infrastrukturę logistyczną i transportu intermodalnego		Nie uwzględniono	Inwestycje wewnętrzne nie są szansą. Szanse, to czynniki zewnętrzne.
204.	Miasto Poznań		Str. 77		Rysunek powinien być umieszczony po pierwszym akapicie		Uwzględniono	Zmieniono położenie rysunku
205.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Zaproponowane wskaźniki realizacji strategii, zarówno dla celu generalnego jak i poszczególnych celów strategicznych są bardzo ogólne i w efekcie na ich podstawie nie będzie możliwości zweryfikowania, czy strategia osiąga zamierzone cele.		Nie uwzględniono	Wskaźniki te są ogólne z założenia. Taki jest charakter strategii. W strategii służą one do określenia, czy właściwe są kierunki realizacji, a nie stopień osiągnięcia celów, co jest domeną programów.
206.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Kierunek preferencji części wskaźników możliwy jest do określenia intuicyjnie jednak w większości przypadków, dla jasności przekazu i właściwego zrozumienia istoty problemu należy wskazać czy dany wskaźnik powinien być minimalizowany czy maksymalizowany.		Nie uwzględniono	Jak wyżej. Kwantyfikacja i kierunki zmian wartości docelowych wskaźników to domena programów.
207.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Dokument strategiczny powinien wskazywać cel, który domaga się osiągnięcia, dlatego też ważną rolę odgrywa mierzalny wskaźnik jego realizacji. Bez odniesienia		Nie uwzględniono	Jak wyżej.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					zaproponowanych mierników do wartości oczekiwanych w wyniku realizacji strategii nie ma możliwości określenia czy podejmowane działania przynoszą oczekiwane efekty, tzn. np. w zakresie zwiększenia spójności sieci drogowej w perspektywie 8 lat (tj. do roku 2020) planuje się przebudowanie np. 50 km dróg krajowych do parametrów drogi ekspresowej, tym samym po zrealizowaniu celu długość dróg ekspresowych zwiększy się o 50 km, tj. o 50% w skali województwa. Tak zdefiniowane wartości w sposób czytelny będzie można odnieść do rzeczywiście osiągniętych rezultatów. Dlatego też należy rozważyć wprowadzenie do dokumentu założeń w zakresie oczekiwanych efektów podejmowanych działań w postaci np. pożądanej zmiany wartości poszczególnych mierników. Podejście takie byłoby spójne z zapisem na str. 163 dotyczącym porównywania aktualnych danych gromadzonych na potrzeby monitoringu z założeniami.			
208.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Wskaźniki realizacji poszczególnych celów strategicznych nie odnoszą się do wszystkich celów operacyjnych ujętych w ich ramach. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Np. w przypadku celu strate- 		Nie uwzględniono	Nie odnoszą się, bowiem wskaźniki dla celów strategicznych to oddziaływanie będące efektem realizacji

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>gicznego 1 „Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu” brak jest wskaźnika charakteryzującego cel operacyjny 1.2., 1.4., 1.5.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pomimo informacji na str. 163, że zamieszczona lista wskaźników nie wyczerpuje wszystkich parametrów, jakie mogą być monitorowane w ramach strategii, umniejszanie znaczenia np. transportu zbiorowego przez pomijanie go w podstawowym systemie monitoringu jest istotnym zaniedbaniem - należy poszukiwać wskaźników innych niż tylko publikowane przez GUS. 			<p>rożnych celów operacyjnych w ramach tego celu strategicznego.</p>
209.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		<p>Opis osiągnięcia celu strategicznego 1.1 powinien wskazywać wprost powiązanie północ – południe drogą krajową nr 11, jako znaczący czynnik rozwoju gospodarczego wielkopolski. W związku z tym racjonalne wydaje się podkreślenie również w tym miejscu zapisu ze str. 39 definiującego drogę krajową nr 11 jako swoistą „linię życia” z uwagi na południkową rozciągłość regionu co sprawia, iż północny i południowy kraniec wielkopolski odznacza się, nieadekwatnym do swoich możliwości gospodarczych, powiązaniem z centrum regionu.</p>		Uwzględniono	<p>W opisie celu 1.1. jest więcej odniesień do tego powiązania drogowego. Droga nr 11 nie jest jednak bezpośrednim przedmiotem interwencji strategii, bowiem leży w kompetencjach krajowych. W strategii można jedynie zapisać potrzebę stosowania „miękkich” instrumentów, lobowania na rzecz realizacji</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					Wynika to ze złego stanu sieci dróg. W konsekwencji następuje degradacja już istniejących powiązań funkcjonalnych, gospodarczych i społecznych. Dlatego też w opisie celu strategicznego należy podkreślić strategiczne znaczenie drogi krajowej nr 11 generującej rozwój województwa wielkopolskiego.			tych inwestycji. Problemy drogi nr 11 podnosi także nowy rozdział X 7.
210.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Pomimo zwiększenia nakładów na inwestycje drogowe, nadal utrzymuje się dekapitalizacja części infrastruktury komunikacyjnej i dysproporcja jej rozmieszczenia, dlatego też w celu zapewnienia Wielkopolsce konkurencyjności i stałego wzrostu gospodarczego, należy konkretnie wskazywać kierunki interwencji w budowę, przebudowę lub modernizację podstawowej sieci drogowej województwa oraz dróg krajowych o znaczeniu regionalnym i subregionalnym.		Nie uwzględniono	Identyfikacja poszczególnych inwestycji następuje w programach.
211.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Ze względu na znaczne oddalenie od stolicy regionu niektórych miast i powiatów, w opisie celu 1.1 należy imiennie wskazać obszary szczególnego wsparcia, bowiem brak tego uszczegółowienia rozmywa opisywany cel i w konsekwencji sprzyjać będzie procesom odśrodkowym i tunelowym. Obecnie już krańce Wielko-		Nie uwzględniono	Obszar interwencji będący terenem marginalizowanym pod względem komunikacyjnym wyznaczony zostanie w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					polski ciężą gospodarczo w kierunku bliższych pod względem dynamiki rozwoju ośrodków gospodarczych zlokalizowanych poza województwem.			
212.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Str. 85 działania w ramach celu operacyjnego 1.1 postuluje się rozwinięcie działania polegającego na „modernizacji i budowie systemów drogowych wraz z budową obwodnic” o budowę obwodnic wewnątrzmijskich. Skorygowany zapis powinien brzmieć: „Modernizacja i budowa systemów drogowych wraz z budową obwodnic miast oraz obwodnic wewnątrzmijskich”. Realizacja działań w poszerzonym zakresie pozwoli na spójny rozwój obszarów położonych na terenach pomiędzy obrzeżami większych miast a ich obwodnicami.		Uwzględniono	
213.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Zgodnie z przesłaniem Białej Księgi – Transport do 2050 roku, proponujemy zmianę zapisu celu operacyjnego 1.2. do postaci: „Wzrost różnorodności oraz upowszechnianie efektywnych form transportu”.		Uwzględniono	
214.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		W ramach środków realizacji celu operacyjnego 1.2. sugerujemy zmianę zapisu w zakresie logistyki do postaci: „Rozwój intermodalnego systemu logistycznego regionu, a także wsparcie logisty-		Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					ki, jako efektywnego narzędzia zarządzania przepływem towarów”.			
215.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		W ramach celu operacyjnego 1.3. zapis na str. 86: „(...) co skutkuje zwiększeniem dostępu do sieci (...)” należy uzupełnić o rodzaj sieci, o którym mowa.		Uwzględniono	Dopisano „informatycznej”, choć wynika to z kontekstu i tytułu celu operacyjnego.
216.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Proponujemy zmianę nazwy celu operacyjnego 1.5. na: „Wzrost znaczenia transportu zbiorowego w realizacji podróży”, wraz z miernikiem realizacji postaci udziału publicznego transportu zbiorowego w podziale modalnym na terenie województwa.		Nie uwzględniono	Proponowany zwrot „realizacji podróży” jest żargonem.
217.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Przy charakterystyce celu operacyjnego 1.5. brak jest jakichkolwiek odniesień do dokumentów strategicznych, niezwykle istotnych z punktu widzenia transportu zbiorowego takich jak: Biała Księga „Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu” jak również krajowego, wojewódzkiego oraz (przede wszystkim) lokalnych planów zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego. Dokumenty te (wymagane ustawowo) mają stać się podstawą do pozyskiwania środków z UE oraz głównymi narzędziami		Nie uwzględniono	Odniesienia do dokumentów strategicznych są w odrębnym rozdziale III. Nie ma jednak technicznych możliwości odniesienia się do wszystkich polityk, jakie należy wziąć pod uwagę.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					dziami efektywnego rozwoju systemów publicznego transportu zbiorowego w miastach, powiatach i województwie.			
218.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		Celem jasności przekazu środki realizacji celów operacyjnych w ramach celu operacyjnego 1.5. powinny zostać uszeregowane z uwagi np. na fakt, iż preferencje dla transportu szynowego mogą być realizowane przez rozwój i promocję kolei metropolitalnej, modernizację regionalnej sieci kolejowej i wzmocnienie jej modalności z pozostałymi środkami transportu zbiorowego, modernizację oraz lepsze wykorzystanie w celach turystycznych kolei wąskotorowych, drezyn oraz parowozów, w tym utrzymanie regularnego ruchu pociągami parowymi, zintegrowanie systemów taryfowo-biletowych np. z transportem zbiorowym w głównych miastach województwa. Ponadto w sposób bardzo ogólny sformułowana została idea zintegrowania systemów taryfowo-biletowych – należy uszczegółowić proponowany zapis o jakiego rodzaju systemy chodzi – np. miejski transport zbiorowy z transportem kolejowym czy też regionalnym transportem autobusowym.		Nie uwzględniono	Postulat „uszeregowania” środków realizacji celu nie jest jasny. Nie podano, według jakiego kryterium. Ponadto, szczegóły dotyczące systemów taryfowych są ewidentnie domeną programów.
219.	Miasto Po-		Rozdział		Na stronie 88 w kropce dotyczą-		Uwzglę	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	znań		VIII		cej „upowszechnianie zasady inwestowania w systemy transportu zbiorowego przed inwestycjami w zabudowę terenu” należy dodać słowo „wdrażanie” wówczas całość będzie brzmieć: „upowszechnianie i wdrażanie zasady inwestowania w systemy transportu zbiorowego przed inwestycjami w zabudowę terenu”.		dniono	
220.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		W ramach celu operacyjnego 2.5 brak odniesień do Białej Księgi – Transport 2050 oraz dokumentu Komisji Europejskiej „Plan działania prowadzący do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r.		Nie uwzględniono	Odniesienia do dokumentów strategicznych są w odrębnym rozdziale III. Nie ma jednak technicznych możliwości odniesienia się do wszystkich polityk, jakie należy wziąć pod uwagę.
221.	Miasto Poznań		Rozdział VIII		W zakresie systemu monitorowania sugeruje się aby analiza stopnia osiągnięcia celów strategii dokonywana była systematycznie w trakcie realizacji strategii (np. w cyklu rocznym).		Nie uwzględniono	To są wymagania względem programów, w ramach których określa się nakłady na realizację celów. W strategii określa się kierunki realizacji celów i ogólny efekt makroekonomiczny.
222.	Miasto Poznań		W dziedzinie polityki mieszka-		strona 141: jeśli "ograniczony dostęp do mieszkań jest jednym z głównych problemów społecznych		Nie uwzględniono	Diagnoza jest odrębnym dokumentem. Bardziej

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			niowej		Wielkopolski" to można oczekiwać skrupulatniejszej diagnozy problemu i szerszego odniesienia do głównych problemów.			szczegółowe ustalenia dotyczące mieszkalnictwa powinny znaleźć się w ewentualnych programach, z zastrzeżeniem, iż ta sfera w ograniczonym stopniu podlega kompetencjom samorządu województwa
223.	Miasto Poznań		W dziedzinie polityki mieszkaniowej		Autorzy projektu zaktualizowanej Strategii sugerują "wsparcie systemu tanich mieszkań". Warto rozważyć rozszerzenie zapisu: "stworzenie systemu tanich (dostępnych) mieszkań", obecnie bowiem taki system nie istnieje.		Nie uwzględniono	Jest oczywiste, że tanie mieszkania mają być dostępne.
224.	Miasto Poznań		W dziedzinie polityki mieszkaniowej		Brak informacji, kto ma wspierać system mieszkań socjalnych: gminy, województwo samorządowe, budżet państwa.		Nie uwzględniono	Propozycja wykracza poza kompetencje strategii.
225.	Miasto Poznań		W dziedzinie polityki mieszkaniowej		Brak rozdziału problemów mieszkalnictwa występujących w miastach od sytuacji na wsi. To zupełnie inne uwarunkowania, a więc i inne potrzeby. Ten problem pominięto.		Nie uwzględniono	Propozycja zbyt szczegółowa.
226.	Miasto Poznań		W dziedzinie polityki mieszkaniowej		Brak ustosunkowania się do problemu bezdomności, jakie planowane są sposoby i metody walki.		Nie uwzględniono	Kwestia ta mieści się we wzmacnianiu włączenia społecznego, co jest przedmiotem jednego z celów ope-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
								racyjnych.
227.	Miasto Poznań		Cel Strategiczny		Aktualizowana Strategia Wielkopolska 2020 opiera się zasadniczo na rozwoju endogenicznym, minimalizując aspekt wspierania rozwoju oraz podnoszenia konkurencyjności centralnego ośrodka metropolitalnego i tym samym całego regionu, wobec innych ośrodków i regionów. Oznacza to, że w Strategii nie został położony właściwy nacisk na wzmocnienie roli Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego w dynamizowaniu rozwoju Wielkopolski.		Uwzględniono częściowo	Oparcie strategii na rozwoju endogenicznym nie pozostaje w sprzeczności ze wspieraniem centralnego ośrodka metropolitalnego. Nie wynika z tego także, iż w strategii nie został położony właściwy nacisk na wzmocnienie Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. Niezależnie od tego dokonano zmian w projekcie aktualizacji mających na celu wzmocnienie problematyki metropolii poznańskiej.
228.	Miasto Poznań				... zgłaszam konieczność rozwinięcia schematu celów w zaktualizowanym dokumencie poprzez dopisanie celu strategicznego nr 9 w następującym brzmieniu: „Wzmacnianie funkcji metropolitalnych Poznania oraz wzrost międzynarodowego znaczenia Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego (Metropolii Poznań) w		Uwzględniono częściowo	Cel strategiczny 4. <i>Wzmocnienie spójności województwa i przewyższanie różnic rozwojowych</i> podzielono na dwa odrębne cele strategiczne; 4. <i>Wzmocnienie</i>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>sieci metropolii europejskich i krajowych dla uzyskania regionalnych przewag konkurencyjnych". Cel ten powinien zostać uszczegółowiony przez następujące cele operacyjne: Cel operacyjny 9.1. „Rozwój funkcji metropolitalnych Poznania poprzez wspieranie realizacji inwestycji służących wzmocnieniu oddziaływania Metropolii Poznań na rozwój regionu”. Cel operacyjny 9.2. „Wzrost znaczenia Metropolii Poznań jako stabilnego ośrodka nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy ze znaczącym udziałem sektorów kreatywnych”. Cel operacyjny 9.3. „Metropolia Poznań znaczącym węzłem krajowej i międzynarodowej współpracy gospodarczej, społecznej, naukowej, kulturalnej, turystycznej i instytucjonalnej, oddziałującym na rozwój całego regionu.</p>			<p><i>metropolii poznańskiej oraz ośrodków subregionalnych.</i> Oraz 5. <i>Zwiększenie spójności województwa.</i> W ramach celu strategicznego 4 wyodrębniono cel operacyjny 4.1. <i>Rozwój metropolii poznańskiej</i></p>
229.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych		Cel 2.3. Działanie Ograniczenie drzewostanów jednogatunkowych i zwiększa		„ograniczanie drzewostanów jednogatunkowych” – od dziesięcioleci nie zakłada się drzewostanów jednogatunkowych, czyli sosnowych (innych jednogatunkowych np. świerkowych w Wielkopolsce nie zakładano z powodu braku stosownych warunków siedliskowych); nawet na słabych		Uwzględniono	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
			nie różnorodności genetycznej oraz gatunkowej		<p>siedliskach borowych zakłada się uprawy sosnowe max z 85% udziałem sosny; proponuję nie pisać o ograniczaniu a o „Realizowaniu przebudowy drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem” – dotyczy to nie tylko jednogatunkowych ale i wielogatunkowych lecz niezgodnych z siedliskiem.</p> <p>„zwiększanie różnorodności genetycznej i gatunkowej” – to frazesy; różnorodność biologiczna to zróżnicowanie organizmów rozpatrywane na wszystkich poziomach organizacji przyrody, od odmian genetycznych, poprzez zestawy gatunków, rodzajów, rodzin i wyższych jednostek taksonomicznych, a także różnorodność ekosystemów. A więc jak zwiększyć różnorodność genetyczną? nie znam przypadku aby ktokolwiek się tego podjął.</p> <p>proponuję zapis: „wspieranie przystosowywania różnorodności biologicznej do zmian klimatycznych”</p> <p>Nowe zdanie mogłoby brzmieć: „Realizowanie przebudowy drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem oraz wspieranie przystosowania różnorodności biologicznej w lasach do zmian klimatycznych”.</p>			

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
230.	Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych		Społeczeństwo informacyjne		<p>...zagadnienie dotyczące działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy zostały potraktowane „nad wyraz skromnie”. Dość powiedzieć, że w Strategii tematowi temu poświęcono kilka stron (podobnie zresztą jak to miało miejsce we wcześniejszych edycjach tego dokumentu.</p> <p>...</p> <p>W dokumencie co prawda wskazuje się, że m. in. społeczeństwo informacyjne wyłamuje się ze struktury hierarchicznej celów i de facto przenika się z innymi celami, jednak może to prowadzić do „rozmycia się” przyszłych aktywności w tym obszarze.</p> <p>...</p> <p>Powoływanie się w Strategii, opracowywanej w 2012 r. na dane z 2009 roku chyba nie powinno mieć miejsca, zważywszy na dynamikę zmian</p>		Nie uwzględniono	Temu zagadnieniu poświęcono w strategii wystarczająco dużo uwagi, także w porównaniu do innych dziedzin. Nie uwzględniono także postulatu zaktualizowania danych w diagnozie.
231.	Związek Gmin Ziemi Ostrzeszowskiej				Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 449 na odcinku Syców Błazki	Droga nie spełnia wymogów bezpieczeństwa	Nie uwzględniono	W strategii nie są zapisywane poszczególne inwestycje.
232.	Senator Mieczysław Augustyn			Transport	Wydaje się, że brakuje konsekwencji w określaniu roli ośrodków subregionalnych.	Nie są one jednorodne. Leszno i Gniezno nie mają takiej samej funkcji jak	Uwzględniono	Rozszerzono opis Celu 4.2. o te kwestie

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
						ośrodek koniński, kalisko-ostrowski czy pilski. Te pierwsze są w zasięgu oddziaływania metropolii poznańskiej i cieszą się rentą dyfuzji i dobrej komunikacji (to ostatnie dotyczy też Konina). Zupełnie inaczej wygląda sprawa z najbardziej oddalonymi ośrodkami na północy i południu wielkopolski. Wstępne założenia mówią o koncentracji na wybranych, najważniejszych obszarach i działaniach – tu jednak mamy do czynienia z rozproszeniem, mimo tego, że diagnoza zachęca do czego innego.		
233.				Transport	Choć zauważa się funkcję wielkopolskiej „drogi życia” czyli S-11 jednak nie ma w strategii słowa o tym, co samorząd województwa zamierza zrobić dla realizacji tej drogi.	Dla porównania, choć drogi wodne nie są w bezpośredniej kompetencji regionów, to jednak zaangażowanie na tym kierunku jest konkretnie zapisane. Bez zbudowania nowoczesnego kręgosłupa komunikacyjnego regionu jakim jest S-11, wiele zapisów strategii nie będzie zrealizowanych, a integracja regionu będzie utrudniona lub zagrożona ciężeniem ku innym, dostępniejszym ośrodkom.	Uwzględniono	Wprowadzono odpowiednie zapisy do opisu celu operacyjnego 1.1.
234				Sfera społeczna	Położenie nacisku na zatrudnienie	Podstawowym zasobem	Nie	Strategia nie prefe-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					nie młodzieży nie wydaje mi się dobrym wyborem w perspektywie strategicznej.	pracy w regionie będą coraz starsi ludzie. Promocja zatrudnienia i kształcenia zawodowego osób starszych, sprzyjanie łatwiejszemu przekwalifikowaniu w tym wieku, dostosowanie systemu kształcenia ustawicznego i zawodowego do potrzeb osób starszych, propagowanie technik zarządzania wiekiem – tio tylko niektóre z ważnych zadań, które powinny być podejmowane przez samorząd wojewódzki, by lepiej wykorzystać potencjał pracowniczy osób 60+.	uwzględniono	ruje określonych grup wiekowych w polityce zatrudnienia definiując dla każdej adekwatne instrumenty wsparcia.
235.				Sfera społeczna	Starzenie się społeczeństwa nie może być postrzegane jako obciążenie. Srebrna i biała gospodarka będą w nadchodzących dekadach ważnymi dziedzinami gospodarczymi, zwłaszcza w sektorze usług. Zostało to w części dostrzeżone. Uważam jednak, że skupienie wysiłków na rozwoju usług opieki długoterminowej, to nie tylko zadanie socjalne, ale też szansa na powstanie wielu firm świadczących usługi opiekuńcze i dających pracę. Według OECD sektor usług opiekuńczych będzie jednym z najbardziej obiecujących rynków zatrudnienia w nad-		Uwaga polemiczna	Kwestie te strategia podejmuje formując szereg celów i odpowiednich instrumentów. W porównaniu z dokumentem przyjętym w 2005 roku kwestie te w strategii mają wielokrotnie większą skalę.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					chodzących dekadach w UE, a zwłaszcza w Polsce. Rozwój tego rynku będzie możliwy po wdrożeniu rozwiązań, nad którymi od lat pracuję. Wielkopolska może być beneficjentem tej wielkiej zmiany, jeśli wspieranie rozwoju tego sektora stanie się jednym z regionalnych priorytetów. Zabiegam o to w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, aby na ten cel zagwarantowane były środki z UE, w nowej perspektywie. Warunkiem sięgnięcia po nie będzie jednak jednoznaczne ujęcie tych spraw w strategii i regionalnych programach operacyjnych. Świadczenie usług opiekuńczych może być także naszym „towarem eksportowym”, atrakcyjnym dla niemieckich sąsiadów, gdzie opieka nad osobami niedołącznymi jest bardzo droga. Już dziś wielu niemieckich i polskich przedsiębiorców postrzega atrakcyjność tego kierunku inwestycji. W tej dziedzinie jest miejsca na wykorzystanie najnowocześniejszych technologii oraz innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych, architektonicznych itd.			
236.				Sfera społeczna	Wielkopolska – historyczna ojczyzna społeczeństwa obywatelskiego i spółdzielczości nie jest już liderem w tych dziedzinach. Po-		Uwaga polemiczna	Kwestie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego są w strategii ujmo-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					ziom zaangażowania społecznego Wielkopolan słabnie. Trzeba nowych impulsów dla rozwoju organizacji pozarządowych oraz idei wolontariatu. Samorząd wojewódzki we współpracy z samorządami lokalnymi może i powinien stworzyć silną infrastrukturę wsparcia dla organizacji pozarządowych. Promocja zaangażowania społecznego mogłaby się stać jednym z priorytetów edukacyjnych w regionie. Aktywność obywatelska powinna pozostać jednym z elementów marki naszego regionu.			wane.
237.	Gmina Wągrowiec				Uwzględnienie w strategii następujących wydatków: <ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie skansenu archeologicznego w miejscowości Łęčno i Tarnowo Pałuckie na bazie spuścizny historycznej znajdującej się na tym terenie. - Przebudowa wraz z budową ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż dróg wojewódzkich od Wągrowca w kierunku Inowrocławia, Gniezna, Bydgoszczy oraz Margonina, - Modernizacja linii kolejowej Wągrowiec – Gołańcz, - Modernizacja przejętych przez gminy obiektów podworcowych. 		Nie uwzględniono	W strategii nie są zapisywane tego rodzaju inwestycje. To jest domeną programów.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
238.	Urząd Marszałkowski województwa Łódzkiego	29-30	1.2.7. Strategie ponadregionalne	Cały podrozdział	<p>W podrozdziale zarysowano cele ponadregionalne wpisujące się w opracowywaną <i>Strategię Rozwoju Polski Zachodniej</i>. Sugeruje się poszerzyć zapisy podrozdziału 1.2.7 o treści dotyczące współpracy z innymi województwami ościennymi, w tym z województwem łódzkim, które nie uczestniczą w programowaniu ww. <i>Strategii</i> ponadregionalnej. Warto zwrócić uwagę na aspekty współpracy międzyregionalnej województw łódzkiego i wielkopolskiego, która znalazła odzwierciedlenie w zapisach <i>Aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020</i> (tekst dostępny na stronie: www.strategia.lodzkie.pl):</p> <p>Środkowoeuropejski Klaster Tekstylny-Odzieżowy, bazujący na współpracy przedsiębiorstw produkujących odzież i tkaniny specjalistyczne oraz jednostek badawczo-rozwojowych z dziedziny włókiennictwa i tkanin.</p> <p>Klaster Farmaceutyczno-Medyczny, w ramach którego nastąpi rozwój współpracy szczególnie między instytucjami naukowo-badawczymi z dziedziny farmacji, medycyny</p>	<p>W podsumowaniu podrozdziału 1.2.7. stwierdzono, że (...) <i>znaczenie powyższych celów jest ważne, bowiem wszelkie próby wzmocnienia realizacji celów strategii rozwoju województwa wielkopolskiego przez <u>współpracę z sąsiednimi województwami mogą dać efekty, szczególnie w wymienionych wyżej obszarach.</u></i></p> <p>Warto podkreślić, że województwo wielkopolskie graniczy z województwem łódzkim, co oznacza, że proponowane uwagi wpisują się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Brak jest jednak w podrozdziale zaznaczenia współpracy obu województw. Sugeruje się uwzględnienie specyfiki współpracy, międzyregionalnej, która wychodzi poza opracowywaną <i>Strategię Rozwoju Polski Zachodniej</i>.</p>	Uwzględniono	Kwestie te dodano w postaci nowego rozdziału X 8. Potencjalne obszary współpracy międzyregionalnej oraz celu operacyjnego 9.6. Rozwój współpracy terytorialnej.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					<p>i biotechnologii, producentami leków i sprzętu medycznego, wyspecjalizowanymi placówkami leczenia szpitalnego, placówkami naukowo-leczniczymi a także wyższymi uczelniami medycznymi.</p> <p>Pasma turystyczno-kulturowe rzeki Warty, bazujące na współpracy między województwami wielkopolskim i łódzkim poprzez przedsięwzięcia wykorzystujące walory przyrodnicze i kulturowe obszarów położonych w dolinie rzeki Warty.</p> <p>Klaster Ekoenergia, jako platforma współpracy bazująca na potencjale przedsiębiorstw, instytucji i jednostek z zakresu rozwoju nowoczesnej gospodarki energetycznej.</p>			
239.	Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu				Propozycja ujęcia w strategii budowy Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego	Celem utworzenia tej placówki jest koncentracja zasobów dydaktycznych do kształcenia zawodowego w tym rozwoju edukacji ustawicznej oraz specjalistycznej edukacji zawodowej, poprzez dostosowanie jej na szczeblu regionalnym oraz lokalnym do wymogów i prognoz rynku pracy.	Uwzględniono częściowo	Zapis o kształceniu ustawicznym rozszerzono o kwestie kształcenia zawodowego. Zapisy o budowie określonych instytucji dydaktycznych w strategii nie są możliwe.
240.	Marszałek Wojewódz-				Określenie w strategii pól współpracy ponadregionalnej i między-		Uwzględniono	Kwestie te dodano w postaci nowego

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	twa Pomorskiego				narodowej			rozdziału X 8. Potencjalne obszary współpracy międzyregionalnej oraz celu operacyjnego 9.6. Rozwój współpracy terytorialnej.
241	Starosta Wągrowiecki	50	IV, 1.10	„Dla potrzeb strategii przyjętej w 2000 roku stwierdzono, z pewnym, ale zamierzonym dla podkreślenia zjawiska uproszczeniem, że Wielkopolska to Polska w miniaturze z własną „ścianą wschodnią” oraz „popegeerowską” północną.	Uwaga: W strategii powinien znaleźć się zapis, że projektując dokumenty programowe na nową perspektywę finansową 2014-2020 opracowane zostaną programy specjalnego wsparcia dla regionów gorzej rozwiniętych w Wielkopolsce, czyli owej „ściany wschodniej” i „popegeerowskiej” północy.	Naszym zdaniem rejony te rzeczywiście odbiegają w sposób znaczący od reszty Wielkopolski i bez specjalnego wsparcia ta różnica może się pogłębiać. W szczególności widzimy potrzebę wsparcia w zakresie zwalczania bezrobocia, które przybiera bardzo niepokojące rozmiary i nie jest do zwalczania poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów tychże obszarów.	Nie uwzględniono	Strategia nie określa bezpośrednio, jaki będzie zakres dokumentów programowych na nową perspektywę finansową. Tworzy jedynie podstawy dla nich. W odniesieniu do obszarów gorzej rozwiniętych strategia formułuje cel operacyjny 4.5. <i>Aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych.</i>
242.	Starosta Wągrowiecki	103	Cel strategiczny 4	Uwaga ogólna	W przypadku celów operacyjnych, mówiących o konieczności niwelowania różnic rozwojowych w poszczególnych częściach województwa należałoby wypracować odpowiednie wskaźniki, które by te różnice pokazywały, a z drugiej strony określały właściwy poziom	Odносimy wrażenie, że strategia zakłada jeszcze większy rozwój stolicy regionu i stolic subregionów kosztem mniejszych ośrodków peryferyjnych. Grozi to jeszcze większym „rozwarciem nożyc” w zakresie	Nie uwzględniono	Zgodnie z zapisem strategii, kryteria i granice obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych (Cel

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					tych wskaźników. Chodzi o to, żeby wyznaczyć wartości średnie i wspierać tych, którzy w sposób istotny od tej średniej odstają, np. w zakresie stopy bezrobocia, infrastruktury drogowej, kolejowej, opieki medycznej, itp. Wyznaczenie wskaźników to wyznaczanie i określanie celów, które chcemy osiągnąć.	spójności województwa. Strategia nie przekonuje czytelnika, że obszary poza wyżej wymienionymi stolicami skorzystają na tej koncepcji rozwoju, wręcz przeciwnie – stwarza zagrożenie, że rozwój województwa będzie się dokonywał ich kosztem. Tak naprawdę może nam grozić efekt „wysysania” peryferii przez wyznaczone centra. Nie będzie to więc model dyfuzyjno – absorpcyjny, ale tylko model absorpcji silniejszego. A jeśli nie to prosimy o bardziej precyzyjne wykazania na czym miałyby polegać dyfuzja?		operacyjny 4.5.) określa dokumenty wdrożeniowe, a docelowo Plan Zagospodarowania Przestrzennego województwa.
243.	Starosta Wągrowiecki	113	Cel strategiczny 5	Uwaga ogólna	W strategii powinno zostać wyakcentowane, żeby wysiłek instytucji związanych ze wspieraniem przedsiębiorczości takich jak PARP, PAIZ, WARP, COI FRI-PWW itp. był bardziej nakierowany na tereny odstające od średniej w województwie.	Szczególnie mocno należy promować tereny inwestycyjne w powiatach, w których - z obiektywnych przyczyn - brak inwestorów.	Nie uwzględniono	Strategia nie może określać kierunków działań dla tych instytucji. Określa natomiast kierunki działań Samorządu Województwa względem obszarów odstających poziomem rozwoju. Temu służy cel operacyjny Cel operacyjny - 4.5. <i>Aktywizacja obsza-</i>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
								<i>rów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych.</i>
244.	Starosta Wągrowiecki	125	Cel strategiczny 6	Uwaga ogólna	Najważniejszym problemem naszego Subregionu jest wysokie bezrobocie. Istnieją różne możliwości i narzędzia walki z nim, należałoby jednak skupić się na bezpośrednich możliwościach województwa. W strategii powinno się założyć, że województwo dążyć będzie do tego, by w 2020 roku poziom bezrobocia w każdym powiecie nie przekroczył np. 130% stopy bezrobocia w kraju.	Strategia powinna stwarzać warunki do opracowania programów rozwoju gospodarczego tworzących nowe i trwałe miejsca pracy.	Nie uwzględniono	Takie deklaracje liczbowe w strategii nie są możliwe. Natomiast treść strategii tworzy dobre warunki do opracowania programu rozwoju gospodarczego.
245.	Starosta Wągrowiecki	146	Cel strategiczny 8, 8.2	Tworzenie, rozwój i promocję regionalnych, zwłaszcza markowych, produktów turystycznych, w tym produktu Wielkopolska Piastów obejmującego Szlak Piastowski.	Dodanie produktu turystycznego w postaci Szlaku Cysterskiego.	W wielu miejscach Szlak Piastowski krzyżuje się ze Szlakiem Cysterskim. Wspólne działania w tym zakresie mogą zaowocować efektem synergii w zakresie szeroko rozumianej turystyki kulturowej.	Uwzględniono	
246.	Starosta Wągrowiecki			Uwaga ogólna	Zadeklarowanie w strategii maksymalnej prostoty i przejrzystości w przyznawaniu dotacji unijnych w nowej perspektywie finansowej oraz lepszego i racjonalniejszego wykorzystania środków na tzw. „projekty miękkie”. Właściwe bę-	Ocenie powinna podlegać przede wszystkim „merytoryka” projektu w odniesieniu do zasięgu oddziaływania projektu, a nie jego warstwa językowa. W przypadku projektów	Nie uwzględniono	W założeniach modelu rozwoju za OECD (rozdział VI przyjęto, iż należy równorzędnie traktować projekty „twarde” i „miękkie”

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					dzie połączenie efektów „twardych” z „miękkimi”.	miękkich większy nacisk powinien zostać położony na projekty systemowe. Województwo posiadając doskonałą diagnozę sytuacji problemowych samo mogłoby „wymuszać” pewne zmiany.		kie”. Bardziej szczegółowe deklaracje, odnoszące się do sposobu zarządzania środkami unijnymi wykraczają poza kompetencje strategii.
247.	Starosta Wągrowiecki			Uwaga ogólna	Przeanalizowanie właściwej roli subregionów w nowej perspektywie czasowej.	Centrum funkcjonowania i lokomotywą rozwoju regionu powinna być jego stolica – Poznań. Cedowanie tych funkcji na inne ośrodki, w szczególności stolice subregionów, może być w wielu przypadkach niepotrzebnym wprowadzaniem szczebla pośredniego (pośrednika), który zamiast ułatwiać, będzie utrudniać jednolite i skuteczne zarządzanie całym regionem. Ponadto może to być przyczyną wytwarzania niepotrzebnych a nawet szkodliwych partykularyzmów. Generalną zasadą winno być zarządzanie całym regionem z jego centrum, a tylko w przypadkach, gdy jest to utrudnione lub wręcz niemożliwe, korzystanie z pośrednictwa subregionów.	Nie uwzględniono	Strategia nie proponuje budowania ogniw zarządzania regionem na poziomie subregionów.
248.	Starosta		Cel gene-	Efektywne wyko-	Powiązanie cel generalny o zrów-	Nie wyznaczono terenów,	Nie	Propozycja powi-

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
	Wagrowiecki		ralny	rzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju	noważonym rozwoju z celem strategicznym nr 5.	które należy wspierać w regionie ze względu na zróżnicowanie rozwojowe. Np. UE wyznaczyła wspieranie regionów o dochodach < 75% PKB.	uwzględniono	zania celu generalnego z celem strategicznym 5 nie jest zrozumiała. Wyznaczenie terenów o nieodpowiednim poziomie rozwoju strategia adresuje do dokumentów wykonawczych (operacyjnych), a docelowo do Planu Zagospodarowania przestrzennego województwa.
249.	Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych		Spółeczeństwo informacyjne		...zagadnienie dotyczące działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy zostały potraktowane „nad wyraz skromnie”. Dość powiedzieć, że w Strategii tematowi temu poświęcono kilka stron (podobnie zresztą jak to miało miejsce we wcześniejszych edycjach tego dokumentu. ... W dokumencie co prawda wskazuje się, że m. in. społeczeństwo informacyjne wyłamuje się ze struktury hierarchicznej celów i de facto przenika się z innymi celami, jednak może to prowadzić do „rozmycia się” przyszłych aktyw-		Nie uwzględniono	Temu zagadnieniu poświęcono w strategii wystarczająco dużo uwagi, także w porównaniu do innych dziedzin. Nie uwzględniono także postulatu zaktualizowania danych w diagnozie.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Strona tekstu strategii	Część strategii, do której odnosi się uwaga	Fragment tekstu, do którego odnosi się uwaga (jeżeli odnosi się ona do konkretnego zapisu)	Treść uwagi lub proponowany zapis	Uzasadnienie wnioskodawcy	Sposób uwzględnienia uwagi	Komentarz
					ności w tym obszarze. ... Powoływanie się w Strategii, opracowywanej w 2012 r. na dane z 2009 roku chyba nie powinno mieć miejsca, zważywszy na dynamikę zmian			

Załącznik 4: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

Propozycje zmian w projekcie aktualizacji Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 sformułowane podczas konferencji subregionalnych

W zestawieniu pominięto kwestie polemiczne bez propozycji konkretnych zmian, bądź uzupełnień, oraz propozycje, które przed lub po konferencji wpłynęły na piśmie.

Lp.	Osoba zgłaszająca	Podmiot/instytucja	Propozycja zmiany w projekcie aktualizacji	Sposób uwzględnienia propozycji	Uwagi
Konferencja Konsultacyjna w Kaliszu, 7 września 2012 roku, 113 uczestników.					
1.	Ryszard Przybylski	Przewodniczący Rady Powiatu Kępińskiego	Należy przywiązać większą wagę do drogi krajowej DK 11	Uwzględniono	Wprowadzono zapisy o odpowiednim lobowaniu na rzecz tej inwestycji. W opisach rozwinięto kwestię znaczenia tej drogi.
2.	Ryszard Przybylski	Przewodniczący Rady Powiatu Kępińskiego	Zauważył, że odległość 180 km od Poznania w stosunku do 78 km od Wrocławia każe zadać sobie pytanie, co „powiat kępiński robi w Wielkopolsce”. Powiedział, że ten region od zawsze jest bliski Wielkopolsce, gdyż nawet w Powstaniu Wielkopolskim walczone o bycie w niej. W tym kontekście zaproponował, by Samorząd Województwa zastanowił się, która droga jest najważniejsza dla spójności terytorialnej Wielkopolski?	Uwzględniono	Rozszerzono zapisy na temat marginalizacji północnego i południowego krańca Wielkopolski.
3.	Kazimierz Kościelny	Radny Województwa Wielkopolskiego	Zwrócił uwagę na znaczenie drogi DK 25 oraz budowy zbiornika retencyjnego „Wielowieś Klasztorna”.	Uwzględniono częściowo	Rozszerzono zapisy o drogach krajowych w województwie, w tym DK 25. Ponadto, zapis o budowie „Wielowsi Klasztornej” został już strategii zamieszczony.
4.	Jan Mościński	Radny Województwa Wielkopolskiego	Poza kwestiami polemicznymi zwrócił uwagę na brak odniesień do energii odnawialnej	Nie uwzględniono	W strategii jest wystarczająco dużo na temat energii odnawialnej. Poświęcona jej część odrębnego celu strategicznego 3. Lepsze zarządzanie energią. Cel operacyjny 3.2. Rozwój produkcji i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii.
5.	Mariusz Witczak	Posel na Sejm RP	Zwiększyć nacisk na wykorzystanie „duopoli” Kalisz-Ostrów.	Uwzględniono	Rozszerzono zapisy o znaczeniu i potrzebach tego ośrodka regionalnego.

Lp.	Osoba zgłaszająca	Podmiot/instytucja	Propozycja zmiany w projekcie aktualizacji	Sposób uwzględnienia propozycji	Uwagi
6.	Beata Cieplik	Forum Rozwoju Ziemi Ostrzeszowskiej	Zwróciła uwagę na dostępność komunikacyjną i przeciwdziałanie marginalizacji przestrzennej.	Uwzględniono	Rozszerzono w strategii zapisy na ten temat.
7.	Wieńczysław Prokop	Brygadier Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Kaliszu	W strategii nie uwzględniono ratownictwa w przeciwieństwie do systemów zabezpieczenia przed zagrożeniami.	Uwzględniono	Dodano odpowiednie zapisy.
8.	Daniel Sztandera	Zastępca Prezydenta Kalisza	W strategii jest zbyt duża liczba celów, które należy ograniczyć.	Nie uwzględniono	Liczba celów jest pochodną zakresu finansowania przez środki zewnętrzne. Ponadto wynika ona z liczby problemów rozwojowych Wielkopolski. Zmniejszenie liczby celów nie uzyska aprobaty społecznej.
9.	Daniel Sztandera	Zastępca Prezydenta Kalisza	Zwiększenie nacisku na technologie, przemysł maszynowy, chemię i przyjęcie tego jako priorytety Wielkopolski.	Nie uwzględniono	Te dziedziny są priorytetowe w strategii (między innymi w obszarach inteligentnej specjalizacji).
Konferencja Konsultacyjna w Lesznie, 14 września 2012 roku, 79 uczestników.					
10.	Stefan Gryś	Pełnomocnik Prezydenta Leszna ds. lotniska w Strzyżewicach	Brak odniesienia w strategii do podmiotów, które miałyby stworzyć warunki do realizacji dokumentu	Nie uwzględniono	Szczegółowe zapisy o realizatorach poszczególnych celów i działań zamieszcza się w programach. W strategii określono jedynie kategorie realizatorów.
11.	Michał Listwa	Powiat Gostyński	Zapisy w strategii odnoszące się do kultury, sportu i turystyki są zbyt ramowe i poświęcono im zbyt mało miejsca.	Nie uwzględniono	Zapisy w strategii w tym zakresie są wystarczające. Po raz pierwszy potraktowano te dziedziny kompleksowo formułując działania, jako dziedziny gospodarki, edukacji, sfery społecznej oraz sektory badań i nauki.
12.	Maciej Zdęga	Zastępca Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Lesznie	Uwzględnić w strategii kwestię systemów ratowniczych	Uwzględniono	Umieszczono w tekście odpowiednie zapisy.
13.	Eugeniusz Karpiński	Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Leszna	Strategia traktuje łącznie odpady komunalne i przemysłowe, a są to bardzo różne kategorie.	Nie uwzględniono	Strategia, ze względu na swój ogólny i kierunkowy charakter mówi o wszystkich odpadach łącznie. Różnicowaniem rodzajów interwencji w odniesieniu do różnych rodzajów odpadów zajmuje się Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017
14.	Eugeniusz Karpiński	Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Leszna	Uwzględnić w strategii zapisy na temat zagospodarowania wody deszczowej	Uwzględniono	Do celu 2.8. wprowadzono odpowiednio zapis.
15.	Lech Woźny	Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Lesznie	Strategia powinna rekomendować inwestycje w lotniska regionalne	Nie uwzględniono	W strategii tego rodzaju zapis jest w Celu 1.6.

Lp.	Osoba zgłaszająca	Podmiot/instytucja	Propozycja zmiany w projekcie aktualizacji	Sposób uwzględnienia propozycji	Uwagi
Konferencja Konsultacyjna w Koninie, 19 września 2012 roku, 73 uczestników.					
16.	Wojciech Rusek	Leśniczy Nadleśnictwa Turek i Członek Zarządu powiatu Tureckiego	Należy uwzględnić w strategii Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa dla Wielkopolski	Uwzględniono	Odpowiedni zapis umieszczono w opisie celu 2.3.
17.	Kazimierz Pałasz	Radny Województwa Wielkopolskiego	Nie wspomina się w strategii o energii konwencjonalnej.	Uwzględniono	Wprowadzono odpowiedni zapis do opisu celu 3.3.
18.	Kazimierz Pałasz	Radny Województwa Wielkopolskiego	Silniejsze zaznaczenie, że Wielkopolska jest bogata w węgiel brunatny.	Uwzględniono	Skorygowano odpowiednie zapisy.
19.	Zbigniew Bryja	Prezes spółki PAK Górnictwo	Propozycja zmiany informacji o zasobach kopalin w Wielkopolsce (rozdział 1.3.). Dowartościowanie górnictwa w Wielkopolsce.	Uwzględniono częściowo	Zmieniono tekst w rozdziale 1.3 Środowisko i energia, „dowartościowujący” surowce energetyczne.
20.	Cezary Krasowski	Wójt Gminy Brudzew	Uwzględnienie w strategii obszarów wydobywczych.	Uwzględniono	W opisie celu operacyjnego 5.3.
21.	Mirosław Macherski	Nadleśniczy Nadleśnictwo Koło	Usunąć zapis o konfliktach funkcji lasów (przyrodniczej, turystycznej i leśnej)	Uwzględniono częściowo.	Zmieniono na zapis podkreślający dążenie do minimalizowania konfliktów.
Konferencja Konsultacyjna w Pile, 14 września 2012 roku. 79 uczestników.					
22.	Krzysztof Głowacki	Prezydent Miasta Piły	W strategii należy uwzględnić różne pozycje ośrodków subregionalnych.	Uwzględniono	Zmieniono opis celu 4.2.
23.	Grzegorz Marciniak	Prezes Izby Gospodarczej Północnej Wielkopolski	Priorytetowo należy traktować obszary problemowe o najgorszej dostępności komunikacyjnej.	Uwzględniono	Odpowiednie zapisy wprowadzono. Wyznaczono dodatkowy typ obszaru problemowego.
24.	Piotr Lach	Wójt Gminy Złotów	Trudno zaakceptować sformułowanie w wizji „Wielkopolska w 2020 roku będzie...”. Należy zamienić je na „realizacja strategii ma doprowadzić do...”	Uwzględniono	Zmieniono zapis na: „Wielkopolska 2020 roku – w wyniku stopniowego osiągnięcia celów strategii ma być regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym regionem, gdzie ...”
25.	Michał Piechocki	Starosta Wągrowiecki	W strategii brakuje konkretnych zadań i liczb	Nie uwzględniono	Strategia jest dokumentem ogólnym, kierunkowym. Nawet w programach nie identyfikuje się wszystkich zadań.
Konferencja Konsultacyjna w Poznaniu, 26 września 2012 roku. 200 uczestników.					
26	Bogdan Pomianek	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Brak odniesień do Wspólnej Polityki Rolnej	Uwzględniono	Przygotowano odpowiedni podrozdział w rozdziale III 1.1. Polityki wspólnotowe.

Załącznik 5: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

Protokół z konferencji subregionalnej w Kaliszu, poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.

7 września 2012 roku w auli Collegium Oecologicum Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu odbyła się subregionalna konferencja konsultacyjna projektu "Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020". Konferencja zgromadziła ponad 100 zainteresowanych przyszłością Wielkopolski osób, reprezentujących środowiska samorządowe, gospodarcze, naukowe, polityczne, społeczne oraz przedsiębiorców i mieszkańców subregionu kaliskiego. Obecni byli także przedstawiciele lokalnych mediów.

Zebranych powitał prof. zw. dr inż. Jan Chajda, Rektor kaliskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej. Otwierając konferencję Leszek Wojtasiak, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, podkreślił wagę przedstawionego do konsultacji społecznych przez Zarząd Województwa dokumentu, prosząc obecnych o konstruktywne opinie i propozycje uzupełnień Strategii.

Przesłanki aktualizacji Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego scharakteryzował Grzegorz Potrzebowski, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego. Wśród najistotniejszych wymienił: globalny kryzys, zagrożenia klimatyczne, sytuację demograficzną, nowe polityki wspólnotowe, pakiet nowych krajowych dokumentów strategicznych, nowe dokumenty regionalne (szczególnie Regionalna Strategia Innowacji, Strategia Polityki Społecznej dla województwa wielkopolskiego do 2020 roku, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa), a także ustawy o obowiązkach dostosowania strategii wojewódzkiej do nowych krajowych dokumentów strategicznych.

Prezentując w imieniu zespołu Departamentu Polityki Regionalnej UMWW projekt zapisów strategicznego dla rozwoju Wielkopolski w perspektywie do 2020 roku dokumentu, Mieczysław Borówka wskazał na zmiany akcentów niektórych kwestii w stosunku do obowiązującej Strategii z 2005 roku. Między innymi propozycja celu generalnego zaktualizowanej strategii większy nacisk kładzie na efektywność wykorzystania wewnętrznych potencjałów rozwojowych oraz na zrównoważony rozwój, które warunkując konkurencyjność województwa przyczyniają się do poprawy życia mieszkańców. Wśród celów strategicznych z kolei większą rangę uzyskały inteligentna, innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, wzmocnienie spójności i przewyższanie różnic rozwojowych, w tym wyrównywanie potencjałów społecznych, a także lepsze zarządzanie energią. Na poziomie operacyjnym w znacznie szerszym niż dotąd stopniu akcentowana jest w tym dokumencie gospodarka i kapitał społeczny.

Główne wnioski sformułowane w jednej z kilku wykonanych w trakcie prac nad aktualizacją Strategii ekspertyz tematycznych, dotyczącej „Uwarunkowań i możliwości wdrażania dokumentów strategicznych Unii Europejskiej i Traktatu Akcesyjnego w zakresie ochrony środowiska w województwie wielkopolskim” przedstawił w imieniu zespołu ekspertów Instytutu Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego UAM dr Damian Łowicki.

Pierwszą osobą przekazującą swoje uwagi był Pan Janusz Pęcherz Prezydent Miasta Kalisza. Swoje uwagi i stanowisko przekazał w formie pisemnej, które odczytał wszystkim zgromadzonym. I tak wg. niego:

1. Zaktualizowana Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020 jest dokumentem, który w dużym stopniu oparty został na doświadczeniach, jakie przez kilkanaście lat samorząd województwa zdobył i rozwinął. Z tego punktu widzenia, zważywszy także na rosnące kompetencje planistyczne organów i instytucji samorządowych, należy ten dokument ocenić wysoko. Jego struktura zawiera wszystkie niezbędne elementy potrzebne do stworzenia wizji regionu, jego charakterystyki i specyfiki, możliwości i potrzeb, stanu dzisiejszego i przyszłego, jego miejsca w kraju i w rodzinie regionów europejskich.

2. Strategia jest dokumentem obszernym. Jeśli w tym miejscu mógłbym pozwolić sobie na uwagę, to miejscami zbyt obszernym. Oczywiście, autorem zależało, aby objąć widzeniem całą problematykę życia gospodarczego, społecznego, naukowego i kulturalnego regionu, a nadto zagadnienia środowiska i komunikacji, ale doprowadziło to do sytuacji, w której mamy 8 celów strategicznych i aż 59 celów operacyjnych, które -zważywszy na nieodległy horyzont czasowy, bo zaledwie 7-letni (lub 8-letni w zależności od tego, kiedy zostanie przyjęty) - będą trudne do osiągnięcia. Wydaje się, że byłoby celowe zredukowanie celów operacyjnych, czyli funkcjonalne połączenie niektórych z nich w jeden lub też przesunięcie ich realizacji poza wyznaczony horyzont (oczywiście z odpowiednim zaznaczeniem tego zabiegu we wstępie).

3. W pracach nad dokumentem ważne są doświadczenia nas wszystkich. To przecież w tym mieście, choć w innej Sali, w trakcie konsultacji nad pierwszą wersją Strategii zwrócona została uwaga na znaczenie drogi krajowej nr 11 dla województwa jako osi komunikacyjnej (wtedy użyliśmy określenia kręgosłup). I już wtedy zwróciliśmy uwagę na niezwykle ważne zjawisko dekompozycji Wielkopolski, o ile nie zostanie wzmocniony jego układ komunikacyjny wraz z wewnętrzną siecią dróg i kolei. Te uwagi zostały uwzględnione w tamtym dokumencie i w obecnej wersji, co podkreślam z satysfakcją i pewną dumą.

4. Podczas tamtej debaty użyłem określenia sera szwajcarskiego na zjawisko „wyspowego”, a nie równomiernego przestrzennie, zharmonizowanego rozwoju całego regionu. Ta strategia unika myślenia już takiego myślenia, zwracając większą uwagę na rozwój w przestrzeni województwa, więcej —jako jeden z celów strategicznych wyznacza kwestię wzmocnienia spójności, integralności regionu. To było dla nas, żyjących w tej części regionu, zjawisko niemal namacalne: pogłębiający się syndrom peryferii, marginesu.

5. Dobrze, że zjawisko to zostało ono zauważone. Ale czy w sposób dostatecznie głęboki? Musimy się jeszcze nad tym zagadnieniem zastanowić, ocenić jego rozmiary i wpływ na rozwój regionu. Na przykładzie rynku pracy można dostrzec występujące dysproporcje, które stają się bardzo poważnym problemem. Gdzie występują nadwyżki siły pracowniczej? Poza obszarem poznańskim metropolitarnym? Czy te nadwyżki zasilają poznański rynek pracy? W części na pewno, ale w większości wędrują do Wrocławia, Warszawy, na Śląsk lub na zachód Europy. Dlaczego tak się dzieje? Bo np. brak dobrze rozwiniętej komunikacji zbiorowej zamyka lokalne rynki pracy, ludzie nie dojeżdżają do zakładów, choć mogliby.

6. Kwestię wzmocnienia spójności województwa powiązałbym w jeden obszar strategiczny z poprawą dostępności i spójności komunikacyjnej regionu. To powinien być jeden obszar szczególnie silnej interwencji samorządu województwa, priorytet, naczelne zadanie na najbliższe lata. Wystarczy dokończenie obwodnicy Ostrowa Wielkopolskiego, a

Ławica może przestać myśleć o klientach z Kalisza czy Ostrowa, bo wrocławski port lotniczy jest bliżej, jest świetnie skomunikowany z południową Wielkopolską, a dojazd do niego autostradą skróci jeszcze w tym roku czas dojazdu do jednej godziny, co jest przyzwoitą normą europejską, to jeden z przykładów, ale jakże wymowny. Dodam na marginesie, że port wrocławski przy wsparciu władz Wrocławia silnie penetruje nasz region. Z takimi zabiegami nie spotkałem się ze strony Ławicy.

7. A co zrobiła Ławica na rzecz współpracy z małymi lotniskami, np. w Michałkowie? Nic. Mimo naszych zabiegów. Można powiedzieć, że są to incydenty. One będą miały jeszcze swój jakiś żywot i kiedyś się zakończą. Aby tak się stało, musimy spojrzeć na pewne kwestie całościowo, niejako z góry. Dobrze więc, że rozpoczęły się prace nad planem zagospodarowania przestrzennego aglomeracji kalisko-ostrowskiej. Samo powstanie aglomeracji, z naszej skądinąd inicjatywy, powinno być i dobrym przykładem i w dużej mierze impulsem do myślenia o rozwoju województwa. Bo cóż ta aglomeracja oznacza? Oznacza zbliżenie i rozwój, oznacza spójność, oznacza bliskość ludzi i społeczeństw, które chcą razem rozwiązywać wspólne problemy. Aglomeracja nie powstała jako przeciwwaga wobec metropolii poznańskiej, bo się nigdy nie stanie w dającej się przewidzieć przyszłości, jest natomiast próbą stworzenia atrakcyjnego ośrodka w celu zapobieżenia zjawiskom negatywnym - wyludniania się obszaru, wypływu kapitału finansowego i ludzkiego stąd do innych ośrodków.

8. Aglomeracja kalisko-ostrowska jest dobrym przykładem na działania integracyjne wewnątrz regionu, ale potrzebuje wsparcia, takiego samego jak zapisano celu operacyjnym 4.1 Wsparcie poznańskiego obszaru metropolitalnego na rzecz rozwoju regionu. W tej mierze czteropasmowa droga między tymi dwoma miastami powinna stać się czymś oczywistym tak jak obwodnica zachodnia Kalisza z kontynuacją dalej do Konina (do autostrady A2). Nikt i nic nie jest w stanie przekonać mieszkańców obu miast, że jakakolwiek obwodnica czy trasa w innym mieście jest od tego zadania ważniejsza.

9. W tym miejscu zwrócę się z apelem do twórców strategii i do członków zarządu województwa: wsparcie aglomeracji, wsparcie Kalisza będzie aktem twórczym rozumu i ducha, dla przyszłości, dla następnych pokoleń. To będzie także akt odwagi myślowej, bo sprawa dotyczy także przełamywania barier historycznych. Nie zapominajmy o tym uciążliwym bagażu. Nie zapominajmy jeszcze o jednym: mówimy tu o krajowym ośrodku regionalnym, a więc o ośrodku ważnym w dwójnasób: dla Wielkopolski i dla kraju. To jest mocna podstawa dla takiego wsparcia.

10. Zwrócili Państwo uwagę, że nie przedstawiam w tym miejscu problemów Kalisza. W istocie, jego przyszłość widzę w pomyślnym rozwoju całego regionu i patrzę na jego miejsce i pozycję z pewnej ogólniejszej perspektywy. Niech będzie to nasz wkład w powodzenie tej strategii.

11. Ten swój głos w dyskusji chcę zakończyć zapewnieniem, że w przewidzianym terminie zakończenia konsultacji prześlemy na wskazany adres nasze szczegółowe uwagi oraz propozycje uzupełnień, w tym związane z bezpieczeństwem ekologicznym i powodziowym. Na koniec podziękował wszystkim za przybycie i obiecał przekazać uwagi na piśmie.

Następnie głos zabrał Pan Ryszard Przybylski – Przewodniczący Rady Powiatu Kępińskiego.

Ustosunkowując się do celu operacyjnego 1.1 Zwiększenie spójności sieci drogowej, stwierdził, iż rozumie konieczność inwestowania w drogi obsługujące większe skupiska ludzkie Wielkopolski, ale zwrócił uwagę na, że należy przywiązać większą uwagę do DK 11,

która przebiega przez Wielkopolskę na odcinku 360 km. Stwierdził, iż niepokoi go usytuowanie tej drogi na równi z DK 25, o której wspominał Prezydent Pęcherz. Zauważył, iż tylko DK 11 będzie stanowić główną oś łączącą całą Wielkopolskę.

Zauważył również, że odległość 180 km od Poznania w stosunku do 78 km od Wrocławia każe zadać sobie pytanie, co „powiat kępiński robi w Wielkopolsce”. Powiedział, że ten region od zawsze jest bliski Wielkopolsce, gdyż nawet w Powstaniu Wielkopolskim walczone o bycie w niej. W tym kontekście zaproponował, by Samorząd Województwa zastanowił się, która droga jest najważniejsza dla spójności terytorialnej Wielkopolski?

Następnie zwrócił uwagę na DK 8, która jest, jak to określił, „zmarą Wielkopolski”. Zadał pytanie wszystkim zebranych: dlaczego przy projektowaniu przebudowy drogi pominięto miasto i liczący 50000 mieszkańców powiat kępiński i nie zbudowano z niej zjazdu? Zasugerował, że jest to być może związane z tym, iż krzyżują się w tym miejscu DK 11 i droga międzynarodowa, co powoduje wiele problemów i wymaga wiele wysiłku. Wystosował apel do GDDKiA o wybudowanie zjazdu kilka kilometrów dalej. Zaaapelował również do Samorządu Województwa o lobbing w tej sprawie, by nie nastąpiła sytuacja, iż znowu „pod oknami” mieszkańców będą przejeżdżać Tiry na trasie Wrocław – Katowice. Zaaapelował do Marszałka o większą uwagę dla spraw południa Wielkopolski.

Odpowiadając, **Pan Marszałek Leszek Wojtasiak** stwierdził, iż wszystkie problemy i zagadnienia rozwoju Wielkopolski są ważne dla Samorządu Województwa, ale zauważył także, że Województwo przyjmując projekt zaktualizowanej strategii rozwoju województwa nie może odpowiadać za sprawy poziomu rządowego czy międzynarodowego, które są w kompetencjach kraju. Marszałek stwierdził, iż nie uchyla się przed współdziałaniem i lobbowaniem na rzecz budowy S11, a Samorząd Województwa od lat jest zaangażowany w rozwój tą sprawę, Zauważył też, że Samorząd musi dbać również o inne drogi na terenie województwa, ponadto poza drogami ważne są również inne aspekty rozwoju całego regionu. Podkreślił, że nie jest tworzona nowa strategia, tylko jej aktualizacja oraz, że to przede wszystkim uwarunkowania zewnętrzne warunkują tę aktualizację. Tak jak poprzednia aktualizacja warunkowała powstanie i realizację WRPO, tak zaktualizowana Strategia ma odpowiadać na nowe wyzwania i być podstawą nowego programu operacyjnego w nowej perspektywie finansowej. Stwierdził również, że Samorząd Województwa musi się koncentrować na zadaniach, za które sam odpowiada i na tych zagadnieniach się koncentruje, aktualizując strategię rozwoju województwa.

Pan Radny Kazimierz Kościelny

Pan Radny zwrócił uwagę na to, że Marszałek jest gospodarzem całego województwa, które jest częścią Polski i dlatego zaproponował by Marszałek zaprosił wszystkich odpowiedzialnych za zewnętrzne finansowanie rozwoju województwa w tym posłów i senatorów, by porozmawiać o finansowaniu rozwoju Wielkopolski w tym budowę drogi S11. Stwierdził bowiem, iż Wielkopolska jest dużym u znaczącym regionem w skali kraju jak i świata dlatego potrzebuje wsparcia dla swojego rozwoju.. Stwierdził, iż dostaje wiele informacji z subregionu kaliskiego, że Samorząd Województwa nie dba o interesy tego obszaru i że za niedługo Wielkopolska nie będzie potrzebna dla funkcjonowania subregionu, zwłaszcza że ma on lepsze połączenia z Wrocławiem niż Poznaniem z powodu braków infrastrukturalnych. Ponadto zwrócił uwagę na rozwój metropolii zwłaszcza kalisko – ostrowskiej stwierdzając, że metropolia ma tylko wtedy sens, gdy alimentuje tereny otaczające a nie tylko wysysa z okolic najważniejsze zasoby.

Radny potwierdził również słowa Prezydenta Pęcherza, iż dla subregionu kaliskiego i jego połączenia z Poznaniem najważniejsza jest dobra, 4 pasmowa DK 25. Na koniec zwrócił uwagę na konieczność budowy zbiornika retencyjnego Wielowieś Klasztorna oraz rozwój lotniska w Michałkowie, które warunkuje rozwój Wielkopolski południowej.

Pan Radny Jan Mosiński.

Wyraził opinię o scenariuszach rozwoju województwa: optymistycznym i pesymistycznym. Stwierdził, iż optuje za wariantem realistycznym. Pochwalił autorów strategii za dokonanie „odważnej aktualizacji”. Powiedział, że ma nadzieję, iż ta zaktualizowana strategia będzie realizowana i że do jej tworzenia zostały wykorzystane ustalenia strategii Europa 2020, którą UE będzie wdrażać w całości, by nie stała się ona jedynie dokumentem bez realizacji.

Zaproponował dla Wielkopolski wybór pomiędzy scenariuszem realistycznym a stanem zagrożenia, bo cała Europa zмага się z kryzysem gospodarczym.

Zwrócił uwagę na istotny element kształtujący rozwój województwa, czyli edukację. Według Radnego polskie szkoły i uczelnie produkują bezrobotnych. W celu zapobieżenia tym skutkom proponuje doświadczenia amerykańskie, gdzie tworzy się parki technologiczne, które współpracują na zasadzie trójkąta – uczelnia – władze – biznes, przytaczając dobry przykład kaliskiej PWSZ i Centrum Kół Zębatych oraz sugerował poszerzenie o relacje uczelnia – rzemiosło.

Radnego niepokoi brak realistycznego spojrzenia na bezrobocie, szczególnie w 2 obszarach wiekowych 25-30 lat oraz 40-50. Są to 2 grupy populacji, które są wykluczone długotrwale z rynku pracy. Nie spełniają swojej roli działania aktywizacyjne z 2 powodów: złych programy oraz braku pieniędzy na ich realizację. Radny stwierdził także, iż nie widzi w strategii odniesienia do odnawialnych źródeł energii. Stwierdził również, że coraz większym problemem jest budowa elektrowni wiatrowych, które powstają za blisko budynków mieszkalnych i powodują wiele uciążliwości.

Radny zgłosił również uwagi do zapisu o zwiększeniu lesistości, obawiając się, czy to nie jest zapowiedź kontynuacji prywatyzacji Lasów Państwowych? Zapelował o nie prywatyzowanie Lasów Państwowych, żeby nie doszło do niekontrolowanej wycinki, gdyż lasy są dobrem narodowym.

Na koniec poprosił o wyjaśnienie czy zaktualizowana strategia w dostateczny sposób dostrzega ujemne negatywne cechy zapisane już w poprzedniej strategii w analizie SWOT czyli stosunkowo niski poziom płac w Wielkopolsce., marginalizację gospodarczą dużej części województwa oraz niski przyrost naturalny. Zarzucił brak polityki prorodzinnej w Strategii.

Na koniec skonkludował: „zbyt mało jest w niej spójności a zbyt dużo wielkopolski 2-3 prędkości”. Zaproponował także przedłużenie konsultacji społecznych, ponowne spotkanie się w Kaliszu i przeanalizowanie, co z konsultacji zostało wykorzystane w ostatecznej wersji Strategii, tak aby była jak najszersza partycypacja społeczna w zapisach Strategii.

W odpowiedzi **Pan Marszałek L. Wojtasiak** stwierdził, iż scenariusz realistyczny to ten, który właśnie jest realizowany. Zastrzegł jednakże, że nie widzi podstaw dla realizacji scenariusza pesymistycznego, gdyż nie ma na terenie województwa wielkiego bezrobocia, np. powyżej 30 %, nie ma np. systemowego zamykania szkół, fabryk itp. Nic w tej chwili nie

zapowiada wystąpienia w przyszłości takich okoliczności, które wymagałyby przyjęcia scenariusza stanu zagrożenia. Stwierdził ponadto, że jeśli chcemy poprawić sobie jakość życia, musimy wytyczać nowe, bardziej optymistyczne kierunki rozwoju.

Wyjaśnił, że parki technologiczne współpracują z uczelniami. Elementem, który ma wzmacniać gospodarkę poprzez przepływ wiedzy i osiągnięć nauki do MŚP mają być klastry. Mają one wspomagać przede wszystkim rozwój MŚP.

Stwierdził również, że konsultacje są otwarte dla wszystkich, również Radnych, zatem kontrola nad tworzeniem Strategii jest spełniona i nie ma konieczności ich wydłużania. Marszałek poinformował również, że planowane są warsztaty dla Radnych Sejmiku, gdzie szczegółowo będzie omawiana Strategia, tak by Radni byli doskonale zorientowani w jej zapisach oraz byli jej „ambasadorami” w swoich środowiskach.

Pan dr Mieczysław Borówka wyjaśnił dodatkowo, że zaktualizowana strategia jako pierwsza uwzględnia kwestie OZE i efektywności energetycznej w wydzielonym celu strategicznym. W kwestii spadającego przyrostu naturalnego stwierdził, iż przeciwdziałania tym tendencjom ma odzwierciedlenie na poziomie celu operacyjnego w obszarze społecznym. Zaproponował również, by w ramach celu 8 – zarządzania rozwojem wprowadzić instrumenty pozwalające wspierać i lobbować za instrumentami na rzecz odpowiedniego, korzystnego dla Wielkopolski kształtu dokumentów zewnętrznych, przede wszystkim polityk krajowych.

Pan dr Damian Łowicki zgodził się z opinią Radnego J. Mosińskiego o „dzikiej”, niekontrolowanej lokalizacji siłowni wiatrowych, ale zauważył, iż jest to suwerenna decyzja gmin i niedoskonałości prawa, zwłaszcza Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym i szeroko rozumianego planowania przestrzennego oraz ochrony przyrody. Odnosząc się do kwestii zwiększania lesistości stwierdził, że chodzi o jej zwiększenie niezależnie od form własności, i także sprzeciwił się prywatyzacji Lasów Państwowych, ze względów ochrony przyrody, gdyż same Lasy Państwowe w coraz większym stopniu odchodzą od jedynie gospodarczego wykorzystania zasobów leśnych na rzecz ochrony przyrody.

Pan Poseł Mariusz Witczak

Zgodził się z opinią Prezydenta Pęcherza, iż wykorzystanie „duopolis” Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego jest bardzo istotne w perspektywie planowania różnych przedsięwzięć. Stwierdził, że idea synergii jest bardzo istotna i potrzebna. Cała idea nowego programowania jest oparta o tę zasadę, czy to w ramach wspierania przedsiębiorstw, czy przedsięwzięć infrastrukturalnych, czy budowania komunikacji. Zasugerował stworzenie programu wspólnej komunikacji Kalisza i Ostrowa Wlkp., uwzględniający zarówno inwestycje drogi drogowe, jak i kolej wahałową. Należy przygotować plany wspólnych systemów transportowych obu miast, które będą związane również z budową dobrych dróg. Poseł wyraził również nadzieję, że budowa DK 25 nabierze tempa w nowej perspektywie finansowej. Zwrócił także uwagę na planowany przez KE program „Łącząc Europę” (CEF), który ma nadzieję pozwoli na szybszą budowę Kolei Dużych Prędkości. Ale może on również uszczuplić środki Funduszu Spójności, co nie jest dobre zarówno dla Polski jak i Wielkopolski.

Pan Marszałek L. Wojtasiak stwierdził, że można zwiększyć efekt dźwigni, w obszarach wspólnych działań, które polepszą synergię pomiędzy oboma ośrodkami miejskimi i nadadzą duopolis większy charakter aglomeracyjny.

Pani Beata Cieplik – przedstawicielka Forum Rozwoju Ziemi Ostrzeszowskiej, przedstawiła się również jako głos społeczeństwa. Zauważyła, że Strategia jest bardzo obszerna i spodziewała się, iż będzie ona dotyczyć nawet najmniejszych gmin regionu i całego społeczeństwa. Zaznaczyła, że pochodzi z jednej z gmin z pogranicza Wielkopolski i Dolnego Śląska. Dlatego też do Poznania ma zarówno koleją jak i drogami ponad 2 godziny. Zadała także pytanie, jak ma się do ekologii ograniczanie przewozów pasażerskich i towarowych koleją?

Druga kwestia którą poruszyła, to dostępność i spójność komunikacyjna regionu. Mieszkańcy subregionu czują się ograniczani, gdyż Marszałek który odpowiada za zamawianie przewozów pasażerskich, zagwarantował jedynie 2 połączenia z Poznaniem? Zauważyła, że nie każdy mieszkaniec posiada samochód, a tradycją Wielkopolski są przewozy koleją.

Zadała pytanie, czy inne podmioty publiczne, spółki skarbu państwa lub sektora prywatnego są informowane i zainteresowane Strategią?

Na koniec sformułowała apel, żeby nie „tracić” mieszkańców regionów peryferyjnych Wielkopolski, gdyż oni chcą zostać i mieszkać w tym regionie.

Pan Marszałek L. Wojtasiak ustosunkowując się do wypowiedzi p. B. Cieplik nt. przewozów kolejowych, zauważył, że kolej jest dla rozwoju Wielkopolski bardzo ważna, o czym świadczy choćby zainwestowanie wielu milionów zł w ostatnich latach. Jednakże Samorząd Województwa musi podejmować decyzje zgodnie z rachunkiem ekonomicznym, gdyż nie opłaca się przewozić np. 5-10 pasażerów. Stwierdził, iż kolej jest bardzo ważna, w strategii jest zapis o rozwoju kolei i przewozów pasażerskich. Marszałek zwrócił również uwagę, że na tereny małych gmin i miejscowości są kierowane środki z różnych programów jak np. PO Ryby czy PROW, które są bardzo dobrze wykorzystywane dzięki zaangażowaniu mieszkańców.

Pani B. Cieplik zgodziła się z Marszałkiem, że rachunek ekonomiczny jest ważny. Jednak zauważyła, że czasami występują problemy organizacyjne. Ona sama i mieszkańcy jej regionu organizują się wraz z Burmistrzem i Starostą, ale Przewozy Regionalne nie są chętne do dialogu i stąd pytanie czy Marszałek nie ma na PR żadnego wpływu?

Pan Marszałek L. Wojtasiak przypomniał, że województwo wielkopolskie obok pozostałych 15 województw jest współudziałowcem PR i nie tylko Wielkopolska ma problem z Zarządcami PR, jednak województwo robi wszystko, by oferta przewozów kolejowych była jak najlepsza.

Pan Andrzej Michalski stwierdził, że o rozwoju regionu nie decyduje tylko infrastruktura techniczna i społeczna, ale również przemysł, przetwórstwo i gospodarka rolna. Stan tych sektorów gospodarki społecznie jest daleki od oczekiwań. Ponadto zgodził się z przedmówcami, iż należy wzmocnić sieciowanie gospodarki i środki zewnętrzne oraz że

należy dodać do tego 2 elementy: transfer wiedzy na poziomie krajowym między B+R a przemysłem oraz transfer wiedzy i technologii na poziomie międzynarodowym, czyli przepływ nowoczesnych rozwiązań technologicznych z Europy i świata. Argumentował to tym, iż nowa perspektywa finansowa kładzie duży nacisk na te rozwiązania (czyli sieciowanie i współpraca korporacyjna). **Pan Andrzej Michalski** wskazał również, że są w budżetach krajowym i unijnym na to duże pieniądze, ale są one wykorzystywane w małym stopniu. Stąd jego prośba by Marszałek przy pomocy swoich służb wpisał wszystkie uwarunkowania potrzebne do aplikowania o te środki z programów krajowych i unijnych. Należy również wskazać branży kluczowe dla szybkiego rozwoju województwa oraz sprecyzować rolę samorządu w tym zakresie.

Jako przykład dobrej współpracy B+R z biznesem wskazał firmę Lazurek, która dzięki współpracy swojego działu B+R przy współudziale praktyków niemieckich stworzyła bardzo dobry produkt w postaci uruchomienia jednej z najlepszych w Europie fabryk serów pleśniowych, która daje 5-letnią gwarancję zatrudnienia dla pracowników.

Pan Marszałek L. Wojtasiak stwierdził, że istnieją już w Strategii odpowiednie zapisy, ale można spróbować je jeszcze wzmocnić.

Pan brygadier Wienczysław Prokop z Komendy Miejskiej PSP w Kaliszu zwrócił uwagę, że w Strategii nie uwzględniono rozwoju ratownictwa, a jest zapis dotyczący tworzenia systemów zabezpieczenia przed zagrożeniami. Postuluje w związku z tym, by w celu 2.8 Strategii dodać zapis o treści „bezpośrednie wsparcie instytucji realizujących ratownictwo powodziowe”, a w celu strategicznym 8 dodać cel operacyjny 8.6 „rozwój systemów ratowniczych” lub dodać w celu 8.5 zapis „rozbudowa systemów ratowniczych”.

Pan Marszałek zgodził się z sugestiami pana brygadiera, ale zaznaczył, że ratownictwo, podobnie jak w obecnym okresie programowania, jest kompetencją krajową i odpowiada za nie MSW (poprzednio MSWiA) i nie ma możliwości wpisania tego bezpośrednio do aktualizowanej strategii, choć jest to obszar kluczowy dla bezpieczeństwa mieszkańców województwa, podobnie jak siły zbrojne.

Pani Maria Szelaąg z Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu stwierdziła, że lasy stanowią ¼ powierzchni województwa, a działania Lasów Państwowych są zbieżne z potrzebami społeczeństwa. Uwagi co do treści poszczególnych części strategii p. Szelaąg obiecała przekazać na piśmie, jednak postanowiła zadać pytanie odnośnie dokumentów będących załącznikami do Strategii. W poprzedniej wersji dokumentu takim załącznikiem był według niej Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa – dokument strategiczny do roku 2050, zatwierdzony przez Ministra Środowiska i konsultowany z władzami wojewódzkimi. Zauważyła także, iż jednym z najważniejszych zagadnień nie tylko dla gospodarki leśnej, ale i rozwoju całego województwa zadaniem są zagadnienia związane z gospodarką wodną. Stąd prośba o uwzględnienie tej kwestii w zapisach Strategii.

Pan Daniel Sztandera, zastępca prezydenta Kalisza, podziękował Zarządowi Województwa oraz autorom Strategii za uwzględnienie problemów całości województwa i nie ograniczanie się do aglomeracji poznańskiej. Zauważył, że Strategia kładzie nacisk na

wszystkie ośrodki wzrostu w regionie, co znaczy, że wreszcie zrozumiano, iż sam Poznań i jego okolice nie zapewnią dobrobytu całej Wielkopolsce. Słusznie w Strategii zauważono, że Wielkopolska nie jest już liderem w różnych dziedzinach i ma swoje problemy i proponuje się zmianę akcentów, by temu przeciwdziałać.

Stwierdził również, że pomimo tego, iż strategia jest bardzo dobra, posiada zbyt dużo celów operacyjnych. Postulował ograniczenie liczby celów, skupienie się na kilku wybranych celach operacyjnych, by nie rozpraszać wsparcia. Nie ma według niego możliwości całkowitej realizacji wszystkich celów i w związku z tym istnieje niebezpieczeństwo, że wszystkie będą realizowane „po łebkach”. Nie stworzy się wtedy siły napędowej dla całego województwa. Prezydent D. Sztandera uważa, że trzeba skupić się na kilku celach i, choć sam stwierdził, że zabrzmiałoby to kontrowersyjnie, może to być nawet kosztem ochrony środowiska. Jako przykład podał konieczność budowy przy większości dróg ekranów akustycznych, gdzie nigdzie w Europie się ich nie buduje tyle co w Polsce. Są one kosztowne a wynika to np. z decyzji środowiskowej, która nie zawsze odpowiada potrzebom i generuje wysokie koszty.

Na koniec zaproponował pójście drogą niemiecką, poprzez położenie nacisku na technologie, przemysł maszynowy, automatykę, chemię i przyjęcie tych dziedzin jako priorytetów, dzięki czemu będzie szansa powrotu na ścieżkę szybkiego rozwoju Wielkopolski.

Pan Marszałek L. Wojtasiak ustosunkowując się do wypowiedzi Pana Prezydenta stwierdził, że nie będzie odnosił się do kwestii ochrony środowiska, bo na to potrzeba by było kolejnej konferencji, a każdy z siedzących i tak miałby swój pogląd w tej sprawie. W kwestii priorytetów dla gospodarki, Pan Marszałek zgodził się, że tu należy stawiać akcenty i takie branże będą zapisane w nowym programie operacyjnym. Pan Marszałek zauważył, że w tym okresie programowania dominantami rozwoju są m.in. działania związane z rozwojem nauki, parki technologiczne, rozwój nowych umiejętności jak np. design i jego rozwój w Wielkopolsce, środki pomocowe dla przedsiębiorstw, w tym instrument zwrotny Jeremie, który jest najlepiej w Europie wykorzystywany właśnie w Wielkopolsce. Takie dominanty również muszą się znaleźć w nowym programie. Wśród nich mogłaby być np. działalność związana z promocją zdrowia i uruchomieniem w oparciu o występujące zasoby działalności uzdrowiskowej a także rozwój turystyki. To mogą być elementy nowej polityki prorozwojowej.

Na zakończenie Pan Marszałek podziękował wszystkim zebranych za udział w konsultacjach i zaprosił do udziału w kolejnych lub przekazywanie uwag w formie pisemnej (elektronicznie).

Załącznik 6: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

Protokół z konferencji subregionalnej w Koninie (19.09.2012), poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.

Spotkanie przebiegło zgodnie z planem, choć nieco opóźniło się jego rozpoczęcie. Rejestracja uczestników trwała od godz. 10.00, w tym czasie można było poczęstować się kawą i ciastkiem. Około godz. 11:30 Pan prof. nadzw. dr hab. Mirosław Pawlak, Rektor PWSZ w Koninie powitał uczestników konferencji. Po wystąpieniu Rektora konferencję oficjalnie otworzył Pan Tomasz Bugajski, Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego. W dalszej kolejności o przesłankach aktualizacji Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020 opowiedział Pan Grzegorz Potrzebowski, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWW, natomiast około godz. 12.00 projekt zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020 zaprezentował Pan Mieczysław Borówka z Departamentu Polityki Regionalnej UMWW. Na zakończenie tej części spotkania, dr Michał Męczyński z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza przybliżył uczestnikom konferencji ekspertyzę pn. „Poziom rozwoju społeczno-gospodarczego i klasyfikacja małych miast w Wielkopolsce”.

Po przerwie kawowej Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWW, Pan Grzegorz Potrzebowski przywitał uczestników konferencji i zaprosił do dyskusji. Został ustalony także porządek dyskusji. Dyrektor Potrzebowski poprosił o przedstawienie się przed zadaniem pytania, natomiast odpowiedzi miały być udzielane po zadaniu 2, 3 pytań.

Pierwszy głos w dyskusji zabrał **Pan Wojciech Rusek, Leśniczy Nadleśnictwa Turek i członek Zarządu Powiatu Tureckiego**, który zaznaczył, że wypowiada się głównie w imieniu Piotra Grygiera – Dyrektora Państwowych Lasów w Poznaniu. Pan Rusek zwrócił uwagę, że do „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego” należy wdrożyć program operacyjny Polityki Leśnej Państwa, który zawiera takie istotne dla Wielkopolski kwestie jak zapobieganie stepowaniu Wielkopolski, regulowanie cieków wodnych, zachowanie pewnych ekosystemów, np. płyty krotoszyńskiej i jednego z najstynniejszych w Europie kompleksów lasów dębowych. Pan Rusek jeszcze raz podkreślił, że program operacyjny Polityki Leśnej jest integralną częścią strategii rozwoju województwa wielkopolskiego i zgłosił postulat wzięcia pod uwagę wskazanego dokumentu w projekcie aktualizowanej Strategii.

Następnie wypowiedział się **Radny Województwa Wielkopolskiego, Pan Kazimierz Pałasz**, który rozpoczął od zadania pytania: czy aktualizowana Strategia daje jakąś nadzieję? Pan Pałasz wyjaśnił, że po wejściu Polski do Unii Europejskiej, Strategia z 2005 roku dawała ogromną nadzieję na rozwój Wielkopolski, a ze względu na to, że pewne dziedziny życia po 7 latach już się ugruntowały, to wiele środowisk chciałoby widzieć w aktualizowanej Strategii szansę na rozwój. Tymczasem aktualizowana Strategia takich nadziei nie daje. W związku z tym, że strategia może wskazywać strategiczne sektory gospodarki oraz obszary strategicznej interwencji, to jakie - w odniesieniu do obszaru konińskiego - dziedziny mogą liczyć na inwencję i wsparcie? Zdaniem Pana Pałasha, jeżeli nie będzie tego typu wskazań, to zapisy w Strategii będą w pewnym sensie martwe, np. w Strategii jest zapisane, że droga S-11 jest

„linią życia” dla województwa, ale dróg krajowych znaczących dla województwa jest więcej; dla obszaru konińskiego jest to droga 25 i to ona jest dla tego obszaru „linią życia”. Jednocześnie Pan Pałasz podkreślił, że wszystkie drogi wymienione w Strategii powinny być zauważalne i wszystkie powinny mieć jakiś swój plan i mimo że są to drogi krajowe, to – po pierwsze - województwo dysponuje pewnymi środkami, po drugie - powinno dążyć do tego, aby znalazły się w programach krajowych pewne działania. Drugim tematem poruszonym przez Pana Pałaza był stan środowiska i wsparcie dla środowiska. Zdaniem Dyskutanta celem Strategii jest uczynienie z Wielkopolski „zielonej wyspy”, funkcjonującej bez przemysłu, np. Strategia podnosi kwestie lepszego zarządzania i poprawy bezpieczeństwa energetycznego regionu, ale nie wspomina się o funkcjonującej od 60 lat energii konwencjonalnej. Pan Pałasz zgłosił postulat bardziej wyrazistego zaznaczenia w Strategii bogactwa Wielkopolski w zasoby kopalin, szczególnie w węgiel brunatny, który jest podstawowym źródłem produkcji energii elektrycznej w Wielkopolsce, a odnawialne źródła energii, biomasa, energetyka wiatrowa stanowią jej uzupełnienie. Pomimo wymogów Unii w kwestii produkcji energii w regionie powinno dążyć się do pokreślenia jej specyfiki - kopalnie, elektrownie, które funkcjonują w regionie są podstawą dla jej lepszego rozwoju. Na zakończenie Pan Pałasz zadał pytania: jakimi formami będą wzmacnianie rozwojowe funkcje ośrodków regionalnych i subregionalnych? Czy są wprost określone cele, które będą wdrażane do realizacji? *Notabene* region koniński bogaty jest w wody geotermalne. Zdaniem Radnego fakt ten można wykorzystać dla celów turystycznych, co wymagałoby również wsparcia ze strony władz wojewódzkich.

Kolejny głos w dyskusji zabrał **Prezes Zrzeszenia Handlu i Usług w Koninie i członek Naczelnej Rady Zrzeszenia Handlu i Usług w Warszawie, Pan Stanisław Zdulski**, który podkreślił, że reprezentuje środowisko kupieckie, tzn. przedsiębiorców z mikro, małych i średnich firm. Środowisko to obejmuje 98,5% wszystkich przedsiębiorstw w Polsce, a w dobie kryzysu lepiej sobie radzi (tj. mniejsza skala upadłości) niż duże firmy. Jednak zdaniem Pana Zdulskiego, problemem jest niemożność odnalezienia przez mniejsze firmy pomocy ze środków unijnych. W planach rozwojowych podkreśla się wydatki na agroturystykę, rolnictwo, ochronę środowiska, itd. Pan Zdulski zgłosił postulat wyraźnego wskazania w planach rozwoju regionalnego wsparcia dla mikro, małych i średnich firm. Dyskutant zadał również pytania: ile pieniędzy z Unii Europejskiej na kolejną perspektywę finansową 2014-2020 chciałaby dostać Wielkopolska, ile Polska, a ile można się spodziewać? Czy są jakieś wyliczenia, ile pieniędzy otrzyma województwo wielkopolskie?

W odpowiedzi na pytania zadane przez przedstawicieli Lasów Państwowych, **Pan Mieczysław Borówka** w pierwszej kolejności wskazał na cel operacyjny 2.3. aktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, tj. Ochrona zasobów leśnych i racjonalne ich wykorzystanie. Prelegent wyjaśnił, że w opracowaniu Strategii uwzględniono szereg strategii, także program o którym mówił Pan Rusek. Nie streszczono go w aktualizowanej Strategii ze względu na konieczność zachowania proporcji (tzn. inne uwzględnione programy strategiczne wymagałyby streszczenia w części opisowej Strategii) i odpowiedniej struktury (tj. Strategia nie powinna obejmować 1000 stron). Poza tym, strategia regionalna nie może wdrażać programu krajowego, a samorząd województwa realizować zadań administracji rządowej; należy również pamiętać o wzajemnych relacjach uwzględnionych strategii (Pan Borówka zadał pytanie: na ile strategia Lasów Państwowych uwzględnia realizację aktualizowanej Strategii rozwoju regionu?). Jednocześnie Prelegent wyraził otwartą postawę na propozycje dopracowania opisu celu operacyjnego 2.3. oraz ewentualne wymienienie z nazwy dokumentu, o którym mówił Pan Rusek. Pan Borówka dodał również, że Strategia nie pomija problemu stepowienia regionu, ale jednym z instrumentów przeciwdziałania stepowieniu nie może być regulacja rzek, która prowadzi właśnie do suszy hydrologicznej i

stepowania. Z kolei na pytanie, jakie instrumenty przewiduje się w aktualizowanej Strategii dla wzmocnienia rozwojowych funkcji ośrodków regionalnych i subregionalnych, Pan Borówka wskazał na instrumenty wymienione w opisie celu operacyjnego 4.2.: poprawa stanu infrastruktury komunalnej i komunikacyjnej, rozwój usług kulturalnych i społecznych, szczególnie w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej, rozwój funkcji akademickich, badawczych i edukacyjnych, szczególnie w powiązaniu z lokalnym rynkiem pracy i gospodarką oraz rozwój instytucji otoczenia biznesu i wsparcie kooperacji w gospodarce. Prelegent podkreślił, że w Strategii cele opisywane są nie dla obszarów geograficznych – stąd nie ma wskazania na konkretny region, np. koniński - ale do typów obszarów, np. obszary o nieodpowiednim poziomie rozwoju gospodarczego, obszary zdominowane przez tony wiejskie nie korzystające z czynników rozwojowych. I z punktu widzenia proporcji, z tego, w jakim składzie te typy obszarów są obserwowane w Wielkopolsce, można mówić o regionie konińskim i innych. Na zakończenie, Pan Borówka odniósł się do zagadnienia energii odnawialnej i konwencjonalnej, wyjaśniając, że w Strategii nie zostanie sformułowany cel związany z produkcją energii konwencjonalnej, bo taki rodzaj działań leży poza kompetencjami samorządu województwa lub instrumentów, którymi dysponuje, stąd w Strategii uwaga zwrócona jest na energię odnawialną, możliwą do kształtowania przez samorząd województwa. Pan Borówka odniósł się również do zagadnienia infrastruktury drogowej, proponując dopisać w Strategii wsparcie inicjatyw podmiotów działających na rzecz dostosowania polityk zewnętrznych do potrzeb i problemów województwa, tj. Stowarzyszenie S-11, itd. Prelegent podkreślił, ważność wszystkich dróg krajowych, jednocześnie wyróżniając drogę 11 jako tę, która ma nieporównywalną rangę dla rozwoju regionu, pełni funkcje integrujące województwo i funkcjonalnie scala południową i północną Wielkopolskę ze stolicą regionu. Pan Borówka zaproponował w tym sensie rozumieć wspomnianą w dyskusji „linię życia”.

Odpowiedzi na pytanie Pana Pałasza udzielił **Pan Potrzebowski**, wyjaśniając, że aktualizowana Strategia koncentruje się właśnie na tym, co jest możliwe do realizacji. Zakres pewnych zadań samorządu i możliwości ich realizacji (w tym wsparcia pośredniego) są dosyć szerokie w Strategii. W odpowiedzi na apel Pana Zdulskiego, Dyrektor Potrzebowski wskazał na Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny i wsparcie w jego ramach sektora małych i średnich przedsiębiorstw, gdzie ponad 300 mln euro jest przeznaczonych dla małych i średnich firm oraz realizowanych jest ponad 1 tys. projektów właśnie przez przedstawicieli tego sektora. Prelegent wskazał również na wykorzystanie instrumentu JEREMIE (tj. pożyczki i poręczenia dla sektora MŚP) przez ponad 2 tys. firm w ramach WRPO – inicjatywa cieszy się w Wielkopolsce, co zostało podkreślone, bardzo dużym zainteresowaniem. Na inicjatywę JEREMIE przeznaczono 500 mln złotych. Duże znaczenie ma odnawialny charakter tego instrumentu finansowego: środki wydatkowane po 2013 roku wracają i są obracane w kolejnych latach, w kolejnej perspektywie finansowej na te same działania, czyli na wsparcie małej i średniej przedsiębiorczości. Z kolei na pytanie związane ze wsparciem finansowym dla regionu z funduszy europejskich w kolejnej perspektywie, Pan Potrzebowski wyjaśnił, że strategia nie jest dokumentem, który powinien takie elementy zawierać. Strategia bowiem jest dokumentem ogólnym i określa przede wszystkim kierunki i cele rozwoju regionu. Natomiast od kwestii wsparcia finansowego regionu z funduszy europejskich są programy operacyjne, które określają ile środków i na jakie działania, na jakie typy przedsięwzięć można przeznaczyć owe środki. Pan Dyrektor wyjaśnił, że na dzień dzisiejszy nie jest znana dokładnie pula środków do dyspozycji regionu; istnieje za to pewna wiedza ogólna - w nowej perspektywie dla Polski na politykę spójności będzie przeznaczonych 80 miliardów euro, czyli więcej niż w obecnej perspektywie finansowej. Nawet jeżeli te środki miałyby być zmniejszone ze względu na kryzys gospodarczy, do obecnego poziomu, to Ministerstwo Rozwoju Regionalnego mówi głośno, że na programy

regionalne ma być przeznaczonych więcej środków, niż w obecnej perspektywie finansowej. Pan Dyrektor przypomniał, że na Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny przeznaczona jest kwota ponad 1 miliard 300 milionów euro na 7 lat, natomiast w nowej perspektywie finansowej mówi się o wielofunduszowości (tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny), co oznacza wyższe kwoty na realizację programu regionalnego. W chwili obecnej wszystkie programy regionalne są finansowane na poziomie 25-26% z puli przeznaczonej na politykę spójności, natomiast Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zapowiada, że w nowej perspektywie na programy regionalne ten wskaźnik może osiągać wysokość nawet połowy środków z polityki spójności.

Kolejny głos w dyskusji zabrał **Pan Zbigniew Bryja, Prezes spółki PAK Górnictwo**, który wyraził rozczarowanie obojętnym stosunkiem w Strategii do podstawowych problemów dla regionu konińskiego, tj. problemów górnictwa. Zdaniem Pana Prezesa znajdujący się na 41 stronie zapis: „Wielkopolska nie jest zasobna w surowce mineralne. Większe znaczenie gospodarcze mają jedynie węgiel brunatny, gaz ziemny, sól kamienna oraz kruszywa mineralne. Dla regionu poważnym problemem są tereny pokopalniane oraz zaburzone stosunki wodne będące skutkiem eksploatacji surowców” jest nieprawdą. Prelegent podkreślił, że Wielkopolska ma duże zasoby mineralne, w tym węgla brunatnego, bowiem poza regionem Konina i Turka, gdzie większość zasobów została już wyczerpanych, jest cały potężny obszar złóż nierozpoznanych. Z uwagi na zapisy w Strategii, można się spodziewać, że takimi nierozpoznаныmi złożami pozostaną. W całym dokumencie nie padło ani razu słowo górnictwo, chociaż pojawiło się kilka razy słowo eksploatacja. Jak podkreślał Pan Bryja, energia konwencjonalna jest niezbędna, szczególnie gdy proponowana dziś energia odnawialna przestaje działać, bo np. wiatr nie wieje, słońce nie świeci. Jednocześnie Dyskutant zauważył problem złożonych stosunków wodnych, będących skutkami eksploatacji, ale wyraził ufność w naukę i jej zdolność do rozwiązania tego problemu. Podkreślił również, że problem stepowienia jest wynikiem upraw, a nie eksploatacji. Pan Bryja skierował postulat „zmiękczenia” twierdzenia w Strategii o zasobach mineralnych Wielkopolski. Nie oczekuje wsparcia finansowego, ani wskazania kierunków działań, ale wskazania w Strategii, że jest takie pole dla ludzi działających w tym kierunku. Chociaż jest cel operacyjny 2.4. *Racjonalizacja gospodarki zasobami kopalin oraz niwelowanie skutków ich eksploatacji*, to jest on dość miękko traktowany. Dlatego Pan Bryja oczekuje w kilku jeszcze miejscach tego dokumentu wskazania na zainteresowania władz województwa problemami przedsiębiorców z tej branży, na pomoc przedsiębiorcom, którzy wyłożą swoje pieniądze, posiadają wiedzę i doświadczenie i potrafią wykorzystać również inne zasoby. Prezes Bryja zajmuje się w obecnej chwili poszukiwaniami nowych złóż i punkt w Strategii „wsparcie rozpoznania występujących złóż kopalin” uważa za niewystarczająco mocny. Pan Bryja chciałby móc posługiwać się Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego na spotkaniach z władzami samorządowymi gmin, w których chce prowadzić poszukiwania, jako dowód zainteresowania władz wojewódzkich górnictwem. W związku z obserwowanym oporem władz samorządowych Pan Prezes postuluje także o uczynienie edukacji społecznej jako jednego z celów strategicznych, ponieważ obywatele umiemy się tylko przeciwstawiać, np. wiatraki pod warunkiem, że na mojej połowie będę miał z tego dzierżawę roczną, biogazownia ale nie u mnie, spalarnia też nie u mnie, kopalnia nie u mnie. Na zakończenie Prezes spółki PAK zadeklarował, że uwagi w formie tabelarycznej prześle na adres mailowy.

W odpowiedzi **Pan Borówka** wyjaśnił, że problem górnictwa pojawia się w aktualizowanej Strategii, w przeciwieństwie do poprzednich wersji dokumentu. W Strategii istnieje instrument w ramach celu operacyjnego 2.4. „wsparcie rozpoznawania występowania złóż kopalni”. Prelegent zaproponował jednocześnie uszczegółowienie 6 instrumentów, które są w celu operacyjnym 2.4. przez PAK Górnictwo, przy czym nie może to być zbyt daleko idąca

szczegółowość. Pan Borówka nie podziela uwagi, że nauka poradzi sobie z problemami hydrologicznymi, np. z liniami depresyjnymi, dlatego do zagadnień eksploatacji podchodzi się bardzo ostrożnie. Poza tym stoi na stanowisku, że Wielkopolska jest stosunkowo mało zasobna w surowce mineralne, dlatego proponuje dopisać we wskazanym przez Pana Bryję zapisie słowo „stosunkowo mało zasobna”. Na zakończenie wypowiedzi, Pan Borówka wyjaśnił, że instrumenty dla górnictwa zapisane są w różnych miejscach Strategii, np. tam, gdzie mowa o przedsiębiorcach, technologii i z tego punktu widzenia należałoby podchodzić do produkcji energii w zapisach Strategii (czyli jak do każdej innej produkcji).

Następnie głos w dyskusji zabrała **Prezes Stowarzyszenia „Z edukacją w przyszłość”, Pani Małgorzata Lewandowska**. Dyskutantka w pierwszej kolejności zapytała się, gdzie można zapoznać się z całością prezentowanej analizy „Poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego i klasyfikacji małych miast w Wielkopolsce”? Następnie Panią Prezes interesowało, co autorzy Strategii rozumieją pod pojęciem „ośrodki wzrostu”? Czy są to jednostki administracyjne, jednostki samorządowe, skupiska zakładów przemysłowych, a może prężnie działające organizacje pozarządowe? W dalszej kolejności Pani Lewandowska zadała pytanie, czy w Strategii uszczegółowiono, ustalono koszyk podstawowych usług społecznych, niemedyceńskich? Co kryje się pod użytym w Strategii pojęciem „podstawowe usługi społeczne”? Dyskutantkę interesował także zielony aspekt rozwoju i produkcja energii odnawialnej. Jak podkreśliła - zakłady energetyczne, które zajmują się kupowaniem energii postanowiły, że podmiot chcący produkować powyżej 0,5 MWe musi zapłacić koncesję w wysokości 300 tys. zł, co stanowi poważną zaporę nie do przebicia. Czy osoby przygotowujące Strategię rozwoju województwa zdają sobie sprawę z tego, że zapisy w tym aspekcie mogą być w stanie martwym, właśnie ze względu na takie formalne, formalno-finansowe przeszkody? Pani Lewandowska zapytała się również o to, czy Strategia na najbliższe lata będzie przewidywała pożyczki i poręczenia dla III sektora? Dalej, czy osoba, która musi pokonać 2 km drogi gruntowej, żeby dojechać do asfaltu ma zapewniony równy dostęp do mobilności pod warunkiem, że dysponuje swoim samochodem? Czy osoba, która ma 3 km do przystanku autobusowego, z którego odjeżdżają 2 autobusy w ciągu dnia, niedostosowane godzinowo do możliwości dojazdu do pracy i powrotu z tej pracy, ma zapewniony równy dostęp do mobilności? Czy te problemy są w jakiś sposób odzwierciedlone w realizacji Strategii, w celach operacyjnych? Na zakończenie Prezes Lewandowska zadała pytanie, dotyczące osi 4 LEADER - czy będą jakieś zmiany w realizacji osi 4 LEADER, ponieważ obecny program jest zbiurokratyzowany, występują opóźnienia w jego realizacji, jest nieprzyjazny organizacjom pozarządowym, do takiego stopnia, że stowarzyszenia z 10-letnim doświadczeniem w działaniu (jak Stowarzyszenie „Z edukacją w przyszłość”) nie mogą z tego programu korzystać?

Wójt gminy Brudzew, Pan Cezary Krasowski nawiązał do tematu górnictwa i wsparcia terenów poprzemysłowych w Strategii. Zaproponował, aby w Strategii znalazł się zapis: wsparcie obszarów wydobywczych. Zdaniem Krasowskiego wsparcie tych obszarów, szczególnie tych gmin w perspektywie pokopalnianej jest ważne, ponieważ samorządy za 2, 3 lata nie będą miały pieniędzy na nowe rozdanie, z powodu nowej ustawy o finansach publicznych, konieczności ograniczenia zadłużenia itd. Wójt nawiązał także do wypowiedzi Pana Borówki o obszarach funkcjonalnych. Podkreślił, że subregion koniński jest określonym typem regionu pokopalnianego. Wójt jest przekonany, że zapis w Strategii, ułatwi pozyskanie pieniędzy w kolejnej perspektywie finansowej, oczywiście przy założeniu posiadania koncepcji na zagospodarowanie terenów pokopalnianych, które są jeszcze kopalniami. Wójt Krasowski zaproponował także wsparcie tego typu projektów jako kluczowych.

W odpowiedzi na pytanie o sposób interpretacji ośrodków wzrostu, **Pan Borówka** wyjaśnił, że w Strategii zastosowano nomenklaturę językową z planowania przestrzennego, Tak więc

ośrodki wzrostu są to ośrodki miejskie, miejsca powiązanie z otoczeniem funkcjonalnym, ośrodki ze swoimi sferami oddziaływania. Po tym wyjaśnieniu **Pani Lewandowska** zapytała się, jak przedstawione rozumienie ośrodków wzrostu ma się do zrównoważonego rozwoju i rozwoju obszarów wiejskich? **Pan Borówka** wyjaśnił, że bez względu na to, czy będziemy mówić o ośrodkach wzrostu jako jednostkach osadniczych z otoczeniem funkcjonalnym (duża wieś może być również ośrodkiem wzrostu), czy o miejscach z otoczeniem funkcjonalnym, to nadal pojęcie to wywodzi się z zakresu osadnictwa i gospodarki przestrzeni. Z kolei rozumienie „podstawowych usług społecznych” jest kwestią – w pierwszej kolejności - regulacji na poziomie krajowym, wyznaczenia granic i kryteriów obszarów o danym poziomie usług. Nie oznacza to, że w Departamencie Polityki Regionalnej nie będzie dążyć się do pewnych ustaleń w związku z podstawowymi usługami społecznymi i dostępem do nich na poziomie regionu. **Pan Borówka** zapewnił również, że będą instrumenty finansowe dla III sektora, ponieważ Strategia nie ogranicza się wyłącznie do instrumentów dla przedsiębiorców. Nowością w kolejnej perspektywie finansowej będzie możliwość tworzenia instrumentów finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Odnośnie wsparcia obszarów przemysłowych, w tym powydobywczych, **Prelegent** wyjaśnił, że nie istnieje potrzeba wpisywania do Strategii „obszar wydobywczy”, ponieważ w dokumencie nie konstruuje się jakiejś specyficznej interwencji dla danego subregionu. Subregion koniński to obszar o specyfice pewnych cech, który przez kombinację owych cech - np. będzie obszarem poniżej pewnych standardów, albo ma wybitne walory kulturowe, przyrodnicze, cało lub częściowo ma ograniczony dostęp komunikacyjny itd. - może otrzymać wsparcie. Ważne jest, jaka jest kombinacja problemów w danym miejscu, w danej części województwa. Każdą część Wielkopolski Strategia traktuje funkcjonalnie. W dokumentach wykonawczych, takich jak plan zagospodarowania przestrzennego można dowiedzieć się, jakie kryteria obowiązują przy wyznaczaniu, przy udzielaniu wsparcia.

Dyrektor Potrzebowski wskazał, że prezentowane ekspertyzy są dostępne na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Na stronie głównej, z prawej strony, do góry znajduje się link „Aktualizacja strategii rozwoju województwa wielkopolskiego”, po wejściu do którego znajdują się dokument aktualizowanej Strategii, diagnoza i ekspertyzy. Następnie **Dyrektor** odniósł się do możliwości zaciągania pożyczek i poręczeń, wyjaśniając że od początku Zarząd Województwa zakładał wejście tego typu instrumentów finansowych. W nowej perspektywie finansowej Komisja Europejska będzie kłaść nacisk na wspomniane instrumenty finansowe, instrumenty odnawialne, zmniejszając znaczenie dotacji, aby w ten sposób po zakończeniu 7-letniej perspektywy finansowej dalej mogły być wspierać podobne i inne inwestycje właśnie z tego typu środków, które zostaną w regionie, a nie wrócą do Unii. W kwestii energii odnawialnej, jak zauważył **Pan Potrzebowski**, Strategia w wielu miejscach porusza to zagadnienie. W nowej perspektywie finansowej Komisja Europejska będzie kłaść szczególny nacisk na energię odnawialną. Zresztą w ramach realizacji WRPO, działanie 3.7. cieszy się sporym zainteresowaniem. Jednakże Strategia rozwoju województwa, Samorządu Województwa Wielkopolskiego nie mają wpływu na stawiane przez zakłady energetyczne zapory finansowe. Podobnie jest z problemem biurokratyzowania i nieprzyjemnego charakteru osi 4 LEADER, ponieważ Departament Polityki Regionalnej nie zajmuje się programem LEADER, nie mówiąc o tym, że za program odpowiada Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich. Samorząd Województwa może tylko wdrażać zgodnie z przyjętymi i przygotowanymi przez stronę rządową wytycznymi.

Głos w dyskusji zabrała **Pani Elżbieta Siudaj-Pogodska, Radna miasta Konina, Prezes Stowarzyszenia „Kadry dla Konia”**, zdaniem której ośrodki, lub bieguny wzrostu niekoniecznie muszą być usytuowane tylko w metropoliach. **Pani Radna** wskazała na

zachowaną w Strategii zasadę solidarności i działania na rzecz dobra wspólnego oraz zachwianą zasadę subsydiarności, czy pomocniczości, bowiem metropolia wysysa kadry, osoby dobrze wykształcone, inteligentne, natomiast nie ma odwrotnego przepływu. W Strategii mówi się o innowacyjnych przedsiębiorstwach, inteligentnym urzędzie opartym na wiedzy, na nowych technologiach, ale trudno wyobrazić owe tendencje w ośrodkach takich jak ośrodek koniński, właśnie w uwagi na „wysysające funkcje” metropolii. Takie działanie jest wbrew polityce horyzontalnej Unii. Poza tym, w Strategii brakuje wyraźnych akcentów o inteligentnej edukacji. Region koniński oczekuje poprawy edukacji, kształcenia w szkołach wyższych, wzrostu kompetencji pracowników w określonej dziedzinie tak, aby odczuł zwrot i przestał być postrzegany jako region gorszego gatunku. Pani Siudaj-Pogodska zadeklarowała przesłanie bardziej szczegółowych uwag na ten temat drogą mailową. Druga uwaga odnosi się do braku wyróżnienia podmiotu Strategii. Dopiero na 44 stronie Radna znalazła stwierdzenie, że Strategia tworzona jest dla mieszkańców województwa. Trzecia uwaga dotyczyła drogi 25, która dla regionu konińskiego jest drogą otwarcia w pewnym kierunku. Dyskutantka zauważyła, że w Strategii zostało napisane, iż pomimo położenia na drodze do Europy, drogi mogą być pobudowane w innym miejscu i mogą ominąć region koniński, dlatego rozwój niekoniecznie musi dziać się wokół drogi. Na zakończenie, Radna zasugerowała, że w Strategii jest zbyt mało instrumentów i są one słabo dostępne.

Następnie głos w dyskusji zabrał **Pan Witold Nowak z Wydziału Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Koninie**, który zapytał się, kiedy zostaną zakończone prace nad Strategią i kiedy zostanie ona przyjęta na poziomie województwa? Poznanie tego terminu jest ważne, ze względu na plany przygotowania przez regiony strategii dla obszarów funkcjonalnych. Pan Nowak zwrócił uwagę, że obszary funkcjonalne jeszcze na początku roku w były rozumiane przez gminy i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego jako metropolie i duże miasta; aktualnie wskazuje się na miejskie i wiejskie obszary funkcjonalne. Rozwój w Unii Europejskiej będzie opierał się na obszarach funkcjonalnych, więc myślenie w kategoriach konkretnych jednostek terytorialnych (np. czy Kłodawa, czy bardziej Konin) jest tak naprawdę bardziej myśleniem dla nas, tzn. każdy region powinien zastanowić się nad swoją specyfiką. Należy sobie odpowiedzieć, czy turystyka, czy górnictwo, a może jeszcze coś innego?

W odpowiedzi **Dyrektor Potrzebowski** wyjaśnił, że zaplanowane jest przyjęcie przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dokumentu Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do końca roku. Trwają jeszcze konsultacje społeczne, następne spotkania odbędą się w Pile i Poznaniu, prowadzone będą także warsztaty z Radnymi; równoległe z konsultacjami nad Strategią trwają prace nad oceną *ex ante* tego dokumentu i strategiczną oceną oddziaływania na środowisko aktualizacji Strategii. Odnośnie uwagi Pani Siudaj-Pogodskiej, Dyrektor Potrzebowski podkreślił, że w aktualizowanej Strategii jest mowa o inteligentnej edukacji, np. cel operacyjny 5.7. *Doskonalenie kadr gospodarki*. Generalnie zwraca się uwagę na współpracę przedsiębiorczości i edukacji, aby nie kształcić potencjalnych bezrobotnych i odpowiadać na zapotrzebowanie rynku. Czasami brakuje większej otwartości na rynek pracy, na potrzeby rynku pracy i kształcenia fachowców, których już, albo za chwilę będziemy potrzebować.

Z kolei **Pan Borówka** potwierdził uwagę, że metropolia wysysa kadry. Dlatego w Strategii zaproponowane jest nieco inne patrzenie, interpretacja modelu dyfuzyjno-polaryzacyjnego, tzn. wpieranie ośrodków wzrostu przede wszystkim w takim zakresie, jakim są one w stanie korzystnie wpływać na otoczenie. Jest to jasna deklaracja przeciw wysysaniu, przemieszczaniu się czynników rozwojowych w jednym kierunku. Strategia nie proponuje czegoś odwrotnego, ale te procesy obiektywnie występują. Pan Borówka zwrócił uwagę, że metropolia Poznań powinna, przy swoim potencjale, działać na rzecz odwrócenia tych

procesów. W dalszej kolejności, Prelegent wyjaśnił, że subsydiarność kojarzy się w przedstawionym kontekście z myśleniem życzeniowym. Należy mieć na uwadze, że to nie Strategia przynosi rozwój dla subregionu, bo dokument jest jednym z czynników zewnętrznych, źródłem jakiś mechanizmów dodatkowych, dodatkową dźwignią. Podczas dyskusji nie pojawiło się pytanie, jak można wewnętrzny potencjał wykorzystać na rzecz regionu? Jak ową subsydiarność nałożyć na pomysły regionalne? Następnie Pan Borówka odniósł się do uwagi o budowie dróg, której powinna towarzyszyć aktywizacja obszaru, przez którą dana droga przebiega. Tworzenie obwodnic powoduje jakby przenoszenie się czynników rozwoju ponad obszar. Znane są przykłady, wręcz podręcznikowe, upadku miast spowodowanych budową obwodnicy. W literaturze klasycznym przykładem jest przypadek Niemczy na trasie drogi krajowej Wrocław – Płock. Na zakończenie Pan Borówka wyjaśnił, że w Strategii w wielu miejscach wyróżniony jest podmiot, którym jest województwo. Nie jest to wyłącznie terytorium, ale układ funkcjonalny, ludzie i wszystko co na tym obszarze funkcjonuje. Z myślą o tym podmiocie została sformułowana cała treść Strategii.

Następnie **Pani Maria Szelağ z Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu** wskazała, że w części dotyczącej terytorialnego wymiaru celu Strategii, na stronie 80 jest informacja o różnego rodzaju tytułach interwencji, wraz z tabelą przedstawiającą, z jakimi typami obszarów wyznaczonymi na poziomie krajowym powiązано obszary w województwie. Jeden z tytułów dotyczy obszarów strategicznej interwencji określonej w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, a drugi - obszarów funkcjonalnych określonych w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Pani Szelağ spytała się, która część z tych zapisów dotyczy województwa? Drugą poruszoną kwestią był regionalny program operacyjny i jego ewentualne umiejscowienie w Strategii. Gdzie w Strategii zostaną umieszczone zapisy z tego dokumentu? Pytanie zostało zadane na prośbę kolegi z Nadleśnictwa Turek. Jednocześnie Pani Szelağ zapowiedziała, że przygotowuje uwagi do Strategii na piśmie.

W odpowiedzi **Pan Borówka** wyjaśnił, że jedną z najistotniejszych zmian w Strategii jest próba przypisania niektórych celów określonym typom obszarów, wyróżnionych w dokumentach krajowych. To są obszary funkcjonalne w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i obszary strategicznej interwencji w Strategii Rozwoju Regionalnego. W pracach nad Strategią zwracano uwagę, aby dokument był kompatybilny ze strategiami krajowymi. W tabeli ukazane są cele i ich odniesienia do określonych typów obszarów, czyli jakiemu obszarowi w KPZK lub SRR dany cel odpowiada. Poza tym, dla większej staranności i przejrzystości rozdział, o którym wspomniała Pani Szelağ został przesunięty do miejsca po opisie celów, a nie w poszczególnych celach. Pan Borówka zaznaczył, że do strategii rozwoju województwa mogą być włączone te elementy, czy ustalenia, które zająają się z kompetencjami samorządu; wszystkie inne, właściwe dla administracji rządowej nie mogą być wpisywane.

Pan Mirosław Macherski, Nadleśniczy Nadleśnictwa Koła zwrócił uwagę na niefortunne sformułowanie w opisie celu operacyjnego 2.3. *Ochrona zasobów leśnych i racjonalne jej wykorzystanie*, mówiące o antagonizmie i konflikcie między celami turystycznymi, gospodarczymi a ekologicznymi, który wydaje się pozornie naturalny. Ale tego konfliktu – jak wyjaśnia Pan Macherski - w gospodarowaniu leśnym prowadzonym przez Lasy Państwowe nie ma, ponieważ prowadzi się działalność gospodarczą opartą na podstawach ekologicznych. Ogólnie rzecz biorąc, robione jest wszystko to, co zostało zapisane w kierunkach Strategii. Dlatego określenie antagonizm i konflikt są zbyt drastyczne. Pan Nadleśniczy zastanawiał się także, jak rozumieć cel operacyjny realizowany poprzez racjonalizację gospodarki leśnej? Co autorzy Strategii rozumieli pod pojęciem racjonalizacja gospodarki leśnej? Czy cel ten odnosi się do wszystkich własności lasów?

Pan Borówka uznał, że Lasy Państwowe prowadzą bardzo racjonalną gospodarkę leśną i tej racjonalności już wyżej podnieść się nie da. Przyznał, że racjonalne gospodarowanie odnosi się przede wszystkim do lasów prywatnych. Następnie wskazał, aby nie utożsamiać wspomnianego w opisie celu antagonizmu między działalnością człowieka a lasem z konfliktami w Lasach Państwowych. Zdaniem Pana Borówki konflikt między działalnością antropogeniczną człowieka a środowiskiem przyrodniczym jest naturalny, odwieczny. Produktem tego konfliktu jest chociażby wylesienie obszarów Wielkopolski i jej stepowanie, problemy hydrologiczne.

W dalszej kolejności głos w dyskusji zabrał **Pan Grzegorz Siwiński, Dyrektor Generalny Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów w Koninie**. Pan Siwiński wyjaśnił, że reprezentuje organizację pozarządową, której zadaniem jest wspieranie obszarów wiejskich. Podczas prezentacji obszary wiejskie były marginalne albo wręcz pominięte, co sugeruje, że są również marginalnie potraktowane w Strategii. Następnie nawiązał do obszarów funkcjonalnych wskazując, że im dalej jest położona wieś od większego miasta, tym mniejsze wpływy tegoż miasta, ośrodka. Dlatego oddziaływanie obszarów funkcjonalnych jest ograniczone. Na zakończenie, Pan Dyrektor zaproponował wziąć pod uwagę wsparcie, wzmocnienie wsparcia dla sołectw, dla małych miejscowości, dla wsi.

Odpowiadając na sugestię Dyrektora Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów w Koninie o braku odpowiednich zapisów w Strategii w kwestii obszarów wiejskich, **Pan Potrzebowski** zwrócił uwagę, że w aktualizowanej Strategii znajduje się cel strategiczny 4, który mówi o wzmacnianiu spójności województwa i przewyżnianiu różnic rozwojowych. W ramach tego celu jest kilka celów operacyjnych, które właśnie odnoszą się do obszarów wiejskich; są to: cel operacyjny 4.4. *Rozwój obszarów wiejskich, to jest cel operacyjny*, 4.5. *Aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych*, dalej 4.6. *Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji*. Wymienione cele operacyjne nie są wyłącznie adresowane do obszarów miejskich, czy dużych aglomeracji, ale także dla obszarów wiejskich. Poza tym taki cel jak *Zwiększanie dostępności do podstawowych usług społecznych*, może być również skierowany do obszarów wiejskich. Strategia rozwoju województwa bierze pod uwagę dokumenty przygotowane na poziomie krajowym, np. Strategia Rozwoju Regionalnego, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, w których wskazuje się na regiony, miasta, obszary wiejskie.

Po tych uwagach, Dyrektor spytał się uczestników, czy ktoś jeszcze chciałby zgłosić pytania? Brak reakcji ze strony widowni, zasugerował Moderatorowi zakończenie spotkania. Pan Potrzebowski podsumował konferencję dziękując za przybycie, liczne uwagi zapewniając, że będą one miały jakieś odzwierciedlenie w dokumencie Strategii (szczególnie te, które leżą w kompetencji samorządu województwa wielkopolskiego). Dyrektor wskazał, że region koniński charakteryzuje specyficzny potencjał, problemy rozwojowe, do których przede wszystkim należy restrukturyzacja gospodarki, ochrona środowiska, czy poprawa warunków poziomu życia mieszkańców. Dlatego zgłoszone uwagi są ważne; jednocześnie zaproponował przesłanie drogą mailową, poprzez formularz na stronie internetowej dodatkowych uwag, sugestii. Na koniec Dyrektor Potrzebowski przywołał słowa Pana Marszałka Bugajskiego, aby dokument Strategii nie był dokumentem eksperckim. Planowanie strategiczne to zawsze trudna kwestia i sztuka, która jest sztuką kompromisu wypracowanego w partnerstwie. W nawiązaniu do tych słów, Pan Potrzebowski jeszcze raz podziękował zgromadzonym.

Załącznik 7: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

Protokół z konferencji subregionalnej w Lesznie (14.09.2012), poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.

W dniu 14 września br. w auli Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie odbyła się druga z kolei (po Kaliszu) konferencja konsultacyjna aktualizację *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020*.

W spotkaniu, w którym gospodarzy obiektu reprezentował Pan Zbigniew Mocek – Kanclerz PWSZ w Lesznie, wzięli ponadto udział Pan Grzegorz Potrzebowski – Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Pan Mieczysław Borówka – pracownik Departamentu Polityki Regionalnej UMWW i główny twórca aktualizacji Strategii, Pani dr Joanna Dominiak – autorka jednej z ekspertyz wykorzystanych w pracach nad aktualizacją, oraz około osiemdziesięciu zaproszonych gości: przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, organizacji społecznych i gospodarczych, polityków, przedsiębiorców i przede wszystkim mieszkańców subregionu leszczyńskiego. Listę uczestników konferencji stanowi załącznik nr 1 do Protokołu, natomiast ramowy program – załącznik nr 2.

W imieniu władz leszczyńskiej uczelni, Jego Magnificencji Rektora Profesora Mieczysława Pietrzaka, wszystkich zgromadzonych uczestników powitał Kanclerz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie, Pan Zbigniew Mocek.

Następnie głos zabrał Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWW – Grzegorz Potrzebowski, otwierając spotkanie w imieniu organizatorów, a w szczególności nieobecnego Członka Zarządu Województwa Wielkopolskiego – Pana Tomasza Bugajskiego. Dyrektor DPR w swej krótkiej prezentacji przybliżył gościom tematykę spotkania, naświetlił historię dotychczasowych strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, omówił przebieg prac nad obecną aktualizacją Strategii, wskazując m.in. na przygotowane w ich trakcie: diagnozę społeczno-gospodarczą województwa, założenia do strategii oraz ekspertyzy wykonane przez przedstawicieli środowiska naukowego. W dalszej części wystąpienia przedstawił najważniejsze przesłanki aktualizacji dokumentu. Podkreślił wagę przedstawionej do konsultacji społecznych przez Zarząd Województwa Strategii, prosząc obecnych o żywą dyskusję i przedstawienie swoich opinii i propozycji uzupełnień, czy modyfikacji tekstu Strategii. Na koniec Dyrektor Potrzebowski przypomniał wszystkim o możliwości składania szczegółowych uwag do treści dokumentu również drogą elektroniczną, w oparciu o formularz znajdujący się na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego.

Kolejnym prelegentem był Pan Mieczysław Borówka, który w imieniu zespołu Departamentu Polityki Regionalnej UMWW przedstawił projekt zapisów zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. W swoim wystąpieniu zaprezentował on filozofię aktualizacji dokumentu, scharakteryzował wizję, misję, cel generalny, cele strategiczne i operacyjne oraz horyzontalne zasady realizacji celów Strategii. Podkreślił, że jedną z głównych

przesłanek aktualizacji strategicznego dla Wielkopolski dokumentu była konieczność przestrzennego zaadresowania celów strategii, co wynika zarówno z obowiązku prawnego, jak i z nowych standardów planowania rozwoju w kraju oraz na poziomie wspólnotowym. Efektywne korzystanie ze środków wspólnotowych, a także krajowych, wymaga powiązania części celów strategii rozwoju województwa z określonymi typami obszarów, które odpowiadają określonym typom obszarów wskazanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (Obszary Strategicznej Interwencji – OSI) i Koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 (obszary funkcjonalne).

Główne wnioski sformułowane w jednej z kilku wykonanych na potrzeby prac nad aktualizacją Strategii ekspertyz tematycznych, dotyczącej „Dostępności usług publicznych na terenie województwa wielkopolskiego”, przedstawiła dr Joanna Dominiak z Zakładu Analizy Regionalnej Instytutu Geografii Społeczno Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM. W swym wystąpieniu zwróciła uwagę na charakterystykę dostępności usług publicznych na poziomie międzyregionalnym oraz wewnątrzregionalnym, prezentującym zróżnicowanie pod tym względem w Wielkopolsce w układzie powiatów, gmin oraz obszarów miasto-wieś.

Druga część konferencji poświęcona była w szczególności dyskusji nad samym dokumentem aktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Kolejni uczestnicy spotkania przedstawiali swoje opinie oraz zgłaszali propozycje zmian i wprowadzenia nowych zapisów w Strategii, istotnych z punktu widzenia interesów subregionu leszczyńskiego, jak i całej Wielkopolski.

Jako pierwszy głos zabrał Pan Stefan Grys – pełnomocnik Prezydenta Leszna ds. lotniska w Strzyżewicach, który Strategię rozwoju uznał za program niezwykle, do którego trzeba zachęcić społeczność województwa. Stwierdził, że poza kompetencjami, które ma samorząd województwa i wszystkie samorządy, brakuje odniesienia w Strategii do podmiotów, które miałyby stworzyć warunki do realizacji dokumentu. Pan Grys podjął również temat przeznaczenia środków na rozwój lotnisk lokalnych. Jego zdaniem w poprzednim RPO wygospodarowano pierwotnie odpowiednie środki na ten cel, ale później odpowiednie zapisy Programu wykreślono, zaś należną kwotę (około 20 mln zł) przeznaczono na Ławicę, która według pierwszych założeń miała być finansowana ze środków Funduszu Ochrony Środowiska. Zakwestionował również zapisy Celu 1.6 Strategii dotyczące kolejnego lotniska regionalnego i wsparcia lotniska już istniejącego (Ławica). Zapytał czy i ewentualnie kiedy, w związku z proponowanymi zapisami, na lotniska lokalne będzie się przewidywało w nowej perspektywie jakiegokolwiek środki unijne. Podkreślił, że Leszno mogłoby być jedynym takim miastem, gdzie w odległości 2,5 km byłaby kolej (z prędkością do 160 km/h), droga S5 i lotnisko, które w opinii p. Grysa, dzięki odpowiedniemu wsparciu mogłoby spełniać kryteria lotniska biznesowego.

Kolejne refleksje przedstawił Pan Michał Listwa z powiatu gostyńskiego. Podkreślił, że tak przygotowana Strategia stanowi dobry fundament pod aplikowanie o środki zewnętrzne w nowej perspektywie finansowej (będzie miał wierne odzwierciedlenie w programie operacyjnym). W związku z tym, mając na uwadze wizję rozwoju województwa, zapytał jakie przewiduje się inne instrumenty/mechanizmy realizacji Strategii niezwiązane ze środkami unijnymi. Pan Listwa wskazał również na korelacje z Strategii innymi dokumentami, jak np. z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Obecny poziom oddziaływania Planu na region uznał jako dosyć skromny, w związku z czym zapytał, jakie

novum można znaleźć w Strategii w wymiarze terytorialnym Ostatnia uwaga dotyczyła wyjaśnienia roli ośrodków miejskich (w szczególności miast subregionu leszczyńskiego – o podobnej wielkości) w mechanizmie polaryzacyjno-dyfuzyjnym w dokumencie, odnosząc to pytanie do równomiernej (jego zdaniem) struktury osadniczej tej części regionu.

Pan Grzegorz Rusiecki – Zastępca Prezydenta Miasta Leszna podkreślił duże rozmiary dokumentu i ogrom pracy włożony w jego przygotowanie, jednak zasygnalizował pewne swoje wątpliwości. Po pierwsze chodzi o ogólnikowość struktury dokumentu, która może powodować szereg pytań w związku z powiązaniem Strategii z przyszłym Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 (zwrócił uwagę na kwestie podejścia wielosektorowego w Strategii a nie sektorowego). Odniósł się w szczególności do ramowych zapisów w odniesieniu do dziedzin kultury, sportu i turystyki, którym to poświęcono bardzo mało miejsca (potraktowano je jako dodatek). Zapytał w związku z tym, czy w nowym RPO będzie jakkolwiek możliwości ubiegania się o dofinansowanie na inwestycje w tych dziedzinach.

Pan Tadeusz Pawłowski – Przewodniczący Rady Miasta Leszna zwrócił uwagę na prawidłową jego zdaniem ogólnikowość w zapisach Strategii rozwoju. Zapytał o scenariusze rozwojowe zapisane w dokumencie, a w szczególności o to, który scenariusz planuje się przyjąć do realizacji w Strategii (dynamicznego rozwoju, realistyczny, czy kryzysowy). Zdaniem Pana Przewodniczącego konieczne jest przyjęcie w Strategii konkretnego scenariusza do realizacji, szczególnie w kontekście późniejszego odnoszenia się do jej treści programu operacyjnego.

Następnie głos zabrał Pan Maciej Zdęga – Zastępca Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Lesznie. W swym wystąpieniu w kilku słowach odniósł się do uwag zgłoszonych już Departamentowi. Zwrócił uwagę w części poświęconej zagrożeniom na brak tematu ratownictwa – np. w celu 8.5 Strategii „Budowa regionalnych systemów zabezpieczenia przed zagrożeniami”. Zaproponował wprowadzić dopisek „i systemów ratowniczych” (szczególnie w kwestii odpowiedniego zabezpieczenia zasobów ludzkich i sprzętowych), zaś w samym celu 8 zastąpić wskaźnik „ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności”, wskaźnikiem „ofiary śmiertelne na 100 tys. zdarzeń losowych”, gdyż praca wszelkich służb jest szersza niż tylko udział w samych wypadkach. W celu operacyjnym 8.1 Pan Komendant jako cel do realizacji zaproponował działanie związane z promowaniem bezpieczeństwa publicznego.

Po tej części dyskusji głos zabrał Pan Dyrektor Potrzebowski odpowiadając kolejno na pytania poszczególnych osób. Na początek, odnosząc się do uwag Pana Stefana Grysa, Pan Dyrektor poinformował, iż pominięcie lotnisk lokalnych w finansowaniu w ramach aktualnego RPO nastąpiło w wyniku decyzji Komisji Europejskiej (prawdą jest, iż na etapie planowania programu regionalnego brano pod uwagę wsparcie lotnisk lokalnych, w tym leszczyńskiego), która zgodziła się na wspieranie ze środków unijnych wyłącznie lotnisk regionalnych, możliwość finansowania tych lokalnych pozostawiając jedynie ze strony środków publicznych krajowych. Podobnie uniemożliwiono tworzenie nowych lotnisk regionalnych ze środków europejskich. Aktualnie niewiadomą jest możliwość ewentualnego wsparcia lotnisk lokalnych z programu regionalnego w ramach nowej perspektywy.

Ponadto Dyrektor przedstawił szereg informacji nt. przyszłych programów operacyjnych i jedenastu celów tematycznych w obszarach, które w nowej perspektywie będą podlegać wsparciu, wyszczególniając przy tym kwestię ringfencingu, szczególnie jeśli chodzi o innowacje, rozwój przedsiębiorczości, czy gospodarkę niskowęglową. Przypomniał, iż na chwilę obecną nie

wiadomo jakie będą dokładnie środki przeznaczone na politykę spójności i jakie będą konkretne programy operacyjne w nowej perspektywie finansowej – wiadomo tylko, że w nowym okresie programowania na programy regionalne ma być przeznaczone więcej procentowo środków niż w perspektywie poprzedniej, przy czym istnieje duża możliwość, iż nastąpi powrót do programów wielofunduszowych, uwzględniających nie tylko Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, ale i Europejski Fundusz Społeczny (jak w perspektywie 2004-2006). Zasygnalizował, iż w pierwszej połowie grudnia br. w Poznaniu odbędzie się konferencja konsultacyjna dotycząca nowej perspektywy finansowej, organizowana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i wówczas zostaną przedstawione wszelkie założenia na nową perspektywę programowania.

W dalszej części swojego wystąpienia Pan Dyrektor Potrzebowski wskazał, że Strategia jest dokumentem ogólnym, a plan zagospodarowania przestrzennego województwa powinien odnosić się do zaktualizowanej Strategii choćby poprzez delimitację obszarów strategicznej interwencji (tzw. OSI), czy też obszary funkcjonalne, co powinno nastąpić zgodnie z ustawą w przyszłym roku. Na co dzień w Urzędzie Marszałkowskim Planem i Strategią zajmują się dwie oddzielne jednostki (Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego i Departament Polityki Regionalnej UMWW), które współpracując zapewniają spójność obu dokumentów. Odnosząc Strategię do RPO, Dyrektor po raz kolejny podkreślił ogólny charakter tego dokumentu, którego uszczegółowieniem ma być właśnie program regionalny, adresujący konkretne środki na realizację poszczególnych działań.

W kwestii wyboru scenariuszy rozwojowych powołał się na ustalenia wynikające z foresightu regionalnego, w oparciu o który wybrano scenariusz dynamicznego rozwoju jako przedmiot realizacji Strategii. W przypadku ratownictwa Dyrektor zadeklarował chęć zapisania sugerowanych zmian w dokumencie. Zastrzegł jednak, iż istnieje tu pewien problem, gdyż w swoich kompetencjach samorząd województwa nie ma możliwości bezpośredniego wpływu na stan ratownictwa medycznego w regionie (nie jest bezpośrednio odpowiedzialny, ani nie ma możliwości finansowego wspierania tych dziedzin np. przez program operacyjny, czy w ramach kontraktu terytorialnego).

Uzupełniając wystąpienie Dyrektora Potrzebowskiego, głos zabrał Pan Mieczysław Borówka, który wyjaśnił umieszczenie w treści Strategii zapisów o dodatkowym lotnisku regionalnym na obszarze Wielkopolski – z czego to wynika i kto to będzie finansował. Wyjaśnił, że około 2020 roku stara lokalizacja lotniska Ławica przystanie przystawać do realiów i nie będzie w stanie obsłużyć wszystkich lotów w obszarze Poznania. Nowe zapisy mają stanowić zabezpieczenie, aby w znowelizowanym Planie Zagospodarowania Przestrzennego nie zapomnieć o tej kwestii i uwzględnić możliwość budowy nowego lotniska regionalnego dla Wielkopolski, wyznaczając do tego odpowiednią lokalizację (oczywiście bez regulacji spraw finansowania tej inwestycji). Odnośnie lotnisk lokalnych wprowadzone w Strategii zapisy pozwolą w przyszłości wspierać tego typu obiekty pod warunkiem pojawienia się na ten cel odpowiednich środków. Mimo, iż obecnie nie ma żadnych sygnałów w tej kwestii, tego typu zapisy stanowić powinny również zabezpieczenie wobec pojawiających się ewentualnie możliwości. W sprawie miejsca kultury i sportu w dokumencie Pan Borówka odesłał do lektury dokumentu i zaprzeczył jakoby mało miejsca było poświęcone tym właśnie zagadnieniom. Wyjaśnił, że co prawda dziedziny te nie stanowią odrębnych celów, ale są w wielu miejscach strategii, m.in. w gospodarce (usługi, sektory kreatywne) i w kwestiach społecznych (ochrona dziedzictwa kulturowego, kultura). Odnosząc się do propozycji przedstawiciela Państwowej Straży Pożarnej w sprawie ratownictwa medycznego, poprosił o przesłanie konkretnych uwag w

wersji elektronicznej, deklarując chęć wprowadzenia po odpowiedniej obróbce wielu z nich do treści dokumentu. Jeśli chodzi o mechanizmy poza środkami unijnymi, to wspomniał o przygotowywanym kontrakcie terytorialnym obejmującym w pierwszej kolejności środki publiczne krajowe.

Po tej krótkiej odpowiedzi ponownie głos zabrał Pan Potrzebowski, który zaprosił do drugiej rundy zadawania pytań.

Jako pierwszy o zabranie głosu poprosił Prezydent Leszna – Pan Tomasz Malepszy. Pan Prezydent pochwalił samorząd województwa za uspołecznienie prac nad Strategią. Jego zdaniem przyjęcie nowej strategii wojewódzkiej jest szczególnie ważne w kontekście przyjmowania swoich strategii przez jednostki samorządu niższego szczebla. Wyraził zadowolenie z faktu, iż zgodnie z dokumentem granice administracyjne nie będą wyznaczać granic działania i będzie preferować się działania o charakterze ponadgminnym i ponadlokalnym. Główne swoje wątpliwości powiązał z kwestią rewitalizacji miast, a w szczególności ograniczonymi zapisami w tym zakresie w Strategii. Zapytał w związku z tym, czy może coś już wiadomo o ewentualnych możliwościach wsparcia tej dziedziny w nowej perspektywie finansowej.

Kolejną osobą, która zabrała głos, był Pan Zbigniew Mocek – Kanclerz PWSZ w Lesznie. Pan Mocek w swym wystąpieniu powołał się na prezentację Pana Borówki, a w szczególności fragmenty poświęcone kwestiom wzrostu kompetencji mieszkańców i ich dostępności do wszelakich usług. Odniósł to do problemów miejsca Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w szkolnictwie wyższym, szczególnie w aspekcie pojawiających się tendencji do ich likwidacji (m.in. ze względu na niż demograficzny, czy też inne wymieniane powody). Stanowi to aktualnie duże zaniepokojenie środowisk lokalnych, szczególnie tam, gdzie tego typu szkoły istnieją. Stąd też z pełnym naciskiem wskazał na konieczność zachowania trwałości ich funkcjonowania, nawiązując przy tym do memoriału Prezydenta Leszna, podpisanego przez około 30 prezydentów i burmistrzów miast, a adresowanego do Prezydenta RP, Premiera, Marszałków Sejmu i Senatu (po memoriale głosy o potrzebie likwidacji ucichły). Zdaniem Pana Mocka państwowe wyższe szkoły zawodowe powinny rozwijać się trwale w odpowiedzi na pojawiające się potrzeby społeczne w tym zakresie, ułatwiając dostęp do edukacji młodym i zdolnym ludziom, których nie stać na kształcenie w dużych ośrodkach akademickich. W opinii Kanclerza tego typu szkoły nie muszą kształcić kadr intelektualnych dla narodu, ale „produkować” dobrych fachowców dla gospodarki. Odnosząc się do treści Strategii stwierdził, że są w niej fragmenty wskazujące na konieczność rozwoju tego typu działalności (uruchamianie różnych form doksztalcania, które łączą w sobie wiele nauk – doskonalenie zawodowe interdyscyplinarne). Zaproponował w związku z tym zapisanie w Strategii gwarancji trwałego rozwoju dla tego typu szkół. Ponadto Kanclerz zwrócił uwagę na brak środków na uruchomienie nowych kierunków na uczelni. Podał przykład innych województw, w których urzędy marszałkowskie wspomagają finansowo takie działania, co nie ma niestety miejsca w Wielkopolsce (mimo licznych wniosków PWSZ w Lesznie w tej sprawie). W związku z powyższym wyraził nadzieję na wsparcie w przyszłości ze strony władz województwa wielkopolskiego podobnych inicjatyw, uznając postulat za społecznie uzasadniony. Tego typu działania prowadzić mają do wzrostu kompetencji społeczeństwa i wyrównywania lokalnych szans, czego przykładem może być, zdaniem Pana Mocka, student z Opola, zwycięzca konkursu na design Audi A8 (pracujący aktualnie w koncernie), który bez możliwości kształcenia na podobnej uczelni nigdy by nie osiągnął wspomnianego sukcesu.

Pan Eugeniusz Karpiński – Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Leszna, przedstawił swoje wątpliwości dotyczące konkretnych celów Strategii, wykorzystując do tego posiadane kompetencje. Na początku odniósł się do celu 2.6 „Uporządkowanie gospodarki odpadami”, w którym jego zdaniem należy rozdzielić gospodarkę odpadami komunalnymi od odpadów przemysłowych (aktualnie brak w dokumencie rozróżnienia tych dwu rodzajów), gdyż jego zdaniem w obecnej chwili wszystko wrzucone jest do „jednego worka”, a powinno się rozróżnić to, co dotyczy wszystkich mieszkańców, od tego związanego z gospodarką – z działalnością gospodarczą, przemysłem, kopalnictwem itd. Zasugerował ewentualność odniesienia się w tej kwestii do przyjętego 2 tygodnie wcześniej Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego. Zwrócił ponadto uwagę również na cel 2.7 „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej” i cel 2.8 „Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpieczeństwa powodziowego”, wskazując na problem zagospodarowania wód deszczowych (odnosząc się w szczególności do samego miasta Leszna). Jego zdaniem problem ten w ostatnim czasie nabrzmiewa – pojawiają się deszcze nawalne o niespodziewanej ilości odpadów, dla których brak jest infrastruktury, pozwalającej na zebranie całej deszczówki i uniknięcia tym samym częstych podtopień. W związku z niniejszym zasugerował wzięcie pod uwagę w tych celach zagospodarowania tzw. opadów nawalnych (może nawet w randze nowego celu operacyjnego), uwzględniających likwidację zagrożeń spowodowanych tymi deszczami (mikroretencje, mikrozbiorniki retencyjne), a z drugiej zagospodarowanie wody w miejscu ich opadu. Wskazał również w tym kontekście na problem suburbanizacji i możliwości wykorzystania wody na obszarach cechujących się dominacją budownictwa jednorodzinnego – wody opadowe powinny być zagospodarowane zgodnie z przyjętą strategią tam gdzie opadną (nie pozbywać się deszczówki tylko gromadzić i wykorzystywać), a nie spływać bezpośrednio do morza.

Po tym wystąpieniu głos zabrał Pan Lech Woźny z Regionalnej Izby Przemysłowo-Handlowej w Lesznie. Wrócił do celu operacyjnego 1.6 „Rozwój komunikacji lotniczej”, wskazując na znaczenie lotniska w Strzyżewicach dla rozwoju biznesu w Lesznie i okolicach. Pan Woźny podziękował za zaspokojenie ciekawości w zakresie możliwości finansowania lotnisk lokalnych ze źródeł unijnych i nie tylko. Jego zdaniem możliwości wsparcia środkami pozaunijnymi powinny zostać szczegółowo ujęte w Strategii (samorząd nie powinien się ograniczać wyłącznie do czekania na decyzję Komisji Europejskiej w zakresie wsparcia tego typu lotnisk, która najprawdopodobniej będzie negatywna), podobnie jak kwestia rozbudowy wskazanego z nazwy lotniska w Lesznie. W związku z powyższym Strategia powinna rekomendować tego typu działania i inicjatywy.

W tym miejscu natychmiastowej odpowiedzi udzielił Pan Dyrektor Potrzebowski tłumacząc, iż Strategia nie jest dokumentem, w którym powinno się przedstawiać źródła finansowania poszczególnych działań, tylko wskazywać główne cele i kierunki rozwoju regionu.

Pani Maria Marciniak – Naczelnik Wydziału Promocji i Rozwoju Urzędu Miasta Leszna, zwróciła się z krótkim zapytaniem dotyczącym uzasadnienia przez autorów Strategii wyboru pięciu obszarów inteligentnych specjalizacji opisanych w dokumencie. Poprosiła również o wskazanie obszarów, które przegrały w wyborze i dlaczego, w kontekście tego, iż jej zdaniem specjalizacją regionalną, która nie została wskazana w Strategii, a jest specyficzna dla subregionu leszczyńskiego, jest branża budowlana.

Następnie Pan Łukasz Laskowski – asystent posła na sejm RP Pana Krzysztofa Kłosowskiego, przedstawił swoje wątpliwości dotyczące treści Strategii, związane przede

wszystkim z problemami związanymi z infrastrukturą. Na początku zwrócił uwagę na brak w tekście magistrali kolejowej E59 (na odcinku linii nr 271 Poznań-Wrocław, w granicach województwa), podczas gdy ujęto np. linię kolejową E20, i zapytał, czy Samorząd Województwa Wielkopolskiego zamierza w pełni wspierać modernizację tej linii, co pozwoli realizować efekt skali (obecnie modernizowany jest tylko odcinek Czempin-Poznań, zaś pozostały fragment planuje się dopiero na kolejną perspektywę finansową). Zapytał również czy planuje się rozpisywać w nowej perspektywie przetarg na zakup taboru kolejowego na zmodernizowaną linię kolejową nr 271 (podobnie, jak w obecnej perspektywie dokonano tego na linię Kutno-Poznań-Zbąszynek). W kontekście rozwoju kolei zapytał również, czy projekt kolei metropolitalnej pominie miasto Leszno (aktualne zapisy dotyczą tylko odcinka Kościan-Poznań, wykluczając dogodny dojazd do stolicy województwa mieszkańców Leszna i okolic) oraz poruszył problem likwidacji wielu połączeń kolejowych przez spółkę Koleje Wielkopolskie (całkowita likwidacja połączenia z Leszna do Jarocina oraz częściowa na trasach Leszno-Wolsztyn-Zbąszynek i Leszno-Ostrów Wlkp.). W temacie rozbudowy infrastruktury drogowej, a w szczególności drogi ekspresowej S5, Pan Laskowski zapytał, czy planuje się wsparcie dla S5 w sprawie budowy obwodnicy Miasta Leszna, ograniczając tym samym tranzyt w samym Lesznie. Na koniec wystąpienia wskazał ponadto na współzależność między infrastrukturą telekomunikacyjną (informatyczną), a infrastrukturą drogową, cytując zapisy samej Strategii w tym zakresie. Wskazał, iż ciężko zgodzić się z niektórymi zapisanymi stwierdzeniami sugerującymi, iż rozwój Internetu w Wielkopolsce może zastąpić braki w infrastrukturze transportowej, prosząc autorów dokumentu o wyjaśnienia tej kwestii.

Po tej serii pytań głos zabrał ponownie Dyrektor Potrzebowski, który nawiązując do pytania Prezydenta Malepszego dotyczącego finansowania rewitalizacji wskazał, iż aktualnie bardzo ciężko mówić o możliwościach wsparcia w nowej perspektywie finansowej. Stwierdził, iż prawdopodobnie nastąpi tu kontynuacja finansowania tej dziedziny instrumentem zwrotnym jakim jest Jessica, ciesząca się w perspektywie obecnej dość dużym zainteresowaniem, wskazując w tym miejscu przykłady aktualnie wspieranych w ten sposób inwestycji. Wyraził tu swoje duże wątpliwości co do szans na finansowanie tego typu działań w formie dotacji, uzależniając je w pierwszej kolejności od wielkości środków, jakie będą do dyspozycji Wielkopolski oraz wytycznych Komisji Europejskiej w tym zakresie.

Ponadto Pan Dyrektor odniósł się do wystąpienia Pana Kanclerza Mocka dotyczącego miejsca państwowych szkół zawodowych w Strategii oraz możliwości wsparcia tego typu instytucji przez Urząd Marszałkowski. Pan Dyrektor wyraził duże zdziwienie słowami Kanclerza, mówiącymi o braku wsparcia ze strony województwa. Jako przykład Pan Potrzebowski podał budowę auli, w której odbywa się niniejsza konferencja, współfinansowanej właśnie ze środków zarządzanego przez samorząd województwa WRPO. Wspomniał również o podobnych inwestycjach mających miejsce w innych PWSZ na obszarze województwa wielkopolskiego. W zakresie finansowania pozaunijnego Pan Dyrektor potwierdził, iż brak jest w budżecie województwa środków na dodatkowe wsparcie tego typu jednostek. W jego opinii dotychczasowe wsparcie ze środków unijnych każdej z uczelni wyższych w subregionach jest przykładem świadomości Zarządu Województwa co do istotnej roli, jaką powinny odgrywać państwowe wyższe szkoły zawodowe w województwie wielkopolskim, kształcące wielu fachowców w różnych dziedzinach. Wskazał tu na istotę kształcenia służącego rozwojowi gospodarki i innowacyjności w regionie.

Odnosząc się do tematu wód opadowych i uporządkowania gospodarki odpadami poprzez rozdzielenie w zapisach odpadów komunalnych od przemysłowych, zgodził się z Panem Eugeniuszem Karpińskim w tym zakresie. Zwrócił jednak uwagę, iż dla samorządu wojewódzkiego priorytetowe są tu odpady komunalne, zaś w przypadku odpadów przemysłowych istnieje jedynie możliwość wsparcia pośredniego poprzez dofinansowanie rozwoju przedsiębiorczości, również w kierunku ochrony środowiska i uporządkowania kwestii zagospodarowania odpadów przemysłowych. Na ten cel jest m.in. możliwość finansowania w ramach obecnego Programu, jednak według wiedzy Dyrektora, bardzo mało podmiotów tą formą wsparcia jest zainteresowanych – większość wybiera wsparcie parków maszynowych, zmiany technologii produkcji i produktów itd. Co do zagospodarowania wód deszczowych (cel 2.7), to województwo koncentruje się na gospodarce wodno-ściekowej, a dokładniej kanalizacji sanitarnej – w związku z zobligowaniem wymogami unijnymi odpowiedniego zagospodarowania ścieków (ze względu na wciąż niezadowalający wskaźnik podłączenia gospodarstw domowych do infrastruktury ściekowej). Zdaniem Dyrektora, gospodarka wód opadowych jest jak najbardziej możliwa, ale wspólnie z gospodarką ściekową, a nie jako odrębne projekty. Problem polega jednak na tym, że wśród mieszkańców mała jest świadomość co do korzyści wynikających z zagospodarowania wód deszczowych. W nowej perspektywie zagospodarowanie wód deszczowych będzie miało oczywiście również swoje miejsce, lecz na chwilę obecną ciężko cokolwiek więcej na ten temat powiedzieć.

Kolejny poruszony temat dotyczył wniosku o szczegółowe zapisy w Strategii dotyczące lotnisk lokalnych, a w szczególności lotniska Strzyżewice. Pan Dyrektor po raz kolejny podkreślił, iż Strategia pozostawia możliwość wsparcia tego typu lotnisk, jednak nie może przeprowadzać w związku z tym jakiegokolwiek hierarchizacji i zamykać w ten sposób jakiegokolwiek lotnisku możliwości wsparcia w przyszłości. Ilość i zakres wsparcia w tym zakresie będzie uzależniony od konkretnych decyzji, jak również od środków finansowych, które w przyszłości na tę dziedzinę mogą zostać przeznaczone.

Odnosząc się do pytań Pana Łukasza Laskowskiego dotyczących wspierania linii kolejowych przez samorząd województwa, Pan Dyrektor wspominał o wspieranych w ramach obecnej perspektywy liniach do Wągrowca i Wolsztyna oraz tych planowanych w przyszłej perspektywie, w tym m.in. modernizacji linii w kierunku Piły (ilość wspartych w przyszłości połączeń uzależnił od wielkości dostępnych na ten cel środków w nowej perspektywie). Wspomniał również o przyczynach likwidacji wskazanych przez Pana Laskowskiego połączeń, związanych przede wszystkim z niskim obciążeniem tych tras – wyjaśnił, że samorządu województwa w wielu przypadkach nie stać jest na utrzymywanie nierentownych tras nie cieszących się jakimkolwiek zainteresowaniem. W aspekcie zakupu nowego taboru kolejowego, wskazał na 22 pojazdy typu „Elf” oddane w najbliższym czasie do użytku i faktycznie przeznaczone na linie do Zbąszynka i Konina, nie wykluczając w nowej perspektywie podobnych inwestycji z przeznaczeniem na kolejne zmodernizowane linie. Ostatnią podjętą kwestią w aspekcie kolejnictwa była kolej metropolitalna i brak jej powiązań z Leszmem – Pan Dyrektor wyjaśnił, iż według dostępnych opracowań metropolia poznańska nie sięga aż do Leszna, czego efektem jest brak w przygotowanych planach kolei metropolitalnej wiążącej to miasto ze stolicą regionu. Dyrektor przypomniał jednak, iż możliwość dojazdu do Poznania istnieje w ramach Przewozów Regionalnych. Trasa ta ma szansę w nowej perspektywie otrzymać nowy tabor, o czym chwilę wcześniej wspominał.

Nawiązując do uwag dotyczących drogi S5 i obwodnicy Leszna, Dyrektor wskazał na ograniczone możliwości samorządu w tym zakresie skupiające się w pierwszej kolejności na lobbowaniu tego typu inwestycji na szczeblu centralnym. Przypomniał ponadto, iż nie jest możliwe finansowanie drogi S5, podobnie jak innych dróg krajowych, ze środków województwa. Dyrektor wspominał natomiast o szansie jaką daje Inicjatywie „Polska Zachodnia 2020”, w ramach której przygotowane są karty projektowe sugerujące Ministerstwu Rozwoju Regionalnego priorytety rozwojowe tej części Polski, uwzględniające również budowę drogi S5.

W uzupełnieniu słów Dyrektora Potrzebowskiego głos zabrał Pan Mieczysław Borówka, wyjaśniając sposób wyboru obszarów inteligentnej specjalizacji do Strategii. Wskazał, iż przygotowany dokument ma charakter ekspercki i w związku z tym nie jest tak, że ktoś przegrał, a ktoś wygrał przy wyborze pięciu dziedzin, tylko starano się uwzględnić faktycznie występujące w Wielkopolsce specjalizacje. Wspomnianą przez Panią Marciniak specjalizację budownictwo zaszerogował do szeroko zapisanej w Strategii specjalizacji „technologie”, czym odrzucił uwagę dotyczącą nieuwzględnienia tej dziedziny w Strategii.

Po tej wypowiedzi przystąpiono do trzeciej rundy pytań, w której swoje stanowisko przedstawił tylko Pan Marek Janikowski z Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych. Wskazał on na cele 3.2 i 3.3, których nie było w poprzedniej Strategii, a dotyczących technologii jądrowych. Zapytał, czy w związku z zapisami dotyczącymi rozwoju energetyki jądrowej w Wielkopolsce, kwestia odpadów jądrowych i ich zagospodarowania (jak? i gdzie?) nie powinna być także zawarta w treści Strategii.

Odpowiedzi na to pytanie udzielił Pan Mieczysław Borówka tłumacząc, iż chodzi wyłącznie o warunki dla rozwoju energetyki jądrowej, której rozwój leży przede wszystkim w gestii szczebla centralnego, jednak województwo musi wcześniej zadbać m.in. o przygotowanie odpowiednich lokalizacji na ten cel (jak np. w Klempiczu, czy pod Koninem). Zaproponowany w Strategii zapis jest bardzo ogólny i ma zdaniem Pana Borówki stanowić ewentualny punkt wyjścia do przyszłych korekt Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa (dotyczących m.in. planowania ewentualnej infrastruktury pod lokalizacje), związanych z konkretną decyzją o budowie elektrowni jądrowej na obszarze Wielkopolski.

Po tej wypowiedzi, wobec braku dalszych pytań, Pan Dyrektor Potrzebowski przystąpił do krótkiego podsumowania konferencji. Podziękował wszystkim przybyłym, w szczególności osobom czynnie biorącym udział w dyskusji i poprosił o przekazywanie wszelkich uwag i propozycji dotyczących przedmiotowego dokumentu również drogą elektroniczną na adres *strategia2020@umww.pl* na specjalnym formularzu, zamieszczonym na stronie *www.umww.pl* w zakładce „Aktualizacja Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku”. Na ręce Pana Kanclerza Zbigniewa Mocka Pan Dyrektor wyraził natomiast wdzięczność za możliwość przeprowadzenia konferencji w obiekcie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie.

Załącznik 8: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

Protokół z konferencji subregionalnej w Pile (26.09.2012), poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.

Uczestników konferencji powitał Rektor pilskiej uczelni, prof. dr hab. Adam Marcinkowski.

Konferencję otworzył Grzegorz Potrzebowski, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego. W swym wystąpieniu krótko przypomniał historię dotychczasowych strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, omówił przebieg prac nad obecną aktualizacją Strategii, wskazując m.in. na przygotowany w ich trakcie dokument przedstawiający diagnozę społeczno-gospodarczą województwa oraz ekspertyzy wykonane przez przedstawicieli środowiska naukowego. Przedstawił także przesłanki aktualizacji Strategii. Wskazał na wagę przedstawionego do konsultacji społecznych przez Zarząd Województwa dokumentu, prosząc obecnych o żywą dyskusję i przedstawienie swoich opinii i propozycji uzupełnień czy modyfikacji tekstu Strategii.

Najistotniejsze zapisy zaktualizowanej Strategii omówił w imieniu zespołu Departamentu Polityki Regionalnej UMWW Mieczysław Borówka, szerzej omawiając takie elementy dokumentu, jak wizja, misja, cel generalny, cele strategiczne i operacyjne oraz horyzontalne zasady realizacji celów Strategii.

Podkreślił, że jedną z głównych przesłanek aktualizacji strategicznego dla Wielkopolski dokumentu była konieczność przestrzennego zaadresowania celów strategii, co wynika zarówno z obowiązku prawnego, jak i z nowych standardów planowania rozwoju w kraju oraz na poziomie wspólnotowym, czyli tzw. terytorializacji celów strategii. Przybliżając zebrany tę kwestię zauważył, że strategia identyfikuje różnego rodzaju typy obszarów interwencji i adresuje do nich część celów operacyjnych, natomiast zasięg przestrzenny wyznaczony będzie w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

M. Borówka wskazał także na konieczność identyfikacji w Strategii własnych przewag konkurencyjnych województwa, by na ich podstawie budować inteligentne specjalizacje regionalne. Wśród dziedzin, które mają szanse na to, by stać się inteligentnymi specjalizacjami Wielkopolski, strategia wyróżnia przede wszystkim środowisko, sektor żywnościowy, sektory kreatywne, technologie i inteligentną edukację.

Główne wnioski sformułowane w jednej z kilku wykonanych w trakcie prac nad aktualizacją Strategii ekspertyz tematycznych, dotyczącej „Finansów samorządów terytorialnych w województwie wielkopolskim w latach 2006-2009” przedstawił dr Paweł Motek z Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM.

Dyskusja

- **Pan Mieczysław Augustyn, Senator Rzeczypospolitej Polskiej**

Pan Senator na wstępie stwierdził, że w bardzo wielu kwestiach nastąpiły zmiany w porównaniu do obecnie obowiązującego dokumentu i idą one w dobrą stronę oraz że są zgodne z zapisami obecnie obowiązujących nowych dokumentów strategicznych.

Poinformował zgromadzonych, że ma 2 główne uwagi oraz kilka mniejszych

Pierwszą jest to, że pomimo tego, iż nie zostały raczej pominięte żadne kwestie, to na niektóre powinien być położony większy nacisk. Jeśli chodzi o rolę ośrodków subregionalnych to Pan Senator stwierdził, że w projekcie aktualizacji Strategii proponujemy spore rozproszenie i to wg Senatora jest niekonsekwencja.

Zaznaczył, że oddziaływanie metropolii poznańskiej kończy się na ok. 70 km od Poznania i wydaje się, że o dyfuzji możemy mówić w tych granicach. Reszta obszaru jest skazana na ośrodki subregionalne, wśród których w takiej sytuacji wyróżniają się 2 takie ośrodki: kalisko-ostrowski oraz pilski, które dodatkowo nie mają dobrego połączenia ze stolicą regionu. W związku z tym północ województwa jest w bardzo trudnym położeniu.

Druga główna uwaga Pana Senatora dotyczy drogiej krajowej S11. Pan Augustyn zgadza się z tym o czym wspomniano w aktualizacji Strategii, że droga krajowa S11 jest „drogą życia” dla regionu, ale zaznaczył, że zwłaszcza jest to najważniejsza droga dla ośrodków o których mówił wcześniej, czyli Piły oraz Kalisz/Ostrów Wielkopolski. Stwierdził, że pisanie w projekcie Strategii o „drodze życia”, a nie wyznaczenie żadnych celów w związku z nią trochę nie pasuje, w związku z czym zaproponował zapisanie w dokumencie działaniach miękkich czy lobbystycznych. Ma to na celu aby Piła oraz Kalisz i Ostrów Wielkopolski nie oddaliły się do innych stolicy regionu i mogły skorzystać z dyfuzji rozwoju, czego bez tej drogi zrobić się nie da.

Dalej Pan Senator wrócił do tego o czym mówił Pan Grzegorz Potrzebowski, że budowa dróg krajowych nie leży w kompetencjach Samorządu Województwa Wielkopolskiego, dlatego nie ma ich w aktualizacji Strategii. Zwrócił uwagę że również nie ma w naszych kompetencjach dróg wodnych regionu, a jednak one się znalazły w aktualizacji Strategii.

W zakresie polityki społecznej Pan Senator stwierdził, że obecnie najistotniejszy jest proces starzenia się społeczeństwa i srebrny rozwój, o czym w Strategii jest wiele napisane (co zaznaczył Pan Augustyn), ale wg Pana Senatora powinien to być nasz jeden z głównych priorytetów. Ponadto wg Pana Senatora jest on ujęty w Strategii nadal sektorowo a nie horyzontalnie. Ponadto jak zaznaczył Pan Augustyn starzenie się społeczeństwa spowoduje zmianie prawdopodobnie we wszystkich dziedzinach: nauka, ochrona zdrowotna, gospodarka, w związku z tym srebrnym rozwoju nie do końca odpowiada wyzwaniom które obecnie są stawiane w tej dziedzinie, co wymaga jeszcze przemyślenia i dopracowania. Jako przykład Pan Senator podał zatrudnienie, że kładziemy nacisk na zatrudnianie młodzieży, ale równocześnie, z równą siłą, musi pojawić się promocja zatrudnienia i kształcenia ustawicznego osób starszych.

Zdaniem Senatora, poza celem operacyjnym 5.12 Rozwój „srebrnego” sektora gospodarki, w innych miejscach projektu Strategii starzenie się społeczeństwa nadal jest postrzegane jako obciążenie, a nie sprawa do załatwienia w zakresie spójności i jako impuls rozwojowy. Zaznaczył, że to właśnie srebrna gospodarka, a zwłaszcza biała gospodarka i opieka długoterminowa mają być najbardziej chłonnym rynkiem zatrudnienia w Europie w najbliższych dziesięcioleciach, czego w naszej aktualizacji Strategii aż tak nie widać (jest ujęty w projekcie Strategii i w niej funkcjonuje, ale nie jest w wystarczającym stopniu wyeksponowany) oraz że UE w nowej perspektywie planuje przeznaczyć ogromne pieniądze na te dziedziny w związku z czym należy to dobrze ująć w Strategii.

Na koniec Pan Senator temat społeczeństwa obywatelskiego. Stwierdził, że Wielkopolska to ojczyzna społeczeństwa obywatelskiego, lecz w ostatnim czasie region stracił w tej dziedzinie prymat. Pan senator zauważył, że społeczeństwo obywatelskie jest częścią potencjału na który powołujemy się w projekcie Strategii, lecz zaznaczył, że Samorząd Województwa Wielkopolskiego, przy współpracy z władzami lokalnymi, powinien stworzyć silniejszą niż dotychczas infrastrukturę wsparcia dla organizacji pozarządowych, aby społeczeństwo obywatelskie stało się jednym z kluczowych elementów rozwoju regionu.

Pan Grzegorz Potrzebowski

W odniesieniu do uwagi dotyczącej koncentracji na wybranych obszarach i działaniach Pan Dyrektor Potrzebowski zaznaczył, że w projekcie Strategii pewne cele są dedykowane do obszarów o pewnych problemach rozwojowych, jednak duża część celów obejmuje obszar całego województwa (są celami horyzontalnymi). Zwrócił uwagę, że wyznaczenie celów skierowanych do pewnych rodzajów obszarów regionu wymagają od nas dokumenty krajowe: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2012-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W odniesieniu do dróg krajowych, w tym do drogi krajowej S11, Pan Dyrektor zaznaczył, że Samorząd Województwa Wielkopolskiego walczy i nadal będziemy walczyć o budowę tych dróg. Jako przykład walki Pan Dyrektor przedstawił prace w ramach Inicjatywy „Polska Zachodnia” w ramach której 5 województw opracowało Założenia Strategii Rozwoju Polski Zachodniej, natomiast obecnie trwają prace nad przygotowaniem kart projektów kluczowych dla makroregionu, w ramach których przedstawiciele województwa wielkopolskiego starają się umieścić m.in. budowę drogi krajowej S11. Pan Dyrektor stwierdził również, że aktualizując Strategię patrzymy również przez pryzmat Regionalnego Programu Operacyjnego w ramach którego możliwa była realizacja inwestycji na drogach wodnych regionu, czyli Zarząd Województwa Wielkopolskiego miał wpływ na ten rodzaj dróg i prawdopodobnie w nowej perspektywie nadal będzie miał takie możliwości. Natomiast jeśli chodzi o drogi krajowe to w obecnej perspektywie nie było możliwości ich finansowania poprzez WRPO i prawdopodobnie nie będzie to możliwe w przyszłej perspektywie finansowej. Zaznaczył, że drogi krajowe, ekspresowe i autostrady jest to domena programów krajowych i władze regionalne mają możliwość lobowania ich budowy w kolejnej perspektywie finansowej. Poinformował również uczestników, że jeśli w nowej perspektywie finansowej będzie możliwość finansowania projektów kolejowych z RPO to priorytetowym odcinkiem będzie trasa kolejowa Poznań – Piła.

W odniesieniu do uwagi dotyczącej srebrnego rozwoju Pan Dyrektor zwrócił uwagę, że tematyka ta ujęta jest w kilku miejscach projektowanego dokumentu np. w celu operacyjnym 7.1 *Wzmacnianie aktywności zawodowej* ujęte zostało m.in. wspieranie zdolności do zatrudnienia osób 50+, w cel operacyjny 7.2 *Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym* realizowany będzie poprzez stworzenie warunków do rozwoju „srebrnej gospodarki”, natomiast cel 7.3. *Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej* m.in. poprzez dostosowywanie opieki medycznej do wyzwań demograficznych. Na koniec zaznaczył, że zostanie dokument przeanalizowany jeszcze raz i zapisy dotyczące srebrnego rozwoju zostaną dopracowane.

Pan Mieczysław Borówka

Pan Borówka na początku swojej wypowiedzi podziękował za uwagi i zaznaczył, że sprawy poruszone przez Pana Senatora są ważne i to co powiedział jest inspirujące i będzie przeanalizowane.

Poparł wypowiedź Pana Dyrektora Potrzebowski, który stwierdził, że zgodnie z zapisami KSRR oraz KPZK cele musimy adresować do konkretnych obszarów, w związku z czym w projekcie Strategii zaproponowaliśmy skoncentrowanie części celów na określonych obszarach.

Pan Borówka zgodził się ze stwierdzeniem Pana Senatora, że ośrodki subregionalne są w regionie zróżnicowane, m.in. pod względem renty lokalizacyjnej – że Leszno i Konin są pod „parasolem” Poznańskiego Ośrodka Metropolitalnego, natomiast Kalisz/Ostrów Wlkp. i Piła nie. Zaznaczył, że Samorząd Województwa Wielkopolskiego widzi problem zagrożenia dekompozycją regionu.

Poinformował zgromadzonych, że w celu operacyjnym 4.2 *Wzmocnienie rozwojowych funkcji ośrodków regionalnych i subregionalnych* przewidzieliśmy wsparcie na wzmocnienie rozwojowych funkcji ośrodków regionalnych i subregionalnych, jednak nie da się zróżnicować interwencji w odniesieniu od subregionalności. Wg Pana Borówki tworzenie dwóch pakietów dla dwóch różnych typów ośrodków jest możliwe, ale to powinno być tworzone na poziomie operacyjnym, a nie strategicznym. Stwierdził, że w odniesieniu do propozycji Pana senatora należałoby sformułować cel dotyczący ośrodków subregionalnych będących pod wpływem czynników rozwojowych Poznania i tych niebędących. Jednak twórcy Strategii w związku z brakiem wpływu czynników rozwojowych z Poznania, co jest związane z problemem dostępności transportowej, proponują rekompensować poprzez cele związane z dostępnością transportową.

W odniesieniu do uwag z zakresu polityki społecznej Pan Mieczysław stwierdził, że do tej pory w Strategii rozwoju województwa nie było srebrnego aspektu rozwoju, natomiast w projekcie nowej Strategii pojawia się w gospodarce (srebrna gospodarka), w kapitale ludzkim (przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym, kształcenie ustawiczne). Poinformował, że w związku z uwagami, które do całego czasu wpływają projekt Strategii jest uzupełniamy o tą tematykę również w innych miejscach. Natomiast jeśli chodzi o podejście sektorowe do tego zagadnienia to z tą uwagą Pana Borówka się nie zgadza. Zwraca uwagę, że kwestie demograficzne, wiekowe, srebrnej gospodarki są w kilku celach strategicznych/operacyjnych. Ponadto poinformował, że obecnie analizowana jest możliwość dodania srebrnego rozwoju jako dodatkowej zasady horyzontalnej realizacji celów, co pozwoli go jeszcze bardziej uwidocznić, wyartykułować.

- **Pan Piotr Krzysztof Głowski, Prezydent Miasta Piły**

Na początku swojej wypowiedzi Pan Prezydent stwierdził, że jest bardzo zadowolony z prac nad aktualizacją Strategii oraz cieszy się z ujęcia w zapisach wielu uwag, które były wcześniej przez nich zgłaszane w ramach spotkań czy to formalnych czy nieformalnych, np. zapisy dotyczące lotnisk subregionalnych i ich ważności dla rozwoju regionu, kwestie rewitalizacyjne, transportowe. Zaznaczył, że jest to nowoczesna strategia, inna niż poprzednia.

Jednak zwrócił uwagę, że absolutnie najważniejszą kwestią nie tylko dla Piły, ale dla całego subregionu jest brak zapisu w aktualizacji Strategii o którym mówił Pan Senator, czyli że w województwie mamy 2 ośrodki: Piłę (subregionalny) oraz Kalisz/Ostrów Wielkopolski (regionalny), które są w innej sytuacji niż Konin i Leszno, są dalej od Poznania i ma inne otoczenie. Jeśli chodzi o Kalisz i Ostrów Wielkopolski to Pan Głowski zaznaczył również, że jest to ośrodek regionalny, zgodnie z zapisami KPZK, w związku z czym może to w przyszłości powodować preferowanie tego ośrodka w stosunku do innych, szczególnie Piły.

Pan Prezydent zaznaczył że Piła chce mieć dobre połączenie z Poznaniem i chce aby mieszkańcy mieli możliwość dojeżdżania do niej szybko i sprawnie, ale stwierdził również, że dla mieszkańców obszarów leżących na północy województwa oraz z województwa zachodniopomorskiego i częściowo pomorskiego Piła pełni funkcję ośrodka nie tylko subregionalnego ale i regionalnego oraz chce rozwijać i tworzyć wiele funkcji regionalnych. W związku z tym Pan Prezydent oczekuje, aby w aktualizacji Strategii wskazać, że te 2 ośrodki (Piła oraz Kalisz/Ostrów Wlkp.) są w innej, trudniejszej sytuacji oraz że w przyszłości powinny bardziej preferowane w momencie gdy o jakieś środki w tej samej rywalizacji wystartują Konin, Leszno, Piła, Kalisz/Ostrów Wlkp.

W opinii Pana Prezydenta jeśli ww. uwagi zostaną wprowadzone do Strategii to dokument będzie mógł być przyjęty.

Pan Dyrektor Grzegorz Potrzebowski

Pan Dyrektor stwierdził, że jest możliwe wprowadzenie do dokumentu zgłoszonych uwag oraz że zostanie to przeanalizowane w najbliższym czasie przez zespół opracowujący aktualizację Strategii.

- **Pan Marcin Porzucek, Radny Województwa Wielkopolskiego, Wiceprzewodniczący Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej**

Pan Radny stwierdził, że docenia prace pracowników Departamentu Polityki Regionalnej oraz Pana dr. Pawła Motka. W odniesieniu do ekspertyzy Pan Radny zwrócił uwagę, iż dane z 2009 roku obecnie niewiele mówią o sytuacji finansowej jst. Zwrócił uwagę, że zadłużenie samorządów oraz kryzys gospodarczy mogą spowodować, że samorzady znajdują się w jeszcze gorszej sytuacji finansowej.

Stwierdził, że w związku z tym, że jeszcze nie znamy budżetu UE, który będzie miał wpływ na realizację zaktualizowanej strategii oraz nie znamy priorytetów na które będzie można przeznaczyć środki (znamy obecnie ich zarys, który jest niestety niekorzystny dla samorządów), powinniśmy poczekać jeszcze trochę, np. do połowy następnego roku, i dopiero wtedy zaktualizować Strategię aby była jak najbardziej aktualna.

W dalszej części swojej wypowiedzi Pan Radny odniósł się do kapitału ludzkiego, a dokładniej do edukacji oraz do szczególnej roli państwowych wyższych szkół zawodowych oraz innych szkół wyższych w subregionach gdzie wykształcenie zdobywają młodzi ludzie. Wg Pana Radnego pojawia się pytanie co dalej z wykształconymi osobami, co z pracą dla nich w subregionach, a nie wyjeżdżali?

W odniesieniu do infrastruktury to Pan Porzucek zgadza się z Panem Senatorem, że droga S11 jest dla subregionu pilskiego „drogą życia” oraz że obwodnica Piły i Ujścia powinny być jednym z kluczowych priorytetów nowego okresu budżetowania i powinna być zrealizowana do 2020 roku. Pan Radny ma nadzieje, że ten termin zostanie dotrzymany, natomiast jeśli chodzi o budowę S11, która ma być zrealizowana do 2030 r. to czy nie jesteśmy w stanie jej przyspieszyć.

Ponadto pojawił się również problem utrzymania starych dróg krajowych, gdzie wybudowano nowe odcinki tych dróg, które przechodzą w ich utrzymanie. Taki problem pojawi się również w subregionie pilskim w momencie wybudowania nowej S11 i trzeba go jakoś rozwiązać.

Jeśli chodzi o kwestie lotniska w subregionie Pan Radny wyraził swoje zaniepokojone wprowadzaniem w błąd samorządowców i przedsiębiorców przez Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego zainteresowanych tą inwestycją w regionie mówiąc, że współpraca lotniska Ławica oraz lotniska w Pile jest na wyciągnięcie ręki, co wg Radnego nie jest realne. Pan Radny wyraził swoją nadzieję, że lotnisko w Pile ma możliwość rozwoju i będzie miało możliwość przejęcia lotów cargo, tak aby stała się centrum lotów cargo dla północnej Wielkopolski, co będzie wielką szansą dla subregionu.

Pan Dyrektor Grzegorz Potrzebowski

Pan Dyrektor Potrzebowski rozumie uwagę dotyczącą wstrzymania prac nad aktualizacją Strategii do następnego roku, czyli do czasu gdy będziemy wiedzieć więcej szczegółów. Jednak zaznaczył, że aktualizacji dokonujemy teraz, ponieważ jest to dokument kierunkowy i nie ma w niej mowy o konkretnych pieniądzach od czego są programy operacyjne. Ponadto stwierdził, że przystępując do tworzenia nowego regionalnego programu operacyjnego musimy mieć już przyjętą zaktualizowaną Strategię rozwoju województwa wielkopolskiego.

Dodatkowo przedstawił zgromadzonym najnowsze informacje na temat przyszłej perspektywy finansowej, m.in. o planach stworzenia regionalnych programów operacyjnych dwu funduszowych (EFRR i EFS) oraz o umowie partnerskiej. Wspomniał również o pracach

w WBPP nad wyznaczeniem granic obszarów o których mowa jest w projekcie aktualizacji Strategii.

Pan Mieczysław Borówka

Pan Mieczysław również stwierdził, że chciałby mieć pełen gotowy wsad do Strategii w postaci przyjętych już wszystkich dokumentów strategicznych i znać ostateczny kształt budżetu pod nową perspektywę. Stwierdził jednak, że jest to niemożliwe, ponieważ jak pokazuje doświadczenie dokumenty poziomu unijnego, krajowego i regionalnego poprzednich perspektyw ora obecnej perspektywy były tworzone równoległe do siebie.

Zwrócił również uwagę, że ponadto jest wymóg ustawy mówiący o tym, że przed tworzeniem programu musi być przyjęta Strategia. Zaznaczył, że oczywiście można tworzyć nowy program z obecnie obowiązującą Strategią, ale ona nie jest dostosowana do obecnie panujących standardów i kierunków rozwoju.

• Pan Grzegorz Marciniak, Prezes Izby Gospodarczej Północnej Wielkopolski

Na wstępie pan Prezes poinformował, że będą monitorować prace w WBPP w Poznaniu dotyczące wyznaczania obszarów w Wielkopolskim Planie Zagospodarowania Przestrzennego, o których mowa w aktualizacji Strategii, aby spełniono oczekiwania subregionu pilskiego w odpowiednich miejscach tego dokumentu.

Następnie zaproponował wprowadzenie w aktualizowanej Strategii, w zakresie budowy/modernizacji dróg i kolei, zapisów dotyczących priorytetowego traktowania obszarów problemowych, które mają najgorszą dostępność komunikacyjną. Stwierdził, że jeżeli nie można wprost powiedzieć o Pile czy Kaliszu, to wg niego można promować obszary z najgorszą dostępnością komunikacyjną.

Stwierdził, że biznes patrzy na Strategię jako dokument który już w pewien sposób dzieli środki, z jednej strony budżetu województwa, z drugiej UE. Jeśli chodzi o podział środków budżetu województwa to zaznaczył, że odbywa się to również poprzez jednostki samorządu będące w „terenie”, które są nierówno rozmieszczone w województwie, np. nie ma żadnej jednostki kultury, czy parków krajobrazowych na północy województwa, w związku z czym w tym regionie pieniądze samorządu nie są wydawane w tych dziedzinach. Zaznaczył, że obserwowana jest ogólnie dziwna dysproporcja w regionie, m.in. że w Pile nie ma szpitala wojewódzkiego. Z związku z powyższym stwierdził, że będą czuli się bezpieczniej jeśli w aktualizacji Strategii będzie zapisane, że środki będą wydatkowane niezależnie od posiadanych jednostek terytorialnych na realizację celów.

Na koniec swojej wypowiedzi Pan Prezes odniósł się do konkursów w ramach WRPO i ocenianej komplementarności. Poprosił aby w następnej perspektywie patrzeć na nią szerzej, a nie tylko oceniać komplementarność z projektami realizowanymi wcześniej przez danego beneficjenta.

Grzegorz Potrzebowski

Pan Dyrektor zaznaczył, że Departament Polityki Regionalnej razem z WBPP w Poznaniu będzie przygotowywać aktualizację Planu tj. wyznaczanie obszarów o których jest mowa w aktualizacji Strategii.

Poinformował również że jeśli chodzi o ilość projektów z WRPO w subregionie pilskim, to jest ich mniej niż w innych subregionach, ale w przeliczeniu na mieszkańca jest najwięcej (poza miastem Poznań). Ponadto zaznaczył, że nie można mówić tylko o tym, że Piła jest pokrzywdzona, że do subregionu trafia mało pieniędzy. Stwierdził, że obecnie trwające konsultacje nad aktualizacją Strategii pokazały, że w subregionie pilskim jest najmniejsze zainteresowanie tym dokumentem. Pomimo tego, że na konferencję w Pile zostało wysłane

prawie 200 zaproszeń skorzystało z niego ok. 60 osób, czyli najmniej ze wszystkich odbytych konferencji.

W odniesieniu do uwagi dotyczącej komplementarności Pan Dyrektor zgodził się z Panem Prezesem, że trzeba na nią patrzeć szerzej.

Mieczysław Borówka

Pan Borówka poinformował, że przeanalizowany zostanie pomysł dodania zapisu, przy celach związanych z dostępnością transportową, preferowania obszarów z najgorszą dostępnością komunikacyjną. Jednak zaznaczył, że jeśli chodzi o środki unijne przyszłej perspektywy finansowej to takie podejście też może być utrudnione ze względu na to, że KE inaczej postrzega finansowanie rozwoju dróg – w pierwszej kolejności będą wspierane połączenia I-rzędowe, następnie II-rzędowe, a na końcu III-rzędu.

• **Pan Marian Martenka – Przewodniczący Rady Powiatu w Pile**

Pan Martenka, na wstępie stwierdził, że większość tego co chciał powiedzieć ujęli w swoich wypowiedziach jego przedmówcy, jednak zabrał głos ponieważ został wywołany przez Pana Grzegorza Potrzebowskiego. W związku z tym, iż Dyrektor Potrzebowski wspomniał o małej frekwencji na spotkaniu, zaznaczył, że frekwencja często zależy od tego co na danym spotkaniu można uzyskać. Stwierdził, że od lat mówi się o poprawie dostępności drogowej, czy kolejowej do Poznania i od lat te postulaty są oddalane. Pan Przewodniczący zakłada, że w subregionie pilskim stracono już nadzieję na to, że cokolwiek się zmieni.

Zaznaczył też, że za dużo mówi się tylko o S11, a za mało o rozwoju kolei. Stwierdził, że gdyby była ona taka jak kiedyś, czyli kiedy do stolicy regionu dojeżdżało się w 1,5 godziny, nie byłoby aż takiego oddalania się północy wielkopolski od Poznania oraz jego stagnacji.

Stwierdził, że nietraktowanie poważnie problemów północnej Wielkopolski w aktualizacji Strategii spowoduje, że na kolejnej konferencji pojawi się jeszcze mniej osób. Zaznaczył, że frekwencja jest wprost proporcjonalna o to o co możemy zawalczyć, a walczą głównie o komunikację.

Poinformował, że gdy to zostanie odpowiednio zapisane i będzie realizowane, to wtedy możemy rozmawiać o rozwoju tej części regionu w innych aspektach.

• **Pan Piotr Lach, Wójt Gminy Złotów**

Pan Wójt, jako przedstawiciel niższego szczebla, stwierdził że są szczególnie wrażliwi na obietnice, które są składane. Wg niego tworzenie pewnych zapisów powinno odbywać się z pewną skromnością i realizmem.

Pan Wójt poinformował, że nie podoba mu się zapis dotyczących wizji, że „Wielkopolska 2020 roku będzie...”. Stwierdził, że wymieniony szereg punktów które mają się stać, w rzeczywistości się nie staną, w związku z czym może powinno się użyć zapisu, że „realizacja Strategii ma doprowadzić do...”

Pan Wójt w pełni zgadza się z przedmówcą, w temacie frekwencji. Zaznaczył, że prowadzący bardzo dobrze radzą sobie odrzucając większość zgłaszanych postulatów za pomocą zapisów różnych dokumentów unijnych, jednak pewne postulaty zgłaszane powinny zostać zapisane. Ponadto stwierdził, że postulaty zgłaszane w trakcie konsultacji powinny być przekazywane do wyższych szczebli i powinno się dążyć do zmiany zapisów unijnych. Wg Pana Wójta mówienie o węzłach I, II, II-rzędowych i o tym że dogra krajowa S11 się w to nie wpisuje to mieszkańców północnej wielkopolski nie interesuje.

Pan Piotr, zwrócił również uwagę na to, że obecnie obowiązująca Strategia nie została rozliczona, w jaki sposób zrealizowane zostały zawarte w niej zapisy.

Zaznaczył również, że bez zaktualizowanej Strategii dużo zapisów w niej przyjętych jest już realizowanych w związku z czym nasuwa się pytanie: czy strategia ma powielić to co się dzieje w rzeczywistości, czy może rzeczywistość ma być efektem strategii?

Na koniec zwrócił uwagę na zapisy dokumentu, w części gdzie wymienione są różne dokumenty na które powołuje się Strategia, gdzie w tekście „Strategia rozwoju kraju Polska 2020” „Polska” napisana jest z małej litery.

Pan Mieczysław Borówka

Pan Borówka na wstępie zaznaczył, że przy takim dużym tekście zdarzają się pomyłki literowe i to zostanie poprawione.

W dalszej części swojej wypowiedzi zaznaczył, że zdaje sobie sprawę, że komuś Strategia może się wydawać zbiorem pobożnych życzeń, że wiadomo, iż lepiej rozmawiać o konkretnych pieniądzach, jednak strategia rozwoju województwa to dokument kierunkowy, gdzie mówimy o palecie możliwych rozwiązań.

W odniesieniu do uwagi dotyczącej wizji poinformował, że zespół opracowujący aktualizację Strategii również zastanawiał się i analizował czy nie zapisać jej jako „Wielkopolska powinna być...”, lecz stwierdził, że zostanie to zapisane zgodnie ze stylistyką i przyjętymi standardami czyli w postaci opisu docelowego stanu jaki ma być osiągnięty w 2020 roku. Oczywiście jeśli będą z tym kontrowersje to zapis ten można zmodyfikować.

W odniesieniu do zmiany przepisów unijnych Pan Borówka poinformował, że od kilku miesięcy trwa batalia o odpowiedni kształt nowych rozporządzeń, wspólnych ram strategicznych czy dokumentów krajowych. Poinformował, że województwa poprzez konwent marszałków oraz specjalnie powołany przy niej zespół ds. polityki strukturalnej, wspólnotowej i krajowej przygotowuje opinie, propozycje zapisów pojawiających się projektów nowych dokumentów wspólnotowych czy krajowych. Podkreślił również znaczącą rolę Wielkopolski w Komitecie Regionów, której głos Komisja Europejska bierze bardzo pod uwagę.

Pan Grzegorz Potrzebowski

Na koniec Pan Dyrektor odniósł się do uwag dotyczącej nie rozliczania obecnie obowiązującej Strategii. Poinformował, że zgodnie z zapisami co 2 lata wykonywany jest raport z realizacji Strategii, które są przedstawiane Sejmikowi Województwa Wielkopolskiego. Raporty te są dostępne na stronie UMWW, pierwszy jako osobny dokument, drugi będący częścią opracowanej w 2011 roku Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego

• **Pan Michał Piechocki, Starosta Wągrowiecki**

Na wstępie swojej wypowiedzi Pan Starosta stwierdził, że jeśli aktualizację Strategii w części robimy w związku z przyszłym budżetem unijnym to aktualizacja do 2020 roku nie uwzględnia zasady n+2 przyszłej perspektywy finansowej, w związku z czym mnie obejmuje on całą tę perspektywę.

Dla Pana Starosty w aktualizacji Strategii, która jest bardzo dobrze zrobiona pod względem akademickim, brakuje konkretnych zadań, wyzwań, co byśmy chcieli do 2020 roku osiągnąć. Pan Starosta sądzi, że w projekcie Strategii kilka celów/wyzwań można by przedstawić w postaci liczb, które chcemy osiągnąć. Zaproponował zapis, że powiaty wielkopolskie bezrobocie będą miały na poziomie najwyżej 130% poziomu średniego krajowego (powiat wągrowiecki ma obecnie powyżej 150% średniego krajowego). Ponadto zaproponował wpisanie budowy drogi krajowej S11 (pomimo tego że jest to droga krajowa) a także budowę obwodnic np. Ujścia czy Obornik.

W dalszej części wypowiedzi Pan Starosta odniósł się do modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnego, że nie za bardzo wieży w ten model, który został ujęty w KSRR. Pan Starosta stwierdził, że w absorpcje przez aglomerację wierzy, ale w dyfuzję już nie. Uważa, że ten model się nie sprawdzi i zastanawia się czy na świecie jest chociaż jeden taki model, który się sprawdził. Pan Starosta porównał aglomerację do czarnej dziury, im ma ona więcej materii tym więcej wchłania, ale nic nie wypuści. Zakłada, że wybudowanie dobrej kolei spowoduje, że Poznań wszystko będzie z regionu wchłaniał, tak jak odczuwają to w Wągrowcu.

Na koniec swojej wypowiedzi zaznaczył, że aglomeracje mają już wystarczający duży potencjał i kapitał, a cele zrównoważonego rozwoju należą się obszarom peryferyjnym typu subregionalnego jak Piła. Natomiast jeśli chodzi ośrodek kalisko-ostrowski to wg Pana Starosty ma on już swój kapitał i jest dość silny.

Pan Mieczysław Borówka

Pan Borówka zaznaczył, że nie można wymagać od strategii aby była programem w której zapisuje się już dokładne wyzwania do osiągnięcia. Stwierdził, że w strategii nie możemy umieszczać takich zapisów, jak np. że zmniejszymy bezrobocie o 3%, w oderwaniu od kwestii finansowych.

Zwrócił uwagę, że należy pamiętać, że nie tylko strategia rozwoju województwa i instrumenty, którym dysponuje województwo, wpływają na rozwój regionu. Jest wiele innych instrumentów/czynników które to powodują w regionie czy w subregionie. To jest tylko dodatek do czynników, instrumentów, środków które występują w regionie i które wpływają na rozwój. Z dokładnymi inwestycjami i wskaźnikami do osiągnięcia musimy poczekać na tworzenie programu, gdzie będziemy je definiować.

W odniesieniu do modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnego Pan Borówka zgadza się z tym, że są zjawiska nazywane przez niektórych drenażem, np. wysysanie specjalistów przez Poznań. Jednak stwierdził, że nie możemy w strategii zakazać mieszkańcowi regionu, np. z Wągrowca, jechać pracować do Poznania. Dlatego w strategii ujęte zostało, że środki finansowe wspierające miasto Poznań z poziomu województwa powinny być kierowane przede wszystkim na rzeczy które wpływają na otoczenie Poznania. Stwierdził, że nie można wprowadzać mechanizmów, instrumentów powodujących zahamowanie rozwoju stolicy regionu i że chodzi głównie o to aby dbać o wzajemne, korzystne, relacje między stolicą regionu a otoczeniem.

W związku z uwagą dotyczącą drogi S11 poinformował, że obecnie trwają analizy nad dopisaniem w ostatnim celu strategicznym „budowania inicjatyw na rzecz odpowiedniego dostosowania polityk zewnętrznych do problemów rozwojowych Wielkopolski”.

Na zakończenie zwrócił uwagę zgromadzonym na jeszcze jeden problem związany z budową drogi S11. W ramach prac nad Strategia Polski Zachodniej i projektami kluczowymi dla makroregionu wpisanie budowy tej drogi jako jednego z projektów kluczowych spotyka się z dużym oporem innych województw, szczególnie zachodniopomorskiego, dla którego droga ta ma 3-/4-rzędowe znaczenie. Zaproponował, aby władze lokalne nakłoniły władze województwa zachodniopomorskiego do traktowania tej drogi poważnie.

• **Pan Henryk Kazana, Burmistrz Gminy Ujście**

Na wstępie swojej wypowiedzi Pan Burmistrz stwierdził, że jeśli chodzi o drogę S11 oraz obwodnicę Ujścia to nie zostaną one zrealizowane za jego życia. Stwierdził, że gdyby w okolicy urodził się Pan Tusk lub Pan Schetyna to pewnie te inwestycje byłyby już realizowane.

Stwierdził również że bardzo dużo mówi się na temat zrównoważonego rozwoju i na tym mówieniu się kończy, a rozwarstwienie między Poznaniem, a reszta regionu nadal jest.

Wspomniał również o spotkaniu z Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego, na którym Pan Marszałek namawiał władze lokalne do wspierania lokomotywy wzrostu, czyli Poznania, ponieważ jak ona będzie silna to pociągnie resztę regionu ze sobą. Na to Pan Burmistrz odpowiedział, że to się nie uda jeśli lokomotywa będzie silna, a wagony będą słabe.

Na zakończenie stwierdził, że na konsultacjach powinni być radni wybrani z ich regionu (było 3, ale w tym momencie konsultacji już ich nie było), którzy są ich przedstawicielami i powinni dyskutować i słuchać tego co mają do powiedzenia. Ponadto stwierdził, że ze względu na rangę tych konsultacji powinien na niej być obecny Marszałek lub któryś z członków zarządu.

- **Pan Ryszard Standio, Dyrektor Regionalnych Lasów Państwowych w Pile**

Odnosił się bezpośrednio do celu operacyjnego 2.3 „Ochrona zasobów leśnych i racjonalne ich wykorzystanie” w zapisach, którego Pan Dyrektor stwierdził, że podkreśla się sprzeczności w funkcjach lasu które pełnią.

W dalszej części wypowiedzi zaznaczył, że lasy potrzebują wsparcia w utrzymaniu odpowiednich proporcji między odpowiednimi funkcjami. Zwrócił również uwagę, że pomimo tego, że nie ma w północnej Wielkopolsce parków krajobrazowych to powstało wiele obszarów Natura 2000, które niosą ze sobą wiele ograniczeń dla rozwoju infrastruktury, szczególnie na obszarach wiejskich. Dlatego chciałby aby przy planach ochrony przyrody sporządzanych dla obszarów leśnych, a w subregionie pilskim jest to ok. 40% oraz przy planach urządzania lasu mieli wsparcie/pomoc w zrównoważeniu wszystkiego. Stwierdził, że zakusy na tworzenie nowych obszarów chronionych jest duża, ale to ogranicza możliwości inwestycyjne na tych obszarach.

Na koniec zaznaczył, że musi być współpraca przy sporządzaniu planów czy to gminnych, powiatowych, urzędu marszałkowskiego.

Pan Mieczysław Borówka

Pan Borówka podziękował za kolejną propozycję zmiany celu operacyjnego 2.3. Zaznaczył jednocześnie, że to nie jest już pierwsza propozycja modyfikacji tego celu, ponieważ niektóre nadleśnictwa też przesłały swoje propozycje. Poinformował, że propozycje zmiany zapisów były ustalane również z Panią Szelong z RDLP Poznań, aby te zapisy ujednolicić i wypracować jeden wspólny tekst. Zaznaczył, że tekst który będzie umieszczony w Strategii będzie kompromisem między wszystkimi zgłoszonymi uwagami do tego celu.

Na zakończenie konferencji Pan Dyrektor Grzegorz Potrzebowski podziękował wszystkim za uwagi i opinie zgłoszone w trakcie spotkania oraz poinformował że zostaną one przeanalizowane w najbliższym czasie i dokonane zostaną odpowiednie modyfikacje zapisów. Poinformował również, że pomimo iż wyznaczono termin do 1 października, to jeśli ktoś prześle uwagi po tym terminie to zostaną one przeanalizowane.

Załącznik 9: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

Protokół z konferencji regionalnej w Poznaniu (28.09.2012), poświęconej konsultacjom społecznym projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.

Piąta z cyklu konferencji konsultacyjnych w sprawie projektu zaktualizowanej „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020” zorganizowanych w ośrodkach subregionalnych Wielkopolski, odbyła się 28 września 2012 roku w Poznaniu. Miejszem debaty o przyszłości regionu, która zgromadziła ok. 250 uczestników, była Aula Magna w Centrum Konferencyjno-Wykładowym Politechniki Poznańskiej.

Słowo wstępne do uczestników konferencji skierował w imieniu władz Politechniki Poznańskiej prof. dr hab. inż. Jan Żurek. Powitał zebranych, życząc owocnych obrad.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał Tomasz Bugajski, członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego. Witając przybyłych na konferencję, przekazał pozdrowienia od Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka i Wicemarszałka Leszka Wojtasiaka.

Marszałek T. Bugajski stwierdził, że Zarząd Województwa kierując projekt zaktualizowanej strategii rozwoju województwa do konsultacji społecznych liczył na skonfrontowanie ustaleń projektu dokumentu z problemami i oczekiwaniami różnych podmiotów oraz mieszkańców Wielkopolski. Podkreślił, że strategia nie może być tylko dokumentem eksperckim. Musi definiować cele nie tylko słuszne, ale także możliwe do realizacji i przede wszystkim akceptowalne społecznie. Taki efekt można osiągnąć tylko poprzez kompromis uzyskany w partnerstwie.

Przesłanki aktualizacji Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego scharakteryzował Grzegorz Potrzebowski, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego. Wskazał na wagę przedstawionego do konsultacji społecznych przez Zarząd Województwa dokumentu, prosząc obecnych o konstruktywne opinie i propozycje uzupełnień czy modyfikacji tekstu Strategii.

Najistotniejsze zapisy zaktualizowanej Strategii przedstawił w imieniu zespołu Departamentu Polityki Regionalnej UMWW Mieczysław Borówka, szerzej omawiając model rozwoju Wielkopolski do 2020 roku oraz przybliżając takie elementy dokumentu, jak wizja, misja, cel generalny, cele strategiczne i operacyjne oraz horyzontalne zasady realizacji celów Strategii. Wskazał na kwestię terytorializacji celów strategii zauważając, że strategia identyfikuje różnego rodzaju typy obszarów interwencji i adresuje do nich część celów operacyjnych, natomiast zasięg przestrzenny wyznaczony będzie w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

Przedstawiając główne wnioski z wykonanej w związku z pracami nad strategią „Analizy relacji funkcjonalnych aglomeracji poznańskiej z otoczeniem regionalnym w kontekście dyfuzyjno-absorpcyjnego modelu rozwoju” prof. dr hab. Tomasz Kaczmarek z Centrum Badań Metropolitalnych UAM zwrócił uwagę na to, że funkcjonujący model absorpcyjny w województwie wielkopolskim można nazwać modelem absorpcji

policentrycznej, z wyraźną przewagą aglomeracji poznańskiej nad innymi ośrodkami osadniczymi regionu. Tę cechę uznał za bardzo korzystną z punktu widzenia rozwoju regionalnego.

Kolejną ekspertyzę nt. „Analizy potencjału naukowo-badawczego Wielkopolski z punktu widzenia możliwości budowy relacji z gospodarką oraz potencjalnego oddziaływania tych relacji na konkurencyjność regionu”, wykonaną w trakcie prac analitycznych, omówił Jacek Wajda z Uczelnianego Centrum Innowacji i Transferu Technologii UAM. Przedstawił pokrótce potencjał naukowo-badawczy Wielkopolski, zidentyfikował dziedziny nauki, które stwarzają największą szansę na budowę sieci powiązań z gospodarką, ocenił udział jednostek naukowo-badawczych w klastrach oraz kształtowanie się układów interdyscyplinarnych.

Następnie odbyła się dyskusja. Uczestnicy konferencji przedstawili swoje poglądy w kwestii zapisów Strategii. Pierwszy głos zajął **Pan Mirosław Kruszyński II zastępca Prezydenta Miasta Poznania**, który na wstępie swojej wypowiedzi podziękował za zaproszenie do zapoznania się z projektem zaktualizowanej *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.* oraz za zaproszenie na konferencję. Prezydent Kruszyński powiedział, że Urząd Miasta Poznania wyrazi swoją opinię względem ww. dokumentu formalnie na piśmie. Pan Prezydent stwierdził też, że dokument SRWW pod względem formalnym i merytorycznym spełnia wszystkie warunki przypisane tego typu dokumentom kierunkowym tj. przywołano w SRWW dokumenty krajowe i europejskie. Jednakże pomimo tej poprawności metodologicznej UMP ma do tego dokumentu pewne uwagi zarówno szczegółowe jak i ogólną konkluzję. Uwagi szczegółowe dotyczą transportu i ochrony środowiska, gospodarki wodnej, gospodarki wodno-ściekowej czy słabszej roli drogi S11. W kwestii ochrony środowiska w SRWW zapisano, że należy zbierać wodę opadową do kanalizacji deszczowej, a dzisiejsze trendy są jednak trochę inne. Warto zebrać wodę w zbiornik retencyjny, żeby parowała. Można wykorzystać ją też gospodarczo. Jednak tylko jej nadmiar należy odprowadzać kanalizacją deszczową. Taki sposób został przetestowany w jednej z dzielnic Poznania, gdzie koszt inwestycyjny zastosowania zbiorników retencyjnych był o połowę niższy od odwodnienia osiedla tylko kanalizacją deszczową. Kolejne zagadnienie przedstawione w SRWW to nastawienie się na ekrany akustyczne. Prezydent Kruszyński powiedział natomiast, że ekrany akustyczne są na końcu drogi zabezpieczenia przed hałasem. Stawia się je dopiero, gdy inne metody zawiodą. Jeśli chodzi o kluczową konkluzję w sprawie projektu SRWW, to UMP zauważył, że przedstawiony został głównie rozwój województwa wielkopolskiego na podstawie czynników endogenicznych. Natomiast minimalizuje się rolę metropolii poznańskiej. Ten aspekt nie został natomiast pominięty od strony naukowej, został dość obszernie przedstawiony w ekspertyzie Pana prof. Tomasza Kaczmarka. Pan Prezydent zwrócił jednak uwagę na to, że konkurencyjność regionów poprzez biegun rozwoju jakim na pewno jest Poznań czy aglomeracja poznańska warto wykorzystać dla konkurencyjności Wielkopolski. W SRWW zarysowana jest bardzo mocno kwestia spójności, z czym Pan Prezydent się zgodził. Jednak spójność to jedno „płuco”, drugie „płuco” natomiast to właśnie konkurencyjność regionów nie tylko w skali kraju, ale także Europy. Dlatego warto postawić na coś, co będzie wzmacniało konkurencyjność Wielkopolski. Do wzmocnienia tej konkurencyjności wykorzystuje się silne ośrodki takie właśnie jakim jest Poznań. Prezydent Kruszyński dodał, że w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Regiony, miasta, obszary wiejskie* zawarto zapisy dotyczące wspomagania konkurencyjności. Tą tematykę zawiera cel strategiczny 1: „*Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów*”, a następnie cel operacyjny 1: „*Wzmacnianie funkcji metropolitalnych największych ośrodków miejskich w kraju (miast wojewódzkich) i integracja ich obszarów funkcjonalnych*”. Jest to

sygnał dla województwa, że warto w strategii rozwoju położyć nacisk na metropolie. Ponadto takie zapisy zawierają również strategie innych województw, np.: *Strategia rozwoju województwa małopolskiego 2011-2020*, gdzie wyróżnia się krakowski obszar metropolitalny jako silny ośrodek gospodarczy i kulturalny konkurujący w przestrzeni europejskiej. Daje to szansę krakowskiemu obszarowi metropolitalnemu konkurować na arenie europejskiej. Kolejny przykład to *Strategia rozwoju województwa pomorskiego do 2020 roku*, gdzie także wskazuje się na obszar metropolitalny Trójmiasta, który ma pozostać głównym ogniwem koncentrującym procesy rozwoju społeczno-gospodarczego, a to jednocześnie ma podnosić konkurencyjność całego regionu. Prezydent Kruszyński dodał, że powinniśmy głośno mówić o tym, że rozwój takiej metropolii powoduje wzrost konkurencyjności całego regionu względem wszystkich regionów w Europie. W związku z tym UMP zamierza zaproponować dodanie w SRWW jeszcze jednego, dziewiątego celu strategicznego: „*Wzmocnienie funkcji metropolitalnych Poznania oraz wzrost międzynarodowego znaczenia poznańskiego obszaru metropolitalnego, metropolii Poznań w sieci metropolii europejskich dla uzyskania regionalnych przewag konkurencyjnych.*” Ponadto UMP w formalnym piśmie z uwagami proponuje też 3 cele operacyjne. Prezydent Kruszyński na koniec swojej wypowiedzi przytoczył słowa Pana prof. Tomasza Kaczmarka: „*Myśl metropolitalnie – działaj regionalnie*” i stwierdził, że istnieje w tym zagadnieniu sprzężenie zwrotne.

Wypowiedź Pana Prezydenta Kruszyńskiego skomentował następnie **Pan Grzegorz Potrzebowski Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu**. Poruszył kwestie dodania do SRWW dodania kolejnego celu strategicznego dotyczącego obszaru metropolitalnego. Stwierdził, że metropolia poznańska jest ujęta w tym dokumencie jako cel operacyjny. Pan Dyrektor Potrzebowski powiedział, że Zarząd Województwa zdaje sobie sprawę z roli jaką odgrywa metropolia poznańska. Natomiast często w subregionach podnoszą się głosy, że Poznań rozwija się kosztem innych regionów.

Pan Prezydent Kruszyński ponownie zabrał głos mówiąc, że UMP odniósł SRWW do *Strategii Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030*, która pokazuje konkurencyjność Poznania względem innych metropolii europejskich. Miastu Poznań chodzi o to, żeby SRWW „widziała”, że konkurencyjność metropolii poznańskiej pracuje na konkurencyjność całego regionu Wielkopolski względem innych regionów.

Kolejne uwagi do projektu zaktualizowanej SRWW zgłosił **Pan Roman Chmielewski**, który w wstępie powiedział, że szczegółowe wnioski przesłał formalnym pismem, ale w czasie dyskusji chce zwrócić uwagę na dwa aspekty. Pan Chmielewski stwierdził, że aktualnie dużo mówi się o konkurencyjności. Jednak w *V Raporcie Kohezyjnym województwo wielkopolskie na 270 regionów (NUTS 2)* zajęło 211 miejsce (lata 2009-2010) między innymi pod względem innowacyjności. Wyższą pozycję od Wielkopolski zajęło 5 województw m.in. śląskie i dolnośląskie. Następnie R. Chmielewski zastanawiał się kto będzie realizował SRWW, tzn. kto będzie pracował na jej realizację. Wymóg ustawowy nakłada obowiązek pokazania w strategii trendów przyszłościowych, a tego według Pana Chmielewskiego zabrakło w projekcie SRWW. Ten aspekt znalazł się natomiast w pierwszej SRWW z 2000 roku, gdzie jednym z jej zadań było zagospodarowanie siły roboczej wyżu demograficznego, który wchodził w tym czasie na rynek pracy. Tymczasem w perspektywie najbliższych 10-15 lat czeka nas sytuacja zupełnie odwrotna. Pokolenie pierwszego wyżu powojennego będzie niedługo odchodzić na emeryturę. A jeśli spada liczba uczniów w szkołach, spada liczba studentów to znaczy, że za 5-10 lat nie będzie miał kto pracować w Wielkopolsce jeśli dodać do tego jeszcze osoby migrujące za granicę. Pan Chmielewski przytoczył dane ze SRWW na temat tego, że w 2035 roku ludność w wieku produkcyjnym zmniejszy się w stosunku do tej obecnej o 230 tys. Jednak R. Chmielewski zaznaczył, że

według prognoz demograficznych ten spadek będzie największy w ciągu kolejnych 10 lat. Do 2020 roku zasoby pracy zmniejszą się o 140 tys. SRWW będzie realizowana w takich właśnie uwarunkowaniach, więc tym bardziej powinna kłaść nacisk na bardziej efektywne wykorzystanie zasobów pracy.

Po tych dwóch wypowiedziach głos zabrał **Pan Tomasz Bugajski Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego**, który stwierdził, że kwestie poruszane przez Prezydenta Kruszyńskiego są na pewno zawarte w celach szczegółowych SRWW. Jednak poprosił o przesłanie detalicznych uwag UMP do projektu strategii, żeby zespół opracowujący ten dokument mógł się do nich odnieść. W kwestii wypowiedzi Pana Chmielewskiego, Marszałek Bugajski stwierdził, że niż demograficzny grozi całej Polsce, gdzie oczywiście różnie rozkłada się on w poszczególnych regionach. Natomiast nie jest możliwe budowanie strategii rozwoju województwa w oparciu o szczegółowe dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Kolejnym mówcą był **Pan Michał Stuligrosz Wicedyrektor ds. Analiz i Prognoz Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu**. Pan Stuligrosz zaczął od tego, że WUP ma konkretną propozycję zapisów, co zresztą zawarto już w piśmie przesłanym do Urzędu Marszałkowskiego. Chodzi o dodanie w celu 6: *Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia*, celu operacyjnego pt.: *Łagodzenie skutków bezrobocia*. Wiąże się to z tym, iż w kolejnej perspektywie finansowej 2014-2020 bez względu na to jaka ilość środków zostanie przeznaczona dla Polski to Europejski Fundusz Społeczny oraz Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji i tak będzie nieporównywalnie większy niż w latach 2007-2013. W związku z tym WUP uważa, że właśnie cel: *Łagodzenie skutków bezrobocia* powinien być bardziej zaakcentowany, ponieważ zadania, które przypadną WUPowi przy okazji „obowiązku konsumpcji” środków unijnych wymagać będą większych środków własnych, które w każdym celu realizowanym przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki muszą być zagwarantowane w budżecie województwa. WUP proponuje swoją pomoc w sformułowaniu tego celu lub może przedstawić własną propozycję opisu ww. celu. Ponadto Pan Stuligrosz wyraził nadzieję, iż zaproponowane przez WUP liczne poprawki, uaktualniające dane zawarte w SRWW będą uwzględnione. Drugą kwestią poruszoną przez Dyrektora Stuligrosza była kultura. Mówca wspominał, że kultura jest co prawda zawarta w celu operacyjnym 7.10 *Ochrona i utrwalenie dziedzictwa kulturowego* i w kilku innych miejscach, jednak powinna być nieco mocniej zaakcentowana w całym dokumencie Strategii. W perspektywie nieuchronnych zjawisk związanych z migracją trzeba by wyraźnie zaznaczyć element wielokulturowości, który wpisany jest od setek lat w tradycję Wielkopolski a szczególnie Poznania. Dlatego element kulturowości powinien znaleźć bardziej wyrazistą formę właśnie w celu 7.10, niekoniecznie dopisując nowy cel.

Do tej wypowiedzi odniósł się **Pan Mieczysław Borówka z Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu**, który powiedział, że filozofia Zarządu Województwa jest taka, żeby przeciwdziałać bezrobociu. Jest to właściwie temat horyzontalny w całej SRWW. Samo usuwanie skutków bezrobocia jest jakby „porządkowaniem pogorzelska”. Pan Borówka poprosił WUP o szczegółowe wyjaśnienie swoich propozycji żeby można to jeszcze przedyskutować, bo może są one już zawarte w innych miejscach w Strategii. Jeśli chodzi o Europejski Fundusz Społeczny to on również będzie wydatkowany przy filozofii przeciwdziałania bezrobociu, usuwaniu jego przyczyn a nie likwidacji jego skutków. Pan Borówka zakomunikował też, że zespół opracowujący aktualizację SRWW ze względów metodycznych nie będzie aktualizował o kolejny rok danych dotyczących rynku pracy, jest to bowiem stan na jakiś dzień.

Ponownie wypowiedział się Pan Michał Stuligrosz. Stwierdził, że WUP zaproponował zapisanie celu operacyjnego: *Łagodzenie skutków bezrobocia*, ponieważ do 2020 roku w żaden sposób nie zostanie zmniejszony problem bezrobocia, który jest trwałym elementem rozwiniętych społeczeństw. Nie zaistnieje żadna sytuacja, że ten problem będzie załatwiony poprzez inne czynniki natury ekonomicznej. Będzie trzeba się borykać z tym problemem w nieprzewidywalnej perspektywie czasowej. Tak więc jest to zjawisko społeczne, które towarzyszy rozwiniętym gospodarkom i również sprawom związanym ze SRWW. Łagodzenie skutków bezrobocia jest trwałym elementem polityki społecznej i w tym kontekście przedstawiciel WUPu zaproponował dodanie celu operacyjnego.

Następnie głos zabrał **Pan Józef Lewandowski – Prezes Zarządu Wielkopolskiej Agencji Zarządzania Energią**, który zaczął swoje wystąpienie od stwierdzenia, że zagadnienia efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii czy zarządzania energią są obecnie w centrum zainteresowania. Można by powiedzieć, że trwa rewolucja energetyczna na świecie, gdzie prym wiodą Stany Zjednoczone i Chiny. Ponadto w tej rewolucji uczestniczy też stara „piętnastka” Unii Europejskiej. W Polsce kwestia zadań związanych z energią jest marginalizowana. Prezes Lewandowski dodał, że perspektywa finansowa 2014-2020 wyznaczy nowe progi finansowe dla tych zadań. Mówi się o min. 6% jeśli chodzi o programy regionalne i nawet 20% dla woj. mazowieckiego. Wyjeżdżając poza granice Polski do Niemiec czy do Szwecji można zauważyć tę rewolucję energetyczną w postaci ogromnego, nowego rynku pracy od sektora naukowo-badawczego do sektora wykonawczego tj. małych i wielkich instalacji. Pan Lewandowski zastanawiał się czy Wielkopolska ma w tym zakresie potencjał. Patrząc na energetykę wiatrową w Wielkopolsce można stwierdzić, że jest to dopiero początek. Prawdopodobnie sprawy związane z akumulowaniem energii czy bezpieczeństwem energetycznym regionu znajdują się w gestii regionów. Świadczą o tym coraz częstsze stanowiska Konwentu Marszałków RP dotyczące kwestii energetycznej. Sektor, który do tej pory był domeną państwa staje się domeną regionów. Rodzi się więc pytanie czy regiony to wykorzystają. Dolny Śląsk ma już Centrum Technologii Energetycznych. Natomiast woj. pomorskie, zachodniopomorskie czy podkarpackie zaczynają się aktywizować w tym kierunku. W związku z tym bardzo dobrze, że w 3 celu strategicznym SRWW jest zapis mówiący o lepszym zarządzaniu energią. Prezes Lewandowski wyraził nadzieję, że kwestia wytwarzania energii również znajdzie się w zapisach aktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. WAZE zgłosiło już uwagi, które znalazły się w zapisach szczegółowych SRWW mówiących o wdrożeniu np.: autorskich technologii z zakresu OZE czy efektywności energetycznych, utworzeniu na terenie województwa centrum innowacji ekoenergetycznych. Te zagadnienia wymagają rozpoznania w związku z tym OZE służy swoją wiedzą, aby Wielkopolska nie została w tyle i nie zmarnowała szansy, którą daje sektor energii.

Tą wypowiedź skomentował ponownie **Pan Mieczysław Borówka z Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu**. Pan Borówka powiedział, że założeniem zespołu opracowującego aktualizację SRWW był danie odpowiednio mocnej odpowiedzi na tą rewolucję energetyczną. Dlatego w SRWW znajduje się odrębny cel strategiczny i problematyka energetyczna jest w nim mocno akcentowana. Pan Borówka dodał, że zespół chętnie przedyskutuje z OZE jakieś inne propozycje zapisów.

Dalej wypowiedział się **Pan Ryszard Pomin z Urzędu Miasta Murowanej Gośliny**. Pan Pomin zasygnalizował kwestie, które dotyczyły celu 5.1 tj. ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju. W celu 4.2 tj. rozwój małych miast UMGG proponuje zawrzeć w SRWW takie zapisy jak wykorzystywanie praktyk wynikających z udziału w międzynarodowej sieci Cittaslow (prym wiedzie tu woj. warmińsko-mazurskie). Pan Pomin

zauważył, że w opisie celu strategicznego 4, gdzie mówi się o rozwoju chyba w domyśle wszystkich miast brakuje miast poniżej 20 tys. mieszkańców, których jest w Wielkopolsce 89. Natomiast **Dyrektor Potrzebowski** stwierdził, że miasta poniżej 20 tys. mieszkańców znajdują się w celu. 4.3 *Wsparcie ośrodków lokalnych*. W związku z tym zacytował fragment opisu tego celu: *W warunkach wielkopolskich zaliczyć do nich można wszystkie miasta o liczbie ludności poniżej 50 tys. mieszkańców.* Pan Potrzebowski dodał, że do tej grupy zaliczają się również miasta poniżej 20 tys. mieszkańców. **Pan M. Borówka** dodał, że określając poszczególne typy obszarów stosuje się nomenklatury z dokumentów krajowych. Zapis powyżej 20 tys. mieszkańców mówi, że ten typ miast w przybliżeniu odpowiada ośrodkom subregionalnym oraz miastom średniej wielkości i ich obszarom funkcjonalnym. Obszar funkcjonalny *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju* w takim brzmieniu to jest jakby częściowo obszar interwencji celu operacyjnego 4.3. Później Pan Pomin poruszył kwestię celu operacyjnego 7.10, gdzie zaproponował dopisanie punktu związanego z powstaniem parku promującego w sposób atrakcyjny historię państwowości i regionu. Przedstawiciel UMMG dodał też, że trzeba brać pod uwagę skutki związane z demografią. Podał przykład z Niemiec, gdzie w jednym regionie funkcjonowały 4 pływalnie, a w wyniku niżu demograficznego i migracji ludności zamknięto 3 z nich.

Swoimi spostrzeżeniami na temat projektu zaktualizowanej SRWW podzielił się następnie **Pan Lech Janiak Zastępca Komendanta Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej**. Powiedział, że po zapoznaniu się z SRWW a także z wieloma dokumentami, które mają wpływ na Strategię może stwierdzić, że jest to dobry dokument. W SRWW zawarte zostały niepodważalne, podstawowe cele tj. lepsza komunikacja, rozwój gospodarki, ochrona środowiska, edukacja. PSP cieszy się, że zauważono w Strategii, że to co się zbuduje trzeba potem sprawnie ochronić. Dobrze, że w zapisach ww. dokumentu znalazł się cel 8 związany z bezpieczeństwem. PSP jak i inne służby ratownicze mają już pewne doświadczenia w tym zakresie. PSP już trzeci rok realizuje założenia *Strategii ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa dla województwa wielkopolskiego na lata 2010-2020* i z tych doświadczeń wynikają pewne wnioski, które PSP będzie chciała zasygnalizować. Pan komendant Janiak dodał, że szczegółowe uwagi PSP prześle na piśmie i prosi o ich uwzględnienie. Stwierdził też, że bierna ochrona to nie wszystko. W SRWW powinno znaleźć się też sprawne ratownictwo, które bez dotychczasowego wsparcia Samorządu Województwa Wielkopolskiego nie byłoby tak sprawne jak jest obecnie. Ten obszar powinien być w dalszym ciągu w kręgu zainteresowań Samorządu Województwa Wielkopolskiego a także innych instytucji, które odpowiadają za bezpieczeństwo. To jest też bezpieczeństwo każdego pojedynczego obywatela. Wiadomo, że jeśli wszyscy obywatele będą się czuli bezpiecznie to lepiej będzie im się pracowało, żyło i mieszkało.

Do wypowiedzi komendanta Janiaka odniósł się Pan M. Borówka, który powiedział, że problematyka ta była już zgłaszana na konferencji konsultacyjnej w Kaliszu. W związku z tym odpowiednie zapisy wzmacniające kwestie bezpieczeństwa zostały już wprowadzone do projektu SRWW.

Następnie głos zabrał **Pan Bogdan Pomianek z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi**, który podziękował za zaproszenie do udziału w konsultacjach i pogratulował przygotowania dokumentu strategii. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zdaje sobie bowiem sprawę, że przygotowanie takiego dokumentu, jego aktualizacji wymaga bardzo dużego zaangażowania, ponieważ Ministerstwo przygotowywało *Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa* ponad dwa lata. Pan Pomianek odniósł się następnie do zapisów SRWW dotyczących specjalizacji. Zwrócił uwagę na to, że rolnictwo i obszary wiejskie są w coraz większym stopniu wielofunkcyjnymi obszarami i nie można zamykać ich tylko do pewnych sfer specjalizacji. Jeżeli będzie podążać się pod kątem tylko jednej

specjalizacji, to pewne obszary mogą zostać wykluczone ze wsparcia. Przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi poruszył następnie kwestię wizji SRWW. Jego zdaniem wizja powinna pokazywać pewien sposób myślenia o regionie. Część elementów zawartych w wizji niekoniecznie musi być zrealizowana przez te osiem lat. Strategia nie jest jednak tylko po to, żeby na jej podstawie wykorzystywać środki. Dodał, że nie powinno się martwić o to, że wizja jest często nierealna, bo nie można zapominać o tym, że powinna być także ambitna. Pan Pomianek podkreślił, że we wstępie SRWW bardzo poprawnie przedstawiane są informacje na temat polityk. Znalazła się tam Polityka Spójności po roku 2013, zabrakło natomiast Wspólnej Polityki Rolnej. Zapisy SRWW odnoszą się do celów tematycznych *Wspólnych Ram Strategicznych*. W przypadku tworzenia umowy partnerskiej będzie trzeba zwrócić uwagę na elementy, które będą finansowane z Polityki Spójności jak i również Wspólnej Polityki Rolnej. W tekście dokumentu SRWW opisane są pewne instrumenty, które są już realizowane w ramach WPR, dlatego zasadnym jest opisanie WPR we wstępie dokumentu.

Ostania głos w dyskusji zajęła **Pani Lidia Wrocińska-Sławska Wiceprezes Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Poznaniu**, która poruszyła kwestię osób starszych. Poprosiła o zawarcie w celu operacyjnym 7.4 *Promocja zdrowego stylu życia*, zapisów o polityce mieszkaniowej wobec osób starszych. Są już dobre przykłady eksperymentalnej polityki mieszkaniowej wobec osób starszych w Pniewach, Środzie Wielkopolskiej czy Bojanowie. Pokazuje to dwie sprawy: zabezpieczenie potrzeb osób starszych oraz zaoszczędzenie pieniędzy na stałych miejscach w domach pomocy społecznej.

Do tej wypowiedzi odniósł się Pan Marszałek Bugajski mówiąc, że w nowej perspektywie 2014-2020 przewidziany jest dla Polski duży strumień finansowy, także na cele społeczne. Następnie Marszałek T. Bugajski zakończył dyskusję, dziękując za uczestnictwo w debacie i wypowiedzi świadczące o trosce dyskutantów o przyszłość Wielkopolski.

Dyskusję zakończył Marszałek T. Bugajski, dziękując za uczestnictwo w debacie i wypowiedzi świadczące o trosce dyskutantów o przyszłość Wielkopolski.

Dyrektor G. Potrzebowski przypomniał na zakończenie spotkania o możliwości zgłaszania uwag i propozycji uzupełnień zapisów strategii drogą elektroniczną do Departamentu Polityki Regionalnej na formularzu zamieszczonym na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego.

Załącznik 10: Do raportu z przebiegu konsultacji społecznych aktualizacji „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”

**Protokół z przebiegu XXII posiedzenia Komitetu Monitorującego
Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013**

w dniach 6-7 września 2012 roku w Kaliszu

(fragment dotyczący dyskusji o aktualizacji strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku)

Uczestnicy posiedzenia:

1. **Leszek Wojtasiak** – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego (członek KM WRPO, Zastępca Przewodniczącego KM WRPO),
2. **Przemysław Pacia** – Wicewojewoda Wielkopolski (stały zastępca członka KM WRPO),
3. **Grzegorz Potrzebowski** – Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej, UMWW (członek KM WRPO),
4. **Danuta Sowińska** – Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej, UMWW (stały zastępca członka KM WRPO),
5. **Krzysztof Nosal** – Starosta Kaliski (stały zastępca członka KM WRPO),
6. **Jerzy Lechnerowski** – Burmistrz Miasta i Gminy Kórnik (członek KM WRPO),
7. **Henryk Litka** – Burmistrz Miasta i Gminy Dolsk (stały zastępca członka KM WRPO),
8. **Janusz Puszkarek** – Wójt Gminy Kazimierz Biskupi (członek KM WRPO),
9. **Piotr Wiśniewski** – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Poznania ds. Funduszy Europejskich (stały zastępca członka KM WRPO),
10. **Maciej Turek** – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (stały zastępca członka KM WRPO),
11. **Dominika Hasińska** – Ministerstwo Gospodarki (członek KM WRPO),
12. **Joanna Różycka-Dydymka** – Dyrektor Wydziału Instytucji Pośredniczącej w Certyfikacji, Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu (członek KM WRPO),
13. **Krzysztof Malecki** – Przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego Forum Związków Zawodowych (stały zastępca członka KM WRPO),
14. **Ewa Gałka** – Prezes Stowarzyszenia Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP (członek KM WRPO),
15. **prof. dr hab. Jan Chajda** – Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Kaliszu (stały zastępca członka KM WRPO),
16. **Andrzej Łyko** – Członek Zarządu Sejmiku Gospodarczego Województwa Wielkopolskiego (członek KM WRPO),

17. **Bolesław Topolski** – przedstawiciel Sejmiku Gospodarczego Województwa Wielkopolskiego (członek KM WRPO),
18. **Janusz Pęcherz** – Prezydent Miasta Kalisza (obserwator KM WRPO),
19. **Danuta Butka-Filipczak** – Wicedyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w Poznaniu (obserwator),
20. **Cezary Grzanka** – Dyrektor Departamentu Kształcenia i Doskonalenia Zawodowego, Ministerstwo Sportu i Turystyki (obserwator),
21. **Olga Piekarczyńska** – Ministerstwo Sportu i Turystyki (obserwator),
22. **Leszek Sikorski** – Ministerstwo Zdrowia (obserwator),
23. **Elżbieta Piotrowska-Ostojka** – Starostwo Powiatowe w Kaliszu (obserwator),
24. **Radosław Krawczykowski** – Dyrektor Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego, UMWW (przedstawiciel IZ WRPO),
25. **Marek Zieliński** – Zastępca Prezesa Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu (przedstawiciel IP WRPO).

Przebieg posiedzenia w części odnoszącej się do projektu aktualizacji strategii

Dzień II, część I

Drugi dzień posiedzenia (7 września br.) rozpoczął się od konsultacji aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. **Pan Dyrektor Potrzebowski** przedstawił dokument Strategii Rozwoju oraz przesłanki przemawiające za jego aktualizacją. Obowiązująca Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku została przyjęta w grudniu 2005 roku. Od tego czasu nastąpiło wiele zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej oraz pojawiło się wiele nowych dokumentów strategicznych na poziomie unijnym i krajowym. Ponadto wkrótce rozpocznie się nowa perspektywa finansowa. **Pan Dyrektor Potrzebowski** poinformował, że w kwietniu ub. roku Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął decyzję o aktualizacji Strategii Rozwoju, a w sierpniu br. Zarząd Województwa Wielkopolskiego zdecydował o poddaniu konsultacjom społecznym wypracowanej propozycji dokumentu. **Pan Dyrektor Potrzebowski** wyjaśnił, że podstawowe zmiany dotyczą uszczegółowienia celów i ich dopasowania do wewnętrznych potencjałów i problemów poszczególnych części Wielkopolski oraz wielkopolskiego spojrzenia na model polaryzacyjno-dyfuzyjny rozwoju proponowany przez Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego. **Pan Dyrektor Potrzebowski** omówił potencjalne obszary inteligentnych specjalizacji regionu wielkopolskiego, wizję rozwoju i misję Wielkopolski, cele Strategii Rozwoju w podziale na cel generalny i cele strategiczne oraz realizację celów w odniesieniu do scenariuszy rozwoju regionu wielkopolskiego. Planuje się, że nowy zaktualizowany

dokument Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku zostanie przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego do końca 2012 roku.

Pani Olga Piekarzewska, Ministerstwo Sportu i Turystyki, podziękowała twórcom dokumentu Strategii Rozwoju za uwypuklenie znaczenia turystyki: dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju regionu, do czego Ministerstwo Sportu i Turystyki namawia wszystkie regiony. Wyraziła swoją aprobatę dla ujęcia w dokumencie turystyki wodnej, Wielkiej Pętli, turystyki kongresowej, agroturystyki, rozwoju produktów turystycznych czy promocji. **Pani Piekarzewska** dodała, że tak szerokie uwzględnienie turystyki w Strategii Rozwoju daje podstawę do ubiegania się o fundusze w tym obszarze. **Pan Dyrektor Potrzebowski** wyjaśnił, że pomimo tego, iż Wielkopolska nie jest regionem tak atrakcyjnym turystycznie jak inne, podejmowana są starania o eksponowanie obszaru turystyki i walorów turystycznych regionu.

Pan Andrzej Lyko, Członek Zarządu Sejmiku Gospodarczego Województwa Wielkopolskiego, podał dwa fragmenty Strategii Rozwoju zasadnicze z punktu widzenia środowisk biznesowych konsultowane z Sejmikiem Gospodarczym tj.: cele strategiczne w obszarze infrastruktury i gospodarki. Wskazał, że cel strategiczny infrastruktura ujmuje bardzo konkretne miary osiągnięcia rozwoju w tym obszarze, a wśród celów operacyjnych łączą się cele dotyczące dróg, komunikacji zbiorowej i lotniczej. **Pan Lyko** wyraził swoje zdziwienie, że wśród sposobów realizacji celu spójności sieci drogowej ujęto rozwój ścieżek rowerowych i wyraził opinie, że ten cel mógłby zostać osiągnięty w inny sposób. Poza tym wskazał, że konsultacje dokumentu Strategii Rozwoju w środowisku gospodarczym pokazały duży sceptycyzm odnośnie znaczenia kolei dużych prędkości w rozwoju Wielkopolski. **Pan Lyko** zauważył, że połączenie kolejowe Warszawa-Poznań-Berlin dobrze funkcjonuje i powinno być modernizowane i wzmocnienie. Wskazał także, że w Strategii Rozwoju nie uwzględniono szczegółowo dróg S5 i S11 zaznaczając, że to właśnie te drogi przyczynią się do integracji wewnętrznej i zewnętrznej regionu zwiększając jednocześnie dostępność lotniska poznańskiego. **Pan Lyko** podkreślił, że Strategia Rozwoju obejmuje okres do 2020 roku, czyli jedynie 8 lat, które warto byłoby wykorzystać w obszarze dróg, dlatego postulował, aby zamiast uwypuklania kolei dużych prędkości położyć nacisk na rozwój dróg S5, S11 i ewentualnie S1. Następnie **Pan Lyko** przeszedł do celu strategicznego 5 dotyczącego gospodarki. Zauważył, że w dokumencie podkreślana jest rola instytucji otoczenia biznesu (IOB), jednocześnie opisywane są one jako podmioty słabe pod względem jakościowym i ilościowym, przy czym nacisk położony jest na ilościowy rozwój IOB. Według **Pana Lyko** IOB są słabe i wymagają wzmocnienia, jednakże jest ich za dużo biorąc pod uwagę, że istnieją izby krajowe, regionalne, lokalne czy branżowe. W samym Sejmiku Gospodarczym Województwa Wielkopolskiego działa kilkadziesiąt IOB. **Pan Lyko** wyraził opinie, że rozwój gospodarczy, w tym ekspansja zewnętrzna, powinna być wspierana nie tylko przez działania samorządu wojewódzkiego i samorządów lokalnych, ale przede wszystkim sejmik gospodarczy i IOB. Te instytucje należałoby odpowiednio wzmocnić, aczkolwiek nie poprzez dotacje, ale delegowanie na nie zadań samorządowych w obszarze gospodarki. Na zakończenie swojej wypowiedzi **Pan Lyko** odniósł się do rozwoju inteligentnej gospodarki, próbując znaleźć odpowiedź na pytanie, czym jest inteligentna gospodarka, oraz do zaproponowanych metod jej rozwoju. Według niego 2 z 3 celów tworzenia warunków i wspierania inteligentnych specjalizacji w gospodarce regionu tj. wspieranie sektorów kreatywnych, w tym kultury i designu, oraz rozwój edukacji na kierunkach twórczych, są kontrowersyjne i dyskusyjne, co więcej nie przekładają się bezpośrednio na rozwój gospodarki Wielkopolski.

Pan Bolesław Topolski, przedstawiciel Sejmiku Gospodarczego Województwa Wielkopolskiego, zwrócił uwagę, że pod pojęciem biznesu powinniśmy rozumieć przede

wszystkim małe i średnie przedsiębiorstwa, a nie duże firmy. Wniósł o mocne zaakcentowanie rozwoju sektora MSP w dokumencie.

Pan Krzysztof Nosal, Starosta Kaliski, podkreślił, że najważniejsze są te cele, które są możliwe do realizacji siłami regionu. Zwrócił uwagę na fakt, że inwestycja w kolej dużych prędkości będzie realizowana na poziomie transeuropejskim, dlatego też warto wysłać z regionu pozytywny sygnał akcentujący znaczenie kolei dla Wielkopolski. **Pan Starosta Nosal** wskazał, jak ważne jest zaangażowanie wszystkich w realizację Strategii Rozwoju, dlatego tak znaczący był głos przedmówcy o roli MSP, które bardzo dobrze poradziły sobie z absorpcją środków unijnych w obecnej perspektywie finansowej. W Strategii Rozwoju należy uwypuklać wszystkie ważne dla regionu obszary dając jednocześnie sygnał decydentom w Warszawie i europarlamentarzystom. **Pan Starosta Nosal** nawiązał także do spójności komunikacyjnej wykazując, że najważniejsze pozostaje przełożenie ogólnych zapisów Strategii Rozwoju na dokumenty programowe i konkretne kwoty wsparcia. Informował także o niewielkiej puli środków dostępnej na drogi powiatowe, stanowiących szczebel pośredni między drogami wojewódzkimi a gminnymi.

Pani Dominika Hasińska, Ministerstwo Gospodarki, podziękowała za przekazanie dokumentu Strategii Rozwoju do konsultacji. Wyjaśniła, że część zapisów wynika z wymogów przyszłej perspektywy finansowej, w tym ujęcie inteligentnych specjalizacji tj. dziedzin, w których regiony będą się specjalizować. Poinformowała także, że krajowe cele Strategii Europa 2020 określa Krajowy Program Reform i wniosła o skorygowanie odpowiedniego fragmentu w dokumencie.

Pan Krzysztof Małecki, Przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego Forum Związków Zawodowych, podkreślił znaczenie przywództwa koncyliacyjnego w regionie i rolę dialogu społecznego. Wyraził także opinię, że zamiast włączenia społecznego wskazałby raczej na zahamowanie wzrostu wykluczenia społecznego. Zaakcentował też cel strategiczny 7, w tym szczególnie poprawę stanu zdrowia mieszkańców regionu i opieki zdrowotnej dodając, że obszar ten przechodzi wiele dynamicznych zmian w formie przekształceń służby zdrowia. Dodał na zakończenie, że Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego odniesie się do dokumentu Strategii Rozwoju.

Pan Dyrektor Potrzebowski podziękował za wszystkie uwagi i komentarze. Wracając do kwestii kolei dużych prędkości poparł stanowisko Pana Starosty Nosala, że warto dać pozytywny sygnał, że region jest zwolennikiem połączenia Europy Zachodniej z Europą Centralną i Wschodnią dzięki kolei dużych prędkości. Powtórzył też, że inwestycja nie będzie realizowana przez sam region. **Pan Dyrektor Potrzebowski** zgodził się także z opinią Pana Topolskiego o roli MSP wskazując, że przedsiębiorczość utożsamiana jest z małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Ponadto przypomniał o dużej puli środków przeznaczonych na przedsiębiorczość w ramach WRPO, w tym także 500 mln PLN na Inicjatywę JEREMIE, gdzie dzięki zastosowaniu instrumentów odnawialnych można zaoferować przedsiębiorcom wielokrotne wsparcie. **Pan Dyrektor Potrzebowski** odniósł się także do kwestii dróg wskazując, że chociaż w Strategii Rozwoju nie wymieniono konkretnych dróg, drogi S11 i S5 stanowią kręgosłup regionu. Podjęto działania mające na celu włączenie drogi S11 do programu krajowego. Poza tym województwo wielkopolskie i kujawsko-pomorskie podpisało list intencyjny dotyczący drogi S5. **Pan Dyrektor Potrzebowski** poinformował także, że w kwestii dróg rowerowych głównym celem jest stworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych.

Na zakończenie pierwszej części posiedzenia **Pan Dyrektor Potrzebowski** podziękował wszystkim uczestnikom za udział w dyskusji i zachęcił do wzięcia udziału w procesie konsultacji społecznych Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku oraz do przesyłania uwag i komentarzy.

Wykaz propozycji modyfikacji tekstu aktualizacji strategii (pominięto głosy polemiczne:

Lp.	Osoba zgłaszająca	Treść uwagi/propozycji zmian	Sposób uwzględnienia	Komentarz
1.	Andrzej Łyko, Członek Zarządu Sejmiku Gospodarczego Województwa Wielkopolskiego	Wyraził zdziwienie, że wśród sposobów realizacji celu spójności sieci drogowej ujęto rozwój ścieżek rowerowych i wyraził opinie, że ten cel mógłby zostać osiągnięty w inny sposób	Nie uwzględniono	Ścieżki rowerowe są elementem spójności komunikacyjnej
2.		w Strategii Rozwoju nie uwzględniono szczegółowo dróg S5 i S11	Uwzględniono częściowo	Drogi krajowe nie leżą w gestii Samorządu Województwa. Strategia może jedynie deklarować wspieranie inicjatyw na rzecz realizacji tych inwestycji w ramach polityk krajowych. Niezależnie od powyższego wzmocniono zapisy odnoszące się do znaczenia dróg krajowych dla spójności i rozwoju województwa.
3.		Zamiast uwypuklenia kolei dużych prędkości położyć nacisk na rozwój dróg S5, S11 i ewentualnie S1	Uwzględniono częściowo	Strategii nie uwypukla się Kolei dużych prędkości. Jest jedynie wzmianka, że należy ewentualnie wspierać działania na rzecz zabezpieczania terenów. Nacisk na drogi krajowe zwiększono, jak wyżej.
4.		Zauważył, że w dokumencie podkreślana jest rola instytucji otoczenia biznesu (IOB), jednocześnie opisywane są one jako podmioty słabe pod względem jakościowym i ilościowym, przy czym nacisk położony jest na ilościowy rozwój IOB.	Uwzględniono	Wprowadzono zapis, iż należy przede wszystkim wzmocnić IOB pod względem jakościowym.
5.	Dominika Hasińska, Ministerstwo Gospodarki	Krajowe cele Strategii Europa 2020 określa Krajowy Program Reform i wniosowała o skorygowanie odpowiedniego fragmentu w dokumencie.	Uwzględniono	Tekst uzupełniono
6.	Krzysztof Małecki, Przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego Forum Związków Zawodowych	Wyraził opinię, że zamiast włączenia społecznego wskazałby raczej na zahamowanie wzrostu wykluczenia społecznego	Nie uwzględniono	Nie można preferować jednej z tych kwestii kosztem drugiej. Ważne jest zarówno wykluczenie, jak i włączenie.

